

## 2009 M. VASARIO 18 D., TREČIADIENIS

### PIRMININKAVO: Hans-Gert PÖTTERING

*Pirmininkas*

*(Posėdis prasidėjo 15.00 val.)*

### 1. Sesijos atnaujinimas

**Pirmininkas.** – Skelbiu atnaujinant Europos Parlamento sesiją, kuri buvo atidėta 2009 m. vasario 5 d., trečiadienį.

### 2. Pirmininko pareiškimai

**Pirmininkas.** – Ponios ir ponai, prieš dvi savaites buvo nužudytas inžinierius iš Lenkijos Piotr Stańczak, nuo rugsėjo mėn. teroristų laikytas įkaitu Pakistane. Europos Parlamento vardu norėčiau išreikšti pasipiktinimą šiuo barbarišku nekalto žmogaus, Lenkijos ir Europos Sąjungos piliečio, nužudymu. Europos Parlamentas griežčiausiai smerkia šį nusikaltimą. Norėtume pareikšti mirusiojo šeimai ir jo giminei širdingiausią užuojautą.

Terorizmas yra tiesioginė ataka prieš laisvę, žmogaus teises ir demokratiją. Terorizmas yra mėginimas pasiekti tikslą per aklą žiaurumą, sunaikinant bendras vertybes. Jis kelia didžiulį pavojų tarptautinės bendruomenės saugumui ir stabilumui. Terorizmas yra nusikaltimas, kurio negalime toleruoti jokiomis aplinkybėmis.

Ponios ir ponai, nužudyto inžinieriaus gimtąja kalba norėčiau pasakyti: „*Niech spoczywa w wiecznym pokoju*“ [*Amžinąjį jam atilsį. Tegul ilsisi ramybėje.*].

Kviečiu visus Piotro Stańczako atminimą pagerbti tylos minute.

*(Salės nariai atsistojo ir pagerbė jo atminimą tylos minute)*

Ponios ir ponai, per miškų gaisrus Australijoje pastarosiomis dienomis tragiškai žuvo daug žmonių. Šie gaisrai, didžiausi miškų gaisrai Australijos istorijoje, siaubingomis aplinkybėmis pasiglemžė daug gyvybių. Mus pribloškė žiauri šios gamtinės nelaimės jėga ir tragiškos jos pasekmės. Australijos ministrui pirmininkui perdaviau nuoširdžią užuojautą Europos Parlamento vardu. Šioje plenarinėje sesijoje Europos Parlamento vardu norėčiau dar kartą išreikšti visų mūsų solidarumą su Australija, jos žmonėmis ir valdžios institucijomis šiuo sunkiu metu.

Kitą savaitę šio Parlamento delegacija vyks į Australiją pareikšti asmeniškai mūsų užuojautos. Norėčiau pasinaudoti šia proga ir išreikšti širdingą užuojautą ir gailėstį visų gyvybės netekusiųjų šeimoms. Mūsų mintys su jumis.

Ponios ir ponai, mus ir vėl pasiekia nerimą keliančios žinios iš Irano Islamo Respublikos. 2008 m. gegužės mėn. buvo suimti septyni bahajų religinio judėjimo lyderiai. Aštuonis mėnesius jiems nebuvo suteikta teisė į gynybą. Šią savaitę vyks šių septynių bahajų religinės bendruomenės atstovų teismas, kuris neatitinka net pagrindinių teisinės valstybės principų. Nobelio taikos premijos laureatei Irano teisininkei Shirinai Ebadi, kuri nusprendė ginti įkalintus lyderius, net grasinta mirtimi.

Europos Parlamentas dar kartą kreipiasi į Irano valdžios institucijas ir primygtinai reikalauja gerbti žmogaus teises bei religinių mažumų teises ir iš naujo apsvarstyti kaltinimus septyniems Bahamų religinio judėjimo lyderiams: Faribai Kamalabadi'ui, Jamaloddinui Khanjani'ui, Afifui Naeimi'ui, Saeidui Rasaie'ui, Mahvashui Sabetui, Behrouzui Tavakkoli'ui ir Vahidui Tizfahmui. Šie asmenys įkalinti vien dėl savo įsitikimų, todėl turi būti nedelsiant išleisti į laisvę.

*(Plojimai)*

Ponios ir ponai, 2009 m. vasario 13 d., penktadienį, Venesuelos sostinėje Karakase buvo areštuotas Ispanijoje išrinktas šio Parlamento narys L. Herrero, kurį Venesuelos vyriausybė išsiuntė iš šalies dėl komentarų žiniasklaidoje apie Venesuelos vyriausybę. L. Herrero atvyko į šalį su oficialia Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) ir Europos demokratų frakcijos delegacija. Ji pakvietė vieną Venesuelos opozicinę partiją stebėti konstitucinio referendumo. Venesuelos policija įsiveržė į L. Herrero viešbučio kambarį, jį

areštavo ir vėliau įsodino į lėktuvą, skrendantį į Braziliją, be oficialaus paaiškinimo ir nesuteikę galimybės pasiimti asmeninių daiktų. Mes negalime toleruoti tokio elgesio!

Europos Parlamento vardu reiškiu didžiausią protestą prieš šiuos metodus. Aš kategoriškai smerkiu šį incidentą, kuris byloja apie žmogaus teisių pažeidimą ir demokratinės institucijos – Europos Parlamento – šmeižimą.

(Plojimai)

**Giles Chichester (PPE-DE).** – Gerb. pirmininke, kaip Europos Parlamento delegacijos ryšiams su Australija ir Naująja Zelandija pirmininkas, aš tvirtai pritariu jūsų padarytam pareiškimui ir už jį dėkoju. Nekantriai laikiu, kai galėsiu perduoti šią žinią kitą savaitę Australijoje.

**Pirmininkas.** – Dėkojame jums, G. Chichesteri.

### **3. Ankstesnio posėdžio protokolo tvirtinimas (žr. protokolą)**

### **4. Veiksmai, kurių imtasi gavus prašymą ginti imunitetą (žr. protokolą)**

### **5. Įgaliojimų tikrinimas (žr. protokolą)**

### **6. Darbo tvarkos taisyklių aiškinimas (žr. protokolą)**

### **7. Klaidų ištaisymas (Darbo tvarkos taisyklių 204a straipsnis) (žr. protokolą)**

### **8. Anuluoti rašytiniai pareiškimai (žr. protokolą)**

### **9. Gauti dokumentai (žr. protokolą)**

### **10. Žodiniai klausimai ir rašytiniai pareiškimai (gauti dokumentai) (žr. protokolą)**

### **11. Tarybos perduoti susitarimų tekstai (žr. protokolą)**

### **12. Veiksmai, kurių buvo imtasi įgyvendinant Parlamento pozicijas ir rezoliucijas (žr. protokolą)**

### **13. Darbų programa**

**Pirmininkas.** – Išplatintas galutinis šios sesijos darbotvarkės projektas, kuriam pritarta Pirmininkų sueigos posėdyje 2009 m. vasario 5 d., ketvirtadienį, pagal Darbo tvarkos taisyklių 130 ir 131 straipsnius. Pasiūlyti šie pakeitimai:

*Trečiadienis:*

Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) ir Europos demokratų frakcija pateikė prašymą, kad H. Reulo pranešimas dėl galimų su nafta susijusių problemų sprendimo būdų būtų atidėtas kitai daliai sesijai.

**Herbert Reul, PPE-DE frakcijos vardu.** – (DE) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, šį pasiūlymą ilgai svarstėme komitete. Sprendimą palaikė dauguma narių, tačiau vakar ir šiandien sulaukėme daug patarimų ir pasiūlymų, kurie iškilo pirmiausia dėl to, kad kiti komitetai diskusijas papildė naujomis temomis.

Man regis, šiandien būtų geriau ne priimti sprendimą, o turėti galimybę vėliau surasti ir priimti tokį sprendimą, kurį Parlamentas galėtų palaikyti. Taigi šiandien prašau šį klausimą atidėti. Dėkoju.

**Hannes Swoboda, PSE frakcijos vardu.** – (DE) Gerb. pirmininke, pateikėme du pasiūlymus, iš kurių tikriausiai nė vienas nebūtų priimtas balsų dauguma šioje salėje. Todėl pageidauju patvirtinti minėtą pasiūlymą.

Gerb. pirmininke, jūsų leidimu mes taip pat siūlome atidėti T. Bermano pranešimą. Jeigu šis pasiūlymas pateiktas per vėlai, rytoj siūlysiame atšaukti balsavimą dėl pranešimo. Dėkoju.

**Pirmininkas.** – Dėkojame už jūsų pasiūlymą, H. Swoboda.

Ar kas nors prieštarauja pasiūlymui?

**Claude Turmes, Verts/ALE frakcijos vardu.** – (DE) Gerb. pirmininke, mano frakcija, Žaliųjų frakcija (Europos laisvasis aljansas), pateikė rezoliuciją, kurią palaiko Liberalų ir demokratų aljanso už Europą frakcija ir didelė dalis Socialistų frakcijos Europos Parlamente narių. Todėl manau, kad H. Reul prašo atidėti sprendimo priėmimą, nes baiminasi, kad jo poziciją palaiko mažuma.

Šiek tiek keista, kad mūsų laukia tokia ilga ir sudėtinga diskusija, tačiau ją pageidaujama dar kartą atidėti. Mes prieštaraujame atidėjimui.

**Pirmininkas.** – Ponios ir ponai, politinę padėtį suprantate. Taip pat girdėjote H. Swobodos nuomonę. Sprendimas bus priimtas rytoj.

*(Parlamentas pritarė pasiūlymui, kurį pateikė Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) ir Europos demokratų frakcija).*

Dėl H. Swobodos pasiūlymo balsuosime rytoj. Prašyčiau jūsų nepamiršti to šios dienos balsavimo.

*(Buvo patvirtinta darbų programa su atitinkamais pakeitimais)*

## 14. Europos Sąjungos vaidmuo Vidurio Rytuose (diskusijos)

**Pirmininkas.** – Kitas klausimas – vyriausiojo įgaliotinio bendrai užsienio ir saugumo politikai ir Komisijos pareiškimai: Europos Sąjungos vaidmuo Vidurio Rytuose. Man garbė pasveikinti šioje salėje esantį vyriausiąjį įgaliotinį J. Solaną ir suteikti jam žodį.

**Javier Solana, vyriausiasis įgaliotinis bendrai užsienio ir saugumo politikai.** – Gerb. pirmininke, 2009 m. dalyvauju šio Parlamento sesijoje pirmą kartą. Man didelė garbė būti čia, ir aš tikiuosi, kad šiais metais, kaip ir praėjusiais, tęsime šį naudingą bendradarbiavimą.

Prieš mėnesį, sausio 18 d., baigėsi karas Gazoje. Man atrodo, kad tai įvyko vakar. Kančių ir sunaikinimo mastas yra milžiniškas, todėl šis karas paliko didelį kartelį mūsų širdyse. Humanitarinė padėtis ir šiandien išlieka kritiška. Mes turime nedelsiant surasti sprendimą, kaip pristatyti pagalbą ir sumažinti žmonių kančias.

Be to, turime padaryti viską, kad būtų užbaigtas Izraelio ir Palestinos, taip pat Izraelio ir arabų, konfliktas. Iš tiesų konflikto sprendimas yra gerai žinomas, ir jau kurį laiką. Šiuo metu svarbus politinis ryžtas jį įgyvendinti tarp Izraelio ir Palestinos, tarp arabų ir platesnės tarptautinės bendruomenės.

Europos siekis taikos Vidurio Rytuose tebėra kaip visada stiprus. Mūsų įsipareigojimas sukurti gyvybingą ir nepriklausomą Palestinos valstybę šalia Izraelio yra absoliutus. Tai mūsų Vidurio Rytų politikos esmė. Visi mūsų veiksmai pagrįsti šiuo strateginiu tikslu. Mes tvirtai palaikysime visus, kurie siekia taikaus daugelio problemų Vidurio Rytų regione sprendimo.

Visi šioje Europos Parlamento salėje žinome, kokia sudėtinga ir sunkiai išsprendžiama gali atrodyti ši padėtis. Regioną per dažnai niokoja smurtas, didėjantis ekstremizmas ir ekonominiai sunkumai. Kita vertus, galimybės europiečiams ir amerikiečiams kartu siekti taikos Vidurio Rytuose yra kaip niekada palankios. Visai neseniai lankiausi Vašingtone ir su Obamos administracijos nariais aptarėme šiuos klausimus. Tikiu, kad jų išreikštas tvirtas įsipareigojimas yra realus. Mes pasiryžę ir pasirengę dirbti su jais, kad sėkmingai išspręstume šį konfliktą.

Manau, kad senatoriaus G. Mitchellio paskyrimas JAV specialiuoju pasiuntiniu suteikė žmonėms Vidurio Rytuose ir jo kolegoms naują viltį. Mes jį pažįstame. Mes su juo dirbome. Man teko didelė garbė dirbti su juo 2001 m. rengiant garsų pranešimą ir visai neseniai turėjau galimybę dirbti su juo regione.

Labai tikiuosi, kad šios permainos leis įgyti naują požiūrį. Požiūrį, kuris suteiks šalims svaresnį žodį, kaip tvarkyti reikalus. Mes žinome, kad sprendimai ir pasiūlymai turi būti įkvėpti vietos mastu. Vis dėlto labai svarbus lieka ir gilesnis tarptautinis įsipareigojimas.

Štai kodėl Arabų šalių taikos iniciatyva yra tokia reikšminga. Ši iniciatyva kolektyviai išreiškia tai, kaip arabų pasaulis galėtų užbaigti konfliktą su Izraeliu. Tai arabų šalių atsakas į problemą, stabdžiusią jų vystymąsi ir pasaulinę integraciją. Ji yra ir turi būti svarstoma.

Neseniai Izraelyje įvyko svarbūs rinkimai. Be abejo, tai Izraelio žmonės, jų politiniai vadovai, turi nuspręsti dėl naujos vyriausybės sudėties. Mes, savo ruožtu, tikimės, kad naujas ministras pirmininkas ir vyriausybė taps stipriais derybininkais taikos derybose.

Savaime aišku, ir Palestina turi eiti šiuo keliu. Ir palestiniečiai turi sutvarkyti savo šalies gyvenimą bei siekti susitaikymo. Mes ryžtingai skatiname susitaikymą tarp palestiniečių, kaip ir prezidentas M. Abbas, ir raginame nukreipti visas Egipto ir Arabų valstybių lygos pastangas ta kryptimi. Tai raktas į taiką, stabilumą ir vystymąsi.

Kaip minėjau, žinau, kad Europos Parlamente labai susirūpinta krize Gazoje. Mums visiems tai kelia nerimą. Norėčiau pasinaudoti šia galimybe ir pabrėžti, kad didelės tarptautinės pastangos, kurias trumpai apžvelgsiu, yra sutelktos į smurto nutraukimą ir visų civilių gyventojų padėties palengvinimą Gazos Ruože.

Egipto vaidmuo sprendžiant konfliktą Gazoje, taip pat su pačiais palestiniečiais, išlieka esminis. Tikimės, kad jų pastangos atves į ilgalaikes ir tvirtas paliaubas, sudarys palankias sąlygas ir atvers kelius prekėms ir žmonėms bei tam tikram susitarimui tarp palestiniečių. Be viso šito bus sunku, o gal ir neįmanoma, atkurti Gazą.

Mes nekantriai laukiame, kai galėsime pranešti apie paliaubas. Užvakar vyko naudingi susitikimai. Tikėkimės, kad tokie susitikimai ir toliau bus rengiami, siekiant neatidėliotinų paliaubų. Kaip žinote, kovo 2 d. Egipte vyks svarbi konferencija dėl Gazos Ruožo atstatymo. Tikimės, kad visa tarptautinė bendruomenė prisiims įsipareigojimus šiuo atžvilgiu. Ir Europos Sąjunga suvaidino savo vaidmenį. Mes nedelsiant išreiškėme pasiryžimą prisidėti prie ilgalaikių paliaubų konkrečiais veiksmais. Mes išreiškėme pasiruošimą persiųsti monitorius Rafos sienos kirtimo punktui pagal susitarimą, kurį pasirašėme 2005 m. Mes pasiruošę veikti Rafoje ar kituose sienos kirtimo punktuose, jeigu reikės ar bus prašoma pagalbos.

Kelios Europos šalys taip pat išreiškė pasiryžimą padėti užkirsti kelią nelegaliai prekybai, ypač ginklų kontrabandai, Gazoje. Europos Parlamento veiksmai reaguojant į krizę yra reikšmingi ir tampa neatskiriama bendro Europos Sąjungos atsako į krizę dalimi.

Dėl Jungtinių Tautų veiksmų galime nuoširdžiai pagirti JT paramos ir viešųjų darbų Palestinos pabėgėliams agentūrą (UNRWA) už jos darbą bei atkaklumą ir pabrėžti, kad Europos Sąjunga toliau palaikys jos pastangas.

Suprantama, nė viena šalis ar organizacija nesugebės viena išspręsti konfliktus Vidurio Rytuose. Pati problemų prigimtis reikalauja daugiašalių sprendimų. Vidurio Rytų Ketveto vaidmuo artimiausiais mėnesiais bus lemiamas. Bendradarbiaudama su mumis naujoji JAV administracija patvirtino išnaudosianti visas Ketveto galimybes.

Siaubingi įvykiai Gazoje turėtų paskatinti imtis strategiškesnių ir ilgalaikių priemonių Gazoje. Gazos Ruožas yra 1967 m. okupuotos Palestinos teritorijos dalis ir, be abejonės, bus Palestinos valstybės dalimi. Gaza turi tapti ekonomiškai ir politiškai gyvybinga. Gaza turi tapti politinio sprendimo dalimi.

Neatidėliotinas prioritetas ir toliau yra užtikrinti ilgalaikes ir visapusiškas paliaubas ir nekliudomą humanitarinės pagalbos pristatymą. Mes turime matyti, kaip reguliariai ir patikimai atsiveria keliai humanitarinei pagalbai, komercinėms prekėms ir žmonėms.

Kaip žinote, diplomatinių pastangų žlugimas Gazos konflikte platesniame regione turėjo didelės įtakos: sustabdytos netiesioginės taikos derybos tarp Sirijos ir Izraelio; Mauritanija ir Kataras laikinai nutraukė ryšius su Izraeliu; iškilo grėsmė nutraukti Arabų valstybių taikos iniciatyvą.

Kaip žinote, arabų nesutarimai pagilėjo. Be arabų vieningumo bus labai sunku pasiekti pažangą Gazoje ir platesniame Vidurio Rytų taikos procese. Taika Vidurio Rytuose reikalauja vieningo arabų pasaulio. Artėjantis Arabų lygos aukščiausiojo lygio susitikimas bus lemiamas, siekiant atkurti arabų vienybę šalia Arabų šalių taikos iniciatyvos.

Ateinančiais mėnesiais Irane ir Libane vyks rinkimai. Birželio 12 d. Irano gyventojai balsuos už naują prezidentą. Mes ne kartą išreiškėme savo gilią pagarbą Iranui bei siekį plėtoti visiškai kitokius santykius su šia šalimi. Visi esame tuo suinteresuoti, tačiau tam reikia pasitikėjimo, ir tą pasitikėjimą turime atkurti.

Norėčiau užbaigti paminėdamas, kad 2009 m. bus lemtingi metai Vidurio Rytams. Gali būti, kad stovime ant permainingų slenksčio. Mes galime nuspręsti laikytis tos pačios politikos ir veikti tais pačiais būdais, ir jie

atneš tokius pačius rezultatus – rezultatus, kurių šiandien laukiame. Kita vertus, galime pamėginti energingai ir ryžtingai keisti politiką ir pasirinktus šios politikos vykdymo metodus.

Nėra abejonų, kad turime siekti krizės valdymo ir konfliktų sprendimo vienu metu. Kita vertus, atėjo metas ryžtingai imtis konfliktų sprendimo. Tai vienintelis kelias nutraukti šią mirties ir naikinimo grandinę.

*(Plojimai)*

**Pirmininkas.** – Dėkojame, vyriausiasis įgaliotini. Ponios ir ponai, norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į tai, kad ateinantį sekmadienį vadovausiu delegacijai kaip Europos Sąjungos – Viduržemio jūros šalių parlamentinės asamblėjos pirmininkas Gazoje, Ramalahe, Sderote ir Jeruzalėje dvi su puse dienos. Vyks pokalbiai su Izraelio prezidentu Shimonu Peresu ir ministru pirmininku Ehudu Olmertu Jeruzalėje bei Palestinos prezidentu Mahmoudu Abbasu ir ministru pirmininku Salamu Fayyadu Ramalahe. Paskui Gazoje bus ruošiamasi Jungtinių Tautų vizitui.

**Benita Ferrero-Waldner, Komisijos narė.** – Gerb. pirmininke, esame permainų Vidurio Rytuose kryžkelėje. Tikėtina, kad greitai bus išrinkta nauja Izraelio Vyriausybė. Šalį palaiko naujoji JAV administracija, šiuo metu nustatanti užsienio politikos prioritetus. Greitai permainų galima tikėtis ir okupuotoje Palestinos teritorijoje. Taigi dinamikos kaita gali sukurti galimybę naujam mūsų įsitraukimui.

Pastarojo meto konfliktas neabejotinai sukėlė milžiniškas kančias žmonėms ir sunaikinimą. Pripažinkime ir tai, kad jis pavertė Vidurio Rytų taikos procesą nepaprastai trapiu. Visi šioje salėje tai puikiai suprantame – tai patvirtina čia įvykusios diskusijos.

Be abejo, ne tokių rezultatų tikėjomės 2009 m. pradžioje. Tačiau jeigu kada nors tarp Izraelio ir Palestinos gali įsivyrėti taika, vienintelis kelias į šią taiką yra padaryti viską, kad derybos būtų vaisingos. Ši žmonių tragedija Gazoje turėjo didžiulę įtaką regionui. Praeitą vakarą grįžau iš Sirijos ir Libano ir apie tai kalbėsiu plačiau, tačiau dabar norėčiau pasakyti, kad privalome aiškiai pasakyti visiems Izraelio vadovams, kad ES tikisi ilgalaikio įsipareigojimo taikos procesui ir dviejų valstybių sprendimui.

Be to, turime aiškiai pasakyti palestiniečiams, kad stipri Palestinos valdžia su veiksmingu vadovavimu visoje okupuotos Palestinos teritorijoje yra labai svarbus tiek Vakarų Kranto ir Gazos suvienijimui, tiek taikos proceso sugrąžinimui. Štai kodėl Europos Sąjunga palaiko Egipto, Turkijos ir kitų valstybių pastangas, siekiant šio tikslo.

Su naująja JAV administracija turime surasti bendrą kelią. Praeitą savaitę apie tai kalbėjau telefonu su valstybės sekretore H. Clinton. Ji pritarė, kad reikia siekti ilgalaikių paliaubų ir atnaujinti taikos procesą, kuris yra lemiamas. Mes nusprendėme, kad Ketvertas turi glaudžiai konsultuotis šiais klausimais iki mėnesio pabaigos. Džiaugiuosi, kad Amerikos administracija laiko Ketvertą labai svarbia institucija taikos proceso palaikyme.

Galiausiai turime paspartinti bendradarbiavimą su Arabų lygos valstybėmis. Taikos susitarimas silpnėja ne tik Izraelyje ir okupuotoje Palestinos teritorijoje, bet ir Arabų valstybių lygoje, kurioje iškyla nerimą keliančių nesutarimų.

Kaip jau minėjau, ką tik grįžau iš Sirijos ir Libano, kur susitikau su prezidentu Mahmoudu Abbasu Sirijoje, prezidentu Micheliu Sleimanu Libane ir kitais pagrindiniais partneriais. Neseniai įvykęs konfliktas padarė daug žalos deryboms ne tik Palestinoje, bet ir Sirijoje. Todėl apsikeitėme išsamiomis nuomonėmis apie taikos procesą. Aš patvirtinau, kad Europos Sąjunga stipriai palaiko Arabų šalių taikos iniciatyvą, ir paraginau partnerius toliau likti jai įsipareigojusius, nes ji suteikia rimtą pagrindą regioninėms taikos deryboms.

Taip pat pabrėžiau svarbų Sirijos ir Libano priimtą sprendimą užmegzti diplomatinius santykius ir paraginau žengti galutinius žingsnius šiame procese. Abiejose šalyse aptarėme praktinius būdus, kaip Europos Sąjunga galėtų palaikyti reformų procesą. Libane patvirtinau, kad esame pasirengę dislokuoti ES rinkimų stebėjimo misiją, ir aš jau nusprendžiau nedelsiant į Libaną išsiųsti tiriamąją misiją.

Apskritai Europos Sąjunga pastarąsias savaites buvo ypač aktyvi tiek politinėje, tiek praktinėje srityje. Iš politinės pusės, po paskutinio pranešimo sausio mėn., visi siekėme intensyvios diplomatinės veiklos. Buvome kvietimų paskelbti paliaubas centre ir dirbome su Egiptu bei kitomis šalimis, kad pasiektume ilgalaikes paliaubas.

Sausio mėn. Europos Tarybos išvados patvirtina, kad ES vysto „darbo planą“ ilgalaikėms paliauboms. Šiame dokumente nustatytos šešios veiksmų sritys: humanitarinis atsakas, kontrabandos Gazoje prevencija,

pakartotinis Gazos sienos kirtimo punktų atidarymas, atkūrimo procesas, susitaikymas tarp palestiniečių ir taikos proceso atnaujinimas.

Igyvendinami ir mažesnio masto darbai. Iš jų paminėsiu, pvz., pirmininkaujančių asmenų darbo pietus Paryžiuje sausio mėn. 15 d., aukščiausiojo lygio susitikimus Šarm el Šeiko mieste ir Jeruzalėje sausio 18 d. ir ES ministrų susitikimus su Izraelio vadovais sausio 21 d. ir grupę, kurią sudarė Egiptas, Palestinos valdžia, Jordanija ir Turkija sausio 25 d. Be to, Komisijos narys Louis Michel, atsakingas už humanitarinę pagalbą, lankėsi Gazoje sausio 24 d. ir 25 d.

Mes palaikome nuolatinius ryšius su Kvarteto kolegomis. Maskvoje vyko svarbūs trejeto susitikimai. Kai telefonu kalbėjau su H. Clinton, Vašingtone buvo Javier Solana, ir mes sutarėme, kad būtina atnaujinti taikos procesą. Mes tęsiame veiksmų planų vykdymo stebėjimą, teikiame valstybės stiprinimo pagalbą, įskaitant opias sritis, pvz., teisinės valstybės klausimus ir sienų valdymą.

Be to, ES veiksmų strategijoje Vidurio Rytuose numatyta ES pagalba sprendžiant konkrečius galutinio statuso klausimus, pvz., dėl Jeruzalės, pabėgėlių ir saugumo susitarimų.

Praktiniu požiūriu ES kaip prioritetą numatė humanitarinės pagalbos pristatymą Gazos žmonėms. Komisija jau skyrė 10 mln. EUR ir įsipareigojo skirti dar 32 mln. EUR artėjančiam laikotarpiui.

Kovo mėn. pradžioje Egipto Vyriausybė organizuoja tarptautinę konferenciją Šarm el Šeike, siekiant paremti Palestinos ekonomiką Gazos atkūrimui. Komisija bus bendra šio įvykio rėmėja. Džiaugiuosi, kad turėjau galimybę aptarti įsipareigojimus, kuriuos Komisija ketina priimti su Užsienio reikalų komiteto ir Biudžeto komiteto pirmininkais dar prieš konferenciją čia, Parlamente, vasario 2 d. Dar kartą dėkoju už jūsų pagalbą.

Dabartinė problema yra ne vien tik finansavimas, tačiau ir prieiga prie Gazos. Mes daug kalbėjome viešai ir privačiai apie nepriimtina Gazos sienos kirtimo punktų uždarymą. Tikiuosi, šiandien šioje salėje esantys nariai palaikys mano reikalavimą, kad būtų galutinai atidaryti sienos kirtimo punktai.

*(Plojimai)*

Kai prieiga taps lengvesnė – tuo aš visai neabejoju – galėsime persvarstyti finansines prognozes. Tokiu atveju tikriausiai teks sugrįžti prie diskusijų šia tema. Tikiuosi ir tada sulaukti jūsų pagalbos.

Gerb. nariai, galite pasikliauti Komisijos įsipareigojimu – ir mano asmeniniu įsipareigojimu – padaryti viską, kad kuo greičiau būtų sugrąžinta taika į vieną iš neramiausių pasaulio dalių. Mes neabejotinai ir toliau glaudžiai bendradarbiausime šioje salėje.

*(Plojimai)*

**Joseph Daul**, PPE-DE frakcijos narys. – (FR) Gerb. pirmininke, A. Vondra, J. Solana, Komisijos nare B. Ferrero-Waldner, ponios ir ponai, padėtis Gazoje kasdien blogėja. Gyventojai neapsakomai kenčia. Šalyje visko trūksta.

Embargo paskelbimas Gazoje reiškia tai, kad humanitarinės pagalbos pristatymui iškyla gausybė kliūčių. Net pristatytos humanitarinės pagalbos nepakanka pagrindiniams poreikiams patenkinti. Ligoninės nebegali toliau tinkamai veikti. Gyventojai nesulaukia medicininės priežiūros. Tai, kas šiuo metu vyksta Gazoje, yra didžiausio masto humanitarinė katastrofa.

Europos Sąjungos vaidmuo regione tampa nepaprastai svarbus. Ji suteikė ir toliau teikia didelę finansinę paramą palestiniečiams. Ji įdėjo daug pastangų, kad užkirstų kelią šiandieninei humanitarinei nelaimei. Nepaisant kliūčių, ES ir toliau teikia humanitarinę pagalbą ir paramą Gazos Ruožo gyventojams. Vien šiandien ES suteikė 41 mln. EUR paramą Jungtinių Tautų agentūrai Palestinos pabėgėliams. Tačiau tai nereiškia, kad atėjo metas „laikyti liežuvį už dantų“.

Mano manymu, Europos žinia turi būti aiški. Mes negalime toleruoti, kad šiame konflikte kliudoma pristatyti humanitarinę pagalbą. Labai svarbu, kad ši pagalba galėtų judėti laisvai, be apribojimų, per atidarytus pasienio kontrolės punktus.

Be to, išspėjame „Hamas“ judėjimą. Praeito mėnesio incidentai, kai „Hamas“ pasisavino ir negrąžino Jungtinių Tautų agentūros regionui skirtos humanitarinės pagalbos, yra skandalingi, netoleruoti ir neturi pasikartoti. Visi dalyviai turi tikėtis atkūrimo fazės ir aktyviai jai ruošis, įvertindami žalą ir rengdami planą finansinei, ekonominei ir socialinei Gazos Ruožo reabilitacijai. Ši reabilitacija yra labai svarbi regiono stabilumui. Tai yra donorų konferencijos, kuri rengiama Šarm el Šeike kovo 2 d., tikslas.

Tačiau būkime atviri. Be ilgalaikių paliaubų neįmanomas joks atkūrimo procesas. Paliaubos ir karinių veiksmų nutraukimas – taip pat iš Izraelio pusės – yra absoliučios taikos regione atkūrimo sąlygos. Jos turi prasidėti – tvirtai pabrėžiu – „ Hamas“ judėjimui galutinai nutraukiant raketų paleidimą iš Gazos Ruožo į Izraelio teritoriją.

Būtina imtis visų priemonių prieš ginklų ir amunicijos gabenimą tuneliais, jungiančiais Gazą su Egiptu. Dialogo tarp visų Palestinos visuomenės sektorių atkūrimas ir dabartinio derybų proceso atnaujinimas yra lemiami. Egiptas, kuriam tenka ypač didelė atsakomybė dėl bendros sienos su Gazos Ruožu, privalo imtis aktyvaus vaidmens šiame derybų procese. Visos būsimos diplomatinės pastangos privalo atsižvelgti į šį ypatingą Egipto vaidmenį.

Mes galime tik turėti viltį, kad surasime sprendimą šiam konfliktui atviru diplomatinio keliu. Aš kreipiuosi į visus dalyvius, įskaitant Ketvertą, Arabų valstybių lygą ir šalių narių diplomatus, kad jie ir toliau tvirtai ir ryžtingai vestų derybas.

**Martin Schulz**, PSE frakcijos narys. – (DE) Dėkoju jums, gerb. pirmininke, ponios ir ponai, šių diskusijų perduodama žinia tebėra viena: smurtas nėra sprendimas Vidurio Rytams. Karas nėra sprendimas. Terorizmas nėra sprendimas.

Kartais viena šalis įgyja trumpalaikę karinę persvarą. Kartais teroristinis veiksmas sukelia milžinišką chaosą. Tačiau patirtis byloja, kad kiekvienas smurto protrūkis sukuria dar daugiau smurto ir įsuka smurto ratą. Todėl labai svarbus yra dialogas, kuris Vidurio Rytuose yra ypač sunkiai pasiekiamas, juo labiau šiais netikrumo ir tam tikro asinchroniškumo laikais.

Viltį suteikia Jungtinės Valstijos. Prezidentas Barack Obama, Hillary Clinton ir jų komanda siūlo sutarimo modelį, orientuotą į dialogą, – šis veikimo būdas visiškai skiriasi nuo anksčiau dirbusios administracijos, kuri, laimei, paliko Baltuosius Rūmus, metodų. Taigi Vašingtone gyvuoja viltis. O Jeruzalėje? Per rinkiminę kampaniją Benjaminio Netanyahu žodžiai neabejotinai sukėlė grėsmę taikos procesui, nors Avigor Liebermann taip pat kelia grėsmę taikos procesui Vidurio Rytuose. Šis asinchroniškumas yra rizikingas.

Kas vyksta Libane? Kokią įtaką darys „Hezbollah“ judėjimas? Kokio lygio konstruktyvų dialogą ji pasiruošusi užmegzti prieš ir po rinkimų Libane? Kokią įtaką turės į Vakarus orientuota dauguma? Kaip toji dauguma reaguotų į rinkimų pergalę pasiekusį „Hezbollah“ judėjimą? Ar „Hezbollah“ judėjimas yra pasiruošęs sudaryti bendrą vyriausybę? Tai iš esmės priklauso nuo to, kas valdo Teheraną. Rinkimų rezultatų Irane klausimas turi esminę reikšmę. Tokia pat ir „ Hamas“ judėjimo padėtis.

Tai, ar turėsime radikalųjį prezidentą, kuris neigs Izraelio teisę į gyvavimą – kaip dabartinis prezidentas – ar bus išrinkta vyriausybė, pasiruošusi derėtis, ir šis pasiruošimas derėtis galios nuo Teherano iki Beiruto ir Rafos, yra esminis dalykas viso regiono stabilizacijai. Mes palaikome vieningą vyriausybę palestiniečiams. Be vieningos vyriausybės palestiniečiams taikos procesas sunkiai įsivaizduojamas. Todėl dabar „ Hamas“ turi atskleisti pasiryžimą ir gebėjimą sudaryti tokią vyriausybę.

Tačiau pagrindinė sąlyga yra iš anksto derėtis su „ Hamas“, kad ji palaikytų palestiniečius, kurie yra pasiruošę su ja vesti derybas ir kad Jeruzalės vyriausybė, kuri pripažįsta tik naujakurių apgyvendinimo tęsimo politiką, jų neskatinėtų taikyti gynybos taktikos. Jeigu iš tikrųjų 163 hektarai vėl skirti naujakurių apgyvendinimui, toks gestas yra destabilizuojantis, ir turime visiškai atvirai tai pasakyti savo kolegoms Izraelyje.

Vidurio Rytuose viskas yra persipynę tarpusavyje. Neįmanoma išskirti atskirų elementų ir tikėti, kad tam tikrą problemą galima išspręsti tik karinėmis priemonėmis. Štai kodėl visų problemų sprendimo pagrindas turi būti pasiruošimas derėtis. Arabų valstybių lygos plane, Saudo Arabijos taikos plane numatyta užbaigti smurtą pripažįstant Izraelio teisę gyvuoti. Tai drąsus ir ambicingas planas, ir būtent tokį planą reikėtų aptarti. Tai pažanga, nes Arabų valstybių lygoje, arabų pusėje, yra žmonių, pasiruošusių pradėti šias diskusijas. Štai ką reikia palaikyti. Ne bombonešiais ir ne karinėmis priemonėmis. Europos Sąjungos veiksmus galima palaikyti ne griauinant tai, kas sukurta, įvairiais kariniais sumetimais. Todėl mūsų perduodama žinia tegali būti vienintelė: būtent tokio dialogo užmezgimas yra pagrindinė sąlyga.

Vyriausiasis įgaliotini J. Solana, minėjote, kad šiais metais pirmą kartą dalyvaujate diskusijose, vadinasi, ir paskutinį prieš rinkimus, vyksiančius birželio mėn. Kadangi dialogas yra *sine qua non* [būtina sąlyga, be kurios nėra] sėkmės, savo frakcijos vardu norėčiau pasakyti, kad jūs reprezentuojate dialogo įsmeninimą. Jūsų darbas nusipelno daugiau nei pagarbos. Jis nusipelno tikro pasigėrėjimo visų pirma už nuolatinį dialogo palaikymą. Mes nuoširdžiai vertiname jūsų darbą.

(Plojimai)

**Pirmininkas.** – Labai jums dėkojame, M. Schulzai. Be abejo, mes visi tikimės, kad J. Solana dar ne kartą dalyvaus mūsų diskusijose iki šios parlamentinės sesijos pabaigos.

**Graham Watson, ALDE frakcijos narys.** – Gerb. pirmininke, sunkia širdimi dar kartą grįžtame prie diskusijų apie tai, ką Europos Sąjunga galėtų padaryti, kad palengvintų kančias Vidurio Rytuose.

Pastarojo meto konflikto Gazoje apibūdinimui tinka visos senos įprastinės frazės: abipusiai kaltinimai, „Hamas“ provokacijos, „neproporcingas“ Izraelio atsakas. Tačiau, nuolat susidurdami su nesibaigiančiu smurtu, šias frazes taip dažnai kartojome, kad jos prarado reikšmę. Taip negali tęstis toliau. Be abejo, mūsų moralinė pareiga yra padėti atkurti Gazą. Be abejo, yra prasmės ginti Gazos Ruožą nuo Izraelio. Tačiau skaudu matyti, kaip į orą išlekia oro uostas, mokyklos ir kanalizacijos sistemos; dar skaudžiau juos atstatyti iš Europos lėšų žinant, kad jie ir vėl bus susprogdinti.

Ar įmanoma ir tikėtina, kad Izraelis mus įtikins, jog tai daugiau nepasikartos? Bet kuriuo atveju atkūrimas ir humanitarinė pagalba iš Europos Sąjungos neužkirs kelio būsimiems konfliktams. Mums reikalingas naujas ir pozityvus veiksmų būdas, jeigu įmanoma – kartu su Jungtinėmis Valstijomis, jeigu ne – ir be jų.

Praeitais savaitės smurtas ir ši mėnesį įvykusių rinkimų rezultatai pakeitė diskusijų temas. „Hamas“ judėjimas yra politiškai stipresnis, jis nepaliečiamas kariniu požiūriu ir toliau atkakliai priešinasi Izraelio pripažinimui, todėl galima koalicija Izraelyje bus dar labiau bėkompromisė ir dar stipriau priešinsis atskirai Palestinos valstybei. Praraja tarp Vakarų Kranto ir Gazos Ruožo vis plėtėja, didėja nuolatinio atsiskyrimo grėsmė.

Europos Taryba ir Komisija nepaaiškino, koks bus jų atsakas į tokių įvykių posūkį. Pirmininkaujanti Čekija, regis, siekia išbraukti šį klausimą iš darbotvarkės, tačiau laukti daugiau negalime. Kadangi padėtis nuolat keičiasi, nei „Hamas“, nei Izraelis nesugeba vesti derybų, turime nustatyti įgyvendinamas sąlygas, kurios padėtų derėtis su abiem šalimis. Izoliacija veda tik į neviltį.

Atėjo laikas imtis subtilios, tačiau ryžtingos diplomatijos. Gerb. J. Solana, kas ją turėtų vykdyti? Ar Ketvertas? Taip, galbūt. Tačiau nepamirškime kai kurių faktų: nesėkminga politika, sužlugusios viltys ir plintantis ekstremizmas pastaruosius septynerius metus – visa tai vyko stebint Ketvertui. Jo specialusis pasiuntinys Tony Blair niekada net nesilankė Gazoje. Jeigu nuvyktų į Gazos pramoninį rajoną apžiūrėti vieno didžiausių savo projektų, skirtų darbo vietoms kurti, pamatytų, kad pastatas sulygintas su žeme, – tai įvyko praeitą mėnesį.

(Plojimai)

Ketvertas turi atsiverti naujam požiūriui ir, jeigu mūsų partneriai šiame Ketverte negali žengti tokio žingsnio, turime surasti būdų, kurie juos paskatintų jį žengti.

Ir galiausiai norėčiau pasakyti, kad ateičiai galime pasiruošti tik sąžiningai pripažindami tai, kas nutiko praeityje. Dėl Gazos konflikto metu įvykdytų karo nusikaltimų turi būti atliktas nepriklausomas ir teisingas tarptautinis tyrimas. UNRWA ir mūsų parlamentinis komitetas pateikė nerimą keliančių įrodymų apie karo nusikaltimus, ir šie įtarimai yra labai rimti. Jeigu Izraelis yra neteisingai apkaltintas, jo vardas turi būti apgintas. Tačiau jeigu jis iš tiesų įvykdė tuos nusikaltimus, privalo prisiišti už juos atsakomybę. Mūsų tikslas – pasiekti susitarimą dėl taikios ir klestinčios ateities iš abiejų padalytų pusių, nes priešai ir vėl gali tapti partneriais. Deja, iki šiol mūsų metodai atnešė vien nesėkmes, kurios užrašytos ant žemės pralietu krauju. Gerb. J. Solana, mes turime nutiesti naują kelią į taiką, ir, jeigu būtina, iniciatyvos turi imtis Europos Sąjunga.

(Plojimai)

**Brian Crowley, UEN frakcijos vardu.** – (GA) Gerb. pirmininke, vyriausiasis įgaliotini ir Komisijos nare B. Ferrero-Waldner, aš nuoširdžiai pritariu šiandien pasiektam susitarimui teikti humanitarinę pagalbą Gazos Ruožui. Tai Europos Parlamento žingsnis teisinga kryptimi.

Dabartinė humanitarinė padėtis Gazoje yra bloga, ir Europos Sąjungos pareiga yra padėti.

Daug kalbėta apie tai, kad reikia taikos, dialogo, supratimo, nuosaikumo – jeigu norite vartoti šį žodį – reakcijos ir kontrreakcijos į skirtingus įvykius atžvilgiu. Tačiau Vidurio Rytų klausimu nedelsiant išryškėja trys dalykai.

Pirma, tai nebūtų derybos tarp lygių. Vienoje pusėje – jėga, kitoje – silpnumas ir pasidalijimas. Antra, išorinė įtaka ir užsienio žiniasklaidos dėmesys nėra lygiaverčiai. Viena pusė sulaukia pozityvios nuomonės iš tarptautinės žiniasklaidos ir valstybių, o kita pusė kenčia nuo tokių užgaulių žodžių kaip „terorizmas“ arba „reakcingumas“.



Trečia ir svarbiausia yra tai, kad nepaisant visų politinių, geografinių nesutarimų ir istorinių ginčų, diena iš dienos kenčia tie patys žmonės: moterys, vaikai, nekalti civiliai, žmonės, kurie niekaip nėra susiję su frakcijomis, politinėmis organizacijomis ar sukarintomis organizacijomis ar teroristų grupuotėmis. Tai nekalti žmonės, patekę į raketų, bombų ir vadinamojo – jei atvirai, man šis pavadinimas kelia juoką – „tikslinio žvalgybinio bombardavimo“ ugnį. Nėra „žvalgybinės“ ar „saugios“ bombos. Kai ji nukrinta – sprogsta ir žūva žmonės.

Yra daug įrodymų, kad ne tik „Hamas“ judėjimo į Izraelį paleistos raketos atėmė gyvybę daugeliui nekaltų žmonių, bet ir šimtai Izraelio karinių pajėgų bombų ir kulų nužudė ir sužeidė tūkstančius žmonių Gazoje ir okupuotose Palestinos teritorijose. Airis John King, kuris dirba UNRWA Gazoje, informavo apie dar vieną incidentą: nors jų dalinys pranešė Izraelio valdžios institucijoms, kad Izraelio bombos krito arti JT dalinio Gazoje, kuris pristatė kurą ir maistą ir buvo prieglobstis vaikams, kurių mokykla tą dieną buvo apmėtyta bombomis, tačiau bombos artėjo; antro skambučio metu bombos nukrito tiesiai ant kuro sandėlio JT dalinyje.

Galbūt tai buvo aplaidus veikimas, klaidingai perduota informacija ar tyčinis veikimas, tačiau vienaip ar kitaip tai buvo veiksmas – gal ir ne karo nusikaltimas, kai kurių žmonių nuomone, – tačiau puolimo veiksmas, nukreiptas prieš taikos instituciją, žmogiškumą ir laisvę. Net karo metu galioja tam tikros taisyklės, ir ne viskas leidžiama.

Be abejo, turime suteikti pagalbą ir paramą Palestinos žmonėms jų sugriautų rajonų atstatymui. Turime užtikrinti ir reikalauti, kad vyktų derybos ir kad suklestėtų taika, tačiau tam reikia ir drąsių Europos žingsnių. Kaip ir Martin Schulz, aš sveikinu Javierą Solaną už tą ilgą vienišą kelią, kurį jis nuėjo derėdamasis su žmonėmis, su kuriais niekas nebūtų išdrįšęs derėtis, už durų dialogui atvėrimą, nes pastaruoju metu tik per dialogą tarp priešų galima įvesti taiką, ir tik per taiką galima padėti pagrindą tvirtam dviejų valstybių konflikto išsprendimui, kuris užtikrintų taiką, lygybę, saugumą ir teisingumą Vidurio Rytuose.

**Jill Evans**, *Verts/ALE frakcijos vardu.* – Gerb. pirmininke, praeitą savaitę lankiausi Gazoje kaip Europos Parlamento delegacijos narys ir mačiau nuniokotą teritoriją. Šiandien Parlamento rezoliucijos dėmesio centre yra humanitariniai veiksmai, kurie beviltiškai reikalingi tam regionui.

Tai tikra humanitarinė krizė, ir kokių veiksmų ruošiamės neatidėliodami imtis? Devyniasdešimt procentų Gazos žmonių yra priklausomi nuo JT pagalbos. Tai nesusiję su jokiais derybomis. Mes turime užtikrinti, kad toji pagalba juos pasiektų, ir sprendimas yra apgulos nutraukimas ir sienos kirtimo punktų atidarymas. Kaip gali atsigausti tankiai 1,5 mln. žmonių apgyvendinta sritis, kurioje bombardavimas tęsėsi 22 dienas ir žuvo daugiau nei 1 000 žmonių, jeigu įleista tik penkiolika rūšių humanitarinės pagalbos daiktų: maisto, kai kurių vaistų ir čiuzinių? Neįmanoma atstatyti namų ir biurų, neturint cemento ir stiklo, kuris tame regione uždraustas. Neįmanoma mokyti vaikų mokyklose, kuriose nėra popieriaus, nes jis uždraustas. Neįmanoma išmaitinti žmonių, jeigu nėra pakankamai maisto. Problema – ne pagalbos nebuvimas, o tai, kad ji neįleidžiama. Būtina daryti spaudimą Izraelio vyriausybei, kad ši nutrauktų blokadą ir atidarytų sienos kirtimo punktus.

Įvertinant Gazai padarytus nuostolius, reikia atkreipti dėmesį į tyčinį siekį sugriauti infrastruktūrą ir ekonomiką. Mes matėme, kaip tyčia atakuojamos mokyklos, fabrikai, namai ir ligoninės. Mes matėme, kaip Izraelis susprogdina statinius, kurie finansuojami iš Europos Sąjungos lėšų ir, užuot ėmęsi veiksmų, diskutuojame apie prekybos santykių gerinimą, kai pažeidinėjamos galiojančių sutarčių nuostatos dėl žmogaus teisių apsaugos.

J. Solana minėjo, kad ta pati politika gali atnešti tuos pačius rezultatus. Ką gi, pritariu jo nuomonei. 2006 m. Europos Sąjunga atsisakė pripažinti Palestinos vienybės vyriausybę, į kurios sudėtį įėjo „Hamas“ judėjimo nariai, tačiau ji pasirengusi pripažinti naująją Izraelio Vyriausybę, į kurios sudėtį gali įeiti nariai, atmetantys dviejų valstybių sprendimą ir prieštaraujantys Palestinos valstybės įkūrimui.

Šiuo metu labai svarbu, kad ES būtų pasiruošusi dirbti, ir pripažinti laikinąją Palestinos nacionalinės vienybės vyriausybę, kuri turėtų būti sudaryta po derybų Kaire per ateinančias kelias savaites, ir turime duoti aiškų ženklą apie mūsų ketinimus tarptautinei bendruomenei. Mes turime palaikyti susitaikymo procesą Palestinoje kaip ilgalaikio sprendimo dalį, ir tai reiškia užtikrinti, jog nekartosime praeities klaidų.

*(Plojimai)*

**Francis Wurtz**, *GUE/NGL frakcijos vardu.* – (FR) Gerb. pirmininke, J. Solana, Komisijos nare, kai vos prieš mėnesį prie savo namų griuvėsių Gazos vaikai man pasakojo, kaip jie drebėjo, kai krito bombos, arba kaip jų tėvai stengėsi apibūdinti pragarą, kurį jie išgyveno tas 22 dienas ir naktis, kurios visam laikui paženklino jų gyvenimą ir išliks būsimoems kartoms, Europa man nekėlė pasididžiavimo.

Mąščiau apie kai kuriuos valstybių narių vadovus – apie tuos, kurie atsakys prieš istoriją už politinės drąsos stoką, praleistas galimybes, įžvalgos trūkumą. Štai kokį klausimą sau uždaviau: į kokius kraštutinumus turi leisti Izraelio vadovai, kad nukreiptų savo nežmogiškumą į palestiniečius ir išlietų panieką įstatymui bei pagrindinėms vertybėms, kol pagrindiniai Europos politiniai lyderiai išdrįs pakelti pirštą ir galų gale pasakyti: „Užtenka!“?

Tie, kurie save vadina Izraelio draugais, siekdami pateisinti nebaudžiamumą ir neribotą palankumą dabartinei valdančiajai klasei, turėtų susimąstyti apie didžio Izraelio rašytojo Davido Grossmano žodžius, kuriuos čia jums pacituosiu: „Tautą apėmus nacionalistinės hiperbolės bangai, nepakenktų prisiminti, kad ši paskutinė operacija Gazoje tėra tik dar vienas stabtelėjimas ugnimi, smurtu ir neapykanta liepsnojančiame kelyje. Kelyje, kurį retkarčiais paženkлина pergalė, retkarčiais pralaimėjimas, tačiau kuris neišvengiamai veda į pražūtį.“

Tegul jie užduoda Shlomo Sando, garsaus Izraelio istoriko, klausimą, kurį taip pat pacituosiu: „Mes pasėjome sielvartą. Mes parodėme, kad neturime moralinių išteklių. Ar sustiprinome taikos stovyklą tarp palestiniečių?“ Jis tęsia: „Izraelis stumia palestiniečius į neviltį.“

20 metų Yasser Arafat ir Palestinos valdžia pripažino Izraelio valstybę, nieko už tai nereikalaudami. Ponios ir ponai, Izraelis atsisakė Arabų valstybių lygos pasiūlymo 2002 m. Visi kalba apie Arabų valstybių lygą ir Arabų valstybių lygos taikos projektą. Jis veikė septynerius metus. Ką padarė Europa, kad pasinaudotų šia galimybe?

Todėl grįžtu prie Shlomo Sando: „Izraelis atsisakė Arabų valstybių lygos pasiūlymo 2002 m. visiškai pripažinti Izraelio Valstybę su sienomis iki 1967 m.“ Izraelio istorikas padarė tokią išvadą: „Izraelis sudarys taiką tik jeigu jam bus daromas politinis spaudimas“.

Tai iškelia klausimą, gerb. J. Solana, susijusią su tarptautine teise, apie kurią nieko neužsiminėte: kokį spaudimą ruošiasi daryti Europos Sąjunga Izraeliui dėl Gazos Ruožo ir Vakarų Kranto, įskaitant Jeruzalę, kad primintų dabartiniais ir būsimais valdovams, jog narystė tarptautinėje bendruomenėje ir ypač privilegijuota partnerystė su Europos Sąjunga turi savo kainą, t. y. karinės okupacijos nutraukimą, karinių nusikaltimų nebuvimą, atsisakymą politikos, kuri kasdien stumia į Europos ir arabų ir musulmonų pasaulio atskyrimą?

Kaip europietis nenorėčiau puoselėti vilties dėl permainingų Artimųjų Rytų politikoje, tikėdamasis pagalbos iš Baltųjų Rūmų valdytojo. Aš norėčiau tikėti permainingomis, kurias atneš Europos veiksmai.

*(Plojimai)*

**Kathy Sinnott, (IND/DEM).** – Gerb. pirmininke, šiandien kalbame apie rezoliuciją dėl humanitarinės pagalbos. Prieš pradėdama kalbą, norėčiau pabrėžti, jog kalbu ne IND/DEM frakcijos vardu, nes ji neturi pozicijos šiuo klausimu. Aš kalbu kaip Europos Parlamento narė savo ir savo tautos vardu.

Daugelio Gazos žmonių išgyvenimas priklauso nuo humanitarinės pagalbos: maisto, vandens, pastogės, drabužių ir, ypač, vaistų. Tai žmonės, kurie ilgą laiką kenčia nuo apgulties. Visi sienos kirtimo punktai uždaryti jau 18 mėnesių. Dėl pastarojo meto agresijos, nukreiptos į Gazos žmones, jų padėtis tampa dar beviltiškesnė. Kadangi apgultis dar nenutraukta, o sienos kirtimo punktai uždaryti, labai sunku pristatyti būtiniausius daiktus šiems žmonėms.

Konstatuojamoje šios rezoliucijos dalyje pažymėjau, kad mes, europiečiai, tapšnojamė sau per pečius už pastangas suteikti humanitarinę pagalbą. Jūs, Komisijos nare, minėjote ir politines pastangas, tačiau ar mes nusipelnėme šių pagyrų? Izraelio prekyba su ES atneša 27 mlrd. EUR per metus. Jeigu tikrai norėtume imtis veiksmų Gazoje, reiktų išnaudoti šios prekybos suteikiamą pranašumą ir įvesti ekonomines sankcijas. Atsisakymas jas įvesti, net bombardavimo sausio mėn. įkarštyje, parodė, kad mums, kaip paprastai, priimtinesnė *status quo* prekyboje, o humanitarinė pagalba tarsi nuramina mūsų sąžinę. Mes ne tik nenorime rizikuoti pelninga rinka, nors ir neteisybės Gazoje pašalinimo vardan, tačiau taip pat nesiryžtame nutraukti ES ir Izraelio susitarimo ar bent jau sustabdyti jo galiojimo.

Aš labai myliu žydų tautą. Koledže turėjau galimybę studijuoti jų istoriją ir literatūrą su rabinu. Draugystė – tai ne aklumas, o ryžtas būti sąžiningais. Iš tiesų, sprendžiant iš demonstracijų didžiausiuose Izraelio miestuose, daug Izraelio piliečių viešai nepritaria Izraelio Vyriausybės veiksams.

Neatidėliotinos humanitarinės pagalbos klausimu norėčiau pasakyti, kad svarbu atstatyti fizinę infrastruktūrą, tačiau galima pateisinti agentūrų dvejojamą pradėti rekonstrukcijos darbus, nes panašu, kad Izraelyje gali įsigalėti dar grėsmingesnis režimas. Žmogaus infrastruktūros atkūrimas negali laukti. Mes privalome pristatyti

būtinus reikmenis. Ypač norėčiau pabrėžti, kad sausio mėn. buvo naudojami ypač galingi ginklai, ir daugelis žmonių neteko galūnių bei siaubingai apdegė. Aš gerai žinau, ką reiškia, kai sveikas vaikas tampa invalidu.

Mes privalome vykdyti intervenciją – medicininę ir švietimo – tiems tūkstančiams žmonių, ypač vaikų, kurie tapo invalidais visam gyvenimui po Naujųjų Metų. Mes turime užrašyti jų pasakojimus ir pradėti įrodymų rinkimų procesą dėl planinių atakų ir galimų karo nusikaltimų.

**Jean-Marie Le Pen (NI).** – (FR) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, be abejonės, ne Europa, ir juo labiau ne vyriausiasis įgaliotinis užsienio politikai Javier Solana, buvęs NATO generalinis sekretorius, turi vaidinti tarpininko tarp Izraelio ir Palestinos vaidmenį. Daugiausia, ką jie gali padaryti, tai finansuoti Gazos Ruožo atstatymą, kaip ir Kosove, Libane ir Afganistane.

Europa finansuoja rekonstrukciją, o JAV ir Izraelis vykdo bombardavimą. Štai kaip sąjungininkai pasiskirsto vaidmenimis. Šį klausimą turi spręsti tie, kurie negriauna tam, kad vėliau mokėtų. Egiptas veda taikos derybas dėl ilgalaikių paliaubų su „Hamas“ judėjimu. Tačiau iškyla grėsmė, kad naujajai Izraelio Vyriausybei, kuriai spaudimą daro trečiasis asmuo, A. Liebermann, kraštutinių dešiniųjų lyderis, kurį palaiko demokratai, šios derybos gali pasirodyti per daug sudėtingos. Iš tiesų, B. Netanyahu, pristatomas kaip būsimasis ministras pirmininkas, niekada nepritarė paliauboms su „Hamas“ judėjimu.

Kita problema yra ta, kad Palestinos prezidento Mahmoudo Abbaso valdžia Vakarų Krante tapo savotišku tarptautiniu protektoratu, kurio teisėtumas labai susilpnėjo tarp gyventojų.

Paskutinis veiksnys, į kurį turime atsižvelgti, yra tas, kad dėl 1967 m. sustojusios Izraelio kolonijų ekspansijos Palestinos valstybės sukūrimas Vakarų Krante tampa ypač keblus. Šiuo metu, kaip sakoma, kamuolys yra Izraelio pusėje, tačiau ar grobuonys abiejose stovyklose pripažins atokvėpį, kurio reikalauja abi pusės, nepasirūpindamos reikiamomis priemonėmis?

Norėčiau pridurti žodį apie Prancūzijos sugrįžimą į NATO vadovybės integruotas karines struktūras, kuris bus aptartas pagal Ari'o Vataneno pranešimą. Šis sugrįžimas Prancūzijai užkraus sunkių įsipareigojimų. Iš tiesų, mes stojame į NATO, nors Šaltasis karas baigėsi 1990 m. Regis, N. Sarkozy pamiršo Berlyno sienos sugriuvimą ir Rusijos sugrįžimą į laisvųjų tautų gretas. Ar reikia stiprinti NATO bloko poziciją, kai matome daugiapoliariškumą ir stiprėjantį kylančių valstybių vaidmenį, įskaitant kariniame lygmenyje?

Be to, Prancūzijos narystė integruotose struktūrose įpareigos ją didinti kontingentą Afganistane, nors jau dabar ji išsiuntusi 3 300 vyrų. Kokiomis lėšomis ji finansuos šią operaciją, jeigu gynybos biudžetas turi sumažėti žemiau 2 proc. BVP, dėl ko reikės atsisakyti daugiau nei 30 pulkų?

Paradoksalu, tačiau mes didiname finansinį dalyvavimą, siekdami vėl prisijungti prie NATO, ir kartu mažiname karinių pajėgų skaičių Afrikoje. Todėl Europos gynyba, kurią taip mėgsta Prezidentas N. Sarkozy, bus Šiaurės Atlanto aljanso ramstis. Tereikia pasiskaityti Lisabonos sutartį ir papildomus jos protokolus, kad tuo įsitikintumėte.

Ar tai būtų užsienio, ar bendro saugumo politika, Europos kelias veda į aklavietę arba susivienijimą su JAV ir jos sąjungininkais. Toks Europos atsitraukimas ir sąjungininkų ieškojimas, kuriems nenorime pritarti dėl nacionalinio suvereniteto ir nepriklausomybės, ypač priklauso nuo mūsų branduolinio atgrasinimo priemonių.

**Pirmininkas.** – Kadangi kiti nariai taip pat siek tiek viršijo leistą laiką, turime visiems taikyti vienodas sąlygas.

**Javier Solana**, vyriausiasis įgaliotinis bendrai užsienio ir saugumo politikai. – (ES) Gerb. pirmininke, negalėsiu atsakyti į visų šiose diskusijose kalbėjusiųjų klausimus per man suteiktą laiką. Norėčiau išreikšti širdingiausią padėką už tai, ką pasakėte apie mane asmeniškai ir apie mano darbą. Aš tik norėčiau pasakyti, kad galite būti tikri, jog tęsiu savo darbą su tokiu pat ryžtu, – ir netgi didesniu, jeigu bus įmanoma, – nes padėtis kiekvieną dieną tampa vis sudėtingesnė.

Manau, kad yra penki klausimai, dėl kurių galima pasiekti sutarimą tarp visų prieš mane kalbėjusių narių.

Pirmas – tai humanitarinė pagalba: nėra abejonės, kad neatidėliotinas ir svarbiausias klausimas yra humanitarinės pagalbos pristatymas. Pastarųjų dienų ir savaitių smurtas atnešė didžiulį stygių ir nepriteklus Gazos gyventojams. Todėl darysime viską, kad palengvintume kasdienę Gazos žmonių kančią. Šias pastangas dės ne tik Komisija, – dėl to nėra nė mažiausios abejonės, – bet ir Europos Tarybos valstybės narės bei visa tarptautinė bendruomenė.

Antras esminis klausimas – tai Gazos Ruožo bei Izraelio bei Gazos ir Egipto sienų kirtimo punktų atidarymas. Juos būtina atidaryti nedelsiant, be jokių atidėliojimų. Tokiu atveju bus pristatyta visa reikalinga pagalba,

taip pat būsime pasiruošę nedelsiant dislokuoti taikos palaikymo pajėgas Rafoje. Į ten jau išsiųsti Europos Sąjungos stebėtojai, taigi vos tik siena Rafoje bus atidaryta, būsime pasirengę jas dislokuoti.

Trečia klausimas – ir labai svarbus – yra Palestinos vienybė. Gerbiami nariai, aš manau, jog visiems aišku, kad nesurasime sprendimo, jeigu nebus pradėtas susitaikymo procesas tarp palestiniečių. Todėl rezoliucijoje numatyta, kad Europos Sąjunga palaiko ir toliau palaikys pastangas – ar tai būtų Prezidento M. Abbaso, ar Prezidento H. Mubarako pastangos – siekiant pažangos susitaikymo tarp palestiniečių procese.

Dauguma kalbėjusiųjų minėjo galimus įsipareigojimus, atsižvelgiant į tai, ar bus sudaryta naujoji Palestinos nacionalinės vienybės vyriausybė. Gerbiami nariai, mano nuomone, – tai yra mano asmeninė nuomonė – jeigu gali būti sudaryta Palestinos nacionalinės vienybės vyriausybė, vyriausybė, kurios tikslas yra dvi valstybės, vyriausybė, kurios tikslas yra sukurti šias dvi valstybes taikiomis priemonėmis, vyriausybė, kuri turėtų Gazos Ruožo atstatymo programą, ir vyriausybė, kuri surengtų parlamento rinkimus 2009 m., tai būtų vyriausybė, kurią Europos Sąjunga galėtų palaikyti.

Ketvirtas klausimas susijęs su Izraeliu: yra du svarbūs dalykai, kuriuos reikia įgyvendinti po rinkimų. Pirmia, rinkimais sudaryta vyriausybė arba daugumos suformuota vyriausybė privalo tęsti taikos procesą. Antra, kad ir kaip vyriausybė bus sudaryta rinkimais, mes ir toliau dirbsime ir darysime viską, kad ji būtų pripažinta, dirbtų ir prisidėtų prie taikos proceso tęsimo bei visomis išgalėmis stengtųsi užbaigti tą procesą 2009 m.

Penkta, mūsų požiūriu, labai svarbus naujakurių apgyvendinimo klausimas. Manau, kad naujausi Izraelio Vyriausybės pateikti duomenys apie naujakurių apgyvendinimą 2008 m. turėtų mus visus paskatinti jaustis atsakingais.

Norėčiau pasakyti, kad 2001 m. dirbau su tuometiniu JAV senatoriumi George'u Mitchelliu, kuris rengė savo garsų pranešimą. Buvau vienas iš keturių asmenų, dirbusių toje programoje. Norėčiau, kad jūs, gerbiami nariai, dar kartą perskaitytumėte 2001 m. išleistą pranešimą, kuriame buvo paliestos kai kurios problemos, kurias, deja, reikia pakartoti šiandien, pvz., naujakurių apgyvendinimas. Jeigu Europos Sąjunga neįstengia užkirsti kelio neteisėtam naujakurių apgyvendinimui, vargu ar taikos iniciatyva bus įgyvendinta sėkmingai. Todėl turime rimtai žiūrėti į šį klausimą. Mes turime rimtai pasikalbėti su kolegomis Izraelyje ir užtikrinti, jog naujakurių apgyvendinimo klausimas būtų sprendžiamas iš esmės kitokiais metodais.

Ir galiausiai, gerb. pirmininke ir nariai, norėčiau pakalbėti apie Arabų valstybių lygą. Vienybė tarp arabų valstybių yra gyvybiškai svarbi. Labai svarbu bendradarbiauti su visomis Arabų valstybių lygos šalimis, siekiant užtikrinti, kad Arabų valstybių lygos pasirašyta taikos iniciatyva išliktų galioti. Svarbiausia, kad šis taikos procesas baigtųsi susitaikymu ne vien tarp palestiniečių ir Izraelio, bet ir tarp arabų ir Izraelio. Taigi mes visiškai palaikome tuos, kurie stengiasi paversti taikos iniciatyvą realybe.

Mes įžvelgiame gilų pasidalijimą Arabų valstybių lygoje. Turėsime labai stengtis, kad diplomatinio keliu užkirstume kelią šių skirtumų gilėjimui ir skatintume harmonijos ir bendradarbiavimo proceso atkūrimą didžiojoje arabų valstybių šeimoje.

Gerb. pirmininke ir nariai, kaip jau minėjau, 2009 m. bus nepaprastai reikšmingi metai. Mes turime tęsti krizių valdymo procesą, teikti humanitarinę pagalbą, visomis išgalėmis siekti paliaubų ir derybų tarp Izraelio ir Gazos, Egipto ir Gazos. Tačiau, gerb. nariai, jeigu nepakeisime mentaliteto, kad šiuo metu turime susitelkti ne vien į krizių valdymą, bet ypač į konfliktų sprendimą, atsidursime tokioje pačioje padėtyje kaip 2009 m. pradžioje.

Gerb. pirmininke, tikiuosi, kad dirbant drauge 2009 m. bus šio didžiulio konflikto, kuris pernelyg ilgai slėgė mūsų pečius, išsprendimo metai.

**Benita Ferrero-Waldner, Komisijos narė.** – Gerb. pirmininke, aš tik dar kartą norėčiau pakartoti, kad pernai aiškiai pasakėme, jog nesėkmė nėra vienas iš pasirinkimų. Mes visi puoselėjome viltis tiek dėl Anapolio proceso, tiek dėl taikos proceso. Deja, kariuomenės įsiveržimas į Gazą po to, kai iš Gazos į Izraelį buvo paleistos raketos, pakeitė planus. Dabar visi suprantame, kad turi būti įvykdyta daug būtinų sąlygų, siekiant sugrįžti prie taikos susitarimų. Tačiau kiekvienu atveju vienas dalykas yra aiškus: karinis sprendimas – tai ne sprendimas. Šiuo atžvilgiu visiems jums pritariu. Taigi turėsime visi dirbti drauge, kad atkurtume taiką, kad ir kokia būtų kaina.

Yra daug dalyvių Europos Sąjungoje, tarptautinėje bendruomenėje – ar tai būtų Jungtinės Valstijos, JT ar Rusija – taip pat daug arabų draugų ir kolegų. Aš tikiuosi, kad su nauja Izraelio Vyriausybe visi tie dalyviai susirinks kartu siekti taikos. Mūsų tikslas yra aiškus, tačiau pamatysime, ar emocijos mus nuves teisingu keliu. Būkite tikri, mes jo sieksime.

(Plojimai)

**Pirmininkas** – Pateiktas pasiūlymas dėl rezoliucijos<sup>(1)</sup> siekiant baigti diskusijas, remiantis Darbo tvarkos taisyklių 103 straipsnio 2 dalimi.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks šiandien.

#### **Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)**

**Bairbre de Brún (GUE/NGL), raštu.** – (GA) Humanitarinė padėtis Gazoje yra nežmoniška. 88 proc. gyventojų priklausomi nuo pagalbos maisto produktais, trūksta pagrindinių medicininių priemonių ligoninėse, ir tūkstančiai tonų humanitarinės pagalbos nepristatomi į Gazą, nes įleidžiami ne visi sunkvežimiai.

Viso pasaulio žmonės pasibaisėjo silpna tarptautine reakcija, kai per paskutines Izraelio atakas Gazoje žuvo daugiau nei 1 000 palestiniečių, tarp kurių buvo daugiau nei 300 vaikų.

Iniciatyvi, ilgalaikė Europos ir naujosios JAV vyriausybės strategija turi numatyti palestiniečių teisę į tvarią valstybę su sienomis iki 1967 m. Okupuotose Palestinos teritorijose turi būti nutraukta naujakurių apgyvendinimo veikla ir nuversta „apartheido siena“.

Mūsų tikslas yra Izraelio saugumas ir laisva Palestinos valstybė, tačiau tokia padėtis, kai Izraelis naudoja saugumą kaip pasiteisinimą nekaltų palestiniečių gyvybėms atimti, negali toliau tęstis. Turi būti pradėtas tikras derybų procesas.

ES privalo nutraukti Europos Sąjungos ir Izraelio Asociacijos sutartį, nes Izraelis nesilaiko tarptautinės ir humanitarinės teisės nuostatų.

**Pedro Guerreiro (GUE/NGL), raštu.** – (PT) Kokį vaidmenį turėtų (ar neturėtų) prisiimti Europos Sąjunga Vidurio Rytuose? Kokių principų ji turėtų laikytis?

Ji privalo reikalauti nutraukti agresiją ir nežmogišką Palestinos žmonių blokadą Gazos Ruože. Ji privalo užtikrinti, kad šioms žmonėms būtų suteikta neatidėliotina humanitarinė pagalba.

Ji privalo pasmerkti brutalią agresiją, nusikaltimus, pagrindinių žmogaus teisių pažeidimus ir valstybinį terorizmą, kurį vykdo Izraelis prieš Palestinos žmones ir kurio niekuo negalima pateisinti.

Ji privalo griežtai pasmerkti tai, kad Palestinoje yra kolonistų ir kolonizuotųjų, agresorių ir aukų, engėjų ir engiamųjų, išnaudotojų ir išnaudojamųjų.

Ji privalo nutraukti Asociacijos sutartį ir sustabdyti, pvz., tokius dvišalius santykius su Izraeliu, kuriuose palaikė Bendrųjų reikalų ir išorinių santykių taryba gruodžio 8 ir 9 d. posėdyje.

Ji privalo reikalauti, kad Izraelis laikytųsi tarptautinės teisės normų ir JT rezoliucijų, ir nutrauktų okupaciją, naujakurių apgyvendinimą, „saugumo sienos“ statymą, žudymus, sulaikymus ir Palestinos žmonių žeminimą.

Ji privalo kovoti už pagarbą neatimamai Palestinos žmonių teisei į nepriklausomą ir suverenią valstybę su 1967 m. sienomis ir sostine Rytų Jeruzale.

Iš esmės, ji negali daugiau prisidėti prie neteisėtos kolonizacijos, kurią vykdo Izraelis.

**Alexandru Nazare (PPE-DE), raštu.** – (RO) Neseniai Izraelyje įvykę rinkimai ir naujoji JAV administracija yra galimybė iš naujo pradėti taikos procesą Vidurio Rytuose. Manau, kad ES privalo parodyti, jog palaiko naująjį kabinetą Tel Avive, ir kartu aiškiai pasakyti, kokių priemonių turi imtis Izraelio partneriai. Tai priemonės, kurios padėtų siekti ilgalaikės taikos, nutrauktų naujakurių apgyvendinimą Vakarų Krante, tvirtai palaikytų dviejų valstybių sprendimą, padėtų išvengti besaikio karinės jėgos naudojimo ir rimtų humanitarinių pasekmių.

ES veikimo būdas Vidurio Rytuose turi būti paremtas keliais griežtais principais. Pirmas principas yra glaudus bendradarbiavimas su JAV, nes be šios valstybės nepasieksime ilgalaikio sprendimo regione. Antras principas reiškia tai, kad mūsų veikimo būdas turi būti kiek įmanoma nukreiptas į smurto išvengimą iš abiejų pusių,

<sup>(1)</sup> Žr. protokolą.

palestiniečių ekstremizmo ir Izraelio taikomų priemonių pasmerkimą, taip pat į nuosaikaus valdymo sprendimų, kurie palengvintų taikos procesą, palaikymą iš abiejų pusių.

Norėčiau pasakyti, kad palaikau Europos Parlamento sprendimą, dėl kurio šiandien balsuojame ir kuris patvirtina ES įsipareigojimą Gazos Ruožo atstatymo procesui ir suteikia pagrindą diskusijoms, kurios bus vedamos Kaire kovo mėn. tarptautinėje donorų konferencijoje.

**Daciana Octavia Sârbu (PSE), raštu.** – (RO) Demokratija, taika ir pagarba žmogaus teisėms yra pagrindinės vertybės Europos Sąjungoje, kurios vaidmuo ir pareiga yra jas ginti ir skatinti tiek ES, tiek santykiuose su kitoms valstybėmis.

Padėtis Gazoje, kuri daro įtaką jos gyventojams, yra tragiška, todėl ją reikia spręsti nedelsiant. Europos Sąjunga labai susirūpinusi dėl pasipiktinimą keliančio žmogaus teisių ir laisvių pažeidinėjimo šiame regione tiek santykių su Izraeliu, tiek saugumo ir stabilumo Vidurio Rytuose požiūriu.

Europos Sąjunga turi imtis neatidėliotinų priemonių suteikti humanitarinę pagalbą gyventojams Gazos regione, taip pat numatyti vidutinės ir ilgos trukmės priemonės, kurios skatintų taiką, saugumą ir stabilumą regione.

Be minėtų priemonių, ES turi diplomatinio būdu spręsti konfliktus ir skatinti dialogą bei susitaikymą regione. Be to, ji turi nedvejodama įvesti griežtas sankcijas už antidemokratiją arba žmogaus teisių ir laisvių pažeidimą.

**Czesław Adam Siekierski (PPE-DE) raštu.** – (PL) Siekiant susitarimo tarp ES ir Vidurio Rytų, pastangos stabilumui atkurti ir pagalba taikos programai Gazos Ruože įgyvendinti turi ir toliau būti prioritetu.

Europos Sąjunga turi daryti viską, kad užbaigtų ginčą, kuriame daugybė nekaltų piliečių prarado gyvybę. Taip pat reikia sutelkti pastangas į pagalbos žmonėms suteikimą ir užtikrinimą, kad būtų patenkinti jų pagrindiniai poreikiai. Gazos Ruožo žmonės turi vos 60 proc. dienos maisto normos. Tai reiškia, kad iškyla didesnė ligų rizika, gyventojai atsiduria vis sunkesnėje padėtyje. Geriamojo vandens trūkumas kelia ne mažesnę grėsmę nei maisto stoka. Man regis, nereikia nė kalbėti apie medicininių paslaugų trūkumą ar sugriautas mokyklas ir viešąsias įstaigas, kurių nebuvimas trukdo palaikyti tvarką ir sugrįžti į įprastą gyvenimo ritmą.

Nepamirškime, kad tik tada, kai bus išspręstos pagrindinės kasdienio gyvenimo problemos, galėsime sutelkti dėmesį į Vidurio Rytų ekonominį vystymąsi ir glaudų prekybinį bendradarbiavimą su regionu. Europos Sąjunga turi galimybę padėti arabų pasauliui ir visoms Vidurio Rytų šalims tapti klestinčiu regionu, kuris, savo ruožtu, sukurtų pagrindą artimam bendradarbiavimui tarp Vidurio Rytų ir ES.

## 15. Balsuoti skirtas laikas

### 15.1. Europos Sąjungos vaidmuo Vidurio Rytuose (balsavimas)

- Prieš balsuojant dėl 5 dalies:

**Pasqualina Napoletano (PSE).** – (IT) Gerb. pirmininke, 5 dalyje prieš žodį „mano“ reikėtų įterpti šį žodžių junginį:

„inter alia, atsižvelgdamas į 2009 m. kovo 2 d. Šarm el Šeike vyksiančią palestiniečių ekonomiką remiančią tarptautinę konferenciją dėl Gazos Ruožo atstatymo“.

(Žodinis pakeitimas buvo priimtas)

- Prieš balsuojant dėl F konstatuojamosios dalies:

**Pasqualina Napoletano (PSE).** – (IT) Gerb. pirmininke, siūlau pakeitimą dėl 2009 m. kovo 2 d. Šarm el Šeike vyksiančios palestiniečių ekonomiką remiančios tarptautinės konferencijos dėl Gazos Ruožo atstatymo įtraukti į konstatuojamąją dalį.

(Žodinis pakeitimas buvo priimtas)

## 16. Oficialus pasveikinimas

**Pirmininkas.** – Manęs paprašė oficialiai pasveikinti šioje salėje esančią vizituojančią delegaciją iš Pjedmonto regiono. Paprastai tenka sveikinti tik valstybių narių delegacijas, tačiau kadangi nenorime sumenkinti regionų, norėčiau padaryti išimtį ir šiltai pasveikinti delegaciją iš Pjedmonto.

## 17. Paaiškinimai dėl balsavimo

### Rašytiniai paaiškinimai dėl balsavimo

#### - Pasiūlymas dėl rezoliucijos Nr. B6-0100/2009 (Europos Sąjungos vaidmuo Vidurio Rytuose)

**Nicodim Bulzesc (PPE-DE), raštu.** – (RO) Aš balsavau už Europos Parlamento rezoliuciją dėl Europos Sąjungos vaidmens Vidurio Rytuose, nes pritariu, kad turime palaikyti Gazos Ruožo atstatymo projektus.

Šioje rezoliucijoje raginama užtikrinti, kad nedelsiant ir netrukdomai būtų teikiama didesnė humanitarinė pagalba, kadangi tai moralinė pareiga. Ši pagalba turi būti teikiama be jokių sąlygų ar apribojimų. Raginama Izraelio valdžios institucijas užtikrinti, kad Gazos Ruožui būtų nuolat teikiama pakankama humanitarinė pagalba, įskaitant visas JT paramos ir darbo Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose agentūros (UNRWA) ir kitų tarptautinių organizacijų veiklai būtinas priemones siekiant tenkinti gyventojų reikmes.

**Konstantinos Droutsas (GUE/NGL), raštu.** – (EL) Europos Parlamento rezoliucija dėl humanitarinės pagalbos teikimo Gazai yra pastangos, vadovaujantis principu lygiai traktuoti žudančius izraeliečius ir besipriešinančius palestiniečius, siekiant nusišalinti didžiulę atsakomybę už Palestinos gyventojų žudynes per kruviną Izraelio invaziją į Gazos Ruožą, kuri baigėsi daugiau nei 1 300 žmonių mirtimi, iš kurių dauguma buvo vaikai, moterys ir pagyvenusieji, ir daugiau nei 5 000 sužeistųjų. Dėl tūkstančių sugriautų namų, sunaikintos socialinės infrastruktūros ir ekonominės izoliacijos Palestinos žmonės gyvena tragiškais ir nežmoniškomis sąlygomis.

ES vengia pasmerkti Izraelį, neužsimena apie tragiškos Palestinos gyventojų padėties priežastis, ir tai dar kartą patvirtina, kad ES palaiko Izraelio nusikalstamus veiksmus, nes stengiasi pagerinti savo vaidmenį, plečiant vidinius konfliktus tarp imperialistų Vidurio Rytuose.

Didvyriškiems Palestinos žmonėms reikia ne imperialistų labdaros. Tai, ko jiems reikia labiau už viską pasaulyje, yra nepriklausomos ir suverenos Palestinos valstybės sukūrimas su sostine Rytų Jeruzale pagal JT rezoliucijas dėl 1967 m. sienų ir nedalomo solidarumo iš kitų žmonių, patekusių į šią kovą.

**Hélène Goudin ir Nils Lundgren (IND/DEM), raštu.** – (SV) Padėtis Gazos Ruože yra nepapratai rimta, nes tebesitęsiantis konfliktas atima iš civilių gyventojų maistą, vaistus ir kurą. Padėtis tokia rimta, kad reikalinga neatidėliotina pagalba iš išorės. Todėl mes balsavome už rezoliuciją.

Kita vertus, labai apgailestaujame, tačiau nesame per daug nustebinti, kad Europos Parlamentas dar kartą lėtai, bet užtikrintai stiprina savo poziciją, pasinaudodamas tragedija.

**Pedro Guerreiro (GUE/NGL), raštu.** – (PT) Po daugiau nei 18 mėnesių nežmoniškos blokados 22 dienas trukusi brutali Izraelio agresija prieš Palestinos žmones Gazos Ruože pražudė ne mažiau kaip 1 324 žmones ir daugiau nei 5 000 sužeidė, iš kurių dauguma buvo vaikai. Virš 100 000 žmonių buvo iškeldinti, sugriauta daugiau nei 15 000 namų. Esminių Palestinos gyventojų poreikių tenkinimui grėsmę kelia sunaikinta pagrindinė infrastruktūra ir nutrauktas pagrindinių viešųjų paslaugų teikimas.

Tokio šokiruojančio nusikaltimo akivaizdoje Europos Parlamentas neištarė nė vieno Izraelį smerkiančio žodžio.

Nėra abejonės, kad Palestinos gyventojams nedelsiant reikalinga pagalba. Nėra abejonės, kad turime pripažinti Palestinos žmonių kančią. Tačiau lygiai taip pat svarbu pasmerkti agresorius ir priversti juos atsakyti už nusikaltimus. Rezoliucijoje, priešingai, stengiamasi „užglaistyti“ Izraelio agresiją Gazos Ruože švelnesniu žodžiu „konfliktas“. Ši agresija yra strategijos, kuria siekiama palaužti teisėtą palestiniečių pasipriešinimą okupacijai ir panaikinti sąlygas, reikalingas Palestinos valstybės sukūrimui, dalis.

ES, kuri visada skuba remtis žmogaus teisių nuostatomis, „pamiršta“ jas Izraelio atžvilgiu, o ši valstybė daugiau nei 40 metų vykdė palestiniečių Vakarų Kranto, Gazos Ruožo ir Rytų Jeruzalės teritorijų kolonizaciją.

**Flaviu Călin Rus (PPE-DE), raštu. – (RO)** Aš balsavau už 2009 m. vasario 18 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl humanitarinės pagalbos Gazos Ruožui (B6-0100/2009), kadangi civiliams gyventojams labai reikalinga pagalba dėl šiame regione susiklosčiusios padėties.

Mano nuomone, būtina įvertinti Gazos Ruožo gyventojų reikmes, kad remiantis šiais duomenimis galėtų būti parengti atkūrimo planai.

## **18. Balsavimo pataisymai ir ketinimai (žr. protokolą)**

**PIRMININKAVO: Gérard ONESTA**

*Pirmininko pavaduotojas*

## **19. 2007 m. metinis pranešimas (2007 m.) dėl BUSP pagrindinių aspektų ir esminių pasirinkimų. Europos saugumo strategija ir ESGP. NATO vaidmuo ES saugumo sistemoje (diskusijos)**

**Pirmininkas** – Kitas klausimas yra bendra diskusija dėl:

- Pranešimo dėl 2007 m. Tarybos metinio pranešimo Europos Parlamentui dėl bendrosios užsienio ir saugumo politikos (BUSP) pagrindinių aspektų ir esminių pasirinkimų, Europos Parlamentui pateikto pagal 2006 m. gegužės 17 d. Tarpinstitucinio susitarimo G antraštinės dalies 43 skirsnį [2008/2241 (INI)] – Užsienio reikalų komitetas. Pranešėjas: Jacek Saryusz-Wolski (A6-0019/2009),

- Pranešimo dėl Europos saugumo strategijos ir Europos saugumo ir gynybos politikos (ESGP) [2008/2202 (INI)] – Užsienio reikalų komitetas. Pranešėjas: Karl von Wogau (A6-0032/2009) ir

- Pranešimo dėl NATO vaidmens ES saugumo sistemoje [2008/2197 (INI)] – Užsienio reikalų komitetas. Pranešėjas: Ari Vatanen (A6-0033/2009).

Ponios ir ponai, jeigu jums neįdomios šios diskusijos, pranešėjas jūsų prašo tyliai palikti šią salę dėl pagarbos mūsų darbui.

**Jacek Saryusz-Wolski, pranešėjas. – (FR)** Dėkoju jums, gerb. pirmininke. Iš tiesų, manau, kad Europos Sąjungos užsienio politika nusipelnė dėmesio.

Gerb. pirmininke, šiandien vyksta ypatingos diskusijos dėl trijų svarbių pranešimų dėl užsienio politikos, saugumo ir gynybos politikos bei ES ir NATO santykių.

Mūsų metinis pranešimas apie bendrąją užsienio ir saugumo politiką (BUSP) tapo reikšminga priemone, kuria Europos Parlamentas išreiškia strateginį požiūrį į ES užsienio politiką. Šių metų pranešime nusprendėme susitelkti į politikos kūrimą ir politikos formavimą. Dėmesį nukreipėme į poreikį užmegzti tikrą dialogą su Taryba dėl pagrindinių ES bendrosios užsienio ir saugumo politikos tikslų. Pažymime, kad šioje srityje daroma pažanga, nes pirmą kartą Tarybos pranešime sistemingai nurodomos Parlamento priimtos rezoliucijos. Mes tuo džiaugiamės: tai tikras pasiekimas. Tačiau apgailestaujame, kad Taryba nerengia esminių diskusijų Parlamento pateiktoms nuomonėms svarstyti ir nesiremia šiomis rezoliucijomis veiklos dokumentuose, pvz., bendrųjų veiksmų ar bendrųjų pozicijų dokumentuose.

Tikime, kad Europos Sąjunga gali daryti įtaką, tačiau tik kalbėdama vienbalsiai, naudodama atitinkamas priemones, kurios kyla, pvz., iš Lisabonos sutarties, ir didesnes biudžeto lėšas. Veiksmingų veiksmų galime imtis tik tuo atveju, jeigu juos patvirtina Europos ir nacionaliniai parlamentai, veikdami atitinkamame lygmenyje ir pagal jiems suteiktus įgaliojimus.

Siekdami patikimai atsilipti į ES piliečių lūkesčius – turiu omenyje ir artėjančius parlamento rinkimus – BUSP įgyvendinti skirtus išteklius turime paskirstyti proporcingai, atsižvelgiant į jos tikslus ir konkrečias užduotis. Mes apgailestaujame, kad praėjais metais BUSP finansuoti buvo skirta per mažai lėšų.

Pranešime aptariame horizontalius ir geografinius aspektus. Čia norėčiau paminėti šiuos svarbiausius horizontalius aspektus: pirma, žmogaus teisių saugojimą, taikos ir saugumo Europos kaimyninėse šalyse bei viso pasaulio mastu skatinimą; antra, veiksmingo daugiašališkumo rėmimą ir tarptautinės teisės nuostatų laikymąsi; trečia, kovą su terorizmu; ketvirta, masinio naikinimo ginklų neplatšinimą ir nusiginklavimą; penkta, klimato kaitą, energetinį saugumą ir kitus klausimus, pvz., kibernetinį saugumą.



Šiame pranešime kruopščiai pasirinktos prioritetinės sritys. Taigi dėmesį sutelkėme į šias strategines ir geografines prioritetines sritis: Vakarų Balkanus, Vidurio Rytus ir platesnį Vidurio Rytų regioną, Pietų Kaukazą, Afriką ir Aziją, ir, be abejo, santykius su strategine partnere JAV bei santykius su Rusija.

Šis pranešimas turi būti skaitomas kartu ir papildomai su išsamesniais Parlamento pranešimais. Jis neturi jų atkartoti.

Norėčiau padėkoti šioje salėje esančioms kolegoms iš skirtingų frakcijų už supratimą ir puikų bendradarbiavimą. Mes stengėmės iškelti daugelį rūpimų klausimų, ir tikiuosi, kad šį pranešimą palaikys dauguma šios salės narių.

Ir galiausiai kolegoms iš Tarybos ir Komisijos norėčiau pasakyti, jog šia proga tikimės išplėtoti gilesnį strateginį dialogą tarp Parlamento, Tarybos ir Komisijos, kuris, gerb. J. Solana ir B. Ferrero-Waldner, suteiks jūsų sunkiam darbui daugiau demokratinio teisėtumo, užtikrinant glaudesnę šio trejeto bendradarbiavimą.

Tikiuosi, kad į tai pažvelgsime kaip į galimybę vystyti sinergiją, stiprinti bendrą visų trijų veikėjų balsą ir suteikti daugiau demokratinio teisėtumo mūsų bendram tikslui. Šis bendras tikslas – tai užsienio politika, vienas balsas, Europos Sąjunga.

**Karl von Wogau, pranešėjas.** – (DE) Gerb. pirmininke, vyriausiasis įgaliotini, Komisijos nare, šis pranešimas turėtų suteikti mums galimybę įvertinti, ar daug pasiekėme Europos Sąjungos saugumo ir gynybos politikoje, ką dar turime padaryti ir koks vaidmuo tenka Europos Parlamentui.

Šiame įvertinimo procese turime atkreipti dėmesį į tai, kad vykdant Europos saugumo ir gynybos politiką atliktos 22 pajėgų dislokavimo operacijos, iš jų 16 buvo civilinių ir 6 – karinių pajėgų dislokavimo operacijos. Tai reiškia, kad ypač pabrėžiami civiliniai aspektai. Be abejo, šie civiliniai aspektai įgyvendinami su funkcinė demokratine kontrole, kadangi civilinės operacijos pagal ESGP finansuojamos iš Europos Sąjungos biudžeto, todėl jas kruopščiai tikrina Europos Parlamentas. Yra ir kitų veiksmų, finansuojamų iš Europos Sąjungos biudžeto, kurie yra tiesiogiai susiję su saugumo politika. Pvz., saugumo tyrimui per 7 metus skirta 1,3 mlrd. EUR; „Galileo“ projektui, kuris, kaip manoma, turi saugumo elementų, skirta 3,4 mlrd. EUR; ir GMES / „Koperniko“ projektui gali būti skirta dar 1 mlrd. EUR. Šiuo metu Europos Parlamentas priėmė – tai yra naujovė – teisės aktų saugumo ir gynybos srityje. Priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl gynybos įrangos perdavimo Bendrijoje ir viešųjų pirkimų saugumo ir gynybos srityje. Tai svarbus pirmas žingsnis šiame kelyje.

Europos Parlamentui labai svarbią reikšmę turi informacija. Mūsų specialusis komitetas turi prieigą prie slaptos informacijos, todėl jis vaidina ypatingą vaidmenį, kaip ir šiame komitete nuolat rengiamos diskusijos dalyvaujant specialiajam įgaliotiniui. Norėčiau pasinaudoti šia proga ir pasveikinti vyriausiąjį įgaliotinį ir jo kolegas už konstruktyvų bendradarbiavimą.

Dabar atkreipsiu dėmesį į atskirus šio pranešimo punktus. Šiame pranešime Europos Sąjunga turi aiškiau apibrėžti savo saugumo interesus. Nuolat kalbame apie atskirų šalių saugumo interesus, tačiau turime ir bendrų saugumo interesų. Mūsų piliečių apsauga Europos Sąjungoje ir už jos ribų, taika kaimyninėse šalyse, išorės sienų apsauga, svarbiausių infrastruktūrų apsauga, energetinis saugumas, prekybinių maršrutų saugumas, finansinių išteklių apsauga pasauliniu lygmeniu ir daugelis kitų dalykų iš tikrųjų yra individualūs saugumo interesai ir bendri Europos Sąjungos saugumo interesai.

Vertėtų aptarti ir tokių klausimų: kokie iš tiesų yra su saugumu ir gynyba susiję Europos Sąjungos tikslai. Pranešimo projekte labai aiškiai nurodyta, kad mūsų tikslas nėra tapti supervalstybe kaip Jungtinės Valstijos. Taip pat labai aiškiai pasakyta, kad turime susikonscentruoti į geografinę Europos Sąjungos aplinką. Mūsų prioritetai yra Balkanai – tai pagrindinis Europos Sąjungos uždavinys – Šiaurės Afrika, „iššaldyti konfliktai“ Rytuose ir dalyvavimas sprendžiant konfliktą Palestinoje. Mes turime susitelkti į šias sritis.

Turiu pastebėti, kad Prancūzijos pirmininkavimo pabaigoje Taryba nustatė labai ambicingus tikslus tam tikras operacijas atlikti lygiagrečiai. Jeigu būtent šito siekiame, turėsime įdėti atitinkamų lėšų. Tai reiškia savarankiškos ir nuolatinės ES operacijų štabo būstinės Briuselyje įkūrimą. Tai pirmas, labai aiškus šio Parlamento reikalavimas. Jam pritarė dauguma komiteto narių. Antra, negalime pamiršti, kad 27 valstybės narės turi 2 mln. karių. 3 proc. šių karių turi būti nuolat prieinami Europos Sąjungai. Vadinasi, turi būti suformuotos nuolatinės 60 000 karių pajėgos. Štai kodėl pranešime siūloma Eurokorpų paversti nuolatinėmis Europos Sąjungai pavaldžiomis pajėgomis. Šis siūlymas numatytas 6 valstybėms narėms, kurios sudaro Eurokorpų.

Toliau pranešime aiškiai įvardijame būtinus vystyti pajėgumus. 27 ES valstybės narės gynybai išleidžia 200 mlrd. EUR per metus. Šie 200 mlrd. EUR turi būti išleisti tiksliau nei ankstesniais metais. Mes negalime leisti „išradinėti dviračio“ 27 kartus, todėl šiandien prašome užtikrinti, kad ateityje gynybai išleidžiami Europos Sąjungos ir mokesčių mokėtojų pinigai būtų išleidžiami tiksliau. Labai jums dėkoju.

**Ari Vatanen**, pranešėjas. – Gerb. pirmininke, prieš 70 metų A.N. Chamberlain grįžo iš Miuncheno mojuodamas susitarimu: „Manau, mūsų laikais bus taika“. Jis klydo. Įsitikinome, kad įsivaizduojamų dalykų laikymas tikrove gali būti mirtinai pavojingas. Šiandien turime būti brutaliai sąžiningi šiuo klausimu. ES nepaprastai sėkmingai kūrė taiką. Antrojo pasaulinio karo įvykiai davė pradžią ES.

Labai džiausiuisi, kad šiandien su mumis yra J. Solana. Galų gale, turime ES telefono numerį. J. Solana turi šį numerį, kurio H. Kissinger paprašė prieš daugelį metų.

Tačiau kokias priemones mes – valstybės narės ir politikai – suteikiame J. Solanai? Štai kur klausimas.

Šiuo metu mus apėmusi finansų krizė, ir ji „nenukrito iš dangaus“. Jos atsiradimui didelę įtaką turėjo pati finansų rinka. Diskutuojame apie bankų „toksinius aktyvus“ ir kaip planuojame juos išvalyti. Turbūt atėjo metas užduoti klausimą: kas yra „toksiniai aktyvai“ ir kokios kliūtys į taikos kūrimą, Europos Sąjungos *raison d'être*.

ES reikia judėti į priekį – ES turi toliau kurti taiką. Pasaulis aplink keičiasi labai greitai. Didžiausia kliūtis yra ta, kad mums trūksta įžvalgumo – esame vienadieniai trumparegiai politikai. Didelė mūsų problema yra lėtumas. Pasaulis aplink keičiasi greičiau, nei mes, politikai, gebame į jį reaguoti. Kokios yra neveiksmingos ir silpstančios saugumo politikos pasekmės? Žmogiška kančia, negyveliai, suluošinti kūnai ir žiaurumas. Net jei tokie žmonės ir nebalsuoja už mus, turime jais rūpintis, nes tai mūsų broliai ir seserys žmonijos šeimoje.

1917 m. balandžio 2 d. prezidentas Woodrow Wilson pasakė: „tik demokratiškų tautų partnerystė gali palaikyti tvirtą taikos susitarimą“. Prezidentui Woodrow Wilsonui buvo paskirta Nobelio taikos premija, kurios jis nusipelnė labiau nei Albert Arnold Al Gore.

ES žmonės nesuvokia, kokių galimybių jiems suteikia ši mozaiką primenanti 27 valstybių narių ES sudėtis. Ji suteikia unikalią galimybę kurti taiką. Vieni nemėgsta prancūzų, kiti nemėgsta vokiečių. Kai kurie nemėgsta net suomių – mano manymu, visi turėtų mėgti suomių! – tačiau susibūrus visoms 27 šalims, niekas negali pasakyti, kad neapkenčia ES. Taigi toji unikali galimybė mums leidžia nuvykti į bet kurią krizės vietą ir tapti arbitrais ir gydytojais. Tačiau neturinti karinių pajėgumų ir karinio pasirengimo ES yra kaip lojantis šuo be dantų. Jai pakanka idealizmo, tačiau nepakanka ryžto apsirūpinti priemonėmis, kurios reikalingos tikslui pasiekti.

Kalk geležį, kol karšta: *Il faut battre le fer tant qu'il est chaud* – tai senas prancūzų posakis. Dabar B. Obama – naujasis Jungtinių Valstijų prezidentas. Jis vertina Europą – sako, kad esame svarbūs sąjungininkai. Ką turime daryti? Turime susiburti drauge.

94 proc. ES gyventojų yra NATO šalių narių piliečiai, ir tik 6 proc. yra NATO nepriklausančių šalių piliečiai. Kodėl veiksmingiau neišnaudojame narystės NATO teikiamų galimybių? Mes privalome tai padaryti žmonių labui, nes mūsų pareiga yra palengvinti žmonių kančią; tai mūsų etinė pareiga ir ilgalaikis interesas. Tik eidami mūsų protėvių pėdsakais galime likti ištikimi ES paveldui ir padaryti tai, kas atrodo neįmanoma – štai ką reiškia kurti taiką.

**Javier Solana**, vyriausiasis įgaliotinis bendrai užsienio ir saugumo politikai. – Gerb. pirmininke, dėkoju už pakvietimą dalyvauti šiose svarbiose diskusijose dėl BUSP. Manau, jog kartą per metus vykstančios šios diskusijos tampa tradicija, ir aš labai džiaugiuosi galėdamas jose dalyvauti. Norėčiau padėkoti trims pranešėjams, Jacekui Saryusz-Wolskiui, Karlui von Wogau ir Ari'ui Vatanenui už jų pranešimus. Juose aptarta daug dalykų, kurie yra mūsų minčių ir darbų pratęsimas. Pasižymėjau daugelį pranešimuose paminėtų aspektų ir labai tikiuosi, kad bendradarbiaudami galėsime atnaujinti savo požiūrį.

Šiandien, 2009 m. pradžioje, sakydamas kalbą Europos Parlamente prisimenu mūsų darbą prieš 10 metų, 1999 m. Tai buvo ESGP pradžia. Palyginus pasiekimus su darbo ESGP srityje pradžia matyti, kad padaryta didelė pažanga. Niekas negali paneigti to, kas pasiekta.

Kaip minėta, atlikta daugiau nei 20 civilinių ir karinių pajėgų dislokavimo operacijų visuose kontingentuose nuo Europos iki Azijos, nuo Vidurio Rytų iki Afrikos. Tūkstančiai Europos vyrų ir moterų dalyvavo šiose operacijose: karių, policininkų, sienos apsaugos darbuotojų, kontrolierių, teisėjų, kaltintojų, – jie visi dirbo už stabilumą pasaulyje.

Manau, kad Europa pasirinko teisingą veikimo būdą. Tai visapusiškai veiksmai, siekiant užkirsti kelią krizėms ir jas valdyti, didelis ir įvairus priemonių paketas, kuriame galėtume surasti visas būtinas priemones, greito reagavimo pajėgumai, pastangos būti tuo, kuo nusipelnėme – pasauliniu veikėju, kaip to prašo trečiosios šalys. Jeigu bus ratifikuota Lisabonos sutartis – labai tikiuosi, kad ji bus ratifikuota – mes, be abejonės, tapsime veiksmingesni.

Norėčiau padėkoti Europos Parlamentui už pastarųjų metų pagalbą, taip pat už puikų bendradarbiavimą, kurio visada sulaukėme iš jūsų, Europos Sąjungos piliečių atstovai. Be įsipareigojimo, supratimo, pagalbos, ne vien tik iš šios garbingos salės narių, bet ir Europos Sąjungos piliečių per jų valstybių parlamentus, būtų labai sunku vaidinti prisiimtą vaidmenį ir vykdyti įvairias operacijas kartu su įvairioms Europos Sąjungos piliečių grupėmis.

BUSP yra ne vien tik priemonė. BUSP susijusi su mūsų vertybėmis, jūsų vertybėmis ir mūsų piliečių vertybėmis. Aš jaučiuosi įsipareigojęs šioms vertybėms, kurios sutelktos visų 27 ES valstybių narių šerdyje: žmogaus teisės, teisinė valstybė, tarptautinė teisė ir veiksmingas daugiašališkumas. Visi šie žodžiai ir koncepcijos atspindi tai, kas mes esame. Be to, BUSP padeda formuoti vidinį bendradarbiavimą tarp ES valstybių narių. Dirbdami ir veikdami drauge mes apibrėžiame savo esmę. Ir BUSP yra tas kelias, kuriuo kasdien eina Europos Sąjunga, taip apibrėždama savo esmę.

Manau, kad Užsienio reikalų komiteto pirmininkas pritars mano žodžiams. Mūsų darbo esmė yra vertybės, veiksmai ir Europos Sąjungos kūrimas. Mes veikiamo pagal savo esmę, o ją apibrėžia mūsų veiksmai. Man regis, visą laiką turime prisiminti šią svarbią koncepciją.

2003 m. Europos saugumo strategija buvo pagrindinis dokumentas, kuris parodė mums kelią į priekį. Šiuo dokumentu yra paremti trys pranešimai. Kaip žinote, jį atnaujino 2008 m. bendradarbiaudami su Europos Komisija ir Europos Parlamentu. Pastarasis nepakeičia 2003 m. dokumento, tačiau neabejotinai jį sustiprina ir pritaiko prie šiandienos reikmių, apibrėždamas grėsmę ir iššūkius, su kuriais susiduriame šiandieniniame pasaulyje, nuo klimato kaitos iki terorizmo, nuo energetinio saugumo iki piratavimo.

Norėčiau tarti žodį apie piratavimą, nes jis susijęs su naujausia operacija „Atalanta“. Pabrėžiu, kad ESGP pirmą kartą vykdoma jūrų operacija. Šios rūšies operacijos vykdymas yra žingsnis į priekį, žingsnis teisinga kryptimi. Šią jūrų operaciją prieš piratavimą vykdo Europos Sąjungos operacijos štabas Jungtinėje Karalystėje. Jį sudaro nemažai valstybių; daug trečiųjų šalių siekia prisijungti prie šio štabo. Šiandien pietavau su Šveicarijos užsienio reikalų ministru. Jis pareiškė, kad šalis nori dalyvauti šioje operacijoje, nes yra susirūpinusi piratavimu. Tai labai svarbu. Kaip ir jūs, aš sutinku, kad ši pakrantės operacija yra labai svarbi, tačiau problemas reikia spręsti ne vien jūroje, bet ir pakrantėje.

Norėčiau pakalbėti apie ESGP vidinę struktūrą. Kaip žinote, paskutinį Prancūzijos pirmininkavimo mėnesį ruošėme dokumentą, kuriuo siekėme reorganizacijos, sukuriant tai, kas man labai svarbu. Iš pat pradžių stengiausi įgyvendinti sumanymą, kuris dabar sulaukė paramos, sukurti strateginio planavimo pajėgumą, kuris būtų tiek civilinis, tiek karinis. Tai šiuolaikiškas krizių valdymo metodas. Kadangi tokie veiksmai mums yra gana nauji, galime tapti veiksmingesniais, lankstesniais ir labiau prisitaikiusiais prie tikrovės. Taigi, aš manau, kad tai, ką mes darome, t. y. vystome karinį ir civilinį bendradarbiavimą strateginio planavimo lygmenyje, yra labai svarbu.

Turiu pasakyti, ir tikiuosi, jog man pritarsite, jog vien karinis veiksmas negali išspręsti šiandienos konfliktų. Civilinis veiksmas neįmanomas, jeigu nėra saugios aplinkos. Tai yra pusiausvyra, kurią turime surasti ir kurios poreikį išvengiame visur – Vidurio Rytuose, Afganistane, kad ir kur bepažvelgtumėte. Tai labai svarbi simbiozė tarp politinių, civilinių ir saugumo aspektų mūsų gyvenime koncepcija.

Visi trys pranešėjai aiškiai pabrėžė, kad mums reikalingi pajėgumai. Be pajėgumų turėsime tik dokumentus, o vien su dokumentais konfliktų neišspręsimė.

Tai buvo aiškiai pabrėžta gruodžio mėn. Europos Tarybos posėdyje, ir norėčiau padėkoti trimis pranešėjams už tai, kad jie nepamiršo to paminėti. Kartais susiduriame su jėgos generavimo problema, ir labai svarbu, kad ją suvoktume. Jeigu nebus spartesnio jėgos generavimo, ar tai būtų policija, ar prokuratūra, ar karinės pajėgos, bus labai sunku veiksmingai ir greitai veikti, ko būtent reikalauja krizių valdymas.

Taip pat norėčiau pakalbėti apie NATO ir Europos Sąjungos santykius, kurie aptariami Ari'o Vataneno pranešime. Kaip žinote, parengta bendradarbiavimo programa, kurią vadiname „Berlin Plus“. Ši programa neapima visų operacijų, kurias vykdomė Europos Sąjungos vardu bendradarbiaudami su Šiaurės Atlanto aljansu. Kaip žinote, ir toliau susiduriame su problemomis, nes šiuose santykiuose neišvengta nesklandumų vykdančias operacijas su NATO, kurios neįeina į „Berlin Plus“ programą. Kosove susiduriame su problemomis,

kurios iki šiol nėra išspręstos. Su problemomis susiduriame ir Afganistane. Labai tikiuosi, kad rengiantis NATO aukščiausiojo lygio susitikimui įstengsime išspręsti šias problemas.

Apie Afganistaną norėčiau pasakyti tai, kad šis klausimas, be abejonės, bus vienas svarbiausių 2009 m. Girdėjote Prezidento B. Obamos poziciją Afganistano ir Pakistano atžvilgiu ir apie specialiojo pasiuntinio paskyrimą Pakistano ir Afganistano regionuose. Mes turime prisidėti prie šio konflikto sprendimo, ir prisidėti išmintingai. Turime aktyviau dalyvauti. Šis dalyvavimas nebūtinai turi būti karinis. Mes turime būti veiksmingesni ir labiau koordinuoti ne tik tarpusavyje, bet ir bendradarbiaudami su kitais veikėjais – Jungtinėmis Valstijomis, tarptautine bendruomene, Jungtinėmis Tautomis. Jau du kartus turėjau progą susitikti su Richardu Holbrooke'u ir generolu Davidu Petraeusu. Ateinančiomis savaitėmis planuojame persvarstyti šią koncepciją ir tikimės būti pasirengę konstruktyviau reaguoti į labai svarbią problemą, kurią sprendžiame mes, Europos Sąjunga, valstybės narės. Manau, kad turėtume palaikyti šį didesnį dalyvavimą.

Galime ilgą valandą diskutuoti energetikos, branduolinio ginklo neplatavimo ir kitais klausimais, tačiau, mano manymu, svarbiausia trijuose šiandien pristatytuose pranešimuose pasiekti esminį sutarimą dėl pastarojo laikotarpio veiksmų. Norėčiau užbaigti kalbą padėkodamas jums už bendradarbiavimą. Labai dėkoju tiems, kurie intensyviai dirba su manimi sudarant kai kurias dosjė. Kaip jau minėjau, mūsų veiksmams Europos Sąjungos vardu tarptautinėje arenoje parodys, kas esame. Čia svarbu geriau pasirodyti, nes mes norime būti geresni.

**Benita Ferrero-Waldner**, *Komisijos narė*. – Gerb. pirmininke, vertinu man suteiktą galimybę vėl dalyvauti šiose visapusiškose diskusijose užsienio ir saugumo politikos klausimais.

Norėčiau padėkoti trijų pranešimų, kurie yra šiandienos diskusijų pagrindas, autoriams. Mano ir Javiero Solanos tarnybos bendradarbiavo rengiant pranešimą dėl Europos saugumo strategijos (ESS). Manau, šis sklandus bendradarbiavimas atsispindi pranešime. Jame aiškiai išdėstyti nauji saugumo iššūkiai, su kuriais susiduria ES, ir plačiai apibrėžtas saugumas.

Visų pirma norėčiau pakalbėti apie bendrąją užsienio ir saugumo politiką (BUSP). Šios dienos pranešimuose ir pranešime dėl Europos saugumo strategijos padaryta išvada, kad Europos Sąjunga turi galios pakeisti, jeigu visi dirbs drauge siekiant nuoseklios politikos, kuri apimtų BUSP, Bendrijos dimensiją ir, be abejonės, valstybių narių veiksmus. Mes ne tik turime kalbėti vienbalsiai, bet ir veikti nuosekliai ir koordinuotai.

Tam reikalingas geriausias ES politikos priemonių derinys, apimantis ESGP operacijas, konfliktų užkirtimą bei reagavimą į krizes pagal Stabilumo priemonę, teikiant vystymosi pagalbą, humanitarinę pagalbą arba taikant demokratijos ir žmogaus teisių gynimo priemones. Paminėsiu keletą šalių: Afganistanas, Gruzija, Kosovas ir Čadas yra šalys, kurios atspindės, kaip praktiškai įgyvendiname šias priemones.

Afganistane susitelkėme į saugumo sektoriaus reformą ir pagalbos strategijos valdymą. Nuo 2007 m. Komisija pradėjo vykdyti naują programą teisingumo sektoriui reformuoti. Policijos srityje Taryba vykdo ES policijos misiją EUPOL, kurios metu atliekami mokymai sausumoje, o Komisija remia Afganistano nacionalinę politiką iš Teisėtarkos patikos fondo (LOFTA). Taip pat Komisija yra pagrindinė Afganistano politikos einamųjų išlaidų padengėja – nuo 2002 m. skirta virš 200 mln. EUR.

Gruzijai teikiama papildoma ES finansinė parama padėties valdymui po konfliktų. Vyriausybei jau suteikta iš viso 120 mln. EUR – iš 500 mln. EUR paketo nuo 2008 m. iki 2010 m. Ši išimtinė Europos Tarybos parama padėjo užkirsti kelią didelei humanitarinei krizei.

Kosove Europos Komisija laiku aprūpino EULEX Kosovo misiją personalu ir įranga. Be nuolatinės pagalbos šiais metais atliksime mokslinį tyrimą, kuriame nustatysime priemones Kosovo politiniam ir ekonominiam ir socialiniam vystymui ir pažangai įvertinti stojant į Europos Sąjungą.

Čadui įsipareigojome skirti iš viso 311 mln. EUR pagal Dešimtąją Europos vystymosi fondą. Mūsų tikslas Čade – prisidėti prie skurdo mažinimo ir palengvinti ekonominį vystymąsi. Mūsų prioritetai yra šie: geras valdymas, įskaitant teismų ir policijos sistemą, infrastruktūros ir kaimo plėtra. Be to, pagal Stabilumo priemonę finansuojame 850 Čado policininkų mokymus vykdančią JT misiją MINURCAT, kuriai skyrėme 10 mln. EUR. Taip pat padedame savanoriškai sugrįžti šalies viduje perkeltiesiems Čado žmonėms bei pabėgėliams ir skiriame 30 mln. EUR humanitarinę paramą.

Manau, kad tai teisingas veikimo būdas, kuriuo vertėtų metodiškai vadovautis kaskart ES susidūrus su nauja krize.

Toks mūsų politikos lankstumas pabrėžiamas praeito gruodžio mėn. pranešime dėl Europos saugumo strategijos ir numatomas visuose trijuose pranešimuose, kuriuos šiandien aptariame. ESS pranešime teisingai sakoma, kad ryšiai tarp ES vidaus ir išorės politikos sričių tapo tvirtesni, ir tai turi esminę reikšmę svarstant tokius klausimus kaip energetinis saugumas ir klimato kaita arba saugumo ir vystymosi ryšiai ir ilgalaikio skurdo mažinimo svarbos pripažinimas kaip priemonė saugumo grėsmėms mažinti.

Pranešime pripažįstamas poreikis artimiau bendrauti su piliečiais visais saugumo aspektais, kurie jiems kelia ypatingą susirūpinimą, siekiant palaikyti mūsų visuotinį dalyvavimą, ir pabrėžiama, kad visi ES veiksmų saugumo srityje yra pagrįsti jos vertybėmis ir principais ir susieti su JT tikslais. Mes turime tęsti šios žinios perdavimą žmonėms net kalbėdami tokiais klausimais kaip terorizmas, ir privalome pasakyti, kad ji tvirtai pagrįsta pagarba žmogaus teisėms ir tarptautinei teisei.

Mes pripažįstame pilietinės visuomenės, NVO ir moterų vaidmenį kuriant taiką, taip išreikšdami visiems palankų Europos Sąjungos veikimą.

Malonu paminėti, kad Europos Parlamento pranešimas dėl ESS pabrėžė poreikį toliau įgyvendinti JT Saugumo Tarybos rezoliucijas Nr. 1325 ir Nr. 1820 dėl moterų ir konfliktų sprendimo.

Sugrįžtant prie energijos klausimo, norėčiau pasakyti, kad dujų krizės, kuri daro įtaką ES, pasekmės šiais metais buvo milžiniškos. Energetinio saugumo klausimu akivaizdu, kad turime pasimokyti iš skaudžių pamokų. Pvz., reikalinga funkcionuojanti ES vidaus energetikos rinka, tarpusavio ryšių ir infrastruktūros projektai, priemonių energijos tiekimo krizėms valdyti vystymas ir stipri ES išorės energetikos politika, ir mes palaikome šį platų veikimo būdą.

Pranešime reikalaujama iš Europos Sąjungos didesnio vaidmens kaimyninėse šalyse, tačiau dabar apie tai nekalbėsiu.

Europos Sąjungos santykiai su Rusija, kaip rodo paskutiniai įvykiai, vaidina svarbų vaidmenį ir daro didelį poveikį saugumui.

Transatlantinis ryšys išlieka esminės reikšmės bendro saugumo atžvilgiu, ir netrukus dirbsime su prezidentu B. Obama, sprenddami prioritetinius šios srities klausimus.

Norėčiau užbaigti tardama kelis žodžius apie ypatingą Komisijos prisidėjimą prie ES atsako į krizę, t. y. Stabilumo priemonę. Pirmi dveji naujos priemonės taikymo metai buvo sėkmingi, tiek biudžeto įgyvendinimo, tiek valdymo kokybės ir politinio koordinavimo su Europos Taryba ir Europos Parlamentu atžvilgiu. 2007 m. ir 2008 m. 59 veiksmams visame pasaulyje jau skirta 220 mln. EUR, iš jų pagrindinė dalis skirta Afrikai, toliau Azijai ir Vidurio Rytams, taip pat Kosovui ir Gruzijai. 2009 m. prioritetai, kaip jau minėjo Javier Solana, apima Afganistaną, Pakistaną ir Vidurio Rytus.

Norėčiau pasakyti, kad įgyvendindami Stabilumo priemonę ir glaudžiai bendradarbiaudami su Tarybos sekretoriatu, vykdomė įvairią veiklą ir vaidiname vis didesnę vaidmenį misijų narių mokymuose, aprūpindami juos įranga ir teikdami finansinį administravimą, taip pat su ESGP susijusiuose civilinio reagavimo komandų mokymuose. Apmokėme 600 policijos ekspertų civilinėms krizių valdymo operacijoms vykdyti pagal JT mokymų standartus, taigi pagerėjo ES policijos elementų stiprumas, lankstumas ir operatyvumas.

Norėčiau pridurti – ir manau, kad tai labai svarbus aspektas, pvz., Afganistano atžvilgiu – kad būtina užtikrinti, jog tarnybos trukmė ir sąlygos valstybių narių komandiruotam personalui ir pagal sutartį samdytam personalui būtų pakankamai patrauklios, kad galėtume sutelkti pakankamą kvalifikuotų kandidatų skaičių mūsų misijoms. Manau, turime dirbti ta kryptimi. Tai reiškia, kad mūsų indėlis į krizių valdymą tampa vis svarbesnis, ir lūkesčiai dėl ES gebėjimų yra dideli. Mes stengsimės veikti vadovaudamiesi šiais lūkesčiais.

**Valdis Dombrovskis**, *Biudžeto komiteto nuomonės sudarytojas*. – (LV) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau pabrėžti keletą svarbių aspektų dėl 2007 m. metinio pranešimo (2007 m.) dėl BUSP pagrindinių aspektų ir esminių pasirinkimų Biudžeto komiteto vardu. Pirmiausia norėčiau atkreipti dėmesį į BUSP skiriamų biudžeto išlaidų skaidrumą. Išreiškiame susirūpinimą dėl nepanaudotų BUSP skyriaus asignavimų, kuriuos Komisija laiko asignuotomis pajamomis, perkėlimo į kitus metus praktikos. Biudžeto komitetas ragina Komisiją Parlamentui pateikti visą, ypač su šia finansine praktika susijusią informaciją, ir siūlo šį klausimą toliau svarstyti rengiamuose konsultaciniuose posėdžiuose BUSP tema. Antra, norėčiau aptarti asignavimų pervedimą tarp skirtingų biudžeto BUSP skyriaus straipsnių. Be abejonės, turi būti užtikrintas lankstumas siekiant greitai reaguoti į krizes trečiojoje šalyje. Tačiau Komisija galėtų pagerinti skaidrumą, taip pagerindama BUSP demokratinę priežiūrą, laiku informuodama Parlamentą apie vidinius pervedimus. Tai ypač svarbu, nes dauguma BUSP misijų, pvz., ES stebėjimo misija (ESSM) Gruzijoje ar ES teisinės valstybės

misija (EULEX) Kosove yra politiškai jautraus pobūdžio. Trečia, dėl eilinių posėdžių bendrosios užsienio ir saugumo politikos klausimais, rengiamų pagal 2006 m. gegužės 17 d. Tarpinstitucinį susitarimą dėl biudžetinės drausmės ir patikimo finansų valdymo, Biudžeto komitetas pabrėžia, kad šie posėdžiai turėtų būti laikomi galimybe įvertinti ir apsiukeisti nuomonėmis dėl būsimųjų poreikių, numatytų veiksmų BUSP srityje ir vidutinės trukmės bei ilgalaikių ES strategijų trečiojoje šalyje, taip pat parengti biudžeto valdymo institucijos poziciją prieš taikinomąjį posėdį. Dėkoju už dėmesį.

**José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra**, *PPE-DE frakcijos vardu*. – (ES) Gerb. pirmininke, norėčiau padėkoti trimis Europos Parlamento pranešėjams – Jacekui Saryusz-Wolskiui, Karlui von Wogau ir Ari'ui Vatanenui – už pranešimus ir pabrėžti, kaip ir B. Ferrero-Waldner ir J. Solana, kad jų darbas yra didelis Europos Parlamento indėlis į stiprios, matomos ir veiksmingos užsienio saugumo ir gynybos politikos vystymą. Ši politika turi užtikrinti mūsų interesų pasaulyje gynybą ir apsaugoti bei teikti apsaugą mūsų piliečiams. Ji turi prisidėti prie svarbų vaidmenį veiksmingoje daugiašalėje sistemoje vaidinančios Europos Sąjungos kūrimo ir, svarbiausia, gerb. pirmininke, ši politika turi padėti užtikrinti, kad visame pasaulyje įsivyratų žmogaus teisės ir demokratinės vertybės.

Manau, kad Lisabonos sutartis ir šiandien mus pasiekiančios žinios iš Airijos Respublikos, kurioje už Lisabonos sutarties ratifikavimą pasisako 60 proc. gyventojų, ir Čekijos, kurios parlamentas ratifikavo Lisabonos Sutartį, byloja apie tai, kad Europos Sąjunga subrendo užsienio ir saugumo politikos atžvilgiu. Svarbiausia, kad tai padėtų su krizėmis susidūrusioms vyriausybėms išmokyti mąstyti europietiskai.

Akivaizdu, kad Europos Sąjunga turi tobulinti strategines nuostatas – tai numatyta naujoje saugumo strategijoje – tačiau nepamirštant, kad transatlantinis ryšys įrašytas į Europos Sąjungos genetinį kodą. Jungtinės Valstijos per Šiaurės Atlanto sutarties organizaciją buvo Europos saugumo garantu, ir šiuo metu kitos alternatyvos neturime.

Be to, manau, kad sukurti Europą kaip „jėgą“ bus įmanoma tik tuo atveju, jeigu tai bus daroma neatsiribojus nuo Jungtinių Valstijų, o kartu su Jungtinėmis Valstijomis kaip dviem partneriais, kurie turi bendrą pasaulio viziją ir puoselėja abipusę pagarbą. Be abejo, tai nereiškia, kad Europos Sąjunga turi suteikti Jungtinėms Valstijoms *carte blanche*: mes turime ginti savo interesus ir vertybes, kai tik manome tai esant reikalinga. Jungtinės Valstijos taip pat turi išmokyti gerbti Europos Sąjungos pozicijas, nes, kaip byloja B. Ferrero-Waldner ir J. Solanos darbas, esame institucija, kurią reikia gerbti tarptautiniu mastu ir kuri turi didelį potencialą kaip derybininkė visuose pasaulio regionuose.

**Helmut Kuhne**, *PSE frakcijos vardu*. – (DE) Gerb. pirmininke, Komisijos tai neliečia, tačiau Europos Parlamento, taigi ir Komisijos, kadencija eina į pabaigą. Todėl manau, kad turėtume dirbti ne kaip buhalteriai, tikrinantys Europos saugumo ir gynybos politikos pažangos balansą, o atsižvelgdami į svarbesnius dalykus.

Turiu pripažinti, kad blaškiasi tarp dviejų požiūrių. Netenku kantrybės, kai tenka spręsti kasdienes problemas, kai žlunga misija dėl šešių malūnsparnių trūkumo, kai nėra politinės valios Europos sostinėse arba išplisčia ginčai dėl technologinių projektų.

Tačiau istoriniu požiūriu viskas atrodo kitaip. Iš tiesų J. Solana šiuo atžvilgiu nusipelno didesnio įvertinimo. Nepamirškime, kad Europos saugumo ir gynybos politika gyvuoja dar tik dešimt metų. Dokumentas dėl saugumo strategijos išleistas 2003 m. Pažanga istoriniu požiūriu iš tiesų yra didžiulė. Taigi, kaip istorinis optimistas, užklupus abejonoms renkuosi pastarąjį požiūrį.

Antras dalykas, kurį aš, kaip socialdemokratas, norėčiau pabrėžti, susijęs su tuo, už ką nei Europos Sąjunga, nei NATO nėra atsakingos, tačiau kuris daro įtaką visiems europiečiams. Tai susiję su pažanga priešraketinės gynybos sistemoje Lenkijoje ir Čekijoje. Socialdemokratai džiaugiasi, kad mūsų iškelti klausimai dabar įgyvendinami dėl Jungtinėse Valstijose įvykusių permainų.

Visada sakėme, kad nėra prasmės skubinti sprendimų dėl sistemos įrengimo priėmimo, nes šiuo metu nėra jokios grėsmės, pvz., iš Irano. Praeitą savaitę Hillary Clinton sakė, kad tolesni sprendimai iš Jungtinių Valstijų pusės bus priimti, atsižvelgiant į įvykius Irane. Joe Biden teigė, kad tai priklauso nuo techninių pajėgumų ir finansinių aplinkybių. Yra sveikintinų dalykų. Bent jau neliksime paskutine likimo nuskriausta komanda, kuri mojuoja priešraketinės gynybos sistemos vėliava.

**Annemie Neyts-Uyttebroeck**, *ALDE frakcijos vardu*. – (NL) Šiandieninės diskusijos, paremtos trimis pranešimais, byloja apie tai, kad, priešingai nei tvirtina daugelis Europos pesimistų ir skeptikų, Europos gynybos ir saugumo politika ir Europos užsienio politika įgauna vis aiškesnę formą ir tampa nuoseklesnės. Tą įrodė prieš mane kalbėję asmenys.

Pirmiausia norėčiau padėkoti trims pranešėjams už tai, kad rašydami pranešimus jie atsižvelgė į liberalų šešėlinių pranešėjų nuomonę. Džiaugiamės, kad mūsų nuomonė atsispindi šiuose pranešimuose. Man šiek tiek gaila, kad Ari'o Vataneno pranešimui dėl NATO vaidmens, kurį rašydamas šis pranešėjas stengėsi atsižvelgti į kuo daugiau nuomonių ir požiūrių, Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) ir Europos demokratų frakcija ir Socialistų frakcija Europos Parlamente pateikė pakeitimus paskutinę minutę, tarsi šios dvi frakcijos būtų norėjusios uždėti savo antspaudą pranešimui.

Nepaisant to, mes jam vis tiek pritarsime, nes manome – atsižvelgiant į pranešimą – kad jis išryškina tinkamus aspektus ir pakankamai atspindi realius reiškinius. Pvz., pranešime pastebėta, nors ir subtiliai, kad tarp Europos Sąjungos ir NATO egzistuoja neabejotina konkurencija. Paprastai tokie dalykai ignoruojami, net jeigu tai būna tiesa.

Antra, mano ir A. Duff pateiktas pakeitimas, kuriame aiškiai išvardijame sunkumus, kuriuos kelia atitinkamos Turkijos, Graikijos ir Kipro pozicijos NATO ir Europos Sąjungoje, buvo priimtas. Dažniausiai į pranešimą įtraukiamos tik subtilios užuominos.

Ir galiausiai prašome, kad Europos Sąjungos ir NATO strategijos dėl gynybos ir saugumo papildytų viena kitą; šis papildomumas, ponios ir ponai, yra gyvybiškai svarbus.

**Konrad Szymański**, *UEN frakcijos vardu*. – (PL) Gerb. pirmininke, paskutiniajame XX a. dešimtmetyje išpranašauta istorijos pabaiga, kai įsigali liberali demokratija, pasirodė esanti iliuzija. Mes turime teisę jaustis izoliuotais, tačiau nėra kitos alternatyvos Europos Sąjungos ir NATO bendradarbiavimui. Nėra kitos alternatyvos didesniai Europos ir JAV dalyvavimui tarptautinio saugumo reikaluose. Priešingu atveju tarptautinės tvarkos principus *de facto* diktuos Korėja, Iranas arba „Hamas“ teroristai.

Energetika, žaliavinės medžiagos, piratavimas ir interneto saugumas – tai sritys, kurios reikalauja ypatingo dėmesio. Neseni įvykiai Lenkijoje rodo, kad geresnis įkaitų gelbėjimo koordinavimas taip pat yra didžiulė problema. Tačiau tai, kad sprendimai priimami bendrai, nereiškia, jog šie sprendimai – geri. Todėl norėčiau pervertinti Lisabonos sutarties vaidmenį. Mūsų veiksmingumas yra ribotas, ir šios problemos priežasčių reikia ieškoti Europos sostinėse. Tai čia, o ne procedūrose, turėtume ieškoti politinės valios, kad galėtume siekti bendros pasaulio politikos.

**Angelika Beer**, *Verts/ALE frakcijos vardu*. – (DE) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, pastaraisiais metais Europos užsienio ir saugumo politika sparčiai vystėsi. Tačiau lygiai tokį patį spartų vystymąsi ir permainas turime užtikrinti ir grėsmių bei krizių šalinimo procese.

Mano frakcija pasisako prieš tai, kad vengiama kalbėti apie savo pačių darbo trūkumus. Todėl nesu pasiruošusi palankiai aptarinėti šios dienos pranešimų. J. Saryusz-Wolski parengė pagrįstą ir išsamų pranešimą, ir būtent jam mes pritarsime. Strateginė dilema yra aiški. J. Solana, jūs esate visiškai teisi. Minėjote, kad Europos bendradarbiavimą reikia stiprinti strateginiu lygmeniu. Tačiau svarbiausia, kad tai, ko siekiame ir į ką nukreipiame pastangas, t. y. bendroji Europos strategija užsienio ir saugumo politikoje, yra tai, kas dar nepasiekta.

Mes išgyvename istorinį momentą. Šie pranešimai – ypač Ari'o Vataneno apie NATO vaidmenį – parengti naujosios JAV vyriausybės šešėlyje. Ari Vatanen savo pranešime atsisakė spręsti branduolinio nusiginklavimo klausimą, dėl kurio vėl balsuosime rytoj. Tai apie ką gi mes kalbame?

Karlo von Wogau pranešime aptariama nauja koncepcija: SAFE. Tai gražus žaidimas žodžiais – Suderintosios Europos ginkluotosios pajėgos – tačiau ši koncepcija paprasčiausiai neegzistuoja. Be to, nesuprantu, kodėl turėtume jai pritarti, jeigu tokia koncepcija net nėra niekur svarstoma. Šiame pranešime Karl von Wogau užmiršo aptarti žmogaus saugumą. Mano frakcija reikalauja, kad mes, kaip ir Europos Sąjunga, aiškiai nustatytume šį tikslą tarptautinėje politikoje. Jis užmiršo, jog kalbame apie taikos palaikymo partnerystę arba civilinio taikos korpuso kūrimą. Dėl šių priežasčių drįstu teigti, kad šis pranešimas yra visiškai netinkamas, jeigu sutinkame, kad Europa privalo veikti dabar, pradedant šia diena, artimiausiais mėnesiais – būtent tai buvo aiškiai pasakyta Miuncheno konferencijoje saugumo politikos klausimais.

Po rinkimų Jungtinėse Valstijose atsiveria „galimybių langas“. Negaliu pasakyti, ar ilgai tas langas bus atviras. Kaip europiečiai privalome nedelsiant apibrėžti savo strateginius interesus ir įtraukti juos į NATO aljansą. Taip pat privalome apibrėžti saugumo sąvoką Rusijos atžvilgiu, kaip pastebėjo B. Ferrero-Walder. Priešingu atveju po kelių mėnesių JAV administracija bus toliaregiškesnė nei Europos Sąjunga ir dvišalėse derybose su Rusija nuspręs kurti esmines saugumo strategijos pozicijas be Europos galios – politinės galios, konfliktų užkirtimo galios – galėdama daryti įtaką šiam transatlantinės saugumo politikos stabilizavimui iš naujo.

Todėl kreipiuosi į visus ragindama atsisakyti nuo Šaltojo karo laikų įsisenėjusio požiūrio, pasirinkti vieną stovyklą, laikytis jos ir žengti į priekį. Europa įsipareigojusi savo piliečiams sukurti saugumo partnerystę, kuri atneštų taiką, o ne karą.

**Tobias Pflüger**, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (DE) Gerb. pirmininke, Karlo von Wogau ir Ari'o Vataneno pranešimai yra tikslūs, aiškūs ir dar labiau pastūmėja Europos Sąjungą į militarizaciją. Pranešimuose numatoma *de facto* ES transformacija į karinę jėgą. Karlo von Wogau pranešime apie Europos saugumo strategiją numatomos „integruotos Europos Sąjungos ginkluotosios pajėgos“. Mes nepritariame požiūriui, kad tai – kelias į priekį. Pranešime, *inter alia*, pritariama ES operacijų štabo būstinės įkūrimui ir bendrajai gynybos įrangos rinkai.

Karlo von Wogau pranešime netgi retrospektyviai užsimenama apie nepaprastai didelių lėšų reikalaujančią „Eurofighter“ programą. Pranešime teigiama, kad Lisabonos sutartis, kuri „įves pagrindinių naujovių ESGP srityje“, turi esminę reikšmę. Tai pagrindinė priežastis, kodėl nepritariame Lisabonos sutarčiai.

Ari'o Vataneno pranešime reikalaujama sukurti nuolatinę ES ir NATO bendradarbiavimo struktūrą. Manome, kad tai klaidinga. Kiekviena nauja ES karinė misija kelia problemų. NATO nėra taikos aljansas – tai karo vykdytojas, pvz., Jugoslavijoje ir Afganistane. Kokie karai dar laukia? NATO reiškia karo politiką. Pranešime NATO įvardijamas kaip „Europos saugumo šerdis“. Ne! NATO reiškia nesaugumą! Sujungti NATO ir ES bus ypač problematiška, ypač dviejų strategijų atžvilgiu.

Europos vieningųjų kairiųjų jungtinė frakcija (Šiaurės šalių žalieji kairieji) palaiko civilinę Europos Sąjungą ir yra nusistatę prieš NATO. NATO reikia panaikinti. NATO ketina paminėti 60-ąsias savo gyvavimo metines Strasbūre, Baden-Badene ir Kėlyje. Šiandien kreipiuosi į Europos Parlamentą, protestuodamas prieš šį NATO aukščiausiojo lygio susitikimą! 60 metų NATO – tai 60 metų veltui.

Frakcijos vardu pateikėme mažumos pranešimus kaip atsaką į Karlo von Wogau ir Ari'o Vataneno pranešimus. Mano kolegos detaliau kalbės apie konkrečias problemas, susijusias su Rusija. Kaip ir anksčiau, mes prieštaraujame priešraketinės gynybos sistemai ir šio pranešimo formuluotėms, paremtomis Kipro pavyzdžiu. Todėl balsuosime prieš šiuos du pranešimus.

**Bastiaan Belder**, *IND/DEM frakcijos vardu*. – (NL) Kai mažiau nei prieš metus kartu su Europos Parlamento delegacija stebėjome ES policijos misijos veiklą Vakarų Krante, puoselėjau viltį, jog Palestinos vyriausybė nusprendė stiprinti savo valdžią formuodama veiksmingą policijos ir saugumo sistemą. Todėl J. Saryusz-Wolski'o pranešimo 25 dalyje pritariama ES policijos misijos mandato pratęsimui Palestinos regionuose.

Kita vertus, visai neseniai skaičiau labai nepalankius pranešimus apie viešąjį saugumą Vakarų Krante, įskaitant plėšimus, kuriuos vykdo Palestinos saugumo sistemos nariai, veikiantys nakties metu kaip mafijos vadai ir net teroristinių grupuočių nariai, esantys Palestinos savivaldos tarnautojais.

Norėčiau paklausti Tarybos ir Komisijos, ar šiuose pranešimuose yra tiesos. Gal tai prasimanymas? Trumpai tariant, norėčiau pasiteirauti, kokie artimiausi ES policijos misijos planai Palestinos regionuose? Galų gale, tai juk labai svarbu. Jeigu jie siekia veikiančios Palestinos valstybės, Vakarų Krante būtina atkurti teisę ir tvarką.

**Luca Romagnoli** (NI). – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau paprieštarauti, kad Šiaurės Atlanto aljansas yra atgyvenusi priemonė ir kad tam tikrais atvejais nepadėjo atkurti pusiausvyros santykiuose, pvz., su Rusija. Manau, kad turėtume palaikyti santykius su Rusija ir jais grįsti kelią į privilegijuotą partnerystę.

Vis dėlto pritariu B. Ferrero-Waldner pareiškimui, kad pastaruoju metu NATO nebuvo veiksmingiausia įtikinėjimo ir taikos kūrimo priemonė bendrosios saugumo politikos atžvilgiu.

Manau, kad Europa subrendo ir turi politinį poreikį apibrėžti savarankišką saugumo strategiją. Tai nereiškia priešingos pozicijos priėmimą. Mes galime veikti drauge – kaip teigė kitos valstybės narės – ir nebūti priklausomomis nuo tų dalykų, kurie dažnai yra ne Europos Sąjungos interesai. Todėl negaliu pritarti pasiūlytiems pranešimams.

**Javier Solana**, *vyriausiasis įgaliotinis bendrai užsienio ir saugumo politikai*. – (ES) Gerb. pirmininke, atsižvelgdamas į tai, kad daugelio šioje salėje kalbėjusių asmenų nuomonės bendrais bruožais sutapo, norėčiau išskirti tris ar keturis klausimus, kurie man iškilo šių diskusijų metu.



Pradėsiu nuo išteklių ir priemonių. Įvairių pranešimų pranešėjai teigė, kad turime problemų su ištekliais ir priemonėmis ir kad turėtume geriau išnaudoti nacionalinius išteklius. Tačiau pastebėsiu, kad turime tam tikrų priemonių, kurių iki galo neišnaudojame ir apie kurias norėčiau pakalbėti plačiau.

Manau, kad Europos gynybos agentūros įkūrimas Europos Tarybos pritarimu buvo puiki idėja, kuri nereikalauja taikyti ar priimti Lisabonos sutartį. Man regis, ši agentūra galėtų atlikti nuostabų darbą nacionalinės politikos koordinavime, stiprindama įgyvendinamas politikos kryptis.

Kai kas kalbėjo apie malūnsparnius. Malūnsparnių reikia visų rūšių misijose: civilinėse, karinėse ir visose kitose misijose transporto tikslu. Šiandien malūnsparnis yra esminis krizių valdymo įrankis.

Geresnis turimų išteklių – tiek techninės įrangos, tiek programinės įrangos malūnsparniams – koordinavimas padėtų geriau panaudoti šiuos išteklius ir sulaukti geresnių rezultatų, nei šiuo metu sulaukiame.

Taip pat norėčiau pastebėti, kad pastarosiomis savaitėmis mūsų strateginiai santykiai su Jungtinėmis Valstijomis ir Rusijos Federacija smarkiai pažengė į priekį.

A. Beer užsiminė apie Miuncheno konferenciją saugumo politikos klausimais. Ši konferencija buvo svarbus įvykis, kurio metu padaryta pažanga nenumatytose diskusijose, nes tai nebuvo politinis forumas sprendimams priimti, o ypač svarbus forumas, skirtas apmąstymui. Manau, kad klausimas, kuris bus svarstomas artimiausiais mėnesiais ir metais – tai mūsų santykiai tiek su Jungtinėmis Valstijomis ateinančių metų strategijos požiūriu, tiek su Rusija. Taip nutiko Miunchene ir vėliau Maskvoje, į kurią su B. Ferrero-Waldner išvykome aptarti pagrindinių klausimų apie naujas idėjas dėl Europos saugumo su Rusijos Federacijos vadovais.

Europa nesiekia būti karine jėga. Manau, kad Europa – Europos Sąjunga – tai civilinė jėga, turinti karinių priemonių, kuri labai skiriasi nuo karinės jėgos, ir manau, kad šituo keliu turėtume eiti toliau. Mes savo darbu ir dokumentais, kuriuos išleidžia Europos Parlamentas ir Europos Komisija – arba aš pats – siekiame šio tikslo.

Norėčiau tarti kelis žodžius apie policiją Palestinos teritorijose, nes tai tema, kurią nagrinėjome ankstesnėje sesijoje. EUPOL – tai viena svarbiausių ir vertingiausių misijų, kiek tai susiję su patikimumu ir darbu saugumo srityje su Palestina ir okupuotomis teritorijomis, ir toliau bus vertingiausia Europos Sąjungos misija, laiminčia visų pripažinimą: Palestinos, Izraelio ir aplinkinių šalių. Todėl būkite tikri, kad darysime viską, kad toliau siektume šio tikslo.

**Elmar Brok (PPE-DE).** – (DE) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, J. Solana, norėčiau padėkoti trims pranešėjams ir paaiškinti keletą aspektų. Tačiau ypač norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad 60 metų NATO reiškė 60 metų taikos ir laisvės mano kartai: tai svarbu pažymėti.

Jeigu pavyks sustiprinti ES užsienio, saugumo ir gynybos politiką tokiu metu, kai stiprėja daugiašališkumas – kaip ką tik minėjo vyriausiasis įgaliotinis J. Solana – tai yra, jeigu pavyks didesniu mastu įtraukti prevencinių priemonių ir vadinamosios minkštosios galios viziją į bendrą transatlantinę strategiją šiais daugiašališkumo laikais, mūsų laukia šviesi ateitis.

Kita vertus, Prancūzijos sugrįžimas į NATO karines struktūras sustiprina Europos poziciją. Miuncheno konferencijoje saugumo politikos klausimais norėta pasakyti štai ką: pagal Lenkijos ministro pirmininko D. Tusko, Vokietijos kanclerės A. Merkel ir Prancūzijos prezidento N. Sarkozy paaiškinimus – dalyvaujant J. Bidenui, Jungtinių Valstijų viceprezidentui – Europos korpuso buvimas NATO aljanse buvo praktiškai neginčijamas. Mano nuomone, neįtikėtina, kad iš amerikiečių pusės nebuvo sulaukta prieštaravimų. Transatlantiniuose santykiuose galime pradėti plėtoti bendrąsias pozicijas karinėje srityje taip, kad jos vėliau patikimai atsispindėtų NATO kontekste. Todėl reikėtų naudoti karinių pajėgumų viziją, pabrėžiant vadinamąją minkštąją galią ir prevenciją, prieš veikiant pagal naują darbotvarkę, kuri jau egzistavo, tačiau paaiškėjo tik Miunchene, siekiant, kad prezidento B. Obamos politika sudarytų mums galimybes patekti į naują derybų dėl nusiginklavimo erą. Europiečiai savo vaidmenį gali suvaidinti su Strateginės ginkluotės mažinimo sutartimi (START), Branduolinio ginklo neplatavimo sutartimi (NPT), kurias reikėtų apsvarstyti iš naujo, ir ypač su Įprastinės ginkluotės Europoje sutartimi (CFE), kuri turi svarbią reikšmę Europai, kadangi ir mes turime problemų su Rusija.

Visa tai, įskaitant priešraketinę apsaugą, suteiktų naujų geresnių galimybių vykdyti bendrą transatlantinę politiką su JAV kaip sąjungininke ir Rusija kaip strategine partnere: politiką, nukreiptą į Europos taikos interesus. Mes galime pasinaudoti šia galimybe tik tuo atveju, jeigu patys tapsime stipresni ir įtakingesni; tada ir politiką galėsime pakreipti teisinga linkme.

**Ioan Mircea Pașcu (PSE).** – Gerb. pirmininke, pranešimas dėl NATO vaidmens Europos Sąjungos saugumo sistemoje atspindi skirtingus požiūrius Europos Parlamente: kai kurie palaiko NATO kaip organizaciją, siūlydami didesnę saugumo garantiją savo nariams, kiti, priešingai, įžvelgia vis mažesnę NATO poreikį pasaulyje, kuriame akivaizdu, kad nėra didelių grėsmių, ar bent jau tokių, kurias būtų galima palyginti su grėsmėmis iš buvusios Sovietų Sąjungos.

Tačiau iki šiol abiejose organizacijose nebuvo narių, kurios norėtų atsisakyti NATO saugumo garantijos, nors ES ir teikia reikšmę gynybos ir saugumo pastangoms ir įrašė Vašingtono sutarties 5 straipsnio atitikmenį – solidarumo išlygą – į Lisabonos sutartį.

Mano nuomone, santykiai tarp NATO ir ES – svarbiausia platesnių transatlantinių santykių dalis – turėtų būti savaime papildantys ir abipusiai naudingi dviem partneriams, kurie priversti dirbti drauge, kad atsilieptų į didėjančius ir vis sudėtingesnius šiandienos iššūkius. Šiuo tikslu veikiantys mechanizmai – žr. „Berlynas plius“ susitarimus – gali būti patobulinti; nauji mechanizmai – žr. pasiūlymą dėl ES operacijų štabo būstinės įkūrimo – turi būti apsvaistyti iš naujo; kliūtys – žr. Kipro neigiamo poveikio problemą – turi būti įveiktos; ir, svarbiausia, abipusis supratimas turi būti neabejotinai pagerintas. Taigi, viena vertus, NATO nereikia laikyti priešininke, ir, kita vertus, ES – priedu prie NATO.

Kaip jau minėta, teisybė, kad praktikoje du partneriai gali puikiai tarpusavyje bendradarbiauti, abipusiai vienas kitą papildydami. Todėl pranešimas buvo pakeistas ir, tikėtina, galutinis rezultatas bus priimtinas daugeliui iš jūsų.

**Andrew Duff (ALDE).** – Gerb. pirmininke, kai kurie šiandien kalbėję asmenys išreiškė drąsų požiūrį apie susidariusią padėtį. Tiesa ta, kad ne visos ESGP misijos pavyksta: vienu tikslu neišsėję, kitos blogai finansuojamos, taip pat išlieka galimybė, kad sužlugęs Afganistano operacija. Taigi gerai, kad Europos Parlamentas siekia apibrėžti bendrąją saugumo politiką; be to, turime nustatyti daug aiškesnius kriterijus ESGP misijoms.

Pajėgų integracijos srityje pasiekta mažai pažangos, ir nemanau, kad tikėjimės būtent prancūzų ir britų povandeninių laivų susidūrimo!

**Ryszard Czarnecki (UEN).** – (PL) Gerb. pirmininke, kai pirmininkų per daug, tai iš esmės nėra nė vieno pirmininko. Saugumo srityje turime labai aiškiai ir tiksliai apsvaistyti neatidėliotinus ir svarbius klausimus. Tai, kas pernai įvyko Kaukazo šalyse, rytinėse Europos Sąjungos kaimynėse, byloja apie tai, kad mes neabejotinai privalome sutelkti dėmesį į Rytų politiką ir traktuoti ją kaip ypatingą investiciją į Europos ir Europos Sąjungos saugumą. Štai kodėl manau, kad partnerystė su šalimis, esančiomis į Rytus nuo Europos Sąjungos, turi esminę reikšmę, ir, nors džiaugiuosi, kad ši partnerystė egzistuoja, tačiau esu sunerimęs, nes Rytų partnerystei skirtas biudžetas sumažintas beveik tris kartus. Manau, kad tai esminės svarbos klausimas, ir tikiu, kad jis taps savotiška Europos Sąjungos „iškaba“ ne vien tik artimiausioms kaimynėms, bet ir kitoms valstybėms, esančioms už Baltarusijos, Ukrainos ir Gruzijos.

**Satu Hassi (Verts/ALE).** – (FI) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau išreikšti padėką trimis pranešėjams. Deja, turiu pasakyti, kad nepritariu nekritiškam požiūriui į NATO, kuris atsiskleidžia Ari'o Vatanen'o pranešime.

Be abejo, NATO nėra tokia, kokia buvo Šaltojo karo metu, taip pat ir Europa, todėl NATO ir ES bendradarbiavimas yra naudingas dalykas. Kita vertus, nematau problemos, kad ne visos ES šalys yra NATO narės.

Mes turime pripažinti tai, kad kai kurios šalys turėjo galimybę rimtai prisidėti prie taikos kūrimo būtent dėl to, kad nebuvo karinių aljansų narėmis, pvz., Suomija. Kadangi Suomija nepriklauso jokioms karinėms organizacijoms, vargu, ar ją kuri nors šalis galėtų laikyti priešiška ar atstovaujančia priešui. Tai padėjo daugumai suomių veikti kaip taikos kūrėjams. Pvz., buvęs Suomijos ministras pirmininkas Harri Holkeri Šiaurės Airijoje, buvęs Suomijos prezidentas Martti Ahtisaari Namibijoje, Indonezijoje, Ačehe ir Kosove, ir buvęs Suomijos užsienio reikalų ministras Heikki Haavisto Sudane.

Nors dauguma ES piliečių gyvena valstybėse, kurios yra NATO narės, turime pripažinti, kad šalys, nepriklausančios jokiems kariniams aljansams, yra vertingas taikos kūrimo šaltinis. Jo negalima atsisakyti vien dėl siekio harmonizuoti karinę politiką Europos Sąjungoje.

**Vladimír Remek (GUE/NGL).** – (CS) Iš pradžių norėjau kalbėti apie erdvės militarizavimą, nes, kaip buvęs astronautas, turiu tam tikrą supratimą apie jame slypinčius pavojus. Tačiau pateiktuose dokumentuose, be kitų dalykų, pabrėžiama būtinybė panaudoti saugumo politiką ES piliečių naudai. Tuo pačiu metu visiškai

ignoruojama, pvz., jų nuomonė dėl naujų užsienio karinių bazių steigimo ES teritorijoje. Tiksliau sakant, Lenkijoje ir Čekijoje ruošiamasi įdiegti Amerikos priešraketinės gynybos sistemą. Ir ypač mano šalyje, Čekijoje, visuomenės nuomonė ir interesai yra visiškai ignoruojami. ES nepateikė nė vienos oficialios nuomonės, kuri palaikytų piliečių interesus, ir jiems ES galbūt net neegzistuoja šiuo atžvilgiu. Du trečdaliai Čekijos piliečių vis tiek prieštarauja užsienio karinės bazės steigimui, nepaisant pakankamos informacijos ir reklaminės kampanijos, kuri buvo vykdoma daugiau nei dvejus metus. Manau, kad Europos Sąjunga pasirinko netinkamą kelią, jeigu žmonių interesai neatsispindi jos dokumentuose ir jeigu žmonių nuomonė ignoruojama demokratijos labui. Nenuostabu, kad šie žmonės nusigręžia nuo ES politikos tarsi ji jiems nepriklausytų ar kategoriškai ją atmeta.

**Bernard Wojciechowski (IND/DEM).** – Gerb. pirmininke, Europos piliečiams reikalinga stipri Europos Sąjunga su konkurencinga užsienio, saugumo ir gynybos politika. Tokia politika nebus sukurta, jei Europos Sąjunga stovės vienoje vietoje. Kinija ir Indija sparčiai stiprėja ne vien ekonomine, bet ir karine galia.

Europos konkurencinis pranašumas turėtų būti paremtas žiniomis ir naujovių diegimu. Visi turime jas puoselėti ir palaikyti. Su veiksminga saugumo strategija Europos pajėgoms turėtų būti prieinama aukščiausios kokybės įranga ir ištekliai. Kai Jungtinės Valstijos išleidžia trilijonus dolerių saugumo reikmėms, Europa dykinėja arba neskubėdama tobulina savo strategiją. Krizės metu uždarinėjame šaunamųjų ginklų gamyklas, pvz., Radome, Lenkijoje. Užuo uždarinėję gamyklas Lenkijoje, galėtumėme investuoti į pažangias technologijas, pvz., atatrankos sumažinimo technologiją. Naujovės kuria naujas įmones ir naujas darbo vietas. Negalime kurti Europos pajėgumų uždarinėdami gamyklas.

**Roberto Fiore (NI).** – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, iš esmės esu palankiai nusiteikęs Europos kariuomenės atžvilgiu, tačiau turime nuspręsti, kokia tai būtų kariuomenė ir kokie apribojimai jai būtų taikomi.

Iš tiesų labai negerai, kad turime dvi ginkluotąsias pajėgas priešišškai nusiteikusias viena kitos atžvilgiu – Turkijos kariuomenę ir Graikijos kariuomenę – abi to paties aljanso nares. Esu įsitikinęs, kad Taryba turėjo galimybę aplankyti Šiaurės Kiprą ir įvertinti Turkijos karių padarytą žalą bei jų okupuotą salą, kuri neabejotinai priklauso Europai.

Reikia pasakyti, kad aljansas su Jungtinėmis Valstijomis – tai aljansas, kuris labai dažnai atneša didelių problemų. JAV įtraukė Europą į keletą karų ir konfliktų – kalbu apie Serbiją, Iraką ir Afganistaną – šių konfliktų interesai tikrai nebuvo europiniai.

Europa sąjungininkėmis turėtų rinktis Rusiją ir Baltarusiją, kurios istoriniu, religiniu, kariniu ir geopolitiniu atžvilgiu iš tiesų yra europinės šalys. Štai kokia Europos kariuomenės ateitis: kariuomenė, kuri nekariauja prieš Jungtines Valstijas, o išlaiko pagarbų atstumą; kariuomenė be Turkijos, nes šiuo metu, panašu, kad yra priešingai – Turkija yra Azijos dalis ir Viduržemio jūros regione konfliktuoja su Europos šalimis, kariuomenė, glaudžiai bendradarbiaujanti su Rusija ir Baltarusija kaip sąjungininkėmis.

**Geoffrey Van Orden (PPE-DE).** – Gerb. pirmininke, nenustebsite, jeigu išreikšiu susirūpinimą dėl pranešimų, susijusių su ESGP, pvz., Karlo von Wogau pranešimo, kuriame gausu klaidingų prielaidų dėl Europos Sąjungos prigimties ir ambicijų sukurti Europos Sąjungai pavaldžią Europos kariuomenę. Cituoju: „Suderintąsias Europos ginkluotąsias pajėgas kaip žingsnį link integruotų Europos ginkluotųjų pajėgų“. Kitaip tariant, Europos kariuomenę. Visi žinome, kad ESGP nesukuria jokios papildomos karinės vertės. Tai politinis įrankis Europos integracijos procese. Ši politika turi turėti aiškų tikslą.

Jau seniai tvirtinu, kad Europos Sąjunga galėtų atlikti svarbų vaidmenį, sukurdamą civilines krizių valdymo ir valdymo po konfliktų priemones. Šiuo metu tai būtų labai naudinga. Beje, nė vienas kariškis, kurį pažįstu, nepasakė, kad konfliktai, pvz., Afganistane, gali būti išspręsti vien tik karinėmis priemonėmis. Dabar madingai vadinamas „visapusiškas veikimo būdas“ nėra naujas. Mes įpratę jį vadinti „jausmais ir protu“. Taigi nesąžininga – iš esmės tai apgavystė – kad Europos Sąjunga mėgina dalyvauti ir pateisina tokį dalyvavimą kariniuose reikaluose, taikydama visapusišką veikimo būdą tarsi kokią unikalią Europos Sąjungos realizavimo priemonę. Būtų teisinga ir protinga, jeigu Europos Sąjunga atsisakytų ambicijų ESGP atžvilgiu ir susikoncentruotų į civilinį indėlį. Tada Europa ir jos sąjungininkės galėtų sutelkti dėmesį ir į tai, kokią karinį indėlį galėtų įnešti į NATO, taip atgaivindamos transatlantinį aljansą ir nesiblaškydamos dėl dvilypės ES darbotvarkės.

Dabartinė problema yra ta, kad ES ambicijos ėmė persiduoti NATO, todėl esu rimtai susirūpinęs, kad visa tai gali turėti įtakos 60-ųjų NATO gyvavimo metų paminėjimui. Grįžtu prie Jungtinės Karalystės – kai kurie ministrai apskritai neigia, kad tai vyksta.

**Martí Grau i Segú (PSE).** – (ES) Gerb. pirmininke, J. Solana, ponios ir ponai, pirmiausia norėčiau padėkoti trims pranešėjams už jų darbą. Kaip šešėlinis pranešimo dėl bendrosios užsienio ir saugumo politikos (BUSP) pranešėjas aptarsiu konkrečiai šį dokumentą, pirmiausia pasveikindamas Jaceką Saryusz-Wolską už jo atliktą darbą ir bendradarbiavimą su kitomis grupėmis siekiant bendro sutarimo rezultatų.

Taip, kaip Europos Parlamentas ne kartą reikalavo, kad Europos Sąjunga turėtų visas būtinas priemones, kad galėtų kalbėti vieningu balsu pasaulyje, taip ir ši Parlamento posėdžių salė gali dirbti vieningai, įvertindama ir suteikdama stimulą pagrindiniams bendrosios užsienio ir saugumo politikos prioritetams.

Socialistų frakcija Europos Parlamente nukreipia pastangas į du tarpusavyje susijusius tikslus. Pirmas tikslas – iškelti pagrindinius klausimus, kurie, mūsų manymu, turi esminę reikšmę visose užsienio politikos srityse, pvz., kovą su klimato kaita, taikos pasaulyje palaikymą arba žmogiškųjų išteklių vystymą. Antras tikslas – pasiūlyti būdus, kaip atkurti pusiausvyrą tarp BUSP geografinių prioritetų taip, kaip jie buvo apibrėžti iš pradžių, jeigu buvo apibrėžti, arba įtraukti juos kaip naują elementą, jei jie dar nebuvo įtraukti.

Štai kodėl palaikėme, pvz., didesnę veiksmų aiškumą tarp institucinių ir bendradarbiavimo programų, kurios įtrauktos į neseniai apibrėžtą Rytų dimensiją. Mes teigėme, kad turėtų būti išplėtoti santykiai su Afrika – žemynu, kurį prisimename tik tada, kai jį nuniokoja ypač nuožmūs karai, o dažnai net ir tokiais atvejais neatkreipiame į jį dėmesio.

Dėl Lotynų Amerikos siekėme, kad būtų atsižvelgta į vykstančius derybų procesus – pirmąsias Europos Sąjungos istorijoje vedamas dviejų regionų derybas – dėl asociacijos sutarčių.

Viduržemio jūros regiono atžvilgiu nepritariame redukcionistiniam požiūriui, kai pabrėžiamas tik saugumas. Mes siekiame įtraukti turtingą politinį, ekonominį ir socialinį kultūrinį paveldą, kuris atspindi Barselonos procese.

Plenariniam posėdžiui mūsų frakcija nepateikė jokių pakeitimų, nes manome, kad taip palaikytume kompromisų keliu pasiektą sprendimą. Todėl nepritarsime daugeliui pakeitimų, kad nepakenktume kompromisui, kuris jau pasiektas Užsienio reikalų komitete.

**Janusz Onyszkiewicz (ALDE).** – (PL) Gerb. pirmininke, kaip kartą pasakė Tony Blair, nors Europos Sąjunga neturėtų būti „supervalstybė“, ji turėtų būti „superjėga“. O mes galime pridurti: ne tik ekonominė „superjėga“, nes tuo jau ji yra, tačiau ir svarbi veikia pasaulinėje arenoje, kaip to reikalauja visų valstybių narių interesai, įskaitant ekonomikos interesus.

Pasakojama, kad Henry Kissinger kartą paklausė telefono numerio, kuriuo paskambinęs galėtų sužinoti, kiek Europos Sąjungos pozicija yra svarbi tarptautinėje politikoje. Šiandien tai yra vyriausiojo įgaliotinio numeris. Tačiau problema čia ta, kad suskambus telefonui, J. Solana turi žinoti, ką atsakyti. Todėl svarbiausia sukurti bendrąją užsienio politiką, kuri apimtų saugumo ir energetikos politiką, taigi ir bendrąją politiką Rusijos atžvilgiu.

Norėčiau sugrįžti prie nuolatinio siūlymo visoms Europos Sąjungos šalims kalbėti vieningu balsu, kai dialogas vyksta su Rusija. Šiuo tikslu reikia kuo greičiau sukurti tiksliai apibrėžtą politiką Rusijos atžvilgiu. Tai turi būti bendrai palaikoma politika, paremta solidarumu. Ji suteiktų aiškų pagrindą ne tik ES ir Rusijos deryboms, bet ir dvišalėms deryboms su atskiromis valstybėmis narėmis. Kuriant šią politiką labai didelis vaidmuo turi būti skiriamas Europos Parlamentui, atsižvelgiant į mandatą, kuris jam suteikiamas demokratinuose rinkimuose ir kuriuo jis turėtų didžiuotis.

**Adamos Adamou (GUE/NGL).** – (EL) Pranešimas dėl NATO vaidmens Europos Sąjungoje panaudotas kaip pasiteisinimas, siekiant paliesti klausimą dėl Kipro prisijungimo prie programos „Partnerystė taikos labui“ ir stojimo į NATO. Mes turime gerbti Kipro poziciją. Intervencija į suverenos valstybės narės vidinius reikalus siekiant jos integracijos, kuri neprivaloma pagal jokiais sutartis, yra neteisėta.

Šiuo metu, kai Kipro Respublika yra derybų įkarštyje, stengdamasi išspręsti Kipro klausimą, susiklostė naujos aplinkybės, kurios turi labai neigiamą poveikį šiam procesui. Visiška Turkijos okupuotos teritorijos demilitarizacija ir nuolatinė būsimo sprendimo tvarumo apsauga turi būti vienintelis uždavinys. Be to, tai Europos Parlamento pozicija, kurią jis išreiškia kituose pranešimuose.

Mes raginame pritarti 22, 23 ir 24 pakeitimams ir balsuoti prieš tuos punktus, kurie palaiko intervenciją į suverenos valstybės vidinius reikalus. Mes raginame patvirtinti, kad pagarbos suverenių valstybių narių teisėms principas yra nepažeidžiamas, nepaisant bendros nuomonės dėl Partnerystės taikos labui ar NATO. Mes turime rinktis demilitarizaciją ir ištikimybę tarptautinės teisės principams.

**Georgios Georgiou (IND/DEM).** – (EL) Gerb. pirmininke, pagal tarptautinę teisę „Aš turiu valstybę“ reiškia „Aš kontroliuoju tam tikras teritorijas, kurias valdo vyriausybė, vykdanči gynybos ir užsienio politiką“. Šiandien klausiu jūsų apie „Europos valstybę“, kurią propaguoja daugelis žmonių, ir man įdomu, kur yra jos ribos, teritorijos ir gynyba, jeigu ta gynyba sutelkta didelės – ir, deja, Amerikos – kariuomenės rankose, ir kur jos užsienio politika, kai Vidurio Rytai paskendę liepsnose, teroristai vykdo išpuolius, pabėgėliai ir jų aukos traukiasi ne į Alabamą, Arizoną ar Kentukį, o, nelaimė, į Graikiją, Kiprą, Vokietiją ar Ispaniją?

Štai kodėl turiu pasakyti, kad pradėjau abejoti, ar galiu palaikyti idėją, kuri atsiskleidžia šiandien pristatytuose pranešimuose, ir rytoj ketinu balsuoti prieš juos.

#### **PIRMININKAVO: Martine ROURE**

*Pirmininko pavaduotoja*

**Jim Allister (NI).** – Gerb. pirmininke, tie, kurie apsimeta, kad prieš mūsų akis nekuriama ES supervalstybė, turi daug šios veiklos paaiškinimų, kalbant apie šių imperijos kūrimo pranešimų turinį.

Tvirtinimai, kad bendrosios gynybos politika – dabar imant kaip duotybę – ir tai, kas vadinama ES strategine autonomija, reikalauja integruotų Europos ginkluotųjų pajėgų, taip pat reikalavimai turėti autonominius nuolatinius ES operatyvinius štabus – kartu su lygiavertiškumo su NATO reikalavimais – nepalieka nė menkiausios abejonės, jog kartu su mūsų bendrąja užsienio ir saugumo politika šie veikėjai kelia Europos projekto reikalavimą didinti ne tik politinę, bet ir karinę galią, ir visa tai reikš valstybių narių galios, teisių ir nepriklausomybės mažinimą. Atsisakau tokios supervalstybės ir centralizuotos Europos kariuomenės, lygiai kaip ir Lisabonos sutarties, kuri visa tai įgyvendintų.

**Tunne Kelam (PPE-DE).** – Gerb. pirmininke, šiandieninė mūsų pranešėjų žinia yra ta, kad gyva euroatlantinė partnerystė yra geriausia Europos saugumo ir stabilumo garantija.

Aš iš tiesų palaikau naujos transatlantinės darbotvarkės priėmimą ir naujos euroatlantinių institucijų grupės, kuri ilgainiui turėtų tapti plačia transatlantine bendrąja rinka, sukūrimą.

Ari Vatanen primygtinai siūlė visiems ES ir NATO nariams užmegzti artimesnį bendradarbiavimą, nepaisant to, kuriai organizacijai jie priklauso. Manau, kad tai labai praktiška mintis, nes jo iškelta idėja dėl nuolatinių ES operatyvinių štabų papildė ir, žinia, nekonkuruoja su NATO valdymo struktūromis.

Kitas labai svarbus punktas yra tas, kad mes turime naudoti tą patį nacionalinių išteklių fondą. Jacekas Saryusz-Wolski teigė, kad BUSP finansuojama tikrai per mažai, todėl labai svarbu išvengti dubliavimo ir didinti efektyvumą. Klausimas valstybėms narėms yra toks: Ką jos siūlo J. Solanai vykdam mūsų bendrąją gynybos politiką?

Trečia, atėjo laikas atkreipti dėmesį į naujus mūsų saugumo iššūkius. Iš tiesų su būsimaisiais konfliktais bus kovojama ir jie tikriausiai bus sprendžiami virtualioje erdvėje, kurioje kiekviena valstybė turės reaguoti ir gintis pati, ir kartais per nė sekundės netrunkantį laiką tarpą. Europos Parlamentas taip pat turi imtis iniciatyvos įnešti savo indėlį, įveikiant šį dramatišką naujo šimtmečio iššūkį – iššūkį, paremtą šiuolaikinių technologijų demokratizavimu.

**Hannes Swoboda (PSE).** – (DE) Gerb. pirmininke, nacionalistai, riboto mąstymo šių Rūmų nariai, be abejonės, mano, kad su šio pasaulio pavojais ir problemomis gali susidoroti pačios tautos – pačios vienos, atskirai nuo kitų.

Ponas J. Allister yra tipiškas to pavyzdys. Ar jis iš tiesų mano, kad su terorizmu pasaulyje galima kovoti remiantis vien tik jo šalies nacionaline gynyba? Ar jis iš tiesų mano, kad energetikos saugumo problemas galima išspręsti, jei kiekvienas spręs jas savarankiškai? Toks metodas yra pasenęs. Žinoma, dažnai kritikuojama Lisabonos sutartis suteiktų didelės naudos, suteikdama mums galimybę truputį daugiau dirbti kartu, pvz., energetikos politikos ir bendrosios užsienio ir saugumo politikos srityje, ji taip pat leistų veiksmingai reaguoti į šio pasaulio pavojus ir riziką.

Naujoji Jungtinių Valstijų Vyriausybė, vadovaujama prezidento B. Obamos, džiaugiasi, kad egzistuoja tokia bendroji Europos politika, nes tai reiškia, kad Jungtinės Valstijos turi partnerį sprendamos daugelį šių problemų. Be to, – kai kas aiškėja iš dažno Rusijos atstovų buvimo šiuose Rūmuose – Rusija dabar taip pat suprato, kad senasis metodas kalbėtis tik su atskiromis šalimis ir paskui kurstyti jas vieną prieš kitą daugiau tiesiog nebetinka. Rusija suprato, kad ji turi kalbėtis su Europos Sąjunga, jei ketina siekti bendrų sprendimų, pvz., energetikos saugumo srityje.

Beje, tai taip pat pakartotinai minima J. Saryuszo-Wolskio pranešime. Kaip mes kartu galime mėginti spręsti šias problemas – pvz., energetikos saugumo? Man malonu, kad vyriausiasis įgaliotinis ir vienas iš jo padėjėjų ateityje ketina toliau stiprinti savo pastangas tuo klausimu, nes tai leis mums parodyti piliečiams, kaip bendroji užsienio ir saugumo politika atsižvelgia į konkrečius jų interesus ir kaip ateityje ketiname apsaugoti europiečius nuo jų baimių. Būtent tai yra svarbu, ir todėl mes labiau pritariame bendrajai užsienio ir saugumo politikai nei nacionalistinei užsienio politikai.

**Philippe Morillon (ALDE).** – (FR) Gerb. pirmininke, sveikinu tris mūsų pranešėjus už šį puikų apibendrinimą, kurį jie pateikė apie dabartinę mūsų bendrosios užsienio ir saugumo politikos padėtį.

Pone J. Solana, Jūs geriau nei kas kitas žinote, jog laukiama, kad Europa užims savo vietą pasaulio scenoje, kaip diktuoja jos ekonominė ir demografinė galia bei demokratinės ir humanistinės vertybės.

Reikia pasakyti, kad nepaisant valios, kurią reguliariai pareiškė, kaip minėjote, daugiau nei du trečdaliai mūsų bendrapiliečių europiečių, per daugiau nei dešimtmetį buvo pasiekta tam tikros pažangos – aš tai pripažįstu, tačiau turiu pasakyti, kad ši Europa vis dar neegzistuoja.

Jei reikia pavyzdžių, vienas iš naujausiųjų galėtų būti Europos tylėjimas sprendžiant naująją tragediją Artimuosiuose Rytuose. Gazoje buvo ir tebėra reikalingas Europos dalyvavimas, atliekant aktyvų vaidmenį ir padedant gyventojams išgyventi ir atstatyti šalį, kovojant su ginklų kontrabanda, dėl kurios ši teritorija pavirto visų dydžių raketų paleidimo baze.

Nepaisant žodinio Šarm El Šeicho ir Jeruzalės išsikalbėjimo, šiuo atžvilgiu dar nieko nebuvo padaryta. Aš dar kartą norėčiau užduoti klausimą, jau užduotą per Libano krizę: Pone J. Solana, kada galime sulaukti Europos flotilės išdėstymo Viduržemio jūroje, kaip kad tos, kurią sudarė kovai su piratavimu? Išteklių mes turime. Ar pagaliau kada turėsime noro?

**Mirosław Mariusz Piotrowski (UEN).** – (PL) Gerb. pirmininke, Europos Sąjunga turi veikti visų valstybių narių gyventojų saugumo interesų vardu. Pirmiausia ji turi prisiimti atsakomybės už karą prieš terorizmą dalį ir greitai reaguoti į bet kokius terorizmo pasireiškimus.

Neseniai didelio atgarsio susilaukė Lenkijos inžinieriaus, kurį vietos Talibano kovotojai laikė įkaitu Pakistane, nužudymas. Vadinamoji Europos diplomatija neįsijungė į ankstesnes derybas, kurių tikslas buvo užtikrinti jo paleidimo saugumą. Šis sukrečiantis įvykis yra platesnės saugumo problemos elementas, ir jis turi būti atskirų Parlamento diskusijų tema, o diskusijų rezultatas turi būti specialių žingsnių ėmimasis, ir būtent to aš prašau. Šiuo metu prioritetas yra pasiekti, kad nužudyto lenko kūnas būtų sugrąžintas, ir padėti jo šeimai. Vis dėlto šios svarbios, bet trumpalaikės priemonės negali pakeisti plataus terorizmo vertinimo metodo ir didinti diplomatinį spaudimą tokioms šalims kaip Pakistanas.

**Pedro Guerreiro (GUE/NGL).** – (PT) Tarptautinių ryšių srityje Portugalija laikosi nacionalinės nepriklausomybės, pagarbos žmogaus ir tautų teisėms, lygybės tarp valstybių, taikaus tarptautinių konfliktų sprendimo, nesikišimo į kitų valstybių vidaus reikalus ir bendradarbiavimo su visomis kitomis tautomis principų, siekdama žmonijos išlaisvinimo ir pažangos.

Portugalija pritaria imperializmo, kolonializmo ir visų agresijos, kontrolės ir išnaudojimo formų, kalbant apie tautų tarpusavio santykius, panaikinimui, taip pat visapusiame, vienu metu vykdomam ir kontroliuojamam nusiginklavinimui, politinių ir karinių blokų išardymui bei kolektyvinio saugumo sistemos, skirtos sukurti tarptautinę tvarką, galinčią užtikrinti tautų tarpusavio santykių taiką ir teisingumą, sukūrimui.

Norėčiau pabrėžti Portugalijos Respublikos Konstitucijos 7 straipsnio tekstą, parodydamas, kaip Europos Sąjunga yra nutolusi nuo šių principų. Prisiimdama europinės NATO atramos vaidmenį partnerystėje su JAV ir vis labiau skatindama tarptautinių santykių militarizavimą, ginklavinimą varžybas, kišimąsi ir agresiją, skirtą užtikrinti, kad pagrindinės galios kontroliuotų ir valdytų rinką bei gamtinius išteklius, ji veikia visiškai priešingai šioms principams.

**Gerard Batten (IND/DEM).** – Gerb. pirmininke, tai savo iniciatyva parengti pranešimai, todėl juos galbūt reikia atmesti kaip vien tik kaitinančius orą. Tačiau mes žinome, kad tokie pranešimai kartais yra naudojami kaip Europos Sąjungos politinių aspiracijų įvedimo priemonė.

K. von Wogau anksčiau buvo Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pirmininkas ir padėjo įvesti vieningą Europos valiutą. Dabar jis yra Saugumo ir gynybos pakomitečio pirmininkas ir, jei jis rašo pranešimą, teigdamas, kad Europos Sąjungai reikėjo nuosavų ginkluotųjų pajėgų, galime būti tikri, jog sakoma būtent tai, ką Europos Sąjunga ketina įgyvendinti.

Šiais pranešimais reikalaujama, kad ES kurtų savo ginkluotąsias pajėgas bendrai išgydama ginklų, bendrai kurdama komunikacijos sistemą ir bendrą autonominę komandų ir kontrolės struktūrą. K. von Wogau teigia, kad reikalinga pastovi ES kariuomenė iš 60 000 karių, esančių nuolatinėje parengtyje. ES nori turėti savo karių, ginklų, tankų, lėktuvų ir bombų, kad „įvykdytų savo pareigas pasaulyje“.

Kokios būtent yra tos pareigos? Kad tai sužinotumėte, turėtumėte palaukti, kol Lisabonos sutartis bus visiškai ratifikuota ir bus imamas įgyvendinti „bendrąją užsienio ir saugumo politiką, kurios tikslas yra bendroji gynyba“. Niekas negalėtų pasakyti, kad jie nebuvo išpėti dėl ES karinių aspiracijų.

**Bruno Gollnisch (NI).** – (FR) Gerb. pirmininke, nors ir jaučiame didelį draugiškumą pranešėjams A. Vatanenui ir K. von Wogau, negalime pritarti jų pranešimams.

Pirma, todėl, kad NATO, Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacija, 1949 m. buvo sukurta kaip atsakas į didžiulę grėsmę, kurią Vakarų Europai kėlė komunizmas. Ji atliko naudingą, netgi esminį vaidmenį. Tačiau šiandien ši bauginanti komunistinė sistema žlugo, o Varšuvos Paktas neteko galios.

Tačiau NATO pastoviai plečiasi. Jos veikla siekia už jos geografinių ribų. Afganistanas, kiek aš žinau, Šiaurės Atlanto pakrantės neturi. Taip pat ir Kosovas, prisidėjęs prie serbų etninio valymo neteisingame kare, kuris nieko neišsprendė. Tokiu būdu NATO pažeidžia Jungtinių Tautų Chartiją.

Ponios ir ponai, jūs visiškai nenuoseklūs. Jūs norite sukurti stiprią, nepriklausomą Europą, o įliejate Europos gynybą į JAV vadovaujamą komandinę sistemą. Kaip Rusija ir kitos tautos čia gali neišvengtų agresyvaus požiūrio?

NATO pavergė mus Jungtinių Amerikos Valstijų politikai. Mes esame jų draugai, tačiau nenorime būti jų vasalai ir juo labiau – liokajai. Turime tai nutraukti ir iš to išsiveržti. NATO laikas jau praėjo.

**Hubert Pirker (PPE-DE).** – (DE) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, J. Solana, kaip visi žinome, rizikos scenarijai nuolat kinta. Sutartis taip pat kinta, o kartu ir Europos saugumo ir gynybos politikos galimybės. Tačiau žmonių noras siekti saugumo ir stabilumo, stiprios Sąjungos ir nusiginklavimo, ypač branduolinio nusiginklavimo, visada išlieka toks pat.

Per šios dienos diskusijas paskelbus tris pranešimus, Europos Parlamentas labai stipriai parodo, kaip jis ketina pasiekti šių tikslų ir užtikrinti saugumą. Pirma, tai pranešimas apie bendrąją užsienio ir saugumo politiką, kuriame pabrėžiamas saugumas Balkanuose, stabilumas Afrikoje ir taika Palestinos teritorijose. Antra, tai pranešimas apie bendradarbiavimą su NATO, aiškiai pabrėžiant glaudesnę bendradarbiavimą tarp ES ir NATO ir geresnę koordinavimą. Trečiojo pranešimo pagrindas yra tolesnė Europos saugumo ir gynybos politikos plėtotė, kurios tikslas – pasiekti didesnę efektyvumą ir geresnę koordinavimą kalbant apie gynybos išlaidas, taip pat pasiekti strateginę visos Sąjungos autonomiją ir tokiu būdu palengvinti našta mūsų valstybėms narėms.

Jei turime galvoje visus šiuos tikslus, turime palaikyti šių pranešimų reikalavimus: bendrų mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos, bendrų standartų ir bendrų pirkinų sistemų sukūrimo, tarkime, visam tam keliant sąveikos tikslą. Tai taip pat reikš optimalų kariuomenių valstybėse narėse bendradarbiavimą, policijos ir kariuomenės bendradarbiavimą, taip pat nuolatinių karinių struktūrų sukūrimą bei operatyvinių štabų ir (arba) Gynybos ministrų tarybos įkūrimą.

Esu tikras, kad tai suteikia mums rimtą galimybę mūsų Sąjungą paversti politine sąjunga ir sukurti saugumo sąjungą, kuri visuomenei suteiktų tai, ko ji tikisi iš Sąjungos – ilgalaikį saugumą, stabilumą ir taiką.

**Pirmininkė.** – Ponios ir ponai, iki šiol kalbėtojai neviršydavo savo kalbų laiko. Mus iš tiesų spaudžia laikas. Todėl norėčiau jūsų paprašyti, kad išsisektumėte savo kalbos laike.

**Jan Marinus Wiersma (PSE).** – Gerb. pirmininke, BUSP tapo beveik viskuo, taigi tokiose diskusijose kaip ši galima sakyti beveik viską. Kadaise mes aptardavome tik saugumo problemas, o dabar aptariame ir klimato kaitą, energetiką ir t. t. Todėl turiu pasirinkti ir šį tą pasakyti apie ES ir JAV santykius ir apie nusiginklavimo darbotvarkę, kurią, manau, šiais metais galime pastūmėti pirmyn.

Naujoji vyriausybė padarė labai teigiamą pradinį žingsnį, taip pat ir simboliškai, pranešdama, kad uždaromas Guantanamo. Manau, kad mes turime imtis šio klausimo ir pabandyti dirbti išvien, sprendami kai kurias iš problemų, su kuriomis susiduria amerikiečiai.

Antrosios pagrindinės diskusijos šiais metais bus apie ekonominį saugumą: ar Jungtinės Valstijos ir Europa krizės sąlygomis sugeba veikti kartu, ar jos mėgins tai daryti savarankiškai, kas reikš greitą protekcionistinių priemonių kūrimą?

Taip pat svarbi problema yra Afganistanas. Ar mes pajėgsime prisiderinti prie padidėjusių amerikiečių pastangų, ar ne, ir kokiomis sąlygomis? Teigiamas požymis yra tas, kad amerikiečiai teigė žinantys, jog turi būti politinis sprendimas, nes to negalima išspręsti karine galia. Tai tiesiogiai įtraukia Europos Sąjungą.

Ir apie nusiginklavimo darbotvarkę: praėjusį gruodžio mėn., pone J. Solana, čia, Parlamente, jūs pasakėte labai gerą kalbą apie savo, Tarybos ir Sąjungos mintis įgyvendinti darbotvarkę, kas yra teigiamas dalykas, iš pradžių palaikant Ameriką ir Rusiją persvarstant START sutartį, taip pat kartu su Amerika ratifikuojant Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutartį. Mes taip pat pasisakysime už likusių techninių branduolinių ginklų Europoje pašalinimą, ir būtų naudinga palaikyti idėjas kuro ciklui taikyti tarptautinę kontrolę, siekiant užtikrinti, kad šalys, norinčios gaminti branduolinę energiją, turėtų taikią prieigą, bet negalėtų jos naudoti kariniais tikslais.

Mums būtų malonu, kad Europos Sąjunga palaikytų tokią darbotvarkę, žinant, kad tokių ambicijų turi ir prezidentas B. Obama. Savo inauguracijos kalboje aptardamas užsienio reikalus, jis iš pradžių paminėjo Iraką ir Afganistaną, tačiau po to užsiminė apie savo ambicijas ką nors padaryti dėl branduolinio nusiginklavimo.

**Samuli Pohjamo (ALDE).** – (FI) Gerb. pirmininke, aš kalbėsiu apie A. Vataneno pranešimą, ir pirmiausia norėčiau padėkoti jam už atvirumą, su kuriuo jį rengė.

Tačiau manau, jog Parlamentas siunčia pavojaus signalą, reikalaudamas stiprinti savo karinę organizaciją ir pabrėždamas priklausomos nuo NATO karinės galios svarbą taip, kaip siūloma pranešime. Bendradarbiavimas ir partnerystė, demokratija ir žmogaus teisės kaip taikos ir stabilumo garantija yra gyvybingas Europos modelis, kurį reikia naudoti visuose pasaulio krizių karštuosiuose taškuose. Be to, mes susiduriame su gilėjančia ekonomikos krize, aplinkos problemomis ir klimato kaitos iššūkiais, ir nė vieno iš jų negalima išspręsti karine galia.

Mano nuomone, būtų svarbiau pabrėžti ES bendrosios užsienio ir saugumo politikos svarbą ir koncentruotis į konfliktų ir krizių priežasčių šalinimo prevenciją: pvz., skurdo mažinimą ir demokratijos, žmogaus teisių ir pilietinės visuomenės skatinimą.

Galiausiai norėčiau visiems priminti, kad Europos Sąjungoje yra NATO nepriklausančių valstybių narių, turinčių tam savų priežasčių. Šioms šalims turi būti leidžiama pačioms nuspręsti, kokius saugumo politikos sprendimus joms priimti, neparitiant jokio spaudimo iš išorės. Pvz., Suomija pati puikiai susitvarkė su savo gynybos problemomis ir jau dešimtmečiais įtraukiama į taikos palaikymo operacijas įvairiose pasaulio šalyse. Buvo daug šio pranešimo pataisų, jį patobulinančių, bet nekeičiančių pačios pranešimo esmės.

**Mario Borghesio (UEN).** – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, ar Europa turi savo geopolitiką? Man regis, kad taip nėra! Jei Karlas Haushoferis būtų gyvas, jis paaiškintų šiai bestuburei Europą, kad jai reikia jūrų strategijos Atlanto, Ramiajame ir Indijos vandenynuose bei bendraujant su Šiaurės šalimis, besiribojančiomis su Arkties vandenynu, turinčiu didžiulį ir ypač vertingų energijos išteklių. Šiose srityse aktyviai veikia supervalstybės – Jungtinės Valstijos ir Rusija, tačiau ne Europa!

Kova su terorizmu taip pat reiškia kovą su tais, kurie platina terorizmo priemones – tai asmenys, kuriais gali pasinaudoti teroristai. Mums kalbant Lampedūza liepsnoja, nes kažkas padegė nelegalių imigrantų sulaikymo punktus. Europa turėtų susirūpinti ir palaikyti Italijos vyriausybę, kuri bando sukliudyti plūsti nelegaliems imigrantams, nes jais gali pasinaudoti mafija ir teroristai. Tačiau nematau jokio tvirto, praktiško sprendimo metodo, kuris čia reikalingas. Europa turi gintis nuo šios grėsmės – ne žodžiais, o veiksmais, kaip daro R. Maroni ir Italijos vyriausybė.

**Rihards Pīks (PPE-DE).** – (LV) Gerb. pirmininke, B. Ferrero-Waldner, J. Solana, visi trys mūsu kolegu Parlamento narių pranešimai yra labai profesionalūs, subalansuoti ir, svarbiausia, parengti tinkamu metu. Nesigilindamas į pranešimuose išdėstytą daug tikslų faktų, vertinimų ir pasiūlymų, norėčiau pabrėžti du punktus. Pirma, svarbu kas penkerius metus apžvelgti Europos saugumo strategiją, nes matome, kad pastaraisiais metais tokios saugumo problemos, kaip kad energetikos, elektroninės erdvės ir klimato saugumas, tapo labai aktualios, o galimos konflikto zonos persikėlė iš vieno regiono į kitą. Antra, Europos Sąjunga turi dėti gerokai daugiau pastangų konfliktų prevencijai. Manau, kad tai būtų buvę įmanoma Pietų Kaukaze, tačiau, man regis, Europos Sąjungos pozicija iki ginkluoto konflikto buvo pernelyg santūri. Europos Sąjunga



turi teisę ir pareigą imtis prevencinių veiksmų ir tarpininkavimo misijų, nes Europos Sąjunga yra projektas taikai kurti – šią užduotį ji atlieka jau 50 metų. Kad galėtume reaguoti į iššūkius ir imtis prevencinių priemonių, pirmiausia mums reikia politinės valios, o antra, sukurti ir pagerinti bendrąją užsienio ir saugumo politiką kartu su Europos saugumo ir gynybos politikos institucinėmis priemonėmis. Viena iš šių priemonių yra Rytų partnerystė, minimą J. Saryuszo-Wolskio pranešime, įskaitant EURONEXT jungtinės parlamentinės asamblėjos sukūrimą. Tai turėtų gerinti supratimą ir demokratijos plėtotę už mūsų rytinių sienų. Galiausiai norėčiau išreikšti savo pasitenkinimą, kad į K. von Wogau pranešimą buvo įtrauktas 33 paragrafas, nes mano šalyje kyla rimtas susirūpinimas dėl įvykių Kaukaze ir augančio nacionalizmo mūsų kaimyninėje valstybėje. Sena mano tautos patarlė teigia: „visada tikėkis geriausio, bet ruoškis blogiausiam, ir Dievas padeda tiems, kas pats sau padeda!“ Dėkoju.

**Ana Maria Gomes (PSE).** – (PT) Norėčiau padėkoti pranešėjams Ari Vatanenui ir Karlui von Wogau už jų darbą ir pastangas pasiekti sutarimo, ypač kalbant apie sudėtingą branduolinės politikos problemą, kurią Europos Sąjungos ir NATO turi skubiai persvarstyti tuo metu, kai prezidentas B. Obama vėl gaivina siekį išvaduoti pasaulį iš branduolinių ginklų, ir kai du Europos branduoliniai povandeniniai laivai vos nesukėlė katastrofos.

A. Vataneno ir K. von Wogau pranešimuose pabrėžiama, kad reikalinga politiškai, strategiškai ir operatyvinės veiklos atžvilgiu nepriklausoma Europos Sąjunga, įgyvendinanti ambicingą Europos saugumo ir gynybos politiką (ESGP). Mums reikia institucinių, finansinių ir operatyvinių priemonių šiems tikslams pasiekti. Todėl mums reikia glaudaus NATO ir ES bendradarbiavimo, paremto pagarba kiekvienos iš šių organizacijų, papildančių viena kitą, politinei nepriklausomybei. Taigi reikalaujame įkurti nuolatinį ES operatyvinį štabą Briuselyje, galintį nepriklausomai planuoti ir vykdyti ESGP karines operacijas. Prašome ES valstybių narių stengtis leisti savo nacionalinius gynybos biudžetus išmintingiau, veiksmingiau ir europietiščiau, o to jos tinkamai negalės padaryti kiekviena atskirai.

Šio Parlamento žinia yra aiški ir siunčiama kaip išpėjimas. Be gynybinės Europos gynybai Europoje kils grėsmė. Gali kilti grėsmė mūsų gynybos pramonei. Gali kilti grėsmė pajėgumams, kurių Europai reikia, kad ji įgyvendintų atsakomybę ginti civilius gyventojus ir neleistų vykti žudynėms ir genocidui. Gali kilti grėsmė Europos, kaip pasaulinio veikėjo, vaidmeniui valdant krizę. Europos politinės integracijos išplėtimas į saugumo ir gynybos sritį, kaip numatyta Lisabonos sutartyje, yra skubus ir turi būti greitinamas. Tai atitinka ne tik Europos Sąjungos, bet ir NATO interesus, nes abi organizacijos sulauks apdovanojimo iš Europos, geriau pasirengusios atsakyti į didėjančius europiečių ir pasaulinio saugumo iššūkius.

**Andrzej Tomasz Zapłowski (UEN).** – (PL) Gerb. pirmininke, sąlygiškos taikos Europoje laiku NATO pasirodė esanti naudinga tarptautinė saugumo organizacija. Žinoma, saugumo jausmas, kurį ji mums suteikia, gerokai ribojamas sprendimų priėmimo spartos Aljansui vadovaujančiose institucijose, taip pat ir pačių sprendimų. Nepaisant to, NATO daro stabilizuojantį poveikį pasaulio saugumui. Pastangos „švelninti“ NATO, t. y. silpninti jos padėtį didinant Europos Sąjungos karines struktūras, yra klaida. Šiandien Europos Sąjungai iškyla problema siekiant sutarties dėl sunkių politinių sprendimų, jau nekalbant apie sprendimus dėl karinių reikalų.

ES turi koncentruotis didinti vidaus saugumą ir stiprinti savo narių gynybos pajėgumus, ypač valstybių narių, savo sienomis besiribojančių su šalimis, kuriose populiaru kraštutinė nacionalistinė ideologija, taip pat valstybių narių, patraukusių teroristinių grupuočių dėmesį. ES neturėtų pernelyg įsitraukti į priemones, kurių tikslas – sukurti dideles ekspedicines pajėgas, skirtas operacijoms už Europos ribų.

**Alojz Peterle (PPE-DE).** – (SL) Vyriausiasis įgaliotinis bendrajai užsienio ir saugumo politikai J. Solana teisingai mums priminė, kur buvome 1990 m. Būtų dar įdomiau paklausti savęs, kokia bendra mūsų politika buvo 1990 m. pradžioje.

Tuo metu Europos Bendrija buvo bejėgė. Ilgainiui mes matėme, kaip norus keičia vizijos, strategijos, politinė valia ir pajėgumai, skatinę mus veikti ne tik Europos, bet ir pasauliniu lygmeniu. Per šiuos metus, ypač po istorinio 2004 m. išsiplėtimo, itin pasikeitė bendrosios užsienio ir saugumo politikos (BUSP) kontekstas ir ambicijos.

Prieš dešimt metų mes didžia dalimi dar buvome panirę vien į savo problemas. Tačiau atsigręžę atgal šiandien regime sėkmę, kurios pasiekėme, ir neįmanoma į BUSP arba Europos saugumo ir gynybos politiką (ESGP) žvelgti be pasaulinio matmens. Tai turint omenyje, nesistebiu, kad visi trys pranešimai ir daugelis mūsų kolegų Parlamento narių ragino mus atkreipti dėmesį į naująją padėtį, strategijos pataisų, didesnės vienybės ir glaudesnio tarpinstitucinio bendradarbiavimo reikmę.

Visa tai buvo paremta konkrečiais pasiūlymais gerinti mūsų operatyvines struktūras ir politinių sprendimų formavimo procesą, ir juos aš nuoširdžiai palaikau. Sutinku, kad pasiekėme naują savo bendrosios politikos etapą, ir šiuo klausimu norėčiau pabrėžti dvi problemas.

Pirma, mes turime detaliai išnagrinėti, kaip finansų arba ekonomikos krizė galėtų paveikti mūsų bendrosios politikos kontekstą. Esu tvirtai įsitikinęs, kad turime labai atidžiai įvertinti galimas politines krizės pasekmes, o ypač tas, kurios gali kilti, jei brisime į gilesnę pinigų krizę.

Antra, daugelį metų buvau liudytojas įdomaus dalyko, jog daugelis mūsų partnerių nori, kad Europos Sąjunga turėtų vieningą užsienio politiką ir vienodą gynybą, kurios būtų geriau apibrėžtos ir stipresnės. Kitaip tariant, pageidaujamas sprendimas, kad Europos Sąjunga taptų pasauliniu veikėju. Turint tokių ketinimų, man regis, svarbu, kad persvarstytume mūsų dvišales partnerystes žvelgdami iš labiau pasaulinės perspektyvos nei ligšiolinė, taip pat kurtume novatoriškus daugiašalių partnerystės metodus, atsižvelgdami ne tik į abipusius interesus, bet ir šių metodų tinkamumą stabilizuoti platesnius regionus.

**Maria Eleni Koppa (PSE).** – (EL) Gerb. pirmininke, tarptautinė sistema yra pereinamojoje fazėje, ir mums visiems kyla didelių iššūkių. Todėl turime iš naujo įvertinti ir pagerinti Europos Sąjungos ir NATO santykius, atkreipdami dėmesį į bendrą grėsmę, kaip kad terorizmas, masinio naikinimo ginklų paplitimas, padidėjęs tarptautinis piratavimas ir naujos klimato kaitos sukeltos problemos.

Tačiau kartu manau, kad tai tinkamas metas mums patvirtinti Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos, kaip pagrindinės pasaulio taikos ir saugumo laiduotojos, vaidmenį. Šią organizaciją dabar skubiai reikia reformuoti, ir mes įsipareigojome paspartinti šią reformą, tad JT galės veiksmingiau atlikti savo svarbią užduotį.

Taip pat svarbu pabrėžti, kad visos valstybės ir tarptautinės organizacijos, įskaitant NATO, turi susilaikyti nuo grasinimų ir nenaudoti jokio smurto, nes tai prieštarauja JT steigimo chartijos tikslams ir principams. NATO ir Europos Sąjunga turi bendrų interesų, ir jų santykiai neturi būti konkurenciniai. Mums reikia labiau subalansuotos partnerystės, geresnio veiksmų koordinavimo ir glaudesnio bendradarbiavimo. Tačiau kiekviena pusė turi gerbti kitos nepriklausomybę, kalbant apie sprendimų priėmimą, ir užtikrinti, kad esama savitarpio supratimo, nors skiriasi karinis vertinimas.

Galiausiai norėčiau pabrėžti pagarbos valstybių neutralumo teisei reikalingumą ir šiuo atžvilgiu paprašyti atšaukti reikalavimą Kipro Respublikai prisijungti prie Partnerystės taikos labui. Šis sprendimas yra suvereni kiekvienos valstybės teisė, o Kipras yra nepriklausoma ir suvereni valstybė, pati galinti daryti sprendimus dėl savo ateities.

**Jana Hybášková (PPE-DE).** – (CS) Paminėkime šešiasdešimtąją NATO sukaktį. Netrukus vyks kai kurie svarbesnieji JAV, ES ir NATO aukščiausiojo lygio susitikimai. Prancūzijos grįžimas į karines NATO struktūras, taip pat energija, skirta Europos saugumo ir gynybos politikai, suteikia puikią galimybę suderinti Europos saugumo strategijas ir potencialias naujas NATO strategijas. Šiandieninis Lisabonos sutarties ratifikavimas Čekijos Parlamente rodo pokyčių žingsnius Europos gynybos ir saugumo atžvilgiu. Sudarykime bendrą vadovavimą Europai. Racionalizuokime Europos gynybos rinką. Nukreipkime išteklius į mokslą ir mokslinius tyrimus, į Europos gynybos agentūrą, sukurkime teisės aktus Europos kariams, stenkimės išvengti dubliavimosi ir pažodžiui kalbant, apeikime Turkijos sindromą. Pasinaudokime galimybe, kurią mums siūlo naujoji Amerikos administracija, bendradarbiauti Afganistane ir dėl raketinės gynybos Europoje. Mums atsiveria puiki galimybė, jog Europos saugumas ir gynybos politika taps tolesnės integracijos ir saugumo Europoje varikliu. Nepraraskime jos.

**Libor Rouček (PSE).** – (CS) Norėčiau tarti keletą žodžių apie ES ir Rusijos santykius. Mano nuomone, bendros užsienio ir saugumo politikos sukūrimo negalima pasiekti neužmezgus dialogo su Rusija. Europos saugumo agentūra, vienijant JAV, NATO, ESBO ir tarptautines nusiginklavimo sutartis, turi įtraukti ir dialogą su Rusija.

Todėl norėčiau paraginti Tarybą ir Komisiją laikytis atviros ir konstruktyvios pozicijos dėl galimų ES, JAV ir Rusijos derybų dėl transatlantinio dialogo saugumo klausimais, paremto Helsinkio procesu, atnaujinimo.

Mano manymu, į šias derybas taip pat turi būti įtrauktos diskusijos raketinės gynybos tema. ES turi atlikti daug didesnę vaidmenį šiuo klausimu, nei vaidino iki šiol. Manau, kad sutarties negalima palikti vien tik JAV ir Rusijai. Europos visuomenė iš mūsų to tikisi.

**József Pinior (PSE).** – (PL) Gerb. pirmininke, Parlamentas sutinka dėl Europos Sąjungos bendrosios užsienio ir saugumo politikos. Dėl to sutaria pagrindinės politinės jėgos. Problema, reali politinė problema, yra ta, kaip šį svarbų tikslą pasiekti.

Pirma, kiek galima greičiau reikia ratifikuoti Lisabonos sutartį. Politiniai lyderiai, atidėliojantys sutarties ratifikavimo procesą, silpnina Europos Sąjungos bendrosios užsienio ir saugumo politikos plėtotę. Sunku rimtai kalbėti apie bendrą Europos Sąjungos saugumo politiką be Lisabonos sutarties.

Antra, norėčiau pabrėžti žmogaus teisių klausimą plėtojant Europos Sąjungos užsienio politiką. Politika turi paremti tarptautinius teisės aktus – tarptautinius humanitarinės teisės aktus, liberaliąją demokratiją ir teisės viršenybę.

Trečia, politikai reikalinga rimta Europos gynybos politikos plėtotė, Europos Sąjungos karinių struktūrų kūrimas ir Europos gynybos pramonės vystymas.

**Adrian Severin (PSE).** – Gerb. pirmininke, noriu aptarti du dalykus. Pirma, apie vertybes. Europos Sąjunga yra vertybių Sąjunga. Šios vertybės yra prisijungimo kriterijai. Jos reguliuoja mūsų elgesį. Jos yra priemonės kuriant sąveiką su mūsų išorės partneriais. Tačiau neturime mūsų vertybių eksporto padaryti savo užsienio politikos tikslu. Priešingai, turime išmokyti veikti įvairiopame pasaulyje ir netgi gerbti kito teisę klysti.

Antra, apie institucijas. Šiandieninės tarptautinės institucijos ir tarptautinė teisė buvo sukurtos ir suformuotos visiškai kitokiame pasaulyje. Kiekvieną dieną susiduriame su tuo, kad jos nepritaikytos naujiems iššūkiams, naujoms galimybėms ir naujoms šiandienos pasaulio grėsmėms. Todėl manau, kad Europos Sąjunga turi paremti naujos konferencijos, skirtos saugumui ir bendradarbiavimui Europoje – didesnėje Europoje, nuo Vankuverio iki Šanchajaus, ne tik iki Vladivostoko, idėją, kurdama naują saugumo, laisvės ir bendradarbiavimo erdvę. Manau, kad tai turi būti vienas iš svarbiausių mūsų prioritetų, ir neturime baimintis, kad galbūt kitiems dėl to kyla kitokių minčių.

**Luis Yañez-Barnuevo García (PSE).** – (ES) Gerb. pirmininke, pirmiausia noriu pareikšti, jog apskritai palaikau šiuos tris pranešimus, apie kuriuos diskutuojame.

Antra, norėčiau pasveikinti B. Ferrero-Waldner, pirmiausia už tai, ką ji pasakė apie glaudų bendradarbiavimą bei jos ir J. Solanos komandų bendradarbiavimą. Trečia, noriu pasveikinti J. Solaną už tai, kad be jo charakterio ir kūrybiškumo bendroji užsienio ir saugumo politika turbūt nebūtų tokia, kokia yra šiandien: teisinio ir dokumentinio pagrindo, netgi kartu su pažangiu 2003 m. strategijos dokumentu, nebūtų pakakę, kad per pastaruosius keletą metų būtų pasiekta tokios pažangos dėl šios bendrosios užsienio ir saugumo politikos. Ketvirta, norėčiau pasakyti, kad Lisabonos sutartis – dėl kurios, kaip buvo kalbėta šiandien, yra gerų žinių, kad ji netrukus gali būti ratifikuota, – neabejotinai bus daug didesnis ir daug geresnis įrankis jo ir Europos Sąjungos rankose, paverčiant Sąjungą tuo, kuo ji ir turi būti – pasauliniu veikėju tikrąja to žodžio prasme.

Baigiu mintimi, kurią pareiškė jis pats: Europa turi būti civiliu veikėju ir galia su karinėmis priemonėmis, o ne karine jėga.

**Proinsias De Rossa (PSE).** – Gerb. pirmininke, savaitgalį grįžęs iš vizito į Gazą, per man skirtas 60 sekundžių ketinu kalbėti apie tai, kas, kaip manau, ten yra rimta problema. Mūsų žmonių saugumo principas įpareigoja reaguoti į humanitarinę krizę, tačiau jis taip pat įpareigoja mus reaguoti ir pasakyti Izraeliui, kad gana reiškia gana, ir kad Europa ilgiau nebegali užsimerkti prieš piktnaudžiavimą teise palestiniečiams apsispręsti patiems.

Reikšmingiausias piktnaudžiavimas ta teise yra Izraelio nepalaujamai ir sąmoningai vykdoma Vakarų Kranto ir Rytų Jeruzalės kolonizacija. Dabar 500 000 naujakurių neteisėtai yra apsigyvenę teritorijoje, kuri, kaip laikoma, sudaro didžiąją nepriklausomos Palestinos valstybei pasiūlytos teritorijos dalį. Darosi vis mažiau tikėtina, kad Izraelis iš tiesų pritaria nepriklausomai Palestinos valstybei, nes ir toliau prisijungia vis daugiau Palestinos teritorijos – bent taip darė iki šios dienos.

Pareiškimai, kad Europa ir JAV vykdo dviejų valstybių sprendimą, kurio dalis yra ir suvereni bei gyvybinga Palestinos valstybė, iš tiesų nėra verti nė to popieriaus, ant kurio jie parašyti, jei mes Izraeliui nepasakysime „stop“ dėl gyvenviečių. Dabar jos turi būti neplečiamos, o galiausiai išardytos, kitaip, pone J. Solana, Artimuosiuose Rytuose niekada nebus pasiekta stabili taika.

**Călin Căţălin Chiriţă (PPE-DE).** – (RO) Noriu pareikšti, kaip vertinu šiuos tris pranešėjus. Kaip įrodyta, NATO vaidmuo Europos saugumo architektūroje buvo būtinas ne tik iki šiol, bet ir kalbant apie realias perspektyvas likusiai XXI amžiaus daliai. Laikau, kad Europos Sąjunga ir NATO turi bendradarbiauti viena su kita, vengdamos bet kokios potencialios konkurencijos.

Stiprūs ir produktyvūs transatlantiniai ryšiai gali suteikti geriausias garantijas taikai, saugumui ir stabilumui Europoje, kartu ir pagarbą demokratijos principams, žmogaus teisėms, teisinės valstybės principams ir tinkamam valdymui. Mes esame istorinėje jungtyje, kai transatlantinis bendradarbiavimas tapo gyvybiškai

svarbus kalbant apie Europos Sąjungos naujos saugumo strategijos ir NATO naujos strateginės sąvokos kūrimą.

NATO aukščiausiojo lygio susitikime, surengtame Bukarešte 2008 m. balandžio mėn., sąjungininkai pritarė politiniam vaidmeniui, kurį gali atlikti Europos Sąjunga, jei ji plėtos veiklos pajėgumus saugumo ir gynybos srityje. NATO skatinama Partnerystė taikos labui ir Europos Sąjungos skatinamas Rytų partnerystės projektas yra labai svarbūs demokratijos ir teisės viršenybės plėtotei, taip pat perėjimui prie veiksmingos rinkos ekonomiką tam tikrose šalyse Juodosios jūros regione.

**Rosa Miguélez Ramos (PSE).** – (ES) Gerb. J. Solana, aš esu čia nuo 15 val. vien tik norėdamas pasikalbėti su jumis apie piratavimą jūrose ir pasveikinti jus pradėjus Europos karinę jūros operaciją kovojant su piratavimu Indijos vandenyno vandenyse. Jūs žinote, kad mano šalies vyriausybė yra visiškai įsitraukusi į šią misiją. Noriu jums priminti, kad balandžio mėn. prasideda žvejybos sezonas ir kad mūsų žvejai susirūpinę dėl to, kaip šiuo metu Indijos vandenyne geografiškai paskirstytos pajėgos. Jie pageidautų bent šiek tiek tokios apsaugos netoli tos srities, kur jie žvejoj; t. y. toliau į pietus. Norėčiau išgirsti kokį nors Jūsų pasisakymą šia tema.

Taip pat norėčiau jums pasakyti, kad domiuosi šia operacija, trunkančia ilgiau nei nustatytas laikotarpis. Manau, kad būtų gėda, jei tiek daug bendrų pastangų, apimančių visas tris atramines kolonas, staiga nutrūktų metų pabaigoje, ypač atsižvelgiant į tai, kad neatrodo tikėtina, jog padėtis Somalyje ir jo regione pasikeis ar pagerės per trumpą ar vidutinę trukmę laikotarpį.

**Marios Matsakis (ALDE).** – Gerb. pirmininke, NATO yra Europos gynybos stuburas, ir mes pasitikime NATO pajėgomis, tarnaujančiomis mūsų Sąjungos saugumui. Tačiau NATO pajėgos Kipre – Turkijos NATO pajėgos – yra ne laisvės, bet okupacijos pajėgos – tai ES teritorijos okupacija. Šios Turkijos pajėgos ne tik buvo mirčių ir sugriovimų saloje priežastis, Turkijai užgrobęs Kiprą 1974 m., bet ir šiandien jos laiko padalijusios ES valstybę narę, kelia baimę ir įtampą tiek graikams, tiek Turkijos kipriečiams ir trukdo dabartinėms dviejų Bendrijos lyderių deryboms saloje.

Taigi, aptariant svarbų NATO vaidmenį Europos gynyboje, teisinga priminti, kad ES dar netaikė Turkijai reikiamo spaudimo, kad jos invazinė NATO kariuomenė besąlygiškai ir nedelsiant pasitrauktų iš Kipro. Ar Jūs nesutinkate su manimi, pone J. Solana? Galbūt jis nesiklauso. Ar Jūs nesutinkate, kad Turkijos kariuomenė nedelsiant turi palikti Kiprą, pone J. Solana?

**Marie Anne Isler Béguin (Verts/ALE).** – (FR) Gerb. pirmininke, norėčiau pateikti Gruzijos pavyzdį, kad parodyčiau jums, kaip toli esame nuo savo nustatytų tikslų dėl Bendros užsienio ir saugumo politikos, nepaisant mūsų Aukštojo atstovo ir Komisijos narės B. Ferrero-Waldner pastangų.

Dabar, gerb. J. Solana, jūs, žinoma, prašote daugiau gebėjimų ir daugiau pagalbos. Savo ruožtu, norėčiau užduoti šį klausimą: ar Europos Sąjunga šiuo metu sugeba vykdyti savo įsipareigojimus, ypač dėl paliaubų sutarties, kurią pasiūlėme su Rusija.

Žinoma, aš suprantu Komisijos narę. Mes žinome, koku mastu Europos Sąjunga dalyvavo ir kaip ji skubiai įsitraukė, bet šiandien turime taip pat žinoti, kad gruzainiai susiduria su Rusijos kariuomene, kuri yra dislokuota Abchazijos ir Pietų Osetijos teritorijoje. Aš tikrai neabejoju dėl nepaprasto darbo, kurį ten atliko civilių stebėtojų misija. Tačiau ką mūsų stebėtojai gali padaryti, kad apgintų civilius nuo kasdieninio smurto? Nedaug, išskyrus tai, kad jie būna liudininkai.

Be to, BUSP ambicija Gruzijos atveju bus įvertinta pagal mūsų drąsą nusiųsti taikos palaikymo pajėgas, kad stabilizuotume regioną, kurį įtraukėme į savo kaimynystės politiką.

**Alexandru Nazare (PPE-DE).** – (RO) Trijuose pranešimuose, kuriuos svarstėme šiandien, radau keletą tinkamų, naudingų punktų Europos Sąjungos kaip pasaulinio veikėjo būsimai politikai apibrėžti.

Norėčiau pasakyti tris pastebėjimus. Pirma, norėčiau pabrėžti transatlantinio aspekto svarbą Europos Sąjungos užsienio politikai. Turime pasinaudoti dabartiniu santykiu su JAV atšilimu, kad atvertume naują skyrių šioje srityje ir padidintume savo įtaką pasauliniame lygmenyje.

Antra, Europos Sąjungos saugumo matmuo turi būti suderintas su NATO, kad užkirstume kelią bet kokiam pastangų dubliavimui ir išteklių stygiui.

Trečia, manau, kad Europos Sąjunga turi taikyti Europos saugumo ir bendradarbiavimo politiką, kad sustiprintų stabilumą Vakarų Balkanuose, kai paaiškės Kosovo statusas. Europos Sąjungos specialaus atstovo

Peterio Faitho teigimu Kosovas dabar yra „prižiūrimos nepriklausomybės“ fazėje. Nepaisant to, kad P. Faith per neseniai vykusį Europos Parlamento posėdį atmetė termino „Europos Sąjungos protektoratas“ taikymą Kosovui, jis pripažino, kad kelias į „visišką nepriklausomybę“ yra ilgas ir sudėtingas. „Tai būtų stebuklas, jei mes baigtume savo misiją po dvejų metų,“ – teigia P. Faith.

Tačiau manau, kad turime nustatyti aiškias laiko ribas Europos Sąjungos dalyvavimui Kosove. Štai kodėl pritariu Komisijos iniciatyvai atlikti tyrimą apie Kosovą, jei jis prisidės prie EULEX misijos sėkmės.

**Benita Ferrero-Waldner**, *Komisijos narė*. – Gerb. pirmininke, leiskite man pasakyti vos kelias pastabas, ir ypač vieną: manau, kad ši diskusija parodė, jog vis didėja pritarimas metodui, kurio Europa laikosi krizių valdyme ir konfliktų prevencijoje. Miuncheno konferencija apie saugumą patvirtino visapusišką metodą, nes saugumas ir plėtra yra tarpusavyje susiję – negalima turėti vieną be kito. Manau, kad šis Europos metodas yra pagrindinis mūsų strategijos elementas skatinant taiką ir saugumą mūsų kaimynystėje, taip pat ir kitose šalyse.

Jis veikia, bet jam turi būti skiriami atitinkami ištekliai, taigi, turime dirbti stiprindami savo gebėjimus tiek civiliniuose, tiek kariniuose reikaluose, ir mes bandysime nuveikti bent jau tiek, kiek galime.

Bet taip pat norėčiau atsakyti į jūsų klausimus, ypač į J. Saryusz-Wolskio, Užsienio reikalų komiteto pirmininko, klausimą dėl nepakankamo BUSP biudžeto finansavimo. Tai tiesa, kad biudžetas šiais metais buvo sumažintas, bet tai, tikimės, neturėtų būti kliūtis įgyvendinant mūsų politines ambicijas civilinėje ESGP, jei šiais metais nebus jokių naujų reikšmingų misijų. Svarbu atsiminti, kad tiksliai tam tikros išlaidos yra padengiamos iš BUSP biudžeto – įrangos kaina, samdomi darbuotojai, specialios išmokos, pvz., Europos Sąjungos specialieji atstovai – bet valstybės narės taip pat moka už savo komandiruojamų darbuotojų išlaidas. Biudžetas padidės – kaip žinote, ne šiais metais, bet 2013 m. – iki 400 mln. EUR.

Kalbant apie perkėlimus tarp biudžeto straipsnių, kuriuos minėjo V. Dombrovskis, Komisija įtraukia informaciją apie perkėlimus BUSP biudžete pateikdama ketvirčio ataskaitas biudžeto institucijai, ir pastaraisiais metais buvo atlikti visi paskyrimai pagal BUSP biudžetą.

Leiskite man pakomentuoti dvi specifines problemas: pirma, dėl žmonių saugumo. Žmonių saugumas man yra labai svarbu, nes jį reikia skatinti: laisvė nuo stokos ir laisvė nuo baimės yra užsienio ir saugumo politikos vertybė. Tai taip pat pripažįstama mūsų 2008 m. pranešime apie Europos saugumo strategiją (ESS), kurią mes abu prieš tai paminėjome. Be to, ESS pranešime pripažįstama, kad be plėtos ir skurdo mažinimo nebus jokios tvarios taikos. Todėl tai labai svarbu, ir žmogaus teisių įtvirtinimas taip pat yra šios lygybės dalis.

Galų gale leiskite man pasakyti žodį apie išankstinę perspėjimą ir konfliktų prevenciją, apie kurią kalbėjo R. Pīks. Aš apskritai sutinku, kad mes, kaip Europos Sąjunga, turime daugiau dirbti per pradinį konflikto ciklo etapą, tai reiškia išankstinę perspėjimą, konfliktų prevenciją ir prevencinę diplomatiją. Komisijos parengta viena iniciatyva, kurios imamės šioje srityje, stiprina ryšius su NVO kaip taikos kūrimo partnerystės dalimi ir taip pat mums gerina informacijos atvirų šaltinių naudojimą. Tačiau mes bandysime ateityje stiprinti ankstyvos prevencijos pusę. Suprantame, kad tai yra labai svarbi dalis.

**Javier Solana**, *Aukštasis atstovas bendrai užsienio ir saugumo politikai*. – Gerb. pirmininke, aš kalbėsiu labai trumpai. Norėčiau padėkoti visiems pasisakiusiems Parlamento nariams; aš atkreipiau dėmesį į jų pastabas ir klausimus. Tikrai susisieksiu su jumis, kad atsakyčiau tiems, kuriems reikia tinkamai atsakyti.

Norėčiau pasakyti, kad tai yra antras kartas, kai mes turėjome tokio pobūdžio diskusiją Europos Parlamente, beveik trijų valandų trukmės diskusiją apie Europos saugumą. Manau, kad tai labai svarbu, ir labai tikiuosi, kad ši idėja bus palaikoma ateityje. Kreipdamasis į tris pranešėjus, norėčiau jums labai padėkoti už jūsų darbą, ir jūs galite būti tikri, kad mes ir toliau su jumis bendradarbiausime ateityje.

**Jacek Saryusz-Wolski**, *pranešėjas*. – Gerb. pirmininke, tai yra labai plati ir man pakankama diskusija apie sėkmę, trūkumus ir atliekamus veiksmus. Nesismulkindamas pasakyčiau, kad tai yra pustuštės / puspilnės stiklinės sindromas, atsižvelgiant į tai, kas į ją žiūri.

Į kai kuriuos klausimus atsakė bent jau dauguma tų, kas kalbėjo. Ar yra pasiekta pažangos šioje srityje? Taip. Ar ji pakankama? Ne. Ar pasiekta didesnio suartėjimo tarp tokių institucijų kaip Parlamentas, Taryba, Komisija ir valstybės narės? Taip, yra pasiekta pažangos, nors šis Sąjungos užsienio politikos tinklas nėra pakankamai didelis, ir čia aš primenu jūsų, gerb. Komisijos narę Ferrero-Waldner, žodžius dėl pinigų. Jei turėtume daugiau pinigų, ar bent jau tiek, kiek Komisija pasiūlė plačiajuosčiam tinklui kaimo vietovėse – 1,5 mlrd. EUR – galbūt valstybės narės, neturėdamos mokėti, mieliau dalyvautų BUSP veiksmuose. Jūs gerai žinote, jog šie Rūmai prašo, kad už tai būtų sumokėta iš Sąjungos biudžeto.

Ar gyventojai vertina šią užsienio politiką? Atsakymas vėl yra „taip“. Ar mes pakankamai naudojame užsienio politiką, kad įteisintume Sąjungą? Atsakymas yra „ne“. Gebėjimai: platesne termino reikšme visa tai, kas yra krizių prevencijos valdymas ir greitas atsakas; mes turime tai, ką galėjome gauti ir – tikiuosi, kad J. Solana linktelės – dar daugiau. Aš jau užsiminiau apie finansus. Kalbant apie teises ir institucines priemones – Lisabona – visi sutinka, kad mums reikia daugiau ir geriau parengtų priemonių pagal Sutarties taisykles.

Ši konvergencija yra vykdoma apdairiai, ir norėčiau tinkamai įvertinti Aukštojo atstovo apdairią veiklą ir diplomatiją, ne tik užsienio, bet taip pat ir vidaus politikoje. Kaip pasiekiamas šis vienodas nusiteikimas? Kai jūs, gerb. J. Solana, galite kalbėti visos Sąjungos vardu, turi būti iš anksto imamasi veiksmų, kad įtikinti visus ir kad jie pritartų Jūsų pozicijai.

Buvo iškeltas klausimas dėl vertybių. Ar mes sutinkame dėl vertybių? Taip, sutinkame, bet turime skirtingas praktikas, ir šios vertybių bei interesų priešprieša taip pat egzistuoja, ir geriausias pavyzdys yra tai, kaip pateikti šią priešpriešą Vidurio Azijoje: ši priešprieša buvo juntama per diskusiją apie Vidurio Azijos strategiją.

Apibendrinamas norėčiau pasakyti tai, apie ką savo kalboje minėjo J. Solana – kad per užsienio politiką Europos Sąjunga randa savo tapatybę. Ji įgauna daugiau tapatumo. Taikydami savo darbo metodus Parlamente, mes suteikiame jai daugiau teisėtumo, o tai reiškia, kad ji įgauna daugiau galių. Dėl šios priežasties ši tapatybė gali būti neatimama Europos integracijos dalimi. Vyraujanti diskusija parodė, kad yra trokštama aktyvesnės Europos užsienio politikos ir kad reikia sukaupti daugiau Europos politinio ir materialaus kapitalo.

**Pirmininkė.** – Mes suteikiame pranešėjams šiek tiek daugiau laiko, bet dabar mums trūksta laiko ir negalime toliau taip tęsti.

**Karl von Wogau, pranešėjas.** – (DE) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau pareikšti nuomonę apie kelis dalykus.

Pirma, noriu paaiškinti, kodėl neįtraukiau „žmonių saugumo“ ir „atsakomybės apsaugoti“ principų į savo pranešimą. Tai buvo labai prieštaringa. Mano asmenine nuomone, šios mūsų išplėtos sąvokos, nors ir labai svarbios, nėra tinkamos saugumo politikai, nes jos gali būti netinkamai panaudotos, siekiant pateisinti karinę intervenciją visame pasaulyje. Čia galiu numatyti tikrą pavojų. Todėl aš tikrai palaikau šias dvi sąvokas, bet netaikau jų saugumo politikai.

Taip pat buvo pasakyta, kad aš vykdau Europos kariuomenės kūrimo procesą ir to reikalauju savo pranešime. Norėčiau paprašyti jūsų dar kartą atidžiai perskaityti visą pranešimą – jūs tikrai jame nerasite žodžių „Europos kariuomenė“. Pranešime sakoma, kad mokesčių mokėtojų pinigai turi būti geriau leidžiami šioje srityje negu tai buvo daroma iki šiol.

Toliau yra Europos saugumo strategija, kurią dabar visi palaiko. Darbas, kurį reikėjo dėl jos padaryti, truko kelis metus ir buvo labai sėkmingas. Mano nuomone, kitas žingsnis turi būti darbas dėl saugumo politikos įgyvendinimo – Baltoji saugumo politikos knyga. Tai yra darbas kitai parlamento kadencijai.

Galiausiai, nors tai taip pat svarbu, manau, kad kitose derybose, kurias rengsime šia tema, bus sprendžiamas EUBAM Rafah klausimas: kaip atgaivinti šią misiją ir kaip ji gali būti pratęsiama.

**Ari Vatanen, pranešėjas.** – Gerb. pirmininke, aš tik pakartosiu tai, ką prezidentas T. W. Wilson pasakė 1917 m. ir ką, pvz., mūsų garbingas kolega H. Swoboda pasakė prieš pusvalandį: tauta negali išspręsti problemų pati viena. Šie Rūmai ir Europos Sąjunga yra to liudijimas. Turime pasimokyti iš savo klaidų. Bet kokiame gyvenimo kelyje turime dirbti išvien – realiame pasaulyje nėra jokio „grietinės graibymo“, nėra judėjimo vien į ten, kur užsimanai. Negalime leisti, kad našta būtų užversta tik ant kai kieno pečių, turime ja dalytis, nes esame demokratinės tautos. Tai kilni priežastis.

Kartais man sunku suprasti, kodėl, paminėjus žodį „NATO“, žmonės – galbūt dėl savo antiamerikietiškų jausmų ar todėl, kad jie nusiteikę prie karą, – būna neigiamai nusiteikę. Taip, mes esame pacifistai. Kas nėra pacifistas? Bet kas, turintis sveiko proto, yra pacifistas. Kas nori kentėti; kas nori karo? Bet mes turime turėti priemonę užkirsti tam kelią. Mes turime būti aktyvūs. Karai vyksta, jei kas nors laikosi tokio požiūrio, bet mes turime aktyviai kurti taiką.

Aš iš tikrųjų pasitikiu dauguma Parlamento narių šiuose Rūmuose, kurie šįvakar dar kartą įrodė, kad konstruktyvus, atsakingas sveikas protas paims viršų; kad šie Rūmai yra tuo, kuo jie turi būti – Rūmai, turintys teigiamų vilčių, nes jei nedirbsime išvien, taika gali nukentėti.

Leiskite man pasakyti vieną paskutinį komentarą. Šiuo momentu futbolo meistras M. Platini kalba kitoje salėje. Aš buvau Prancūzijoje, kai vyko žudynės Ruandoje – tai nenukreipta prieš Prancūziją, bet tai komentaras, kaip žiniasklaida praneša informaciją. Tai, kad futbolo žvaigždė Z. Zidane turėjo ant savo kelio gumbą, susilaukė daugiau dėmesio negu žudynės Ruandoje. Ne, mes negalime tylėti – turime būti aktyvūs; priešingu atveju mes toleruojame tokius įvykius pasaulyje.

**Pirmininkė.** – Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj, 2009 m. vasario 19 d., ketvirtadienį.

### **Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)**

**Alexandra Dobolyi (PSE), raštu.** – (HU) Kaip Europa turi reaguoti į tai, kad prie jos rytinių sienų susiformavusi Šanchajaus bendradarbiavimo organizacija, regioninė organizacija, kurią sudaro kelios stiprėjančios supervalstybės, turinčios daug energijos išteklių, tampa vis stipresnė? Per Rusijos teritoriją ŠBO ribojasi su Europos Sąjunga, todėl Europos Sąjunga neišvengiamai turi skirti dėmesio šiai organizacijai. Įvertinę ŠBO narius ir stebėtojus, galime neabejotinai nuspręsti, kad šios šalys turi didelę pasaulio naftos ir dujų išteklių dalį.

Atsižvelgiant į tai, būtina spręsti naujos strategijos dėl Rusijos ir Vidurio Azijos klausimą, ir kartu reikia atlikti politinį rizikos įvertinimą pagal kiekvieną šalį.

Leiskite man taip pat atkreipti dėmesį, kad kaip parodė Rusijos ir Ukrainos ginčas dėl dujų, Europos Sąjungos dabartinis pažeidžiamumas ir didelė energetinė priklausomybė trukdo jai vystyti autentišką, veiksmingą ir nuoseklią bendrą užsienio ir saugumo politiką.

Be to, šalys skirtingai reaguoja dėl savo istorinės patirties ir finansinių interesų. Dabar labiau negu bet kada praeityje ypač svarbu imtis vienodų politinių veiksmų ir suderinti skirtingus nacionalinius interesus bei nuostatas.

ES būtina gerinti savo veiksmų pasaulinėje plotmėje efektyvumą ir suderinamumą. Lisabonos sutarties ratifikavimas ir joje numatytos užsienio politikos priemonės galėtų daug prisidėti prie šio tikslo.

Dėl vis augančio ES poreikio veikti veiksmingiau ir greičiau bei dėl įvykių, reikalaujančių skubių intelektualių atsakymų, reikia persvarstyti mūsų užsienio politikos ir tinkamų struktūrinių atsakymų teikimo organizacinius ir sprendimų priėmimo mechanizmus.

**Glyn Ford (PSE), raštu.** – Sveikinu A. Vataneną už jo pranešimą, kuriam aš pritariu. Aš palaikau iškeltą mintį, kad reikia įsteigti Europos Sąjungos operatyvinį karinį štabą. Žinoma, NATO turi būti ir yra mūsų pirmasis saugus uostas, kai saugumui kyla pavojus. Dar per kandidatų G. Busho ir A. Goro debatus, vykusius tik prieš kiek daugiau kaip dešimtmetį, George Bush pasakė, kad jei jis būtų buvęs prezidentu, jis būtų nesikišęs į Kosovą.

Dabar, nepaisant mano antipatijos G. Busho administracijos užsienio politikai, man atrodo, kad ši G. Busho pozicija yra visiškai protinga, žvelgiant iš pačios JAV interesų pozicijos. Bet tokios pozicijos Europa negalėtų ar neturėtų laikytis. Jau nekalbant apie stiprų moralinį argumentą, kad mums teko atsakomybė apsaugoti tuos, kas susidūrė su serbų vykdomu genocidu, mus taip pat galėjo užplūsti dešimčių ar šimtų tūkstančių pabėgėlių srautas. Mes dėl savo ir jų interesų turime sugebėti įsitraukti be amerikiečių. Norėdami tai atlikti, turime sumokėti gana mažą kainą – įsteigti nuolatinį Europos Sąjungą operatyvinį karinį štabą, kuris būtų parengtas tokiam atvejui ateityje.

**Anneli Jäätteenmäki (ALDE), raštu.** – (FI) Gerb. pirmininke, Suomijai nereikia gėdintis dėl savo saugumo politikos sprendimų. Suomija už NATO ribų yra geroje draugijoje su Švedija, Austrija ir Šveicarija. Su šiomis valstybėmis tapantis yra lengva. Nesivienijimas su NATO yra šiuolaikinė alternatyva brandžiai valstybei.

Mes pradėjome kalbėti apie švelnesnę NATO, nes „karingą“ prezidentą pakeitė „taikus“ Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentas. Reikia manyti, kad ekstaziškos kalbos apie švelnią NATO vadovaujant B. Obamai ir valstybės sekretorei Hillary Clinton taps įprastesniu reiškiniu. Tačiau šiek tiek palaukime ir pamatysime, kaip plėtosis NATO.

Mano pačios nuomone, NATO esminis pobūdis visiškai nepasikeitė nuo tų laikų, kai žlugo dvipolė saugumo sistema. Kita vertus, propaganda apie švelnią NATO buvo sėkminga.

Vien įdėmiai žiūrėdami Rusijos link (Rusija, Rusija, Rusija) ar laukdami naujo Žiemos karo nieko nepasieksime. Taip pat NATO nėra deramas atsakas į didesnes problemas, su kuriomis Suomija susidurs artimoje ateityje ir kurios yra daugiausia ekonominio pobūdžio.

**Adrian Manole (PPE-DE), raštu.** – (RO) NATO ir Europos Sąjungos aljanso vaidmenį reikia pradėti vertinti pirmiausia pripažįstant, kad politinis jėgų išsidėstymas ir Europoje, ir JAV neseniai iš esmės pasikeitė, ir Europos Sąjunga dabar teisėtai gali atlikti vaidmenį užtikrinant pasaulio saugumą.

Ši padėtis reikalauja, kad aljansas taptų „iš naujo politizuotas“, kad jis taptų forumu atviram dialogui, aptariant svarbiausius klausimus, dėl kurių tenka įsitraukti. Sąžiningas transatlantinis dialogas apie, tarkime, metodą, reikalingą terorizmo problemai spręsti, yra absoliuti būtinybė būtent todėl, kad sąjungininkai mato skirtingas perspektyvas, kaip jie turi atsakyti į išylančius bendrus iššūkius.

Dabartinėje padėtyje, kai valstybės narės susiduria su įvairesniais iššūkiais pasaulio saugumui – nuo visiškai šalia vykstančių tarptautinių konfliktų iki pasaulinių teroristų tinklų ir masinio naikinimo ginklų platinimo, jos turi teikti tam tikrą svarbą apmąstymo procesui ir dialogui apie šią problemą bei palaikyti aljanso reformos procesus. Ypač noriu pabrėžti saugumo problemas, veikiančias visiškai netoli esančias sritis, kur aljansas gali atlikti lemiamą vaidmenį kuriant demokratines gynybos ir saugumo institucijas Balkanuose ir toliau besidriekiančiame Juodosios jūros regione.

**Marian-Jean Marinescu (PPE-DE), raštu.** – (RO) Mums reikia bendros, nuoseklios ir modernios Europos saugumo politikos, kuri padės stiprinti mūsų Europos tapatybę ir leis Europos Sąjungai kalbėti vienu patikimu balsu tarptautinėje arenoje.

Dabartinė mūsų patiriama tikrovė, kupina tokių rimtų iššūkių kaip ekonomikos krizė, energetinis saugumas, klimato kaita ir migracijos valdymas, verčia valstybes nares bendradarbiauti ir imtis atsakomybės, kad jos apgintų savo bendrus interesus ir puoselėtų taiką, saugumą bei pagarbą teritoriniam vientisumui.

ES gali daryti poveikį tik tuo atveju, jei ji kalba vienu balsu ir turi bei veiksmingai naudoja reikalingas priemones, padedančias stiprinti bendradarbiavimą su kaimyninėmis valstybėmis.

Mes turime galvoti strategiškai, aktyviai įsitraukti ir nuosekliai veikti pasauliniu lygmeniu. Mums taip pat reikia regioninio saugumo ir artimų ryšių su atitinkamais regioniniais veikėjais.

Strateginė partnerystė su kaimyninėmis šalimis į rytus nuo Europos Sąjungos yra būtinybė, ir turime investuoti į ryšius su Rusija, išdėstydami nuoseklią strategiją su bendrais, abiem pusėms naudingais įsipareigojimais.

Mes turime investuoti į kaimynines šalis, ypač į esančias į rytus nuo Europos Sąjungos, ir pasiūlyti joms būtinas skatinamąsias priemones jų reformoms tęsti bei siekiant sustiprinti Europos Sąjungos dalyvavimą regione. Mes turime naujų priemonių, kaip antai Rytų partnerystę, kuri padės mums įvesti naują konsoliduotą metodą aukštesniu lygmeniu darbi su mūsų partneriais regione.

**Zdzisław Zbigniew Podkański (UEN), raštu.** – (PL) Tarptautinis saugumas yra viena iš didžiausių vertybių visiems tarptautinių santykių subjektams. Dabar matome, jog ši sąvoka iš naujo apibrėžiama ir svorio centras pereina prie nekarinių veiksnių, keliančių grėsmę stabilumui ir tarptautiniam saugumui. Tokių grėsmių pavyzdžiai yra organizuotas nusikalstamumas, internetinis terorizmas, piratavimas (tai galime matyti palei Somalio pakrantę), klimato kaita ir pavojai, kuriuos kelia pasaulinė ekonomikos krizė. Europos Sąjunga, susitelkdama prie savo bendrų karinių priemonių kūrimo, pvz., Eurokorpuso, Europos oro transporto flotilės ir nuolatinio Europos Sąjungos operatyvinio štabo, vis dėlto neturi pamiršti apie kitas grėsmes, kurios ne mažiau svarbios. Daugiau dėmesio reikėtų skirti institucijoms steigti, kurios leistų mums įveikti pasaulinės ekonomikos krizės sukeltą finansinę padėtį ir apsaugoti natūralią aplinką bei biologinę įvairovę. Taip pat negalima pamiršti tokių vidaus grėsmių kaip narkotikai, skurdas ir internetiniai nusikaltimai.

Visi šie elementai yra svarbūs veiksniai, darantys įtaką tarptautiniam saugumui, Europos Sąjungos ir kiekvienos valstybės saugumui. Neišsprendus šių fundamentalių klausimų, neįmanoma sukurti stabilaus Europos saugumo strategijos.

**Flaviu Călin Rus (PPE-DE), raštu.** – (RO) Bendrojo saugumo politikos tema jau dažnai svarstyta ir apie ją buvo daug rašyta. Europos Sąjunga yra vis svarbesnė padėjėja regioniniu ir pasauliniu lygmeniu. Būtent todėl manau, kad Europos Sąjunga turi būti akivaizdžiai aktyvi savo viduje ir taip pat aktyvi bet kuriame pasaulio regione.



Šiandien, išnagrinėjęs tris pranešimus – 2007 m. metinę ataskaitą apie svarbiausius BUSP aspektus ir pagrindinius pasirinkimus, Europos saugumo strategiją ir ESGP bei NATO vaidmenį Europos Sąjungos saugumo architektūroje, manau, kad galime daryti tris išvadas:

1. Europos Sąjunga turi turėti bendrą saugumo politiką, kuri galėtų palaikyti demokratines valstybes Sąjungos viduje ir partnerystes su kaimyninėmis šalimis.
2. Europos Sąjunga turi sudaryti vieningo junginio išpūdį ir jai reikia greitojo reagavimo pajėgų, galinčių įsikišti bet kuriuo metu, kad palaikytų taiką, demokratiją ir žmogaus teises.
3. Europos Sąjunga turi konsoliduoti savo padėtį pasaulyje ir toliau padėti siekti stabilumo ir balanso tarp pagrindinių pasaulio valstybių.

**Katrin Saks (PSE), raštu.** – (ET) Gerb. pirmininke, norėčiau padėkoti savo kolegai A. Vatanenui už jo gerą pranešimą apie bendrą Europos Sąjungos ir NATO veiklą. Visapusiškas bendradarbiavimo ir partnerystės intensyvinimas, protingas išteklių naudojimas ir dubliavimo vengimas, raginimas nariams būti lankstesniems, orientuotiems į tikslą ir kartu pragmatiškiems – šiame pranešime yra viskas, ką mes Europoje, taip pat ir Europos Parlamente visada pabrėždavome savo pasisakymuose.

Tarp kitų svarbių pranešimo ypatybių aš radau rekomendaciją, kad Europos Sąjungos šalims kandidatėms, kurios taip pat yra NATO valstybės narės, turi būti suteiktas tam tikras laikinas statusas Europos gynybos agentūroje (EGA). Tai neabejotinai būtų sprendimas NATO požiūriu dėl Turkijos problemos.

Mūsų kolegos K. von Wogau pranešimas apie ESGP ir ESS apskritai yra tikslus. ESS pranešime, kuriam Taryba pritarė gruodžio mėn., buvo atsakyta į daugumą iškeltų klausimų. Pranešime ir nuostatose dėl Europos Sąjungos su saugumu susijusios veiklos pristatyti nauji aspektai padės Europos Sąjungai veiksmingiau apginti savo saugumo interesus, kaip rekomenduojama K. von Wogau pranešime. Reikia pagirti pranešime skiriamą dėmesį ES siekiams bendradarbiauti su kitais partneriais.

Ačiū!

**Theodor Dumitru Stolojan (PPE-DE), raštu.** – (RO) Noriu išreikšti savo palaikymą J. Saryuszo-Wolskio pranešimui, kuriame teisingai pabrėžiama, kad energetinio saugumo Europos gyventojams užtikrinimo užduotis turi tapti pagrindiniu prioritetu Europos Sąjungos bendroje užsienio ir saugumo politikoje.

Norėčiau pasakyti garsiai ir aiškiai: mūsų apsirūpinimo energija saugumas ir ypač dujų tiekimo šaltinių diversifikavimas liks tik gražia svajone, jei nepastatysime „Nabucco“ vamzdyno.

„Nabucco“ projektas turi būti patvirtintas kaip strateginis visos Europos Sąjungos tikslas. Tam reikia ir nemažų finansinių investicijų, ir ypač veiksmingos Europos užsienio ir saugumo politikos. Veiksminga politika suteikia regioninio stabilumo garantijas srityje, per kurią ketinama tiesti šį dujotiekį. Siekdami šio tikslo, turime dėti daug pastangų, kad suteiktume mūsų bendrajai užsienio ir saugumo politikai nuoseklų ir veiksmingą struktūrą, kurios jai gyvybiškai reikia, jei norime pasiekti apčiuopiamų rezultatų.

Pvz., aš manau, kad Europos Sąjungai reikia įsteigti aukščiausio pareigūno, atsakingo už užsienio energetikos politiką, postą, ir šis pareigūnas turėtų turėti stiprų politinį palaikymą bei būtinas priemones imtis veiksmų.

Manau, kad Europos Sąjunga turi skirti pakankamus finansinius ir žmogiškuosius išteklius savo bendrajai užsienio ir saugumo politikai, kad pasiektų konkrečių rezultatų, kurių Europos gyventojai iš mūsų tikisi.

**Daniel Stroj (GUE/NGL), raštu.** – (CS) Aš iš esmės atmetu pranešimą apie Europos saugumo strategiją ir Europos saugumo ir gynybos politiką jo dabartine forma (A6-0032/2009). Šis pranešimas yra tipiškas Europos Sąjungos militarizavimo pavyzdys ir nurodo, kad Europos Sąjungos saugumo sferoje kariniai ištekliai ir priemonės turi pakeisti ir net išstumti būtinas politinio pobūdžio priemones. Daugelis pranešime pateiktų rezultatų ir rekomendacijų tiesiogiai prieštarauja nuostatai, kad Europos Sąjunga turi būti plėtojama kaip projektas taikai užtikrinti. Nenuostabu, kad Europos Sąjungos gyventojai, gavę galimybę išreikšti savo nuomonę, pasisako prieš Lisabonos sutartį dėl įvairių priežasčių, tarp kurių minimas ir būdas, kuriuo ši sutartis įveda militaristinį Europos Sąjungos pobūdį. Į pranešimą yra įtraukta visiškai klaidinga ir pavojinga nuostata, kurią išdėstant, viena vertus, kalbama apie Europos Sąjungos saugumo interesus, kita vertus, yra kritikuojama Rusija dėl to, kad ji gynė savo visiškai teisėtus saugumo interesus Kaukaze.

**Dushana Zdravkova (PPE-DE), raštu.** – (BG) Ponios ir ponai, tai, kad mes šiuose Rūmuose aptariame tris susijusius su saugumu ir gynyba pranešimus, reiškia mūsų didelę politinę atsakomybę prieš Europos gyventojus artėjant NATO aukščiausiojo lygio susitikimui. Nustatyta praktika priimti rezoliucijas dėl svarbiausių Tarybos

pranešimo apie bendrąją užsienio politiką ir saugumą aspektų ir sprendimų yra puiki galimybė paraginti valstybes nares taikyti šią praktiką nacionaliniu lygmeniu.

Ypač svarbu išvystyti nepriklausomus akademinius gebėjimus analizuoti ir vertinti Europos saugumo ir gynybos politiką kartu su nacionalinio saugumo politika. Tai suformuos pagrindą viešoms diskusijoms apie ESGP, naudojant valstybėse narėse įkurtų analizės centrų tinklą.

Neįmanoma toliau rengti Europos Sąjungos saugumo ir gynybos baltąją knygą, jei valstybės narės neperkelia šio dokumento į savo nacionalines strategijas. Tam reikia stiprinti nacionalinius analitinius pajėgumus ir gebėjimus taikyti kompiuterinį švietimą bei mokymąsi, kad būtų patikrintos ir suvoktos naujos sąvokos civilinio ir karinio bendradarbiavimo srityje.

Turime skatinti valstybes nares atlikti jungtinę strateginę apžvalgą saugumo srityje, kad nustatytume reikalingą pagrindą Europos Sąjungos ir NATO sąveikai vystant naują strateginę NATO koncepciją ESGP kontekste.

## 20. Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga (diskusijos)

**Pirmininkė.** – Kitas klausimas – P. Napoletano pranešimas (A6-0502/2008) Užsienio reikalų komiteto vardu dėl Barselonos proceso: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos (2008/2231 (INI)).

**Pasqualina Napoletano, pranešėja.** – (IT) Gerb. pirmininke, B. Ferrero-Waldner, A. Vondra, ponios ir ponai, šiuo pranešimu Parlamentas siūlo konstruktyviai prisidėti prie perspektyvos stiprinti Europos ir Viduržemio jūros valstybių partnerystę.

Per pėnai liepos 14 d. Paryžiuje vykusį aukščiausiojo lygio susitikimą parengtuose pasiūlymuose buvo iškelti du tikslai, nusipelnantys mūsų palaikymo. Pagal pirmą pasiūlymą siekiama suteikti praktinę formą ekonominiams, regioniniams ir aplinkos integracijos projektams bei padaryti juos veiksmingesnius, įsteigiant šios užduoties vykdymui paskirtą sekretoriatą, gaunant viešą ir privatų finansavimą; pagal antrą pasiūlymą siekiama stiprinti politinį dialogą visame procese, įsteigiant tokias naujas institucijas kaip valstybių ar vyriausybių vadovų aukščiausiojo lygio susitikimai ir reguliarius užsienio reikalų ministrų susitikimai. Taigi norėčiau pabrėžti Europos ir Viduržemio jūros regiono parlamentinės asamblėjos vaidmenį, kuriam buvo skirta daug dėmesio Paryžiaus tekste ir paskui Marselio dokumente.

Parlamentas nori padėti rasti kelią iš rimtos aklavietės, kuri susidarė po tragiškų įvykių Gazoje. Tačiau daug kas priklauso nuo politikos, kurios laikysis naujoji po rinkimų suformuota Izraelio vyriausybė. Vis dėlto norėčiau paminėti, kad Europos ir Viduržemio jūros regiono parlamentinė asamblėja susitiks netolimoje ateityje ir parodys, kokį vaidmenį turi atlikti parlamentai, net esant šiai sudėtingai padėčiai.

Norime pabrėžti, kokios svarbios yra institucijos, kuriose dalyvauja ir Europos Sąjunga, ir šalys Viduržemio jūros regiono pietuose ir rytuose, ir kartu atkreipiame dėmesį, kad būtina nesiaurinti viso proceso taikant vien tarpyvyriausybinių darbo metodą. Tikimės, kad plačiai įsitrauks ir pilietinė visuomenė bei socialiniai partneriai, nes ekonomikos krizė gali pabloginti tokias jau vietomis paplitusias ir rimtas problemas kaip bedarbiystę bei didėjantis migrantų spaudimas, ir dėl to šis reiškinys tampa vis sunkiau suvaldomas. Raginame skirti daugiau dėmesio žmogaus teisių problemoms, kurios tam tikru mastu paveikia visų šalių partnerių elgesį.

Kai dėl institucijų, prisiminkime, kad, įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, Europos Sąjungai gali būti užtikrintas nuoseklus ir suformuotas atstovavimas per naujas Tarybos pirmininko ir Europos užsienio reikalų ministro pareigybės. Būtų naudinga užtikrinti Europos dalyvavimo tęstinumą bent jau bendro pirmininkavimo forma. Žinome, kad pirmininkaujanti Čekija į tai įsiklausė, ir tikimės, kad pirmininkaujanti Švedija taip pat mielai priims šią žinią.

Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau padėkoti visiems savo kolegoms Parlamento nariams ir įvairių politinių frakcijų bei komitetų atstovams, kurie išdėstė savo nuomonę. Jie visi prisidėjo rengiant šį pranešimą, kuris, manau, yra daugelio palaikomas.

**Alexandr Vondra, einantis Tarybos Pirmininko pareigas.** – Gerb. pirmininke, esu dėkingas už šią galimybę prisidėti prie šiandienės diskusijos klausimu „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“. Žinau, kad Parlamentas šį klausimą seka su ypatingu susidomėjimu. Ypač reikia pagirti Pasqualiną Napoletano. Todėl pasiūlymas dėl rezoliucijos, dėl kurio balsuosite vėliau, yra vertingas įnašas į mūsų bendrą darbą.

Per Paryžiaus aukščiausiojo lygio susitikimą praėjusį liepos mėn. buvo sukurta Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga ir sudaryta partnerystė, besiremianti jau veikiančiu Barselonos procesu. Dabartinė rotacijos būdu išrinkta pirmininkaujanti valstybė teikia pirmenybę šios partnerystės stiprinimui. Net nepaisant to, kad Lisabonos sutartis dar neįsigaliojo, galiu jus patikinti, kad, laikydamiesi bendros nuosavybės nuostatų, teikiame ypatingą dėmesį šios iniciatyvos ir ypač regioninių projektų vystymui. Jie yra svarbūs. Jie rodo konkrečius ženklus regiono gyventojams, kad partnerystė veikia jų labui.

Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga nėra vienintelis mechanizmas bendradarbiavimui. Dvišalis matmuo taip pat išlaikomas pagal Europos kaimynystės politiką, ir ją kai kuriais atvejais papildo prieš prisijungimą naudojama struktūra – ir taip pat Mauritanijos atveju, AKR struktūra.

Šie kartu taikomi metodai skatina reformas atskirose šalyse ir stiprina regionų bendradarbiavimą. Kaimynystės politika, žinoma, taip pat turi svarbų rytinį matmenį, ir mes neabejotinai pritariame lygiagrečiai šios politikos plėtrai.

Per Paryžiaus aukščiausiojo lygio susitikimą buvo susitarta imtis darbų keturiose svarbiausiose srityse: teršalų iš Viduržemio jūros pašalinimas; jūros ir sausumos magistralės; civilinė sauga; ir alternatyvios energetikos plėtra, pvz., per Viduržemio jūros saulės planą.

Taip pat ypatingas dėmesys skiriamas švietimui aukštesiose mokyklose ir tyrimams, taip pat ir paramai verslui per Viduržemio jūros regiono verslo plėtros iniciatyvą. Techninius projektų pasiūlymų, iškeltų šioje srityje, aspektus tvarkys sekretoriatas, kuris bus įsteigtas Barselonoje, kaip pernai buvo sutarta Marselyje.

Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos ministrų konferencijose bus atkreiptas dėmesys ne tik į šias konkrečias projektų sritis, bet ir į daug pasaulinių iššūkių, kurie paveikia mus visus. Tai apima taikos ir saugumo paieškas šiame regione, socialinį ir geopolitinį ekonomikos krizės poveikį, aplinkos problemas, migracijos srautų valdymą ir moterų vaidmenį mūsų atitinkamose visuomenėse.

Yra dvi ypatingos bendradarbiavimo sritys, kurios, mano žiniomis, yra svarbios šiam Parlamentui, ir tai mes visiškai palaikome. Pirmoji sritis yra tarpparlamentinis bendradarbiavimas sukuriant Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių parlamentinę asamblėją ir jos komitetus. Ši iniciatyva yra labai reikšminga vystant stiprų parlamentinį matmenį Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungai. Šis matmuo, kaip yra pabrėžta jūsų rezoliucijoje, padės stiprinti sąjungos demokratinį teisėtumą. Jis taip pat padės skleisti pagrindines vertybes, kuriomis remiasi Europos Sąjunga. Mes labai džiaugiamės dėl to, kad jūs ir jūsų pirmininkas pritarėte šiai ypatingai iniciatyvai, ir siūlome jums visišką savo palaikymą.

Antroji sritis, kuri, mano manymu, mums turi būti tam tikru prioritetu, yra tarpkultūrinių ryšių plėtra. Labai svarbu, kad mes skatintume didesnę supratimą tarp kultūrų Viduržemio jūros regione. Čia turi įsitraukti pilietinė visuomenė, vietiniai socialiniai ir regioniniai partneriai. Šioje srityje ypač svarbų vaidmenį turi atlikti Annos Lindh fondas.

Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga mums siūlo potencialą geresniems ryšiams tarp jos narių sukurti. Paskutiniai įvykiai parodė, kad tai nėra lengva užduotis, bet jie taip pat išryškino, kaip mums svarbu toliau dėti pastangas šia linkme. Mes gerai žinome apie sunkumus, su kuriais susiduria regiono gyventojai dėl krizės Gazoje. Kaip žinote, dėl to buvo atidėti Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos susitikimai, bet pirmininkaujanti valstybė mano, kad regionų bendradarbiavimas ir dialogas yra tinkamas būdas taikai pasiekti, pasitikėjimui sukurti ir klestėjimui sukurti, ir mes tikrai tikimės, kad kiek galima greičiau atnaujinsime darbą Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos viduje.

Todėl šiuo metu yra ruošiamas Europos Sąjungai pirmininkaujančios Čekijos ir Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungai bendrai pirmininkaujančios Prancūzijos, Europos Sąjungos narių, priklausančių Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungai, vardu, galbūt kartu su bendrai pirmininkaujančiu Egiptu, demaršas, skirtas mūsų arabų partneriams. Juo siekiama kreiptis dėl visų Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos veiksmų automatinio ir besąlyginio atnaujinimo iškart po Arabų valstybių lygos Dohos aukščiausiojo lygio susitikimo kovo mėn. pabaigoje. Mes ketiname pasinaudoti Donorų konferencijos dėl Gazos, vykiančios kovo 2 d. Šarm El Šeiche, Egipte, teikiama galimybe tolesniems trijų užsienio reikalų ministrų svarstymams – Karelo Schwarzenbergo, Čekijos užsienio reikalų ministro; Bernardo Kouchnerio, Prancūzijos užsienio reikalų ministro; ir Egipto užsienio reikalų ministro.

**PIRMININKAVO: Marek SIWIEC***Pirmininko pavaduotojas*

**Benita Ferrero-Waldner**, *Komisijos narė. – (FR)* Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, gerb. P. Napoletano, iš pradžių leiskite man pasveikinti jus už atliktą darbą, nes jis leido parengti pranešimą, kuris yra tikrai svarbus keliais lygmenimis.

Pirma, dėl to, kad jis iš tikrųjų yra teigiamas ir konstruktyvus Europos Parlamento įnašas nuosekliai Europos ir Viduržemio jūros regiono politikai apibrėžti, o tai yra iššūkis, dėl kurio mes dedame daug pastangų.

Toliau, kaip jūs teisingai atkreipiate dėmesį, Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga turi būti papildyta. Ji neturi būti vien tarpvyriausybė, bet turi būti tinkamai papildyta, atveriant ją kitiems dalyviams, pvz., vietos ir regionų savivaldos institucijoms. Svarbu stiprinti parlamentinį matmenį, aktyvinant Parlamentinės asamblėjos vaidmenį ir užtikrinant ilgalaikį pilietinės visuomenės dalyvavimą.

Tai tiesa, kad Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos vaidmuo yra vystyti regioninės partnerystės, kuriai reikia atnaujinimo, jungtinių pobūdį institucijų ir politiniu lygmeniu. Tačiau taip pat tiesa yra ta, kad tai galima atlikti tik remiantis Barselonos teisyne, kurį reikia išplėsti ir konsoliduoti.

Komisijos finansuojamas regionų bendradarbiavimas yra šio teisyne dalis. Todėl šiandien nėra jokios priežasties juo abejoti. Priešingai, jis palaiko ir užtikrina Europos Sąjungos veiksmų regione darną, ypač dėl to, kad jo tikslai yra visiškai suderinami su Europos kaimynystės politikos tikslais, o ši politika yra svarbiausia mūsų dvišalių santykių su regiono šalimis struktūra.

Tas pats galioja dėl Bendrijos metodų, taikomų mechanizmomams, kuriais priimami sprendimai ir nustatomi prioritetai Europos Sąjungos viduje, laikymosi, nes Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga yra iniciatyva, sudaranti integralią Europos struktūros dalį.

Gerb. pirmininke, pagrindinius principus nustatęs Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos aukščiausiojo lygio susitikimas turėjo, kaip žinote, tris tikslus: įlieti politinės energijos į Europos ir Viduržemio jūros regiono santykius, keisti institucinį šių santykių valdymą jungtiniu iniciatyvomis paremtu vadovavimu ir, galų gale, kristalizuoti daugiašalį bendradarbiavimą tarp Europos Sąjungos ir jos Viduržemio jūros regiono partnerių dėl struktūrinių projektų, kurie paskatins subregioninę integraciją ir, tikėtina, sumažins vystymosi skirtumus abiejose Viduržemio jūros pusėse.

Iš tikrųjų mes turime sumažinti šiuos skirtumus per socialinę ekonomikos plėtrą, gausesnę prekybą ir didesnes investicijas. Dialogu ir politiniais konfliktų sprendimais turime atremti ideologinį radikalizmą, kuriam gerą pagrindą suteikia plėtos trūkumas ir neteisybės jausmas. Turime vykdyti atsakingą ir suderintą migracijos politiką, kaip jūs sakėte, kad turėtumėte naudoti iš demografinės stabilizacijos Europoje ir demografinio Viduržemio jūros regiono šalių augimo. Čia pateikiu jums kelis pavyzdžius, su kokiais iššūkiais turime susidurti kartu su savo partneriais Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos struktūroje.

Iš tiesų mes žinome, kad negalime pasiekti šių tikslų be parlamentinio palaikymo – tiek Europos Parlamento, tiek Euromed parlamentinės asamblėjos. Su tokiomis nuostatomis mes dirbame ir esame tvirtai įsitikinę, kad, sprendama visus šiuos klausimus, Europos Komisija galės pasikliauti jūsų bendradarbiavimu, ir norėčiau už tai jums iš anksto padėkoti.

Tačiau mes, žinoma, taip pat žinome, kad susidūrus su itin neramiais padėtimis Artimuosiuose Rytuose po karo Gazoje – tai aptarėme šiandien, – mes iš tikrųjų turime problemą: mes negalime palikti Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos politiniame vakuume. Būtent tai mes visada teigėme. Iš tikrųjų toks yra faktas.

Todėl dabar darbas yra sustabdytas, ir dėl to aš asmeniškai labai apgailestauju, bet, žinoma, mes tikimės, kad vėl kada nors pradėsime dirbti. Šarm El Šeiche vyksiantis susitikimas, kuriame Komisija, žinoma, atliks svarbų vaidmenį kaip jungtinė rėmėja, bus labai svarbus. Tikiuosi, kad po to bus surengti įvairūs kiti susitikimai. Taigi daug darbo jau yra padaryta, ir dirbdama Komisija į tai žiūri labai rimtai.

Be to, daug buvo nuveikta dėl taisyklių, taikomų sekretariatui, kuris jau veikia ir kuris turėtų leisti pradėti Barselonos procesą.

**Vural Öger**, *Tarptautinės prekybos komiteto nuomonės referentas. – (DE)* Gerb. pirmininke, gerb. P. Napoletano, ponios ir ponai, Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga turi atgaivinti Barselonos procesą, kuris buvo pradėtas 1995 m. Deja, šiandien tenka susidurti su faktu, kad pastaroji Artimųjų Rytų krizė sustabdė šį

projektą. Sekretoriato Barselonoje atidarymas buvo atidėtas neapibrėžtam laikui, ir pažadėtų pinigai negalima pervesti.

Taigi iki šiol nebuvo pasiekta jokių apčiuopiamų rezultatų, dėl ko aš labai apgailėstauju. Aš klausiu savęs paties, ar mes per daug koncentravomės ties institucijomis ir ar tai yra dabartinės aklovietės priežastis. Ar mes neįvertinome politinių krizių įtakos Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungai?

Kaip galime užtikrinti projektų tęstinumą? Kai anksčiau vykdėme Europos integraciją, mums labai sekėsi ekonomikos ir prekybos srityse. Būtent dėl tos pačios priežasties Tarptautinės prekybos komitete svarstėme, kaip mūsų sėkmingi mechanizmai galėtų būti pritaikyti mūsų kaimynams pietų Europoje. Vienas tikslas yra laisvosios prekybos zonos sukūrimas iki 2010 m., bet ši taip pat buvo sustabdyta. Būtent todėl, kad politiniai konfliktai blokuoja šį procesą, mes turime stiprinti veiklą ekonomikos srityje.

Tarptautinė prekyba galėtų teigiamai paveikti ne tik ekonominę, bet taip pat ir – ir ypač – politinę ir socialinę padėtį regione. Regioninė ekonominė integracija šiuo atžvilgiu yra svarbi. Mūsų pietų kaimynai taip pat turi glaudžiau tarpusavyje bendradarbiauti.

Tuo pat metu šalys, kurios jau išvystė dvišalės prekybos ryšių tinklą, turi būti įtikintos dėl daugiašalio matmens pridėtinės vertės. Čia svarbų vaidmenį atliks vietos gyventojų informavimas apie ekonominės integracijos teikiamą naudą. Tai būtų pirmas žingsnis stabilizuojant padėtį pietinėje Viduržemio jūros regiono dalyje. Noriu tai pamatyti dėl mūsų visų, ypač dėl regiono gyventojų.

**Íñigo Méndez de Vigo**, *Konstitucinių reikalų komiteto nuomonės referentas*. – (ES) Eilėraštis niekada nebūna baigtas, jis tiktai paliekamas, taip pasakė Viduržemio jūros regiono poetas, gimęs Sete. Manau, kad kažkas panašaus įvyko Barselonos procesui: jis nebuvo baigtas, bet buvo paliktas – bent jau iš dalies.

Štai kodėl Parlamentas mano, kad pastangos, kurias dėjo pirmininkaujanti Prancūzija, kad įkvėptų Barselonos procesui naują gyvybę, yra svarbios. Štai kodėl mes Konstitucinių reikalų komitete aktyviai bendradarbiavome dėl P. Napoletano pranešimo, ir noriu jai padėkoti už kantrybę ir supratimą.

Gerb. pirmininke, kodėl Konstitucinių reikalų komitetas susidomėjo šia tema? Dėl kelių priežasčių. Pirmą, kad užtikrintume Barselonos proceso su Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga tęstinumą. Antra, kad išvengtume besidubliuojančių struktūrų ir įkeltume šį procesą į Sąjungos institucinę struktūrą. Trečia, kaip jau sakė B. Ferrero-Waldner, kad pabrėžtume, kad tai nėra vien tarpvyriausybinių procesas, bet jis taip pat apima ir parlamentinį matmenį.

Štai kodėl Konstitucinių reikalų komitete mes atkakliai laikėmės klausimų, kuriuos 2008 m. liepos 13 d. iškėlė pirmininkas H.–G. Pöttering. Šie klausimai susiję su tuo, kaip Parlamentinė asamblėja turi susitikti kartą per metus, kaip ji turi būti suorganizuota į frakcijas politinių grupių pagrindu ir parengti konsultacinius pranešimus.

Mes taip pat bandėme padėti Tarybai dėl svarbių sprendimų, kuriuos ji turėjo priimti. Gerb. A. Vondra, šie Rūmai nori bendradarbiauti su Taryba, ir mes išdėstėme kriterijus, kuriuos turi atitikti šios naujos Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos vadovybės būstinė. Atsiktinai šitie kriterijai sutapo su miestu šalyje, kurią labai gerai pažįstu; iš tiesų Konstitucinių reikalų komitetas nusprendė, kad Barselona galėtų būti gera vadovybės būstinė. Be to, ministrai netrukus tai pripažino, ir tai, gerb. pirmininke, dar kartą parodo šį norą bendradarbiauti su Taryba.

Aš pradžioje citavau Paulį Valéry; leiskite man baigti pacituojant dar vieną Paulio Valéry eilėraštį: „*Tu n'as que moi pour contenir tes craintes!*“.

Manau, kad norint nuraminti nuogąstavimus, kurie galėtų kilti abiejuose Viduržemio jūros krantuose, pati veiksmingiausia priemonė būtų šios Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos pasisiekimas. Tikėkimės, kad taip ir bus, gerb. pirmininke, ir dar kartą dėkoju gerb. P. Napoletano už jos supratingumą ir pagalbą.

**Vito Bonsignore**, *PPE-DE frakcijos vardu*. – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, sveikinu gerb. P. Napoletano už jos pastangas ir balansą, kurio ji pasiekė šiuo klausimu, ir dėkoju gerb. B. Ferrero-Waldner, kuri visada yra dėmesinga mūsų darbui, už svarbią veiklą, kurią ji atlieka visame pasaulyje.

Mes visi turime pasirodyti labai vieningi, nes problemos ir iššūkiai, su kuriais mums tenka susidurti Viduržemio jūroje regione, yra ypač sudėtingi. Turime siekti stipresnio, įtakingesnio vaidmens Europai, atsižvelgiant į tai, kad strategiškai esame greta Jungtinių Valstijų.

Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) ir Europos demokratų frakcija per daugelį metų daug nuveikė, kad suteiktų Europai vis stipresnį, vis aktyvesnį vaidmenį. Finansavimo nepakanka; vien finansavimo nebepakanka; reikia esminio atnaujinto politinio veiksmo. Vienas iš daugelio bendrų iššūkių yra imigracijos į Europą problemos sprendimas. Šios problemos negalima spręsti bendradarbiaujant su politiniais oponentais, jos taip pat negalima spręsti einant populizmo keliu; jai reikia griežtos kontrolės, siekiant užtikrinti teisės ir Konvencijos dėl žmogaus teisių laikymąsi.

Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga, Europos ir Viduržemio jūros parlamentinė asamblėja ir bendra užsienio politika dėl pietų regiono yra puikios ir teisėtos priemonės, kurias galima panaudoti, siekiant suteikti Europai stipresnį, reikšmingesnį ir daugiau pasitikėjimo keliantį vaidmenį.

Dėl šios priežasties mano politinė frakcija balsuos prieš kairiųjų pasiūlytus pakeitimus; manome, kad jie yra pernelyg prieštaringi ir nelabai konstruktyvūs. Mano politinis sparnas siekia iš naujo duoti impulsą šiai vertingai veiklai, kuri taps labai svarbi artimoje ateityje, todėl mes palaikome EMPA atnaujinimą – ne vien kaip diskusijų forumo, bet kaip vietos, kur gali būti priimti bendri sprendimai, svarbūs mūsų ateičiai ir ateičiai visų, gyvenančių prie Viduržemio jūros krantų.

**Carlos Carnero González, PSE frakcijos vardu.** – (ES) Socialistų frakcijos vardu visų pirma norėčiau pasveikinti gerb. P. Napoletano su puikiu pranešimu, kurį ji mums pristato šią popietę, bet, svarbiausia, dėl to, kad ji buvo Europos ir Viduržemio jūros regiono ryšių šalininkė *da prima ora*. Be jos darbo ir impulso mes nebūtume galėję įsivaizduoti pirmiausia Europos ir Viduržemio jūros regiono parlamentinio forumo, o vėliau Europos ir Viduržemio jūros regiono parlamentinės asamblėjos, ir dabar negalėtume reikalauti, kad gyventojų atstovai turėtų tokius įgaliojimus mūsų steigiamose institucijose.

Norėčiau pasekti mano kolegos I. Méndez de Vigo pavyzdžiu, kuris visada cituoja didžiuosius rašytojus, ir prisiminti frazę iš V. Šekspyro dramos „Karalius Lyras“, kurioje sakoma, kad „Blogiausio nėra iki tol, kol galime pasakyti „Tai blogiausia““. Mes veikėme priešinga kryptimi, nes kai padėtis Artimuosiuose Rytuose tapo kaip niekada bloga, įvedėme priemonę, kuria siekiama visame šiame regione gerinti politinį, ekonominį ir socialinį vystymąsi, kaip pagrindinę struktūrą konfliktams spręsti. Juk tokia galų gale yra Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos paskirtis. Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga nėra sukurta *ex novo*, bet ji formavosi nuo pat Barselonos proceso pradžios, steigiant tokias naujas institucijas kaip Nuolatinis sekretoriatas, kuris veiks Barselonoje. Būtent tam mes pritariame kaip europiečiai, kaip Viduržemio jūros regiono gyventojai, kaip ispanai ir kaip Parlamento atstovai, kurie tuo laiku to prašė. Taip pat pritariame Europos ir Viduržemio jūros šalių parlamentinės asamblėjos vizijai: ji turi teikti galimybę parlamentarams ir gyventojams išreikšti save šioje Sąjungoje.

EMPA nereikia duoti to, ko ji nusipelno: konsultavimo, kontroliavimo ir pasiūlymų užduočių. Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga turi būti pagrįsta bendru valdymu, ji turi turėti pakankamą finansavimą ir daugiausia dėmesio skirti regioninei integracijai bei gyventojų poreikiams tenkinti. Tokiu būdu galėsime sukurti taiką, solidarumą ir taip pat civilizacijų sąjungą paremtą Viduržemio jūros regioną.

**Marios Matsakis, ALDE frakcijos vardu.** – Gerb. pirmininke, aš taip pat noriu pasveikinti gerb. P. Napoletano ne tik už jos puikų pranešimą, bet taip pat ir už vertingą bendradarbiavimą, kurį ji pasiūlė šešėliniams pranešėjams. Pranešimo tema yra nepaprastai svarbi, nes čia kalbama apie perspektyvą susieti Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos valstybes per draugystę ir bendradarbiavimą bei pasiekti bendrą tikslą – taiką, stabilumą ir klestėjimą šių valstybių gyventojams.

Tai nėra lengva užduotis, ypač dėl to, kad regioninius konfliktus, pvz., Izraelio ir palestiniečių problemą, nėra lengvai išspręsti ar netgi suvaldyti. Vis dėlto vilties niekada nereikia nustoti, ir Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga gali padėti išlaikyti tokią viltį. O kas žino? Galbūt tai padės paversti viltį tikrove įvedus ilgalaikį stabilumą ir priėmus ilgalaikius regioninių problemų sprendimus.

Svarbu pažymėti, kad šiose diskusijose Prancūzijos vyriausybė pateikė vertingą įnašą pasiūlytam projektui pradėti, taip pat svarbu pakartoti, kad Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos sudarymas nėra siūlomas kaip alternatyva Turkijos planuojama prisijungimui prie Europos Sąjungos. Turime užtikrinti, kad Turkijos žmonės žinotų ir suprastų, kad čia nėra jokio paslėpto tikslo ar apgaulės.

Galų gale, kalbant apie mūsų turimus pakeitimus, ALDE frakcija su PSE frakcija susitarė dėl penkių kompromisinių pakeitimų, kuriais siekiama dar patobulinti pranešimą. Papildomi penki pakeitimai, kuriuos pateikė GUE/NGL frakcija, nėra laikytini labai naudingais ir jų mano frakcija nepalaikys.

Dar kartą sveikinu pranešėją.

**Salvatore Tatarella**, *UEN frakcijos vardu*. – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, aš nuoširdžiai palaikau bet kokią iniciatyvą, kuria siekiama vystyti Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungą.

Iš šios perspektyvos tikiuosi pamatyti sustiprintą Europos ir Viduržemio jūros šalių parlamentinės asamblėjos parlamentinį vaidmenį, įskaitant Asamblėjos ryšių su Viduržemio jūros partneriais plėtrą ir jos sugebėjimą teikti rekomendacijas Užsienio reikalų ministrų susitikimams bei dalyvauti stebėtojo statusu valstybių ar vyriausybių vadovų susitikimuose, ministrų susitikimuose ir parengiamuosiuose aukščiausių pareigūnų susitikimuose.

Norėčiau pabrėžti, kaip svarbu sustiprinti Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių investicijų ir partnerystės programos vaidmenį ir iniciatyvas bei sukurti Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių investicijų banką, apie ką buvo paskelbta anksčiau, bet tai nebuvo įvykdyta.

Aš palaikau pasiūlymą sukurti Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių regioninę ir vietos asamblėją pagal panašias Europos institucijas, kad ji dar plačiau įtrauktų sritis ir miestus, taip pat Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą, kuriame dalyvautų socialiniai partneriai ir pilietinė visuomenė.

Taip pat pritariu pasiūlymui įkurti Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių energetikos bendriją, kuri vykdytų politiką, skirtą stambiems projektams atsinaujinančios energijos ir energijos infrastruktūros srityse įgyvendinti.

Be to, tikiuosi, kad Sąjunga atliks vis veiksmingesnį vaidmenį siekiant taikos, konfliktų sprendimo, vis labiau stiprins demokratiją, gins tikėjimo laisvę ir kovos su terorizmu, narkotikų prekyba, organizuotu nusikalstamumu ir prekyba žmonėmis.

Galų gale Sąjunga negali išvengti užduoties imtis suderintų veiksmų su atitinkamomis valstybėmis, siekiant valdyti migracijos politiką ir srautus Viduržemio jūros regione. Ji negali susitelkti tikties saugumu, teisėtumu ir nelegalios imigracijos sutramdymu, bet taip pat – ir pirmiausia – turi kaupti savo dėmesį į aktyvią politiką, bendrų taisyklių šaltinius ir tikslingą bei tvarų užimtumą.

**David Hammerstein**, *Verts/ALE frakcijos vardu*. – (ES) Dėkoju jums, gerb. P. Napoletano, už šį puikų pranešimą. Prieš porą dienų iki karo Gazoje pradžios aš atstovavau Parlamentui ir EMPA Jordanijoje per paskutinę ministrų konferenciją, kuri įvyko anksčiau, negu veikla buvo dar kartą sustabdyta dėl smurto Artimuosiuose Rytuose. Tai buvo konferencija apie vandenį. Tai buvo ministrų konferencija vienu iš esminių klausimų, dėl kurio turi būti vykdomas bendradarbiavimas Viduržemio jūros regione ir kuris gali sukelti konfliktus – tai klausimas dėl išlikimo, ir jis yra esminis kai kuriems galimiems dideliems projektams Viduržemio jūros regione, įskaitant saulės energetiką, vandens perdavimą ir daug kitų dalykų.

Štai kaip tai svarbu. Ši veikla buvo sustabdyta, bet tikiuosi, kad netrukus Sąjungos veikla dėl Viduržemio jūros regiono bus atnaujinta ir bus pasiekta pažanga Artimuosiuose Rytuose.

Mes turėjome kelis labai ambicingus tikslus Viduržemio jūros regione. Rezultatai buvo daug kuklesni, ypač žmogaus teisių, demokratijos ir aplinkos srityse.

Mums taip pat reikia skatinti pietų šalių rinką ir bendradarbiavimą, o ne tik kalbėti apie didelę laisvąją rinką Viduržemio jūros regione, kuriai įsteigti visų pirma reikia bendradarbiavimo tarp šalių, turinčių įsisenėjusius konfliktus.

Tuo pat metu turime spręsti energetikos krizę. Energetikos krizė ir dabartinė ekonomikos krizė galėtų suteikti galimybę įgyvendinti labai svarbius projektus tiek Europai, tiek mūsų kaimynams į pietus, pvz., planus statyti šiluminės saulės energijos jėgaines (aukštos temperatūros saulės energetika) ir pažangių bei ekologiškų tinklų sukūrimą, kurie sujungtų Šiaurės Afriką, Artimuosius Rytus ir Europą į didelį ir ekologišką projektą kovoti su klimato kaita ir ekonomikos krize.

**Willy Meyer Pleite**, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (ES) Gerb. pirmininke, pradžioje norėčiau padėkoti gerb. P. Napoletano už jos darbą. Antra, norėčiau pasakyti, kad aš, kaip šešėlinis pranešėjas, paprasčiau, kad mano frakcija nebalsuotų už šį pranešimą dėl dviejų esminių priežasčių.

Pirma, dėl to, kad pastarasis konfliktas, pastaroji izraeliečių ataka prieš Gazos gyventojus yra tokio masto, kad ji negali likti nenubausta. Viskam yra ribos, tai nėra pirmas kartas, bet ši ataka prieš Palestinos suverenitetą yra tokio masto, kad ji visiškai neleidžia įgyvendinti Anapolio susitarimo ir užkerta galimybę sukurti Palestinos

valstybę, kurios egzistavimas yra vienintelė galimybė sukurti taikingą ir solidarią Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungą.

Antra priežastis, dėl ko rekomendavau, kad nebalsuotume už šį pranešimą, yra tai, kad aptariant laisvosios prekybos zoną neatsižvelgiama į regioninius skirtumus. Manome, kad labai svarbu, jog prekybos klausimai būtų svarstomi laikantis visų lygybės principo, atsižvelgiant į regioninius skirtumus ir tam tikras kiekvienos šalies ypatybes.

**Luca Romagnoli (NI).** – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, manau, kad aš, kita vertus, balsuosiu už P. Napoletano pasiūlymą dėl rezoliucijos, nes, mano nuomone, strategijos požiūriu neabejotinai yra svarbu nustatyti pagrindinius ketinamus atlikti projektus, ir taip pat naudinga pabrėžti poreikį taikyti „programos susitarimų“ metodą šiems veiksams atlikti. Tačiau šie susitarimai turi remtis – ir manau, kad tai labai svarbu pabrėžti, – subsidiarumo principu.

Tiesą sakant, mane šiek tiek suglumino raginimas duoti naują impulsą bendram migracijos politikos valdymui, nors pripažįstu, kad bendradarbiavimas tarp valstybių narių yra svarbus, ir ne tik šis bendradarbiavimas, bet taip pat svarbus yra ir bendradarbiavimas su šalimis, esančiomis pietiniame Viduržemio jūros krante, ir jį reikia įgyvendinti.

Visiškai sąžiningai pripažįstu, kad taip pat turiu tam tikrų abejonių dėl ekonominių ir komercinių iniciatyvų, kuriomis siekiama paruošti dirvą Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių laisvosios prekybos zonos sukūrimui. Tai sakau ne todėl, kad turėčiau išankstinių nusistatymų, bet todėl, kad man reikėtų šiek tiek paaiškinti, kaip tai galėtų būti abipusiškai naudinga.

**Ioannis Kasoulides (PPE-DE).** – Gerb. pirmininke, visų pirma norėčiau pasveikinti gerb. P. Napoletano už jos pranešimą. Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga iš tikrųjų yra reikšmingas žingsnis į priekį dedant pastangas dėl Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių partnerystės. Viena iš ligi šiol buvusių kliūčių šiai partnerystei buvo matomumas: partnerių šalių gyventojų gebėjimas įvertinti Barselonos proceso ir mūsų Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos poveikį.

Leiskite man pateikti pavyzdį. Kai manęs paprašė parengti pranešimą apie užterštumo pašalinimą Viduržemio jūros regione, šioje srityje veikė šios programos: Viduržemio jūros regiono „karštųjų taškų“ investicijų programa, Vandens strategija Viduržemio jūros regione, Europos Sąjungos jūrų strategija, UNEP/MAP, Viduržemio jūros regiono tvarios plėtros strategija, Viduržemio jūros regiono aplinkos techninės pagalbos programa, Viduržemio jūros regiono Europos Sąjungos vandens iniciatyva ir MYIS, kurios buvo vykdomos pagal „Horizonto 2020 m.“ programą. Ši fragmentacija pablogina matomumą.

Kita kliūtis yra Artimųjų Rytų problema. Aš pritariu J. Solanos pozicijai, kad Ketvertas šį kartą veiks kitaip nei anksčiau. Tai ne dėl Europos Sąjungos noro trūkumo, bet dėl ankstesnės Amerikos administracijos politikos. Tikiuosi, kad šį kartą nusiuntus G. Mitchellą į šį regioną bus pasiekta politinės pažangos. Mes daug padarėme šiuo klausimu. Visai neseniai lankiausi Libane ir mačiau, kad JT laikinosios pajėgos Libane (UNIFIL), dalyvaujant Europos kontingentui, užkerta kelią karo veiksams pietų Libane ir Izraelyje.

**Jamila Madeira (PSE).** – (PT) Dėkoju savo kolegai Pasqualinai Napoletano už jos puikų pranešimą. Praėjus keturiolikai metų po Barselonos ir penkeriems metams po pirmosios Europos ir Viduržemio jūros regiono parlamentinės asamblėjos, mes turime Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungą su ekonomine ir parlamentine galia, su pilietine visuomene ir su kartu sprendžiančiais vyriausybės vadovais. Visi nori daryti daugiau ir geriau šioje teritorijoje, kur 720 mln. gyventojų sudaro tikrą potencialą plėtrai ir taikai pasaulyje. Suvaržyti save vien ekonominiiais ir verslo klausimais aiškiai būtų klaidinga. Atsakant į plėtros krizes natūraliai reikia politinio atsako, bet atsakant į humanitarines krizes, į nepaprastas padėtis ir į karines krizes, pvz., į tokią, kokia įvyko 2008 m. pabaigoje ir 2009 m. pradžioje, politinis atsakas yra labai svarbus.

Politikai ir gyventojai turi duoti atsaką pasaulinėms problemoms. Pasaulis paprašė iš jų atsakymų, ir vis dėlto, praėjus keliems mėnesiams, mes, gyventojai ir politikai, ypač turintys tokią platformą kaip Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga, vis dar delsiame reaguoti. Tikiuosi, kad šis krizės laikotarpis mažų mažiausiai privers mus mokytis ir progresuoti. Nors galime mokytis tik iš savo klaidų, besąlygiškai svarbu spartinti mūsų reakciją.

**Miguel Portas (GUE/NGL).** – (PT) Savo kalboje Komisijos narė B. Ferrero-Waldner apibendrina naujos Sąjungos tikslus. Iš tikrųjų ši Sąjunga gimė per Prancūzijos pirmininkavimą po klaidų žvaigždės ženklu. Pirmą klaidą buvo regiono konfliktų pašalinimas iš jos darbotvarkės, ypač Izraelio ir palestiniečių konflikto bei Vakarų Sacharos konflikto. Antra klaida yra Sąjungos bandymai įtvirtinti save vykdant bendrus



ekonominius ir aplinkos projektus, bet nekeliant laisvosios prekybos klausimo, nuo kurio daug kas priklauso. Trečia klaida yra insinuavimas, kad yra galimybė perduoti šiai Sąjungai Turkijos paraišką dėl prisijungimo prie Europos Sąjungos.

P. Napoletano pranešime nesprenžžiama pirma klaida, ir tai riboja pranešimo apimtį. Jokia ekonominė ir regioninė integracija nebus sėkminga, jei Sąjunga neturės drąsos spręsti esamų konfliktų ir atlikti tai remiantis tarptautine teise. Kita vertus, pranešime tikrai yra aiškių rekomendacijų dėl antros ir trečios klaidos, ir šios rekomendacijos nukreipia teisinga kryptimi.

Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga negali veikti kaip laukiamasis ar galinės durys Turkijai, jei ji atitinka prisijungimo reikalavimus, ir Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga negali būti priedas prie Europos laisvosios prekybos strategijos, be jokios socialinės integracijos politikos.

Pranešimo rekomendacijos yra svarbios: Sąjunga su gyventojų ir atstovų matmeniu, įskaitant Arabų valstybių lygą; regioniniai projektai su socialiniu matmeniu; ir projektų pratęsimas į sritis, kurios būtinos žmonių gyvenimui, kaip antai, vanduo, žemės ūkis ir švietimas. Taip pat yra aiškos taisyklės dėl programų sutarčių bei dėl Europos ir Viduržemio jūros regiono investicijų banko.

Sąjunga gimė su klaidomis, bet ji bent jau egzistuoja. Aš palaikau šį pranešimą, nes manau, kad ši Sąjunga taps tuo, ką mes sugebėsime iš jos sukurti. Todėl suteikiu jai savo palaikymą.

**Luís Queiró (PPE-DE).** – (PT) Daugelis didesnio politinio svarbumo klausimų, kuriuos sprendžia Europa, taip pat yra susiję su Viduržemio jūros baseinu. Todėl „Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos“ iniciatyva nusipelnė mūsų palaikymo, nes ji gali duoti naują impulsą procesui, kuris yra būtinas ir naudingas, bet kuriam trūko reikalingo pasisiekimo ar matomumo. Iškeltas klausimas yra tas, kaip galime vykdyti šią strategiją. Barselonoje taikytas modelis neatnešė lauktų rezultatų. Ar ši nauja partnerystė gali duoti vaisių?

P. Napoletano pranešimas prieštarauja šiai nuostatai. Tačiau mes nenorime, kad Sąjunga turėtų tą pačią problemą kaip ir Barselonos procesas. Ji aiškiai apima daug projektų ir daug veiklos sričių, bet prioritetai nėra teisingai įvertinti. Tarpkultūrinio ir tarpsocialinio abiejų krantų gyventojų supratimo perkėlimas į 26 dalį ir demokratizavimo bei žmogaus teisių įtvirtinimo palikimas 27 dalyje ir migrantų srautų 28 dalyje po plataus kitų sektorių ir kitų klausimų aptarimo sudaro klaidingą įspūdį dėl to, kokie yra ar turi būti šios partnerystės prioritetai.

Turi būti aiški strategija. Mūsų nuomone, šioje strategijoje turi būti pasiūlyta daugiau paramos ir daugiau bendradarbiavimo mūsų kaimynams, bet taip pat jų turi būti prašoma geresnių rezultatų ekonominiu, socialiniu ir demokratijos lygmeniu ir koncentruojamasi į gerai apibrėžtą, bet galbūt mažesnį sektorių skaičių, kad nebūtų visoms sritims suteikiamas vienodas prioritetas, dėl ko galų gale niekas nebus prioritetu. Akivaizdu, kad to galima pasiekti tik turint tinkamą palaikymą ir finansavimą. Galų gale reikia pasiekti, kad būtų pripažintas Viduržemio jūros regiono investicijų banko reikalingumas. Būtina turėti ambicijų, o tai reiškia tinkamai daryti viską mūsų įgaliojimų ribose.

Galų gale, gerb. pirmininke, turiu paminėti Artimųjų Rytų konfliktą. Šis procesas, nors ir nėra alternatyva taikos deryboms, gali ir turi prisidėti siekiant geresnio supratimo, tarpusavio priklausomumo ir abipusės pagarbos nesutariančioms pusėms. Tai yra būtini veiksniai – kaip mes visi gerai žinome – taikai regione įvesti.

**Pirmininkas.** – Kalbėtojų sąrašas baigėsi. Yra keturi prašymai iš Rūmų leisti kalbėti pagal „žvilgsnio pagavimo“ procedūrą.

**Christopher Beazley (PPE-DE).** – Gerb. pirmininke, ar galėtų Komisijos narė, atsakydama Parlamentui, tiksliai išaiškinti, kaip naujai suformuluota „Sąjunga Viduržemio jūros regionui“ – skirtingai nuo „Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos“ – priklauso Europos Sąjungos politikai? Manau, jog būtų labai svarbu, kad ji taip pat atsižvelgtų į dvi kitas Europos Sąjungos jūras: Juodąją jūrą ir jos sinergiją bei Baltijos jūrą ir jos strategiją.

Mano šalis turi interesų Viduržemio jūros regione. Manau, kad mes taip pat turime stebėtojo statusą. Valstybės narės yra Britanijos tautų sandraugos narės, ir – nors aš nenoriu erzinti savo kolegų iš Ispanijos – Gibraltaras, kiek žinau, vis dar techniškai priklauso Jos Didenybei.

Labai svarbu, kad tai nebūtų vien tam tikra atskirta dalis, su kuria nėra susijusi likusi Europos Sąjungos dalis – nes tikiuosi, kad jie bus visiškai įsitraukę į Baltijos jūros ir Juodosios jūros reikalus.

**Silvia-Adriana Țicău (PSE).** – (RO) Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos gyventojų ekonomikos plėtra ir socialinis vystymasis bei klestėjimas turi būti tvarūs. Manau, kad naujai sukurta Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga taip pat turi spręsti klimato kaitos problemą.

Maždaug vienas milijardas gyventojų gyvena Europos ir Viduržemio jūros regione, kur sukuriamas trečdalis pasaulinio bendrojo vidaus produkto. Regionų bendradarbiavimas yra itin reikalingas šioje srityje, kad būtų galima atremti grėsmes aplinkai.

Gyventojų prieaugis ir kritulių kiekio sumažėjimas šiame regione dėl klimato kaitos sukėlė vieną svarbiausių šios srities problemų – geriamojo vandens trūkumą. Vandens stygius, vandens tarša, vandens valymo įrenginių stygius, naftos išsiliejimai dėl nelaimingų atsitikimų jūroje, miškų kirtimas ir dirvožemio erozija turi būti svarbūs klausimai Viduržemio jūros regiono partnerystei.

Manau, kad viena iš esminių Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos remiamų vertybių turi būti aplinkosauga ir kova su klimato kaita, tiek prisitaikant prie jos, tiek ir mažinant jos priežastis.

**Marie Anne Isler Béguin (Verts/ALE).** – (FR) Gerb. pirmininke, Ministre, Komisijos nare, aš taip pat norėčiau padėkoti P. Napoletano, nes per pirmą diskusiją apie Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungą buvau gana skeptiška, ir nors ši nuostata galbūt vis dar išlieka, dabar manau, kad yra vilties.

Iššūkiai yra tikrai didžiuliai. Ar turime išteklių jiems įveikti? Mes žinome, kad neturime. Tikslai tikrai yra kilnūs: aplinka, energija, kova su dykumėjimu, migracija ir taip toliau. Tačiau neturime vien skaityti sąsajų stokojantį sąrašą, kuris tikrai sukeltų nusivylimą kitoje Viduržemio jūros pusėje.

Bet jei leistumėte man, gerb. Komisijos nare, aš norėčiau paminėti tam tikrą šalį, kuri nėra Viduržemio jūros pajūrio valstybė, bet buvo įtraukta; ji yra AKP šalis ir taip pat Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos narė. Ši šalis, Mauritanija, šiandien patiria labai rimtą politinę krizę. Manau, kad kaip Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos partnerė, kaip AKP šalis ir vardan kaimynystės politikos ši šalis nusipelno mūsų palaikymo, kad jai būtų padėta įveikti šią krizę.

Manau, kad būtent to iš mūsų prašo dvi konfliktuojančios pusės, ir mums tenka atsakomybė įsipareigoti padėti šiai valstybei įveikti šią didelę politinę krizę.

**Avril Doyle (PPE-DE).** – Gerb. pirmininke, vanduo yra lemiamas bendradarbiavimo Viduržemio jūros regione klausimas. Taip pat, tikiuosi, yra svarbi visos Europos energetinė sistema arba HVDC jungtis, įskaitant jungtį tarp Ispanijos ir šiaurės vakarų Afrikos pakrantės.

Ji turi lemiamos svarbos norint plačiai naudoti atsinaujinančią energiją, įskaitant vėjo, vandens, įvairias saulės energijos technologijas ir kitus būdus. Ar galėsime šia sistema pasitikėti esant maksimaliai paklausai, priklauso tik nuo to, ar energijos tiekimas bus išskaidytas į kiek galima daugiau šaltinių, kad gamyba visada galėtų patenkinti paklausą. Jei vėjas nepūs nuo šiaurės vakarų Airijos pakrantės – o Airija yra vadinama Europos Saudo Arabija pagal turimą vėjo energiją! – tai jis pūs nuo šiaurės vakarų Afrikos pakrantės arba sistemai energiją teks saulės šiluminės jėgainės Viduržemio jūros regione, ypač Ispanijoje, arba energiją teks įvairūs PV įrenginiai regione.

Šis scenarijus yra naudingas abiem pusėms Viduržemio jūros regione, taip pat dėl energetinio saugumo, dėl energetikos politikos ir, svarbiausia, jis leis smarkiai sumažinti regione išleidžiamas anglies dioksido emisijas, kurios susidaro dėl mūsų dabartinės priklausomybės nuo iškastinio kuro pramonei, transportui, šildymui ir aušinimui.

**Pirmininkas.** – I. Figueiredo prisijungė prie mūsų ir pristatys Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomonę pagal „žvilgsnio pagavimo“ procedūrą.

**Ilda Figueiredo, Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomonės referentė.** – (PT) Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomonėje pabrėžiama, kad visos valstybės narės turi skirti daugiau dėmesio Jungtinių Tautų konvencijai dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims ratifikuoti ir visoms kitoms Jungtinių Tautų bei Tarptautinės darbo organizacijos žmogaus teisių priemonėms patvirtinti. Joje taip pat atkreipiamas dėmesys į moterų padėtį, apgailestaujant, kad šiam klausimui nebuvo skirta ypatingo dėmesio Komisijos komunikate, ypač „projektų“ matmenyje, kuriame turėtų būti įtrauktas geografinės, ekonominės ir socialinės sanglaudos skatinimas ir kuriame visada turi būti atsižvelgiama į lygių galimybių vyrams ir moterims klausimą ir lyčių perspektyvą.

Galiausiai tiesiog noriu pabrėžti susirūpinimą dėl skurdo ir socialinės atskirties, kurie rimtai paveikia moteris. Baigsiu paskutiniaisiais žodžiais apie rimtus atvejus Palestinoje ir Vakarų Sacharoje, kur moterys ir vaikai yra pagrindinės karo ir išnaudojimo aukos, apie ištisą diskriminacijos procesą, kuris paveikia šiuos žmones ir kuris smarkiai paveikia moteris ir vaikus.

**Alexandr Vondra**, *einantis Tarybos Pirmininko pareigas*. – Gerb. pirmininke, visų pirma nuoširdžiai dėkoju už šią naudingą diskusiją, kurioje buvo pateikta daug minčių. Jūs paruošėte tikrai įdomų dokumentą.

Kur mes esame dabar? Mes žinome, kodėl tai darome: Viduržemio jūros regionas yra mūsų civilizacijos lopšys, todėl logiška, kad mes Europos Sąjungoje norime skirti jam ypatingą dėmesį. Pernai buvo pateikta Prancūzijos iniciatyva, ir mes turime palaikyti šį procesą bei išvystyti pilną jo potencialą.

Taigi žinome, kodėl tai darome ir ką norime pasiekti. Daugelis jūsų pabrėžė, kaip svarbu, kad Viduržemio jūros regionas taptų taikos, stabilumo ir saugumo sritimi, kur demokratiniai principai, žmogaus teisės ir pagrindinės laisvės – įskaitant lyčių lygybę ir moterų vaidmenį visuomenėje – būtų palaikomos ir jų būtų visiškai laikomasi.

Taip pat žinome, kaip norime tai pasiekti, taigi turime Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungą ir platų veiksmų spektrą. Jūs labai gerai žinote apie svarbiausias sritis, atsinaujinančių energijos šaltinių svarbą, saulės energijos programą ir vandens valdymo programą. Vos prieš savaitę buvau Portugalijoje ir ši šalis galėtų pasitarnauti kaip pavyzdys, rodantis, kaip galima parengti tvarią, dinamišką programą atnaujinantiems energijos šaltiniams, kurie labai svarbūs Viduržemio jūros regionui.

Mums tik reikia judėti pirmyn. Kai pernai susitikome Paryžiuje ir Marselyje, mes negalėjome nenumatyti padėties, kuri susidarys Gazoje, bet pirmininkaujanti valstybė kartu su Komisija daro pakankamai daug, kad galėtų pradėti įgyvendinti visus susitarimus, kurių pasiekėme pernai. Taigi manau, kad galime pagrįstai tikėtis pažangos po kovo mėn., kaip jus informavau, dėl pastaruoju metu pirmininkaujančios valstybės atliktos veiklos.

Mūsų veiksmų programa 2009 m. yra labai turininga: yra suplanuotos apytiksliai devynios sektorių ministrų konferencijos. Yra išteklių, kurie, kiek žinau, siekia daugiau nei 1 mlrd. EUR. Taigi manau, kad esame pasiruošę. Yra tam tikrų aplinkybių dėl padėties Gazoje, kurios lėmė kai kuriuos vėlavimus, bet manau, kad sugebėsime tai įveikti.

Labai ačiū už naudingas diskusijas. Mes neabejotinai esame pasiruošę padėti jums ateityje.

**Benita Ferrero-Waldner**, *Komisijos narė*. – (FR) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, žinoma, dar daug reikia pasakyti, bet aš pradėsiu nuo kito klausimo: koks yra Bendrijos matmuo visame tame?

Pirma, galiu jums pasakyti, kad Bendrijos matmuo kalbant apie šį klausimą yra svarbus, nes Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos projektas remiasi Barselonos procesu ir perėmė Barselonos proceso teisiną. Taigi ten yra visas teisinys. Mes daug prie jo dirbome.

Antra, Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga yra kaimynystės politikos struktūros dalis. Kaimynystės politika išreiškia dvišalę politiką ir Barselonos procesą, o Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga sudaro daugiašalę dalį. Žinoma, galiu jums taip pat pasakyti, kad Juodoji jūra ir Baltijos jūra yra tos pačios struktūros dalys, nors jos yra šiaurėje. Taigi nesijaudinkite. Laimei, ten yra viskas. To iš tikrųjų norėjo pirmininkaujanti Prancūzija, kitaip tariant, pasidalyti bendru pirmininkavimu su Viduržemio jūros šalimis, kaip minėjau anksčiau, ir dirbti išvien.

Dabar mes, Komisija, taip pat tvarkome visus būsimus Bendrijos projektus, nes tai būtina ir dėl to, kad taip pat esame pavaldūs Parlamento kontrolei. Tikrai tie projektai, kurie gali būti finansuojami privačiomis lėšomis, yra tvarkomi kitaip.

Sekretoriatas, kuris bus atidarytas Barselonoje, skatins projektus. Būtent taip įsivaizduojame skatinimą, po to bandysime skatinti naudodami privačias lėšas, nes likusiems projektams ši užduotis išliks Komisijos kontrolėje. Sprendimą pradžioje, kaip visada, priims 27, ir po to bendrai pirmininkaujančios valstybės vėl galės dirbti bendradarbiaudamos su 143, pietumis ir šiaure.

Kai dėl Mauritanijos, gerb. M. A. Isler Béguin, ji dalyvauja tikrai daugiašaliuose ryšiuose, būtent Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungoje, bet ji nėra ištraukusi į kaimynystės politiką. Tai yra vienintelis skirtumas.

Be to, galėčiau pridurti, kad nepaisant šio laikino sustabdymo mes Komisijoje, žinoma, dirbame konstruktyviai, siekdami įgyvendinti keturis–šešis projektus, kurie buvo iškelti kaip prioritetai. Tai civilinė sauga, užterštumo

Viduržemio jūroje šalinimas, jūrų magistralės ir saulės energetikos planas, pagal kurį daug darome dėl atsinaujinančios energijos, ypač saulės energijos, nes pastaroji, greta vėjo energijos ir kitų energijos šaltinių, yra labai svarbi.

Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga dabar gali pasinaudoti finansine parama, kurios vertė iš viso siekia 60 mln. EUR 2008–2009 m. biudžete, ypač per regionines programas. Be to, 50 mln. EUR jau buvo paskirta Kaimynystės investicijų fondui, kad jis paremtų investicinius projektus regione.

Mes taip pat norėjome paremti universitetų mainų skatinimą ir štai kodėl, pvz., nusprendžiau išplėsti „Erasmus Mundus“ programą į pietų Viduržemio jūros regiono šalis, pasiūlant joms papildomas universitetų dotacijas.

Kai dėl moterų klausimo, gerb. M. A. Isler Béguin, mes taip pat esame natūraliai įsitraukę, kaip tai numatoma Barselonos teisyne. Aš atsimenu, kad dalyvavau pirmoje moterų konferencijoje Viduržemio jūros regionui, kuri vyko 2007 m. Stambule. Mes, žinoma, ir toliau spręsimė šį klausimą.

Tačiau vis dėlto yra, kaip žinote, viena vertus, dvišalis aspektas, susijęs su santykiais su kiekviena šalimi, ir, kita vertus, daugiašalis aspektas, kuris dabar yra viena iš pagrindinių problemų Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungai.

Aš tik norėčiau trumpai pasisakyti apie sekretoriatą: mes numatome sukurti projektų rengimo komitetą, kuriam netrukus bus perduota atsakomybė, įskaitant sekretoriato teisės statutų rengimą. Komisija jau pasiekė nemažos pažangos parengiamajame darbe. Šie statutai suteiks juridinio asmens statusą sekretoriatui; po to jiems turės formaliai pritarti Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos aukščiausieji pareigūnai.

Apibendrindama norėčiau jums dar kartą pasakyti, kad Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių parlamentinės asamblėjos dalyvavimas stebėtojo teisėmis visuose Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos susitikimuose yra labai svarbus, ir mes palaikome šio vaidmens stiprinimą Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungoje. Be to, kai R. Kratsa nuvyko į Marselį, mes jai suteikėme daug paramos šiuo klausimu.

Manau, kad jau aptariau svarbiausius dalykus. Žinoma, dar daug galima pasakyti šia tema.

**Pasqualina Napoletano, pranešėja.** – (IT) Gerb. pirmininke, gerb. B. Ferrero-Waldner, gerb. A. Vondra, ponios ir ponai, manau, kad šios diskusijos buvo labai naudingos ir paaiškino tam tikrus mūsų gana sudėtingos priemonių dvišalei ir daugiašalei partnerystei su pietų šalimis sistemos aspektus.

Aš pritariu paaiškinimui, kurį pateikė B. Ferrero-Waldner, nurodydama, kad Barselonos teisinys išlieka, ir kad būtent dėl šios priežasties mes Parlamente galbūt būtume teikę pirmenybę pirmam apibrėžimui, kuris buvo toks: „Barselonos Procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“. Galbūt tada būtų buvę aiškiau, kad mes stipriname sistemą, kuriai jau sukurtas pagrindas.

Panašiai tikiuosi – sakau tai ganėtinai atvirai, aš daugiau nebūsiu pranešėja – tikiuosi, kad Europos institucinė struktūra gali plėtotis pati. Kodėl? Kadangi, kai tik turėsime Europos užsienio reikalų ministrą, kuris iš dalies atstovaus Komisijai ir Tarybai, tikiuosi, kad šis ministras nebus 28-asis užsienio reikalų ministras prie visų kitų ministrų, bet bent jau iš Europos pusės valstybės narės jaus, kad joms atstovauja šis asmuo. Tada galbūt nebus jokio poreikio prijungti daugiau valstybių prie Sąjungos, bet jei turėsime vyresnįjį užsienio reikalų ministro atstovą, mes galbūt galėsime konsoliduoti Europos Sąjungos vaidmenį. Būtent to mes siekėme savo veikloje, ir tokiu būdu visiškai remiame ne tik regioninių programų tęsimą, bet taip pat ir tai, kaip Komisijos narė žino, kad Parlamentas teiktų didelę svarbą šioms programoms, kurios neabejotinai davė geresnių rezultatų.

Ačiū jums visiems už šias diskusijas.

**Pirmininkas.** – Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj 2009 m. vasario 19 d., ketvirtadienį.

#### **Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)**

**Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (PSE), raštu.** – (PL) Glaudi Europos Sąjungos ir Viduržemio jūros baseino šalių partnerystė turi pirmiausia remtis žmogaus teisių ir teisėtumo laikymusi. Pasiūlymas, kurio pavadinimas „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“, priimtas Paryžiuje 2008 m. liepos 13 d., prisideda prie taikos ir klestėjimo ir gali būti svarbus žingsnis ekonominės ir teritorinės integracijos link, taip pat ir prisidėti prie bendradarbiavimo ekologijos ir klimato klausimais.

Gaila, kad nuo Barselonos proceso pradžios nebuvo pasiekta jokios esminės pažangos kai kuriose iš partnerių šalių dėl bendrųjų vertybių ir principų laikymosi, kurie buvo pabrėžti jų pasirašytame 1995 m. Barselonos pareiškimė (ypač dėl demokratijos, žmogaus teisių ir teisinės valstybės principų).

Viduržemio jūros baseino šalyse skurdo ir socialinės atskirties, kurie rimtai paveikia moteris ir vaikus, paplitimas kelia nerimą. Būtina, kad valstybės narės ir Barselonos procese dalyvaujančios partnerės pabrėžtinai įtrauktų lyčių perspektyvą į visas politikos ir specialias priemones, kuriomis skatinamos lygios galimybės vyrams ir moterims. Visos valstybės, dalyvaujančios „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“, turi kiek galima greičiau ratifikuoti tiek Jungtinių Tautų konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims (CEDAW), tiek ir visas kitas Jungtinių Tautų ir Tarptautinės darbo organizacijos žmogaus teisių priemones.

**Tunne Kelam (PPE-DE), raštu.** – Aš palaikau pastangas, kuriomis siekiama toliau vystyti Europos Sąjungos ryšius su Euromed regionu, bet norėčiau taip pat pabrėžti, kad Europos Sąjunga neturėtų ignoruoti savo kitų dviejų jūrų – Baltijos jūros ir Juodosios jūros. Baltijos jūros strategija bus vienas iš prioritetų pirmininkaujant Švedijai. Taip pat Juodosios jūros sinergija turi strateginės reikšmės. Europos Sąjunga turi pasirūpinti ir surasti bendrą metodą visiems šiems regionams subalansuotai vystyti. Europos Sąjunga yra integruota bendruomenė, ir ilgalaikis strateginis visų jos regionų vystymas taip pat yra svarbus.

Yra akivaizdus poreikis palaikyti glaudžią partnerystę su Europos Sąjungai nepriklausančiomis šalimis Viduržemio jūros regione, remiantis žmogaus teisių ir teisinės valstybės principų laikymusi. Tenka apgailestauti, jog dar tebėra kelios šalys, turinčios rimtų problemų šioje srityje. Primygtinai siūlau Europos Sąjungos valstybėms narėms labai rimtai atkreipti dėmesį į šias problemas.

Arabų valstybių lygos įtraukimas suteikia reikšmingą galimybę suburti visas valstybes, kad jos kartu surastų sprendimus regiono konfliktams. Prašau Europos Sąjungos valstybes nares laikytis subalansuotos pozicijos ir atlikti labiau derybininko vaidmenį, nei palaikyti kurią nors pusę įvairiuose konfliktuose. Tik būdami nešališki mes galime prisidėti prie ilgalaikės taikos įtvirtinimo Artimuosiuose Rytuose.

## 21. Vienos minutės kalbos svarbiais politiniais klausimais

**Pirmininkas.** – Kitas klausimas – vienos minutės kalbos svarbiais politiniais klausimais.

**Csaba Sógor (PPE-DE).** – (HU) Rumunijoje Székely žemės autonomijos istorija siekia kelis šimtus metų. Šiuolaikinės Rumunijos valstybės steigimo dokumentai užtikrina regioninę Székely žemės autonomiją, kuri egzistavo net valdant komunistams.

Atsižvelgdama į skirtingas autonomijos formas, kurios suteikiamos Europos Sąjungos valstybėse, 2009 m. vasario 8 d. Sepsiszentgyörgy (Sfantu Gheorghe) mieste susirinkusi kelių tūkstančių asmenų minia pareikalavo, kad prezidentas atsiimtų savo įžeidžiamus tvirtinimus apie vengrus Transilvanijoje, užtikrintų atstovavimą valstybinėse įstaigose pagal etninę gyventojų sudėtį, nutrauktų tikslinius perkėlimus į regioną, liautųsi sąmoningai žlugdyti Székely žemės ekonomiką, paspartintų bažnytinio ir viešojo turto grąžinimą, sustabdytų karinių dalinių plėtimą, įkurtų valstybės finansuojamus nepriklausomus vengrų universitetus, pripažintų vengrų kalbą valstybine regiono kalba ir pripažintų kolektyvines teises bei regioninę Székely žemės autonomiją.

**Iliana Malinova Iotova (PSE).** – (BG) Turime pasveikinti Čekijos Parlamento Žemuosius rūmus už tai, kad ratifikavo Lisabonos sutartį. Tai yra dar viena Europos minties pergalė ir dar vienas įrodymas, kad vis daugiau žmonių tiki Europos vertybėmis. Todėl raginu mus atsiriboti nuo tų, kas nori kėsintis į šias vertybes ir sunaikinti mūsų tikėjimą jomis.

Kaip galime, viena vertus, auksu įrašyti mūsų pagrindines teises Chartijoje ir tuo pat metu toleruoti, kai jos yra niekinamos ir jų nesilaikoma? Mes kalbame apie religinę ir etninę toleranciją bei pagyvenusiųjų asmenų teises į orų gyvenimą ir teisę aktyviai jame dalyvauti, kai tuo pat metu Bulgarijos politinės partijos lyderis, Europos liaudies partijos pilnateisis narys, atriboja įvairias tautines ir amžiaus grupes bei primeta mintį apie skirtingas žmonių klases. Kaip turime elgtis su tokiais lyderiais? Mano klausimas yra skiriamas dešinei šių Rūmų pusei, nes EPP pirmininkas W. Martens rekomendavo tą patį asmenį į mano šalies ministro pirmininko postą. Atmeskime dvigubus standartus ir laikykimės savo pačių veiksmų ir žodžių bei atsiminkime, kad prieš daugiau kaip 50 metų mus kartu subūrė būtent žmogaus teisės.

**Filiz Hakaeva Hyusmenova (ALDE).** – (BG) Europos ekonomikos atkūrimo planas dabar yra parengtas. Krizė yra bendra problema, tačiau išlenka nacionalinių pramonės šakų bei užimtumo protekcionizmas ir skatinimas. Išbandomos laisvo darbo judėjimo ir laisvosios prekybos pagrindinės laisvės. Krizė eina skirtingais keliais skirtingose šalyse. Neseniai iškilusių Europos Sąjungos ekonomikos tigrų, įskaitant Bulgariją, bankų sistema yra palyginti stabili, nedarbo lygis nėra aukštas, darbo jėga labai kvalifikuota ir valiutos stabilios. Atsižvelgdamas į krizės dinamiką, raginu atnaujinti atkūrimo planą daugiau jį suderinant su tikrąja ekonomika. Krizės laikotarpiu kapitalas ieško mažos rizikos sričių, ir yra galimybė investuoti kapitalą į naujas „plyno lauko“ technologijas, o ne į negyvybingas pramonės šakas. Ekonomikų, kurios paskutinės patirs nuosmukį, potencialas turi būti panaudojamas joms pirmoms atkurti ir dėl šio finansavimo bei praktinių žinių jos gali tapti stabilumo centrais, aplink kuriuos galės greičiau atsigaivinti ekonominė ir finansinė Europos Sąjungos sistema.

**Andrzej Tomasz Zapalowski (UEN).** – (PL) Gerb. pirmininke, pasaulyje plintant krizei, norėčiau pasveikinti Europos Komisiją suardžius Lenkijos laivų statyklas. Savanaudiškas Europos elito požiūris, jų džiaugsmas dėl daugiau kaip 100 000 žmonių darbo vietų praradimo laivų statyklose ir firmose, kurios su jomis dirba, tikrai privers didelę dalį šių darbuotojų netolimoje ateityje pasirodyti Vakarų Europos darbo rinkoje. Šis sprendimas tikrai pagilino Europos krizę.

Man įdomu sužinoti, kaip Europos elitas elgsis; ar jie parodys solidarumą su valstybėmis narėmis, kur krizė pasiekė didžiulį mastą, ar jie paisys tik savo pačių interesų? Būtent krizės metu Europos visuomenė pamatys, ar pareiškimai ir principai, kuriais remiasi Europos Sąjunga, yra teisingi, ar tai yra tik žaidimas, kurį kai kurios valstybės žaidžia prieš kitas valstybes institucijoje, kuri buvo įsteigta, remiantis kilniais principais. Mane stebina tai, kad Komisija nereaguoja dėl priemonių, kurių šiuo metu imasi daugelis Europos Sąjungos narių, laužančių svarbiausius principus, nors Lenkija buvo nubausta už tai, kad ėmėsi panašių priemonių.

**Rebecca Harms (Verts/ALE).** – Gerb. pirmininke, praėjusią savaitę gavau keistų žinių iš Šiaurės Airijos. Sammy Wilson, regioninės vyriausybės aplinkos ministras, uždraudė Jungtinės Karalystės vyriausybės organizuojamą informacijos kampaniją apie energijos vartojimo efektyvumą. Aš negaliu patikėti, kad mūsų pagrįsti bendri klimato ir energetikos tikslai – 20 proc. mažiau CO<sub>2</sub>, 20 proc. atsinaujinančios energijos ir 20 proc. daugiau energijos vartojimo efektyvumo – nėra priimtini valstybės narės regioninei valdžiai.

Todėl paprašau, kad Komisija išsiaiškintų, dėl kokių priežasčių buvo priimtas šis keistas draudimas Šiaurės Airijoje. Manau, kad net tokie klimato kaitos skeptikai kaip S. Wilson turi rūpintis gyventojais ir palaikyti energijos vartojimo efektyvumą bei pastangas mažinti energijos sąskaitas.

**Ilda Figueiredo (GUE/NGL).** – (PT) Šiandien norėčiau aptarti skandalingą padėtį, į kurią pateko „Corticeira Amorim“ Portugalijoje. Šios bendrovės bendras pelnas per praėjusius dvejus metus buvo daugiau kaip 30 mln. EUR, iš jų daugiau nei 6 mln. EUR buvo gauti 2008 m. Tačiau šį mėnesį „Corticeira Amorim“ paskelbė, kad beveik 200 darbuotojų bus atleisti iš darbo. Ji kaltę suvertė krizės padariniams. Tačiau bendrovė užmiršo, kad būtent šie darbuotojai padėjo sukurti grupę, kuri yra verta milijonų ir kuri gavo valstybės pagalbą, įskaitant Bendrijos lėšas, kad sukurtų milijoninį pelną, kurį ji vis dar gauna. Todėl noriu šiuose Rūmuose išreikšti savo protestą ir pasipiktinimą šiuo pranešimu, kuris yra skandalingas, ir tikiuosi, kad visi prisijungs prie mano raginimo pasmerkti bendrovę, kurios pasinaudoja šia krize, kad atleistų darbuotojus, nepaisant to, kad jos vis dar gauna didelį pelną.

#### **PIRMININKAVO: Edward McMILLAN-SCOTT**

*Pirmininko pavaduotojas*

**Pirmininkas.** – Prieš pakviečiant kitą kalbėtoją, leiskite man su malonumu paskelbti, kad dr. Ayman Nour, Egipto parlamentaras, kuris prieš kelis metus buvo įkalintas dėl priežasčių, kurias Europos Sąjungos Taryba laikė nepagrįstomis, šiandien buvo išleistas į laisvę. Jis figūravo daugelyje Europos Parlamento rezoliucijų, taigi labai džiaugiuosi, kad galio paskelbti, jog jis dabar yra išleistas į laisvę.

**Bernard Wojciechowski (IND/DEM).** – (PL) Gerb. pirmininke, Lenkija renka narius į Europos Parlamentą, bet jie labai ribotai gali veikti savo šalyje. Lenkijos įstatymai nesuteikia Europos Parlamento nariams jokių teisinių priemonių, kurios leistų jiems veiksmingai vykdyti savo įgaliojimus. Tai susiję su reikšmingomis problemomis, pvz., veiksmingos įtakos administracinėms centrinės vyriausybės ir vietos valdžios institucijoms darymu.

Senatoriai ir nacionalinio parlamento nariai turi nemažai teisių: teisę gauti informaciją iš valstybės institucijų, teisę prašyti informacijos iš administracinių centrinės vyriausybės ir vietos valdžios institucijų ir nustatytą

40 dienų laikotarpį, per kurį turi būti duotas atsakymas. Lenkijoje Europos Parlamento narių niekas nelaiko svarbiais asmenimis, išskyrus žiniasklaidą, kai ji ieško pigių sensacijų. Savo interneto svetainėje informavau rinkėjus, kad Europos Parlamento nariams trūksta nustatytų veiklos formų. Teisėkūros grupių įstatymų leidybos netvarka Lenkijoje šiuo atveju yra gerai žinoma. Manau, kad Europos Parlamentas turi reikalauti didesnių galimybių savo atstovams veikti savo šalyse.

**Jim Allister (NI).** – Gerb. pirmininke, Europos Sąjungos lėšų skirstymas pagal loteriją „pirmiausia aptarnaujamas tas, kas pirmas atvyksta“ yra neteisingas. Tačiau būtent tai mes pamatėme Šiaurės Airijoje šią savaitę. Ministrė, nusprendusi taikyti nerūpestingą Europos Sąjungos kaimo plėtros fondų dalijimą tokiu principu, jog ūkininkai tapo priversti laukti eilėje dvi dienas, kad susigrąžintų kai kuriuos iš savo moduluotų pinigų, nėra tinkama užimti postą. Šiuo veiksmu ji kartu ir pažemino darbščius ūkininkus, ir parodė pagrindinių Europos Sąjungos lėšų dalijimo reikalavimų neišmanymą.

Šis nesusipratimas kilo dėl beprasmiško ministrės atsakymo skirti pakankamai lėšų kaimo plėtrai. Pasigailėtini 50 mln. svarų sterlingų, kuriuos ji skyrė „1 ašiai“ – ir tikrai 15 mln. svarų sterlingų modernizacijos fondui – kaip tik ir sukėlė antradienio spektaklį.

Leiskite man pasakyti kitą dalyką, siekiant apginti S. Wilsoną, aplinkos ministrą Šiaurės Airijoje, kad esu patenkintas, jog jis netaiko stereotipų, kurių šiuose Rūmuose tikisi negalvojančys klimato kaitos isterikai.

**Colm Burke (PPE-DE).** – Gerb. pirmininke, *Irish Times* pirmadienį paskelbti neseniai atliktos apklausos rezultatai parodė, kad Airijoje vis daugiau piliečių palaiko Lisabonos sutartį, 51 proc. rinkėjų dabar sako, kad jie balsuotų už šią sutartį, ypač turint omenyje dabartinį Airijos ekonomikos pažeidžiamumą. Tai reiškia padidėjimą aštuoniais punktais nuo tada, kai *Irish Times* atliko paskutinę apklausą praėjusių metų lapkričio mėn. Pasisakančiųjų prieš skaičius nukrito šešiais punktais iki 33 proc.

Kai dėl mūsų dabartinių įtemptų santykių su Europos Sąjunga, dabartinei vyriausybei nesiimant vadovavimo, reikia dėti pastangas, kad išspręstume pagrindines priežastis, kodėl Airijos rinkėjai nuolat nusivilia Europos Sąjunga. Reikia reikšmingai įsitraukti į veiklą su Airijos žmonėmis, kad atstatytume jų Europos proceso supratimą ir palaikymą. Ši komunikacijos trūkumą galima pašalinti, suteikiant daugiau teigiamos informacijos apie pranašumus priklausant Europos Sąjungai.

Manau, jog yra svarbu, kad teigiamas Europos vaidmuo turi būti pabrėžiamas per mūsų švietimo sistemas. Tai neturi būti taikoma vien Airijai, bet taip pat ir visoms valstybėms narėms. Aš primygtinai siūlyčiau, kad komunikacijos trūkumas būtų kuo greičiau išspręstas.

**Marusya Ivanova Lyubcheva (PSE).** – (BG) Aš norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į atsinaujinusios schizmos bulgarų stačiatikių bažnyčioje problemą. Ši schizma atsirado tada, kai šalis buvo labai politizuota, tuo metu, kai bulgarų stačiatikių bažnyčia, kaip ir daug kitų struktūrų, turėjo išsaugoti savo padėtį demokratinėje Bulgarijoje. Deja, tai lėmė vadinamąjį Bulgarijos stačiatikių bažnyčios „Antrąjį sinodą“, nepaisant Bulgarijos religinių denominacijų įstatymo. Šis įstatymas yra labai liberalus ir leidžia Bulgarijoje įregistruoti bet kokias religijas, jei ji neturi nehumaniškų tikslų. Tačiau vadinamasis „Antrasis sinodas“ nori užsiregistruoti kaip „Bulgarijos stačiatikių bažnyčios šventasis sinodas“. Įstatyme išdėstyta, kad Bulgarijos stačiatikių bažnyčia yra tradicinė Bulgarijos religinė bendruomenė, ir ji atleista nuo registracijos. Patriarcho ir Šventojo sinodo narių rinkimai nepriklauso nuo įstatymų reglamentavimo. Kreipiuosi į visus tuos, kas mano, kad laisvė garbinti pagal asmeninį dvasinį poreikį neturi nukentėti dėl manipuliacinių vadinamojo „Antrojo sinodo“ apibrėžimų. Šis Sinodas negali būti užregistruotas ir neturi jokios teisinės bazės.

**Toomas Savi (ALDE).** – Gerb. pirmininke, praėjusios savaitės rinkimai Izraelyje parodė, kad dauguma gyventojų palaiko partijas, kurios kariuomenės sustiprinimą laiko geriausiu būdu apsaugoti šalį. Nors centro partija „Kadima“ gavo daugiausia balsų, tai, kad dešiniojo sparno partijos dabar turi 65 vietas Knesete, palyginti su 50 vietų per ankstesnius rinkimus, atspindi besikeičiančią Izraelio gyventojų nuomonę apie Izraelio ir palestiniečių konfliktą. Tos partijos pasisako už kietos linijos laikymąsi, o ne pasikliauja tariamai nesibaigiančiomis ir neveiksmingomis taikos derybomis.

Artimieji Rytai turi būti vienu iš pagrindinių prioritetų Europos Sąjungos bendroje užsienio ir saugumo politikoje, o viso regiono stabilumas didžia dalimi priklauso nuo Izraelio ir palestiniečių santykių. Todėl nepaprastai svarbu, kad Europos Sąjunga ir toliau tęstų taikos derybas bei atkurtų Izraelio ir palestiniečių viltį, kad taikus sambūvis yra galimas.

**Mirosław Mariusz Piotrowski (UEN).** – (PL) Gerb. pirmininke, rytoj Vaclav Klaus, Čekijos prezidentas, apsilankys Europos Parlamente. Atsimindami apie Prahoje įvykusį skandalą, tikimės, kad valstybės, kuri yra

Europos Sąjungos pirmininkaujanti valstybė, prezidentas bus priimtas tinkamai ir jam bus parodyta atitinkama pagarba. Pagrįsti pasisakymai, kuriuos prezidentas V. Klaus išreiškė apie Lisabonos sutartį, susilaukė pastangų juos triukšmingai aptarinėti, siekiant nulėpti faktą, kad gali pasirodyti, jog svarbiausias prieššinimosi sutarties įvedimui šaltinis yra Vokietija. Konstitucinio teismo sprendimas Karlsruhėje bus esminis. Pagal žiniasklaidos pranešimus, pusė teisėjų turi rimtų abejonų ir mano, kad sutartis gali pažeisti nacionalinę konstituciją. Tai rodo, kad niekam nereikia skubėti, kai svarstomas toks svarbus sprendimas, ir tai supranta ne tik apsilankantis Čekijos prezidentas.

**László Tőkés (Verts/ALE).** – (RO) Po rudenį įvykusių rinkimų Rumunijoje ir naujos vyriausybės sudarymo pamatėme, kad į politinį gyvenimą Rumunijoje, lygiai kaip ir Slovakijoje, sugrįžta kurstymas prieš vengrus.

Vengrijos bažnyčių suorganizuota demonstracija, kuri įvyko vasario 9 d. Sfântu Gheorghe, kaip tik protestavo prieš tokį kurstymą. Per demonstraciją iškeltaje peticijoje tūkstančiai Szekély žemės regiono gyventojų protestavo prieš etninių proporcijų keitimą srityje, joje tiesiogiai apgyvendinant rumunų grupes iš kitų regionų.

Prezidentas Traian Băsescu absurdiškai apkaltino vengrus dėl etninio valymo šiame regione. Tuo pačiu metu, kai šitaip pasisakė prezidentas, per savivaldybės rinkimus Kluže demokratų skrajutėse buvo kurstoma neapykantą prieš vengrų kandidatus, naudojant tą patį šmeižtą. Po dešimtmečių diskriminacijos ir teisių atėmimo kas ką turi kaltinti?

Norėčiau atkreipti Parlamento dėmesį į tai, kad Rumunijoje net dabar, taikant subtilius metodus, vyksta homogenizacijos procesas, ir Transilvanija yra rumunizuojama dirbtinai keičiant etninių grupių proporcijas.

**Gerard Batten (IND/DEM).** – Gerb. pirmininke, 2009 m. vasario 12 d. Olandijos parlamento nariui Geertui Wildersui buvo neleista atvykti į Jungtinę Karalystę remiantis vidaus reikalų ministro įsakymu. Niekada anksčiau nebuvo draudžiama atvykti demokratiškai išrinktam politikui, atstovaujančiam demokratų partijai iš demokratinės Europos šalies.

Atrodo keista, kad Britanijos vyriausybė gali rasti teisinę priemonę uždrausti atvykti G. Wildersui, bet yra bejėgė sutrukdyti atvykti įvairiems teroristams, politiniams ir religiniams ekstremistams, gangsteriams, nusikaltėliams, žagintojams ir pedofilams iš Europos Sąjungos, taip pat iš kitų šalių.

Galbūt draudimas atvykti G. Wildersui buvo susijęs su Britanijos pero lordo Ahmedo nurodyta tariama grėsme, kad G. Wildersui pasirodžius Lordų rūmuose, prie jų pasirodys 10 000 musulmonų demonstrantų. Tai buvo nuraminimo aktas Tamsiųjų Amžių ideologijai, ir atrodo, kad neturime laisvo idėjų judėjimo per Europos Sąjungos sienas.

**Mairead McGuinness (PPE-DE).** – Gerb. pirmininke, Lisabonos sutarties tema mano kolega kalbėjo apie išaugusį sutarties palaikymą tarp Airijos rinkėjų, bet norėčiau įspėti, kad viena kregždė dar nereiškia vasaros. Manau, kad reikia remtis neseniai atlikta Eurobarometro apklausa, kuri rodo, kad palaikymas dėl Airijos narystės Europos Sąjungoje nukrito 10 procentinių punktų nuo 77 proc. 2006 m. pavasarį iki 67 proc. 2008 m. rudenį. Taip, dar yra daug darbo, kurį reikia nuveikti, kad įtikintume Airijos rinkėjus apie teigiamą Europos Sąjungos poveikį.

Štai kodėl man kelia nerimą tie, kas nori ankstyvesnės antro referendumo Airijoje datos. Manau, kad turime būti atsargūs, turime skirti laiko, per kurį būtų paaiškinti Airijos rinkėjams nerimą keliantys klausimai, mums reikia laiko tiems klausimams išsamiai bei viešai apsvarstyti ir tinkamu laiku leisti rinkėjams pareikšti savo požiūrį.

**Vasilica Viorica Dăncilă (PSE).** – (RO) Dabartinė ekonomikos ir finansų krizė yra svarbus išbandymas Europai, kuri dabar labiau negu kada nors anksčiau turi parodyti vienybę imdamasi priemonių, kurios palengvins ekonomikos atkūrimą per kiek įmanoma trumpesnę laikotarpį.

Valstybių narių biudžetai patiria didelį spaudimą susidurdami su šiais iššūkiais, todėl reikia rasti geriausias priemones ir veiksmus, kurie neleistų gerokai viršyti biudžetų ribas, kurias Komisija yra nustatęs biudžeto deficitui, ir neleistų kai kurioms valstybėms narėms taikyti protekcionistines priemones ar jomis padėti atskiriems privatiems gamintojams.

Tokie sprendimai turi būti skubiai priimti per priėmimo procedūras, kad išvengtume užsitęsios krizės ir, svarbiausia, galėtume atkurti pasitikėjimą finansų rinkoje, taip pat išvengtume krizės užsitęsimo iš politinės perspektyvos, turint galvoje ir artėjančius Europos Parlamento rinkimus.



Vienas iš galimų sprendimų viešosioms išlaidoms finansuoti galėtų būti Europos Sąjungos obligacijų išleidimas. Tačiau mums reikia atsižvelgti į pavojų, kad dėl taikomų priemonių galutinai įsiskolinsime, ir mums bus sudėtinga išvengti padėties, kai ateinančioms kartoms paliksime padengti šias skolas.

**Ignasi Guardans Cambó (ALDE).** – (ES) Gerb. pirmininke, prieš pusantrų metų mes priėmėme Garso ir vaizdo žiniasklaidos paslaugų direktyvą. Tas tekstas rėmėsi principu, kad reikia ginti kilmės šalies teises, ir šį principą laikėme būtinu, norint užtikrinti laisvą garso ir vaizdo informacijos judėjimą Europos Sąjungos viduje.

Tačiau Direktyva negali būti taikoma mano šalyje, Ispanijoje, nes ji taikoma valstybės narės viduje. Valensijos bendruomenė taiko visiškai priešingą principą ir dėl politinių priežasčių ji verčia nutraukti retransliacijas, kurios iki šiol leido Valensijos gyventojams priimti visuomeninės televizijos signalus iš Katalonijos.

Kitaip tariant, yra visiška garso ir vaizdo informacijos judėjimo laisvė tarp Europos Sąjungos valstybių narių, bet kartu tenka pranešti, kad Ispanijoje yra valdžios institucijų, kurios bijo tokios pat kultūrinės laisvės, kuri yra šitaip reikalinga. Labai svarbu, kad ji būtų taikoma visoje Europoje, bet vis dėlto Ispanijos viduje dalis gyventojų negali priimti kitų transliuojamų televizijos programų. Tai paradoksas, apie kurį norėjau jums pranešti.

**Zdzisław Zbigniew Podkański (UEN).** – (PL) (*pradžioje mikrofonas buvo išjungtas*) tragiški laikotarpiai žmonijos istorijoje. Jo metu dešimtys milijonų žmonių neteko gyvybės. Daugelis tų aukų žuvo vienoje iš daugiau kaip dvylikos tūkstančių Vokietijos naikinimo stovyklų ir koncentracijos stovyklų, veikusių Trečiojo reichio teritorijoje ir okupuotose šalyse. Šiandien dedamos pastangos, siekiant iškraipyti tiesą apie tuos tragiškus metus ir skleidžiama informacija, kad šios stovyklos buvo lenkų ar latvių, o ne vokiečių. Čia daugiausia veikia Vokietijos spauda. Neseniai *Die Welt* rašė, kad Majdanekas buvo lenkų koncentracijos stovykla.

Dėl to aš parengiau rezoliucijos projektą, kuriuo norima standartizuoti koncentracijos stovyklų nomenklatūrą, pridėdant prie jų pavadinimų žodžius „Vokietijos“ ar „nacistų“ koncentracijos stovykla. Mano iniciatyvą parėmė Aljanso už tautų Europą frakcija, bet, deja, gavau informacijos, kad ją blokavo pirmininkų konferencijoje.

Ponios ir ponai, Europos Sąjunga gali išlikti ir plėtotis tik tuo atveju, jei ji remsis istorine tiesa ir pagarba žmogaus teisėms. Todėl pateikiu prašymą savo kolegoms Parlamento nariams, kad jie palaikytų UEN iniciatyvą, ir tokiu būdu niekas daugiau neiškraipytų istorijos ar nepaverstų aukų budeliais, o budelių – aukomis.

**Nicolae Vlad Popa (PPE-DE).** – (RO) Kadangi dalis mano vengrų kolegų Parlamento narių neseniai skundėsi, kad jų teisės Rumunijoje nėra gerbiamos, aš norėčiau išdėstyti porą faktų.

Artėjanti rinkiminė kampanija neturėtų sukelti puolimo ir įžeidimų prieš teisėtą valstybę, kuri per savo įstatymus pasiūlė tarptautinių santykių srityje modelį. Rumunijos konstitucija užtikrina pagarbą mažumų teisėms.

Vengrų kilmės gyventojams yra proporcingai atstovaujama vietos administracijos struktūroje. Pvz., Vengrijos mažumos partijos turi 195 merus ir keturis apskričių tarybų pirmininkus, 2 684 vietos tarybos narius ir 108 apskričių tarybos narius. Kadangi jie turi daugumą minėtose vietos ir apskričių tarybose, jie tvarko vietos biudžetą savo nuožiūra. Štai ką reiškia vietos autonomija.

Parlamentiniu lygmeniu vengrų mažuma turi tris narius Europos Parlamente, 22 parlamento narius ir devynis senatorius nacionaliniame parlamente bei dalyvavo valdant Rumuniją per praėjusius 12 metų. Nusiskundimai, kuriuos ką tik girdėjote, yra vien politinė rinkimų kampanija.

**Luis Yañez-Barnuevo García (PSE).** – (ES) Gerb. pirmininke, referendumas Venesueloje baigėsi „taip“ kampanijos pergale, kurią kilniai pripažino demokratinė opozicija.

Taip pat tiesa, kad per kampaniją nebuvo vienodų galimybių ir kad valdančioji partija turėjo didžiulį viso valstybinio aparato palaikymą, o opozicija patyrė nuolatinį priekabiavimą ir prievartą.

Net ir tokiomis sąlygomis šalis buvo faktiškai pasidalijusi pusiau, ir bus labai sudėtinga kurti ateitį tik su viena iš šių grupių. Europos Sąjunga turi šalies labai skatinti dialogą, įtraukimą ir sutarimą tarp Venesuelos politinių ir socialinių lyderių.

Instinktyvūs požiūriai, pasmerkimas ir įžeidimai nepadės Venesuelai rasti kelią į demokratiją, pliuralizmą ir laisvę.

Todėl kritikuojame Venesuelos vyriausybės sprendimą išsiųsti Ispanijos Europos Parlamento narį, ir ypač tai, kaip tai buvo padaryta. Vis dėlto mes primygtinai siūlome šiems Rūmams neleisti mūsų atstovams, lankantis trečiojoje šalyje, sakyti teiginius, kurie pažeidžia veikiančius vietos įstatymus, ir ypač jei jie įžeidžia valstybės vadovą, kad ir kokios kritikos jis būtų vertas. Toks požiūris kelia pavojų būsimoms Europos Parlamento misijoms į kitas šalis.

**Marian Harkin (ALDE).** – Gerb. pirmininke, noriu aptarti skaidraus ir tikslaus maisto ženklinimo klausimą, ypač kiek tai susiję su paukštienos ir kiaulienos ženkliniu.

Šiuo metu mėsa gali būti atvežama į Europos Sąjungą iš išorės valstybių būdama iš esmės pakeista – čia turiu omenyje mėsą, įdėtą į duonos minkštimą ar skystą tešlą – ir paskui ji yra paženklinama ir parduodama kaip Europos Sąjungos gaminy. Tai yra visiška nesąmonė, ir ženklavimas nėra skirtas vartotojams apkvailinti. Mums reikia kilmės šalį nurodančio ženklavimo, kad vartotojai remdamiesi ta informacija galėtų motyvuotai rinktis.

Mes taip pat susiduriame su padėtimis, kai kiauliena ir paukštiena buvo užšaldyta, paskui atšildyta, paženklinta ir parduota kaip šviežia. Tai nėra vien netikslaus ženklavimo pavyzdys, bet tai taip pat gali būti pavojinga žmonių sveikatai.

Pabrėžiu, kad Hilary Benn, Jungtinės Karalystės aplinkos sekretorius ir šešėlinis sekretorius reikalavo aiškesnio ženklavimo. Esu įsitikinusi, kad daugelis Europos Sąjungos piliečių tai palaikytų, nes niekas nenori apkvailinti vartotojų. Norėčiau paprašyti, kad Komisija kuo skubiau imtųsi šio klausimo.

**Hanna Foltyn-Kubicka (UEN).** – (PL) Gerb. pirmininke, per šiandieninį susitikimą Aljanso už tautų Europą frakcija vieningai priėmė rezoliucijos projektą, kuriuo raginama gegužės 25 d. paskelbti Kovos su totalitarizmu herojų diena. Jo tekstas netrukus bus nusiųstas aukščiausiems Europos Sąjungos valdžios institucijų atstovams, įskaitant H. G. Pötteringą. Gegužės 25 d. pasirinkta neatsitiktinai – būtent šią dieną 1948 m. sovietų valdžios institucijos nužudė kavalerijos kapitoną Witoldą Pileckį, Lenkijos kareivį, kuris savanoriškai tapo kaliniu Osvencimo naikinimo stovykloje, kad ten suburtų pasipriešinimo judėjimą. Vėliau jis iš ten pabėgo ir iki karo pabaigos kovojo su nacistais, o sovietų kariuomenei įžengus į Lenkiją pradėjo pagrindinę kovą su šiais okupantais. W. Pileckis buvo tik vienas iš daugelio europiečių, žuvusių kovoje su brutaliomis totalitarinėmis sistemomis. Daugelis jų lieka nežinomi, bet jų visų drąsa ir pasišventimas nusipelno atminimo. Todėl prašau Jūsų, gerb. pirmininke, palaikyti mūsų frakcijos iniciatyvą.

**Alexandru Nazare (PPE-DE).** – (RO) Pastaraisiais metais Europos Sąjungoje buvo nemažai sėkmės pavyzdžių, kaip apsaugomos mažumų teisės. Tai taip pat taikoma vengrų mažumai Rumunijoje. Ši mažuma turi įvairių teisių, įskaitant administracijos postus, ir šias teises nuolat rėmė Rumunijos prezidentas Traian Băsescu.

Tačiau kitose srityse dar turime nuveikti daug darbų, ir dabar norėčiau pakalbėti apie romų bendruomenės problemą. Tai tikras išbandymas Europos Sąjungai – ar ji sugebės integruoti grupes, turinčias didelę atmetimo riziką.

Rumunijos rankinio žaidėjo Mariano Cozma atvejis, kai jį brutaliai nužudė du Vengrijos romų bendruomenės nariai, dar kartą mums parodo, kad nusikalstamumui nėra jokių sienų ir kad šios bendruomenės problemų ignoravimas duoda priešingus rezultatus.

Šios mažumos, kuri savaime yra transnacionalinė ir kuriai gresia didelis atskirties pavojus, padėtį galima pagerinti tikrai priėmus suderintą politiką Europos lygmeniu. Turėdamas tai omenyje, aš kartu su savo kolega Rares Niculescu pateikiau rezoliuciją dėl Europos agentūros romams įkūrimo. Europos Sąjunga turi strategiją dėl romų mažumos, bet neturi jokios agentūros, kuri ją suderintai ir veiksmingai įgyvendintų.

Siekdama išlikti svarbia jėga tarptautinėje plotmėje ir kartu išsaugoti vidaus sanglaudą, Europos Sąjunga turi sugebėti sukurti tolerancijos aplinką visoje Europoje.

**Vicente Miguel Garcés Ramón (PSE).** – (ES) Gerb. pirmininke, aš grįžau iš Venesuelos, į kurią mane, kaip tarptautinės rinkimų palaikymo grupės dėl vasario 15 d. referendumo narį, pakvietė šios šalies rinkimų organizavimo įstaiga.

Grupės nariai iš Europos pateikė pranešimą Nacionalinei rinkimų tarybai su bendru teigiamu proceso įvertinimu dėl jo organizavimo, skaidrumo, dalyvavimo, laisvės ir balsavimo slaptumo bei saugumo visuose jo etapuose.

Kalbant apie teiginius, kuriuos L. Herrero išdėstė per Venesuelos televiziją, galiu jums pasakyti, kad jais buvo siekiama pakirsti rinkimų proceso teisėtumą, pateikti rimtus kaltinimus prieš demokratines institucijas toje šalyje ir beveik kištis į suverenios šalies vidaus politiką.

Parlamentas neturi skatinti jokios konfrontacijos su demokratinėmis institucijomis Venesueloje. Tačiau tai paties L. Herrero reikalas pateikti paaiškinimus Rūmams dėl veiksmų, paveikiančių mus visus.

**Călin Cătălin Chiriță (PPE-DE).** – (RO) Aš atmetu kaltinimus prieš Rumuniją, kuriuos pateikė mano kolegos Parlamento nariai Csaba Sógor ir László Tőkés.

Rumunija yra Europos Sąjungos, NATO, Europos Tarybos, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos narė ir pagal Europos standartus gerbia žmogaus teises bei tautinėms mažumoms priklausančių asmenų teises. Rumunija visapusiškai laikosi visų atitinkamų tarptautinių susitarimų šioje srityje.

Vengrų kalba pagal įstatymą yra vartojama administraciniais reikalams bet kurioje vietovėje ir apskrityje, kur vengrų mažumai priklausantys asmenys sudaro daugiau kaip 20 proc. gyventojų. Tai yra *de facto* ir *de jure* padėtis. Rumunija siūlo geras mokymosi galimybes vengrams jų gimtąja kalba darželiuose, pradinėse mokyklose, vidurinėse mokyklose, kolegijose, universitetų fakultetuose, iki pat magistro ir daktaro laipsnio lygmens. Tose srityse, kur etniniai vengrai gyvena šalia rumunų, gerai laikomasi taisyklės, kad mokyklose yra skyriai, kur mokymo kalba visiems vengrų kilmės vaikams yra vengrų kalba. Jei kartais jie taip pat pamiršo, Babeș-Bolyai universitetas Cluj-Napoca mieste turi tris skyrius, kuriuose mokymas vyksta atitinkamai rumunų, vengrų ir vokiečių kalbomis, be to, šioje įstaigoje klesti žydų studijos, ir ten taip pat yra specialių vietų romams.

**Csaba Sándor Tabajdi (PSE).** – (HU) Gerb. pirmininke, norėčiau pasveikinti oficialios Europos Parlamento interneto svetainės rengėjus, EP spaudos tarnybą, už tai, kad jie gerbia daugiakalbiškumą ir nurodo vietovardžius nacionaline kiekvieno tinklalapio kalba. Tai leidžia Europos Sąjungos gyventojams apie kitas 26 šalis gauti informacijos savo gimtąja kalba. Tinklalapyje apie Vokietiją čekų kalba Kelnas nurodoma kaip Kolin, o tinklalapyje prancūzų kalba rodomas Cologne. Tinklalapiuose apie Vengriją slovākų kalba miestų pavadinimai nurodomi slovākų kalba, kaip ir turi būti. Taip pat ir vengrams, gyvenantiems Slovakijoje, turėtų būti natūralu vadinti kaimą ar miestą, kuriame jie gimė, savo gimtąja vengrų kalba.

Todėl aš palaikau Slovakijos parlamento sprendimą priimti įstatymą, kad geografinius pavadinimus nustatančios valstybinio švietimo įstaigos vadovėliuose mažumų kalbomis pavadinimus pateiktų mažumos kalba. Tačiau, jei įstatymas bus įgyvendintas, gali būti atkurtas ankstesnis *status quo*, ir vengrai vėl galės vartoti vengriškus vietovardžius.

**James Nicholson (PPE-DE).** – Gerb. pirmininke, norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į padėtį, kuri vakar rytą susidarė mano rinkimų apygardoje, kai ūkininkai buvo priversti laukti lauke eilėje prie vyriausybės institucijos, kai kuriais atvejais dvi naktis, kad pateiktų paraišką dėl Europos Sąjungos ūkių modernizacijos dotacijų plano.

Mūsų Žemės ūkio ministrė nusprendė paskirti šias dotacijas pagal principą „pirmiausia aptarnaujamas tas, kas pirmas atvyksta“. Tai galima apibūdinti tik kaip neadekvatų būdą paskirstyti Europos Sąjungos kaimo plėtros pinigų. Todėl džiaugiasi išgirdęs, kad Komisijos pareigūnas vakar suabejojo šios paskirstymo procedūros teisėtumu.

Mes žinome, kad ne kiekvienas ūkininkas gali pasinaudoti šiuo specialiu finansavimo paketu. Tačiau manau, kad tokia padėtis aiškiai rodo sunkią žemės ūkio padėtį mano regione, jei ūkininkai turi daug dienų stovėti eilėje lauke žiemos mėnesiais, siekdami gauti kuklias Europos Sąjungos finansavimo lėšas.

**Silvia-Adriana Țicău (PSE).** – (RO) Norint įgyvendinti energetikos ir klimato kaitos paketą, reikia atlikti reikšmingas investicijas į priemones, kuriomis siekiama sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas.

Pastatai suvartoja 40 proc. pirminės energijos. Pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimas padeda mažinti pirminės energijos vartojimą ir anglies dioksido emisijų lygmenį.

Kitais metais Komisija kartu su valstybėmis narėmis 2007–2013 m. laikotarpio viduryje įvertins veiklos programas ir struktūrinių fondų panaudojimo laipsnį. Raginu valstybes nares persvarstyti struktūrinių fondų

naudojimo metodą, ir 2010–2013 m. laikotarpiu teikti pirmenybę energijos vartojimo efektyvumui pastatuose ir judumui mieste.

Primygtinai siūlau Europos Komisijai ir valstybėms narėms padidinti nuo 3 proc. iki 15 proc. kiekvienai valstybei narei iš ERPF skiriamas lėšas už išlaidas dėl energijos vartojimo efektyvumo didinimo pastatuose ir atsinaujinančios energijos naudojimo. Šis padidinimas suteiks valstybėms narėms didesnę lankstumą panaudojant struktūrinius fondus, tokiu būdu pagreitės jų absorbcija, ypač per dabartinę ekonomikos krizę.

**Ryszard Czarnecki (UEN).** – (PL) Gerb. pirmininke, su dideliu liūdesiu ir pykčiu noriu pasakyti, kad vienas iš mūsų tautiečių, lenkų tautybės inžinierius, neseniai mirė Pakistane, bet jis buvo dar vienas Europos Sąjungos šalies pilietis, kuris mirė tame regione. Tai dar viena mirtis, rodanti pasaulio su priešingomis vertybėmis egzistavimą, pasaulio, kuriame žmonės nepripažįsta to, kas kitose civilizacijose yra laikoma šventu – žmogaus gyvybės.

Manau, kad šis dramatiškas įvykis ir šis ištis pasikartojantis įvykis turi mums būti dar vienas reikšmingas signalas ir akstinas susivienyti kovoje su priešingais vertybėmis išpažįstančiu pasauliu ir taip pat susivienyti politinėje kovoje bei plotmėje – tai reikia sakyti tiesiai – bendrame fronte prieš terorizmą. Manau, kad tie politikai Europos Sąjungoje, kurie laikosi nuomonės, kad su teroru galima kovoti be smurto, klysta.

**Oldřich Vlasák (PPE-DE).** – (CS) Kylanti ekonomikos krizė paveikia visas Europos Sąjungos šalis. Tačiau didėjantis nedarbas mums nėra priežastis imti pažeidinėti pagrindinius bendrosios rinkos principus. Norėčiau čia įregistruoti protestą prieš Prancūzijos prezidento Nicolas Sarkozy pasisakymus, kuriais jis paragino Prancūzijos gamintoją „Peugeot“ perkelti savo Čekijos mieste Koline esančią gamyklą atgal į Prancūziją. Tokie politikų pareiškimai, kuriais jie nori apsaugoti ir suvaržyti firmas krizės metu, yra visiškai nepateisinami. Pastangos imtis protekcionizmo ir uždaryti šalį yra nepageidaujamos ir kenkia Europos Sąjungos prasmėi.

Federalinio rezervinio banko Dalaso skyriaus pirmininkas Richard Fisher pasakė: „Protekcionizmas primena kokaino dozę ekonomikai. Ji gali jus pakelti, bet prie to įprantama ir galiausiai ateina ekonominė mirtis.“ Turėkime tai galvoje, atsispirkime populistiniam spaudimui ir nepraraskime sveiko proto krizės akivaizdoje. Laikykimės pirmininkaujančios Čekijos nustatytų prioritetų ir skleiskime atviros Europos be kliūčių idėją.

**Iuliu Winkler (PPE-DE).** – Gerb. pirmininke, po rinkimų praėjusių metų lapkričio mėn. Rumunijoje buvo sudaryta didelė koalicinė vyriausybė, kurią palaiko 73 proc. parlamento narių abiejuose Rumunijos parlamento rūmuose.

Viena iš pirmų priemonių, kurios ėmėsi ši koalicija, buvo parengti planą, kaip tarpusavyje pasidalyti pagrindinius valstybės kontroliuotų viešųjų institucijų ir viešosios Rumunijos administracijos postus.

Tai yra nepriimtina padėtis dėl dviejų priežasčių. Pirma, tai skatina šališkumą valstybės administracijoje, o tai pažeidžia įstatymą dėl valstybės tarnautojų statuto. Antra, regionuose, kur vengrų kilmės gyventojai sudaro didelę daugumą, ši priemonė iš dalies yra nukreipta prieš mažumas: vengrų kilmės valstybės tarnautojai yra keičiami rumunų kilmės asmenimis. Vasario 8 d. viešame susirinkime Sfântu Gheorghe/Sepsiszentgyörgy mieste Rumunijoje dalyvavo daugiau kaip 3 000 žmonių, protestuojančių prieš Rumunijos partijų politinius žaidimus ir prašančių gerbti vengrų bendruomenių teises.

**Nicodim Bulzesc (PPE-DE).** – Gerb. pirmininke, dėl pranešimo apie pacientų teises teikiant tarpvalstybinio pobūdžio sveikatos priežiūros paslaugas, norėčiau pabrėžti pacientų teisės būti informuotam apie galimus vaistų ir gydymo pasirinkimus klausimą. Europos pacientai turi turėti galimybę gauti kokybišką sveikatos priežiūros informaciją apie naujausius turimus vaistus, gydymo galimybes savo šalyje ir užsienyje, teises ir finansines gydymo užsienyje pasekmes, gydymo kainas ir daugelį kitų dalykų. Šiuo metu mes neturime tokios kokybiškos informacijos. Galbūt yra kelios nacionalinės iniciatyvos, bet nėra nieko, kas galėtų būti veiksminga Europos lygmeniu.

Problemos, su kuriomis susiduriame, yra Europos masto. Todėl palaikau mintį įkurti Europos mokėjimo naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis tinklą. Tokį tinklą turėtų sudaryti pacientų organizacijos iš visų valstybių narių, ir šis tinklas turėtų glaudžiai bendradarbiauti su sveikatos priežiūros sektoriumi ir aukštais pareigūnais. Tikėdamasis pranešti Komisijai apie poreikį geriau informuoti 150 mln. Europos pacientų, inicijavau raštišką deklaraciją dėl mokėjimo naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis. Tam tikru metu mes visi buvome pacientai, ir niekada nežinome, kada tai vėl įvyks.

**Maria Petre (PPE-DE).** – (RO) Šiandien ir rytoj mūsų pastate jūs sutiksime keletą jaunų studentų iš Moldovos Respublikos. Jie atvyko į Europos Parlamentą todėl, kad savo šalyje jie negali atvirai reikšti savo nuomonės, arba jei jie tai padarys, gali susilaukti represijų.

Visi Europos Komisijos pranešimai, mūsų posėdžiai Komisijoje dėl žmogaus teisių ir pilietinės visuomenės Moldovoje pranešimai mums rodo, kad laisvė reikšti savo mintis ir įsitikinimus yra dažnai pažeidžiama ir kad žiniasklaida negali būti nepriklausoma. 2008 m. daugybei jaunimo, kurie naudojo interneto forumus savo nuomonėms reikšti, buvo pradėti ikiteisminiai tyrimai ir jiems buvo grasinta baudžiamosiomis bylomis.

Prašom jiems parodyti savo dėmesį, pakviesti juos į savo biurus, išklausti juos ir pasirašyti raštišką deklaraciją Nr. 13/2009, kuri jiems buvo parengta, siekiant suteikti jiems laisvę reikšti savo mintis ir įsitikinimus, šiai kartai nuo rytinės mūsų suvienytos Europos sienos.

**Avril Doyle (PPE-DE).** – Gerb. pirmininke, pagal Direktyvą 2000/84/EB vasaros laikas prasideda nuo paskutinio kovo mėn. sekmadienio ir baigiasi paskutinį spalio mėn. sekmadienį. Norėčiau pasiūlyti pratęsti šį laikotarpį, kad būtų padidinta įvairiopa su šiuo laikotarpiu susijusi nauda ekonomikai, saugumui ir aplinkai.

2005 m. Jungtinės Valstijos įgyvendino programą, kuria vasaros laikas buvo pratęstas iki keturių savaitių – buvo pridėtos trys papildomos savaitės pavasarį ir papildoma savaitė rudenį. Jau dabar yra aišku, kad tai padėjo sumažinti tiek energijos vartojimą, tiek ir anglies dioksido emisijas. Jungtinių Valstijų energetikos departamento ataskaitoje buvo išties nustatyta, kad vasaros laiko pailginimas keturiomis savaitėmis leido sutaupyti elektros, kurios pakaktų apytiksliai 100 000 namų per metus. Taip pat ir neseniai atliktame Kembridžo universiteto tyrime teigiama, kad vasaros laiko pailginimas leistų sumažinti tiek energijos vartojimą, tiek ir anglies dioksido emisijas, nes per didžiausios paklausos laikotarpį nuo 16 iki 21 val. kiekvieną dieną būna įjungtos daugelis brangesnių ir anglį išskiriančių pagalbinių elektrinių.

Kaip pranešėjas, pateikęs apžvalgą apie Europos prekybos išmetamųjų teršalų leidimais sistemą (ETS), padėjusią pamatą Europos Sąjungos klimato ir energetikos paketui, kuris šiuose Rūmuose buvo priimtas praėjusių metų gruodžio mėn., primygtinai siūlau jums svarstyti šį pasiūlymą kaip priemonę, padėsiančią pasiekti 2 °C tikslą. Taigi prašau persvarstyti Vasaros laiko direktyvą.

**Hans-Peter Martin (NI).** – (DE) Gerb. pirmininke, norėčiau iškelti du pasiūlymus. Lisabonos sutartis šiandien jau buvo ne kartą paminėta. Iš šių Rūmų turėtume tikėtis bent to, kad jie sugebėtų atskirti Lisabonos sutarties priešininkus ir Europos Sąjungos priešininkus. Be to, jei airiai turėtų balsuoti dar kartą, pageidaujama, kad jiems duotų teisingą galimybę, o ne kad būtų manevruojama, siekiant pažeisti iki šiol taikytas taisykles, pagal kurias „taip“ ir „ne“ šalininkai turi vienodas galimybes pasirodyti visuomenėje, ir kad tie pažeidimai nebūtų palaikomi kaip demokratijos triumfas.

Mano antras punktas yra, žinoma, apie tai, kad šie Rūmai pastebimai pagyrūniški dėl būsimų rinkimų. Aš siūlyčiau atlikti tyrimą dėl metodo, kurį šie Rūmai pastaraisiais metais taikė pasaulinės finansų krizės problemoms spręsti, ir dėl to, kaip kas balsavo, nes tada sužinosime, kad dauguma tų, kas dabar veikia kaip ugniagesiai, iš tikrųjų padėjo užkurti ugnį.

**Danutė Budreikaitė (ALDE).** – (LT) Europos Komisija šių metų sausio mėn. pateikė papildomų pasiūlymų paketą dėl Europos ekonomikos atkūrimo plane numatytų energetikos ir plačiajuosčių tinklų projektų finansavimo. Siūloma 5 mlrd. EUR skirti šioms projektams, panaudojant 3,5 mlrd. EUR iš 2008 m. žemės ūkio biudžeto. Tačiau 6 valstybės praeitą savaitę blokavo Komisijos pasiūlymą. Matyt, tai tos pačios šalys, kurios formuoja dabartinę finansinę perspektyvą, ir reikalavo sumažinti įmokas į ES biudžetą iki 1 procento BNP. Grįžtame prie nacionalizmo ir protekcionizmo, kurių nuosekliai buvo atsisakoma 50 metų, nuo Bendrijos įkūrimo pradžios. Gerbiamieji, tik valstybių solidarumas gali padėti atlaikyti finansų ir ekonomikos krizės iššūkius ir užtikrinti ES ateitį.

**Pirmininkas.** – Klausimas baigtas.

## 22. Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės persvarstymas (diskusijos)

**Pirmininkas.** – Kitas klausimas – Konrado Szymańskio pranešimas (A6-0037/2009) Užsienio reikalų komiteto vardu dėl Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės persvarstymo (2008/2236(INI)).

**Konrad Szymański, pranešėjas.** – (PL) Gerb. pirmininke, labai norėčiau kreiptis taip pat ir į Tarybos atstovą, bet Taryba nenusprendė ką nors nusiųsti į šią diskusiją. Aš manau, kad tai apgailestautina ir kad tai blogas įprotis. Taip pat manau, kad pirmininkas turi reaguoti į šią padėtį.

Grįžtant prie kaimynystės temos, turime pripažinti, turime žinoti, kad aplink Europos Sąjungą esančios šalys keičiasi labai dinamiškai. Todėl mums reikia kaimynystės politikos pakeitimų. Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga yra mūsų atsakymas į poreikį pietuose, o Juodosios jūros sinergija atsako į iššūkį, kuris

sustiprėjo po paskutinės Europos Sąjungos plėtros. Rytų partnerystė yra savalaikis atsakymas į mūsų Europos kaimynų lūkesčius rytuose.

Kad pasiektume tikslus, kuriuos pastaraisiais metais nustatėme kaimynystės politikai, kaimyninių šalių gyventojai turi pajusti tikrą politinį ir ekonominį draugiškų santykių atkūrimą su Europos Sąjunga. Štai kodėl skiriama tiek daug svarbos tvirtai laisvosios prekybos zonai sukurti ir greitiems veiksams vizų mokesčiams sumažinti, turint galutinį tikslą pasiūlyti vizų liberalizavimą didelei šių šalių daliai. Energetikos įtraukimas į svarbiausius kaimynystės politikos tikslus turi būti mūsų bendru siekiniu, mūsų abipusiu interesu, ir tai apima mūsų įsipareigojimą investuoti į nepriklausomų energijos perdavimo tinklų modernizavimą, ypač rytuose ir pietuose. Tikrai tokiu būdu pasieksime politinį draugiškų santykių atkūrimą su Ukraina, Gruzija, Moldova, Armėnija ir galų gale su Azerbaidžanu, be to, ateityje – taip pat išlaikant atitinkamą balansą – su penkiomis Vidurio Azijos respublikomis.

Kai kalbame apie rytinį kaimynystės aspektą, mes neišvengiamai susiduriame su Rusijos problema ir mūsų partneryste su šia šalimi. Šiandien, rengdamiesi deryboms dėl naujos sutarties, galime pasakyti tikrai vieną dalyką – Rusija yra iššūkis saugumui mūsų bendroje kaimynystėje. Labai sudėtinga matyti Rusiją kaip partnerį šioje srityje. Čia susiduriame su esmine Europos Sąjungos plėtros į rytus politine problema. Kaimynystės procesas, žinoma, neatstoja prisijungimo, bet jo negalima atskirti nuo Europos šalių narystės perspektyvos. Be šios perspektyvos mūsų pastangos bus gerokai silpnesnės.

Pasinaudodamas šia proga, norėčiau padėkoti visų politinių frakcijų užsienio reikalų koordinatoriams, kolegoms pranešėjams ir taip pat Užsienio reikalų komiteto sekretariatui, be kurių pagalbos nebūtų buvę įmanoma paruošti pranešimą, kuris šiandien susilaukė didelės paramos, kaip galima matyti iš labai nedaug pakeitimų, kurie buvo pateikti per plenarinį posėdį. Tai gerokai palengvins balsavimą rytoj.

**Benita Ferrero-Waldner**, *Komisijos narė*. – Gerb. pirmininke, prieš dvejus su puse metų Parlamentas ir Taryba priėmė Komisijos pasiūlymą dėl išorinių finansinių priemonių supaprastinimo. Mes supaprastinome daug skirtingų priemonių, iš kurių viena buvo Europos kaimynystės ir partnerystės priemonė (EKPP). Tai labai svarbi priemonė, nes ji sustiprina mūsų išorinį bendradarbiavimą, tokiu būdu jam didesnę įtaką daro politiniai sprendimai ir nustatomi geresni mūsų finansavimo palaikant pagrindinius sektorius tikslai.

Buvau labai patenkinta skaitydama K. Szymańskio komentarus ir matydama, kad, jo nuomone, EKPP reglamentavimas yra tinkamas ir galiojantis bendradarbiavimui su mūsų kaimyninėmis šalimis. Parengiamieji mūsų apžvalgos rezultatai rodo lygiai tą pačią kryptimi.

EKPP šalių programos paremia EKPP veiksmų planų įgyvendinimą ir atspindi Europos Sąjungos ir partnerių šalių ambicijas. Tam tikra prasme jos buvo perdavimo juostos politinėms ir ūkio reformoms, kurias siekiame skatinti per EKPP. Be to, tokios priemonės kaip dvynių programa ir TAIEX teikia paramą institucijų kūrimui, teisės aktų suderinimui ir reguliavimo suderinimui. Sektorius ir biudžeto palaikymo veiksmai yra naudojami, siekiant skatinti suderintą reformų darbotvarkę. Skirtingi EKPP regioniniai metodai ir matmenys yra palaikomi per konkrečias regionines programas. Buvo sukurta daugiašalė programa, specialiai skirta itin matomoms, visoms kaimyninėms šalims bendroms iniciatyvoms, pvz., TEMPUS, „Erasmus Mundus“ ar CIUDAD įgyvendinti. Buvo sėkmingai pradėtas novatoriškas tarpvalstybinio bendradarbiavimo komponentas.

Visa tai aiškiai rodo, kad 2006 m. susitarimas dėl EKPP reglamentavimo davė mums priemonę, leidžiančią pasiekti apčiuopiamų rezultatų. Visada būna, ką galima pagerinti, ir aš visada dėkinga už pasiūlymus.

Leiskite man taip pat pasakyti, kad pranešime, pirma, pabrėžiamas poreikis toliau plėtoti konsultacijas su pilietine visuomene ir vietos valdžia, ir būtent tai mes jau darome.

Antra, pastebėjau jūsų raginimą imtis dar ambicingesnių veiksmų demokratijos, teisinės valstybės principų ir žmogaus teisių srityse. Kaip žinote, šios temos jau užima pagrindinę vietą mūsų bendradarbiavime su šalimis partnerėmis, o politinės reformos bei geras valdymas yra įtraukti į pačią EKP esmę. Mes taip pat turime specialius projektus teismų institucijų sistemai stiprinti.

Tačiau būkime sąžiningi. Pirma, kadangi mūsų partneriai susiduria su svarbiais struktūriniais iššūkiais, mes negalime tikėtis, kad viskas pasikeis pernakt ir, kaip lordas Patten kartą pasakė: „demokratija nėra tirpioji kava“. Manau, kad tai iš tikrųjų teisinga.

Trečia, matau, kad pranešime prašoma daugiau išteklių. Žinoma, daugiau išteklių gerina mūsų įtaką, tai tiesa. Po pirmųjų dvejų metų mes turėjome kelis kartus grįžti į biudžetinę instituciją, prašydami pakankamų papildomų lėšų, pvz., Palestinei ir Gruzijai. Todėl pasiūlėme skirti naujas lėšas ambicingai Rytų partnerystės programai, kurią netrukus aptarsime Parlamente.

Pabaigoje leiskite man pasakyti, kad esu labai patenkinta matydama, jog pranešime pritariama neseniai Komisijos pateiktam pasiūlymui dėl Rytų partnerystės, kurią laikome labai svarbiu daugiašaliu matmeniu kartu su Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga ir Juodosios jūros sinergija. Tikiuosi, kad ir toliau sulauksiu jūsų palaikymo ir supratimo ateityje.

**Danutė Budreikaitė, Vystymosi komiteto nuomonės referentė.** – (LT) Po 2004 metų ES plėtros sukurta EKPP taikoma 17 šalių, kurių 15 priskiriamos prie besivystančių. Priemonė apima naujas rytines ES kaimynes – Armėniją, Azerbaidžaną, Gruziją, Ukrainą, Moldovą ir Baltarusiją.

Rytų kaimynių saugumas, ypač Ukrainos ir Baltarusijos energetinis saugumas, yra ir ES saugumas. Tai parodė jau tradicine tapusi Ukrainos–Rusijos naujametinė dujų krizė. Vasaros karinis konfliktas Gruzijoje privertė mus visus susimąstyti apie ES valstybių saugumo ir nepriklausomybės grėsmes.

Esant tokiai padėčiai, jau anksčiau siūliau ir dabar siūlau dalyvaujant Europos Parlamentui ir remiantis EUROMED ir EUROLAT asamblėjų principais, sukurti Rytų kaimynystės asamblėją EUROEAST, kuri būtų skirta įgyvendinti EKPP Rytų Europos šalyse.

Džiaugiuosi, kad tam pritarta ir pranešime.

EUROEAST suteiktų Europos Parlamentui galimybę skirti lygiavertį dėmesį visoms kaimynėms ir besivystančioms šalims.

**Tunne Kelam, Regioninės plėtros komiteto nuomonės referentas.** – Gerb. pirmininke, norėčiau pasveikinti savo kolegą K. Szymański už jo labai gerą pranešimą. Regioninės plėtros komiteto vardu pritariu tarpvalstybinio bendradarbiavimo įtraukimui į EKPP kaip priemonės bendriems projektams vystyti ir ryšiams tarp EKP šalių ir Europos Sąjungos valstybių narių stiprinti.

Kartu norėčiau pabrėžti, kad būtina reguliariai kontroliuoti bendrų veiklos programų valdymą ir įgyvendinimą abiejose Europos Sąjungos sienų pusėse. Tarpvalstybinis bendradarbiavimas turi prisidėti prie integruoto tvaraus vystymosi kaimyninėse srityse. Mes prašome Komisijos paruošti išsamią apžvalgą apie visas bendras veiklos programas, kurios yra patvirtintos dabartiniam finansiniam laikotarpiui, kartu įvertinant, kaip buvo laikomasi skaidrumo, veiksmingumo ir partnerystės principų. Toks įvertinimas kartu su problemų, su kuriomis dažniausiai susiduria vadovaujančios institucijos, aprašu turi padėti rasti tinkamesnius sprendimus kitam programavimo laikotarpiui.

Taip pat norėčiau paskatinti Komisiją supaprastinti keitimąsi tarpvalstybinio bendradarbiavimo patirtimi ir gerąja patirtimi tarp, viena vertus, EKP programų ir projektų bei, kita vertus, pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą ir pagal jau baigtą Interreg IIIA Bendrijos iniciatyvą vykdomų veiksmų.

Galų gale Regioninės plėtros komitetas mano, kad EKPP turi susitelkti ties subalansuota strategija tarp rytų ir pietų bei taikyti specialius metodus abiem sritims.

**Ioannis Kasoulides, PPE-DE frakcijos vardu.** – Gerb. pirmininke, aš taip pat norėčiau pasveikinti K. Szymański dėl jo išsamaus pranešimo, kurį mūsų frakcija rytoj palaikys per balsavimą.

Taip pat norėčiau pasveikinti Komisijos narę B. Ferrero-Waldner tiek dėl sėkmingos EKPP, tiek ir dėl būsimų projektų sprendžiant Rytų partnerystės poreikį, ypač dėl mūsų rytinių kaimynų ir partnerių, taip pat dėl Juodosios jūros sinergijos. Kai tik jie bus sudaryti ir įgaus savo tapatumą – pvz., parlamentinės asamblėjos ar kitą formą, kaip mes darome Viduržemio jūros regionui – galbūt jie visi įgaus skirtingą tapatumą, net ir skirtingus finansavimo būdus.

Aš įžvelgiu tam tikrą konkurenciją – ar, sakykime, susirūpinimą – tarp Parlamento narių. Mes ką tik girdėjome, kad nereikia kurti vieno dalyko, jei jis atneš finansinę žalą kitam dalykui. Taip neturi įvykti. Mes žinome, kad Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga, Rytų partnerystė, Juodosios jūros sinergija ir kitos iniciatyvos atitinka Europos Sąjungos interesus. Dėl šių priemonių nereiktų nuolat sakyti norinčioms prisijungti prie Europos Sąjungos šalims, kad tai nėra alternatyva narystei, dėl ko kai kurios šalys nerimauja.

#### **PIRMININKAVO: Manuel António dos SANTOS**

*Pirmininko pavaduotojas*

**Maria Eleni Koppa, PSE frakcijos vardu.** – (EL) Gerb. pirmininke, turi būti persvarstyta kaimynystės ir partnerystės priemonė, kad būtų užtikrinta paprastesnė tvarka ir tuo pačiu metu padidintas skaidrumas.

Europos kaimynystės politikos pagrindas – pasitikėjimo atmosferos sukūrimas artimoje Europos Sąjungos kaimynystėje.

Visi suinteresuoti tvirtesniu ekonomikos augimu ir stabilumu visose kaimyninėse šalyse, tiek į rytus, tiek Viduržemio jūros regione. Tačiau turi būti apibrėžti kiekvienai šaliai būdingi kriterijai ir požiūriai atsižvelgiant į jos politinius prioritetus žmogaus teisių, demokratijos, teisinės valstybės, mažumų teisių ir pan. atžvilgiu. Taip pat svarbu, kad Bendrijos pagalba pasiektų visas suinteresuotas piliečių grupes. Štai kodėl kaimynystės priemonės pajėgumai turi būti tinkamai skatinami.

Kad būtų pasiekti šie ambicingi tikslai, reikia vienodai paskirstyti lėšas tarp Rytų Europos ir Viduržemio jūros šalių, kaip nustatyta 2007–2013 m. finansinėje programoje. Europos kaimynystės politika turi papildyti Barselonos procesą, ir turi būti aiškiai apibrėžti tikslai.

Ypač šiuo metu, kai visos šalys, turinčios naudos iš kaimynystės priemonės, išgyvena ekonomikos krizę, turi būti aišku, kad Europos Sąjunga padeda spręsti krizę su šia finansine pagalba. Štai kodėl Europos Komisija turi skelbti vertinimus šiuo klausimu.

Galiausiai norėčiau paminėti Juodosios jūros sinergiją – šį regioną reikia įtraukti į Europos kaimynystės politiką. Europos Sąjungos suteikiama parama šiam regioniniam bendradarbiavimui turi būti nukreipta siekti apčiuopiamų rezultatų tam tikruose prioritetiniuose sektoriuose, pvz., energetikos, transporto, imigracijos ir kovos su organizuotu nusikalstamumu.

**Metin Kazak**, *ALDE frakcijos vardu.* – (FR) Gerb. pirmininke, visiškai palaikau gerb. K. Szymańskiego pranešimą, ypač pasiūlymą padidinti finansinį paketą Europos kaimynystės ir partnerystės priemonėje. Turime labiau domėtis mūsų kaimyninėmis šalimis, ypač po trijų konfliktų, įvykusių per paskutinius šešis mėnesius Gazoje, Ukrainoje ir Gruzijoje.

Užsienio reikalų komitetas priėmė daug mūsų frakcijos siūlytų pakeitimų, įskaitant 11 pakeitimų, kuriuos pasiūliau aš, kaip šešėlinis pranešėjas. Tačiau dabar noriu pateikti du papildomus pakeitimus Liberalų ir demokratų aljanso už Europą frakcijos vardu.

Nors sutinku su tolesnio bendradarbiavimo su Turkija ir Rusija idėja, siekiant išspręsti tam tikrus vykstančius konfliktus ir sustiprinti ryšius tarp Juodosios jūros šalių, 39 skirsnio formuluotė gali sukelti painiavą. Bendradarbiavimas dėl Juodosios jūros vykdomas keturiais skirtingais lygmenimis: valstybės narės, šalys kandidatės, šalys, kurioms taikoma Europos kaimynystės politika, ir Rusija, kaip strateginė partnerė.

Kadangi Turkija yra šalis kandidatė, jai netaikoma Europos kaimynystės politika ir ji turi daugiau naudos iš pasirengimo narystei pagalbos priemonės negu iš Europos kaimynystės politikos priemonės. Todėl Europos kaimynystės politika tikrai nesuteiks tinkamo pagrindo bendradarbiavimui su Turkija.

Jau egzistuoja bendradarbiavimo su Juodosios jūros šalimis platformos. Mums turbūt reikia bandyti sukurti ryšius su šiomis regioninėmis iniciatyvomis, kad būtų sustiprinta ši sinergija, užuot ieškojus naujų bendradarbiavimo formų.

Antrajame pakeitime nagrinėjamas energetikos klausimas. Pranešimo 44 skirsnis susijęs tik su Ukraina ir Moldavija, nors dauguma mūsų kaimynių yra svarbios šalys energetikos sektoriui, kaip šaltinio šalys arba tranzito šalys. Ypač mąstau apie Gruziją ir Azerbaidžaną, kurių reikšmingumas išaugs, prasidėjus „Nabucco“ projektui – tai buvo tarptautinės konferencijos sausio mėn. tema. Todėl man atrodo, kad priemonės energetikos srityje turi apimti visas šalis mūsų kaimynystėje.

**Hanna Foltyn-Kubicka**, *UEN frakcijos vardu.* – (PL) Gerb. pirmininke, Europos kaimynystės politika buvo sukurta, turint tikslą integruoti šalis, įtrauktas į programą, į Europos Sąjungos struktūras. Tai reiškia tvirtą bendradarbiavimą ekonomikos, kultūros ir politikos srityse, nesuteikiant pirmenybės vienoms šalims kitų sąskaita. Turint tai omenyje, sunku suprasti skirtumus, kurie atsiranda dalijant finansinius išteklius tarp Viduržemio jūros ir rytų valstybių šios antrosios grupės nenaudai.

Europos kaimynystės politikos (EKP) skyrimo pagal šiuos regionus idėja pateisinama turint omenyje skirtingas problemas, su kuriomis šie regionai susiduria. Tačiau tuo negalima pateisinti finansinių išteklių paskirstymo nevienodumo. Tai atrodo ypač nepagrįsta, turint omenyje tragediją, kuri neseniai ištiko vieną iš į EKP įtrauktų šalių – Gruziją. Ypač dabar Gruzijos piliečiams reikia mūsų pagalbos ir jausmo, kad į jas žiūrima taip pat, kaip į kitas šalis, dirbančias su Europos Sąjunga.



Kitas svarbus tikslas, kurį turėjo pasiekti EKP – energetinis saugumas. Tačiau dabartinė Europos krizė yra akivaizdus bendradarbiavimo principų nenuoseklumo pagal kaimynystės politiką pavyzdys. Be abejonės, krizė atskleidė būtinybę nustatyti priemones pagal šią politiką ir būtinybę stiprinti energetikos sektorių kaip Rytų partnerystės dalį. Džiaugiuosi, kad Europos Komisija atkreipė dėmesį į šią problemą ir nori įvesti būtent tokią politiką.

**Cem Özdemir, Verts/ALE frakcijos vardu.** – (DE) Gerb. pirmininke, gerb. Komisijos nare, ponios ir ponai, aš taip pat norėčiau pradėti kalbą padėkodamas pranešėjui K. Szymańskiui, už labai gerą pranešimą. Europos kaimynystės ir partnerystės priemonė (EKPP) galės būti veiksminga priemonė tik tuomet, jei ji suteiks stimulų demokratinei reformai ir skatins tvarų – ekologišką ir sąžiningą – vystymąsi.

Kad būtų įmanoma patikrinti šios priemonės veiksmingumą, turi būti nustatyti aiškūs, konkretūs, išmatuojami tikslai visiems veiksmų planams pagal Europos kaimynystės politiką (EKP). Mes Žaliųjų frakcijoje / Europos laisvajame aljanse labai raginame visų žmogaus teisių priemonių nuoseklumą atsižvelgiant į EKP veiksmų planus, taip pat išsamų EKPP lėšomis remiamų „Teisingumo“ projektų tyrimą.

Kitas svarbus momentas, taip pat teisingai pabrėžiamas pranešime – padidėjęs pilietinės visuomenės dalyvavimas kūrimo ir stebėsenos procese EKPP atžvilgiu. 2008 m. vasarą karas Gruzijoje parodė, kad iki to laiko Europos Sąjunga nebuvo sukūrusi ir įgyvendinusi tvarios konflikto sureguliuavimo politikos Kaukazo regionui.

„Išsaldyti“ konfliktai, pvz., konfliktas Kalnų Karabache, vis dar kliudo tolesniam EKP vystymui Pietų Kaukazo regione. Todėl raginame Tarybą aktyviau dirbti konfliktų sureguliuavimo srityje. Ši priemonė suteikia Europos Sąjungai galimybę suvaidinti aktyvų vaidmenį kaimyniniame regione, siekiant toliau siekti demokratinės reformos ir tvaraus vystymosi.

Ypač siekdamas išsaugoti savo – mūsų – patikimumą, Europos Sąjunga turi pagaliau pradėti rimtai žiūrėti į demokratijos ir žmogaus teisių sąlygas savo susitarimuose su trečiosiomis šalimis ir imtis atitinkamų veiksmų – idealiau atveju teigiamų, bet jei būtina, neigiamų.

**Zbigniew Zaleski (PPE-DE).** – (PL) Gerb. pirmininke, dėkodamas mūsų kolegai nariui K. Szymańskiui už gerą pranešimą, norėčiau pasidalyti pamąstymais tema, kodėl mums tokia svarbi kaimynystės politika. Turime atsakyti į klausimą. Pirma, todėl, kad nei Europos Sąjunga, nei Europa nėra izoliuotos. ES įsikūrusi Europoje, ir mums tai svarbu. Svarbu dar ir dėl to, kad mes ambicingi ir norime „eksportuoti“ savo vertybes, savo idėjas ir savo patirtį į kitas šalis.

Manau, šalia didesnių sprendimų – dėl transporto, energetikos, laisvos prekybos ir abipusių mainų – yra ir mažesnių dalykų, kurie yra labai svarbūs, pvz., švietimas, moksliniai ir kultūriniai mainai ir, svarbiausia, tarpusavio ryšiai. Į Europos Sąjungą žiūriu kaip į tarpusavyje bendraujančių žmonių šeimą. Europa – bent dabar taip į tai žiūriu – bus stipri, kai kiekviena jos dalis turės atitinkamą vaidmenį ir galės tą vaidmenį atlikti, ir į tai turi būti įtrauktos ne tik ES šalys, bet ir jos kaimynės.

Gerb. Komisijos nare, manau, šiandien didžiąja dalimi baigėme kurti įdomią struktūrą – Euromed. Skiriame daug pinigų, turbūt per daug, kaip sakė mūsų kolegos nariai iš Sąjungos už tautų Europą frakcijos, ir dabar turime sustiprinti Euroeast idėją. Tai labai svarbu ir manau, kad po pastarosios energetikos krizės, niekas neabejoja, kad tai aspektas, kuris mums yra labai labai svarbus. Tai vienas iš Bendrijos ir regioninių programų klausimų, kuris turi būti paremtas ir kuriam, deja, reikia finansinės paramos. Jam turi būti skirtos atitinkamos sumos. Čia priimame gerus sprendimus, kuriuos šalys ir kaimynės įgyvendins bendradarbiaudamos ir dirbdamos su bendrais projektais.

**Aloyzas Sakalas (PSE).** – Gerb. pirmininke, 2008 m. buvo pradėtos kelios naujos regioninės iniciatyvos globojant Europos kaimynystės politikai. Nors finansinė priemonė buvo sukurta 2006 m., ji įrodė esanti pakankamai veiksminga, kai ji buvo nukreipta į ateitį.

ES nusprendė sustiprinti daugiašalį ir regioninį bendradarbiavimą su kaimyninėmis šalimis ir tarp jų. Priemonė jau sudaro galimybes ES gauti bendrą finansavimą iš kitų tarptautinių organizacijų ir bendradarbiauti su kitomis kaimyninėmis daugiašalėmis organizacijomis. Aktyviai pasinaudokime šiomis galimybėmis.

Antras momentas susijęs su finansinių asignavimų paskirstymu tarp mūsų kaimynių pietinėje bei rytinėje Viduržemio jūros pakrantėje ir mūsų rytų kaimynių. Pagaliau tai iškelia klausimą dėl ES politikos patikimumo. Todėl ES turi laikytis savo įsipareigojimų ir išlaikyti geografinį finansinių asignavimų paskirstymą, kaip nustatyta finansinėje perspektyvoje 2007–2013 m.

Tačiau yra kitas svarbus asignavimų atotrūkis tarp kaimynių. Kalbu apie lėšų, išleistų programoms ateities demokratijose, susijusiose su teisine valstybe ir žmogaus teisėmis, atotrūkį. Tarp 2007 ir 2010 m. 21 proc. bendrojo finansavimo rytinėms kaimynėms išleistas asignavimams demokratinio vystymosi rėmimui, bet pietinėms kaimynėms tai sudaro tik 5 proc. Prašau Komisijos atsižvelgti į šią problemą.

**Grażyna Staniszevska (ALDE).** – (PL) Gerb. pirmininke, finansavimo iniciatyvos Viduržemio jūros baseinui ir ateities Rytų partnerystei pagal Europos kaimynystės priemonę neturi kenkti, kaip yra šiandien, nė vienam iš šių regionų. Svarbu atsižvelgti į ypatingą tiek rytų, tiek pietų šalių partnerių pobūdį.

Pastarieji geopolitiniai įvykiai, susiję su mūsų rytinėmis kaimynėmis, aiškiai parodė, kad būtina geriau pritaikyti Europos kaimynystės politiką prie regiono poreikių. Ukraina gali pasitarnauti kaip pavyzdys. Didžiausiai rytinei Europos Sąjungos kaimynei turi būti pasiūlyti ypatingi stimulai ir pranašumai pagal Rytų partnerystę, kuri turės motyvuojantį poveikį šaliai, norinčiai įstoti į Europos Sąjungą. Be to, taip pat būtų svarbu pagreitinti trijų zonų nustatymą ir užbaigti derybas su Ukraina vizų laisvės tema.

EKP apima ne tik vyriausybės ir nacionalinių politikų veiklą. Todėl džiaugiuosi, kad pranešime pabrėžiama, jog reikalingas didesnis piliečių ir vietos valdžios institucijų socialinis dalyvavimas EKP planavimo ir įgyvendinimo prasme. Taip pat turime nepamiršti, kad, siekiant užtikrinti gerą, veiksmingą ir abipusiai naudingą bendradarbiavimą su kaimynėmis, labai svarbu ir naudinga turėti patirties ir gerosios patirties mainus bei mokymo iniciatyvas, įskaitant kaimyninių šalių kalbų mokymosi programas.

**Pierre Pribetich (PSE).** – (FR) Gerb. pirmininke, norėčiau pradėti kalbą pasveikindamas savo kolegą narį, K. Szymański, dėl jo subalansuoto pranešimo Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės apžvalgos tema.

Nepamirškime, kad pagrindinis šio pranešimo tikslas – išvengti naujų skiriamųjų linijų atsiradimo ar dar blogiau, susiskaldymo tarp išsiplėtusios Europos Sąjungos ir jos artimiausių geografinių kaimynių ir didinti svarstomo regiono, kaip visumos, stabilumą ir saugumą.

Taikos skleidimas – dažnai kartojamas noras ir tas, kuriam labai dažnai kliudo neapykantos ir nepakantumo realybė. Dėl tos priežasties tinkamas šios politikos veikimas iš dalies lemia Europos tarptautinę geopolitinę padėtį.

Kaip galėtume veiksmingai patikrinti šią kaimynystės ir partnerystės priemonę? Pagrindinis momentas gali būti įvertintas vienu žodžiu – ambicija.

Iš tikrųjų, daugiau ambicijų dialoguose su pilietine visuomene ir vietos valdžios institucijomis, siekiant išplėsti jų dalyvavimą šios priemonės sumanyme ir įgyvendinimo kontrolėje.

Daugiau ambicijų pagalbos rėmimo, turint tikslą išplėsti administracines, vietos ir regionines kompetencijas kaimyninėse šalyse, taip pat remti pilietinės visuomenės mainų programas.

Daugiau ambicijų demokratijos, teisinės valstybės ir žmogaus teisių srityse.

Tačiau šiai biudžeto paramai turi būti taikomas atrankos procesas, kad ji būtų prieinama tik tiems, kurie gali ja pasinaudoti, su konkrečios šalies požiūriu, pagal politinį sąlyginumą nepamirštant tobulinti politikos vertinimo. Taip pat būtina išaiškinti santykį tarp Europos kaimynystės politikos, pagrindų politikos *par excellence* ir regioninių iniciatyvų, pvz., Juodosios jūros sinergijos, Viduržemio jūros sąjungos ir ateities Rytų partnerystės.

Iš tiesų, susiaurindami politiką iki vis labiau ribotų geografinių teritorijų, rizikuojame prarasti bendrą kaimynystės politikos, kurią Europos Sąjunga nori vykdyti, kryptį, regimumą ir skaidrumą.

Tai kaina, kuria padidinsime Sąjungos sanglaudą ir sinchronizaciją, mūsų skirtas biudžetas bus visapusiškai paskirstytas norimomis kryptimis, o Europos Sąjunga pagaliau visiškai prisiims savo vaidmenį kaip stabilumo centras.

**Nicolae Vlad Popa (PPE-DE).** – (RO) Europos kaimynystės ir partnerystės priemonė reikšmingai prisidėjo prie santykių su kaimyninėmis Europos Sąjungos valstybėmis vystymo.

Viena finansavimo galimybė – Kaimynystės investicijų fondas, kuriame, be iš Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės skiriamos sumos, ES valstybės narės turi galimybę dalyvauti aukodamos. Mes žinome, kad finansavimas, kuriuo naudojasi Europos kaimynystės ir partnerystės priemonė, nėra pakankamas, kad būtų įgyvendinti ambicingi tikslai šioje srityje.

Raginame Europos Komisiją atlikti analizę dėl nuoseklesnio lėšų skyrimo šiai priemonei ateityje, ypač tokioje padėtyje, kuomet kitoms iniciatyvoms, pvz., Juodosios jūros sinergijai, taip pat reikia pakankamos finansinės paramos. Rumunija rėmė ir toliau remis Juodosios jūros regiono svarbą Europos Sąjungai, pagrįstą akivaizdžiomis galimybėmis, kurias šis regionas siūlo stabilumui, ekonominiam vystymuisi, energetiniam saugumui, piliečių saugumui ir aplinkos apsaugai.

**Silvia-Adriana Țicău (PSE).** – (RO) Europos kaimynystės ir partnerystės priemonė gali ir turi būti labiau naudojama Juodosios jūros regione. Mano nuomone, sinergija Juodosios jūros regione yra pozityvi, tačiau manau, kad šis regionas yra ypač svarbus geostrateginiu požiūriu ir nusipelnė labiau struktūrizuoto bendradarbiavimo sistemos, pagrįstos tos pačios apimties kaip Šiaurės Europos ar Viduržemio jūros sąjungos modeliu.

Europos kaimynystės ir partnerystės priemonė turi įnešti didesnę indėlį į transporto ryšių plėtojimą tarp Europos Sąjungos ir Juodosios jūros, taip pat tarp Europos Sąjungos ir Moldavijos Respublikos bei Ukrainos. Rumunija norėtų plėtoti daugiau bendradarbiavimo programų tarp Rumunijos ir Moldavijos Respublikos miestų. Pritariu programos CIUDAD, kuri skatina dialogo tarp miestų vystymąsi, paleidimui.

Bendrijos uostų, išsikūrusių prie Juodosios jūros, plėtra, suskystintų dujų terminalų statyba bei geležinkelių ir automobilių kelių tiesimo plėtra tarp valstybių Juodosios jūros regione ir valstybių narių – visa tai turi būti tarp prioritetų, kuriems bus naudojama ši priemonė. Be to, manau, kad ši priemonė taip pat turi būti naudojama bendradarbiavimui energetikos sektoriuje, taip pat elektros transportavimo į Vakarų Balkanų regioną infrastruktūros plėtrai ir integravimui.

**Pirmininkas.** – Turiu atsiprašyti Alexandru Nazare, kadangi dėl Biuro klaidos nesuteikėme jam žodžio įprastu laiku, nors jis buvo sąrašė. Suteiksiu jam žodį po procedūros „prašau žodžio“.

**Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk (UEN).** – (PL) Gerb. pirmininke, norėčiau atkreipti dėmesį į tris klausimus šioje diskusijoje. Pirma, labai svarbu išlaikyti geografinį padalijimą finansinės pagalbos iš ES biudžeto atžvilgiu Viduržemio jūros šalims ir Rytų Europos šalims, laikantis Finansinės perspektyvos 2007–2013 m. sąlygų, taip pat toliau teikti paramą šioms šalims Europos investicijų banko paskolų pavidalu. Mažiausios paskolų šioms šalims ribos, kurias numatė EIB 2007–2013 m. – 8,7 mlrd. EUR Viduržemio jūros šalims ir tik 3,7 mlrd. EUR Rytų šalims ir Rusijai – atrodo nepalankios Rytų Europos šalių požiūriu tuo, kad yra neproporcingos jų poreikiams.

Antra, svarbu, Rytų partnerystei remiant, skatinti bendradarbiavimą su šiomis šalimis energetikos srityje ir kurti sąlygas, kurios užtikrins energijos išteklį tiekimą iš šių šalių į Europą, taip aprūpindamos Europą alternatyvomis energijos tiekimo prasme. Trečia, galiausiai svarbu stiprinti ES ekonominę integraciją su Rytų partnerystės šalimis, išplečiant laisvosios prekybos zoną ir įtraukiant šias šalis, taip pat socialinės integracijos pagalba, kurios svarbiausias tikslas turi būti vizos reikalavimų panaikinimas ENPI gyventojams.

**Daniel Petru Funeriu (PPE-DE).** – (FR) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, formuodami politiką dėl kaimyninių Europos Sąjungos šalių, turime nepamiršti demokratijos trūkumo šiose šalyse. Tai iš jų istorijos kylantis demokratijos trūkumas. Tam, kad sukurtume demokratinę visuomenę, turime padaryti taip, kad visi šių šalių piliečiai turėtų supratimą apie demokratiją.

Pranešime aptariami – beje, teisingai – žmonių tarpusavio ryšiai. Klausiu jūsų, koks gali būti geresnis šių žmonių tarpusavio ryšių sukūrimo būdas, nei leidžiant šių šalių piliečiams laisvai keliauti į Europos Sąjungą?

Todėl raginu Tarybą leisti Moldavijos Respublikos, kuri, beje, vienintelė šalis, kalbanti oficialiąja Europos Sąjungos kalba, piliečiams keliauti Europos Sąjungoje be vizos. Žinoma, iki tokios priemonės priėmimo prašau Komisijos padaryti viską, kas būtina, kad būtų sukurtas ir veiktų „bendras vizų centras“ Kišiniove. Turime parodyti realų pavyzdį.

**Corina Crețu (PSE).** – (RO) Per pastaruosius šešis mėnesius Europos Sąjunga susidūrė su daug iššūkių, kurie išskėlė klausimus dėl jos vaidmens, sanglaudos ir gebėjimo veikti ir reaguoti.

Krizė Gruzijoje ir dujų krizė pabrėžė mums, kad mes negalime nuolat susidurti su grėsmėmis iš rytų, kurios nukreiptos į tarptautinį stabilumą ir mūsų energetinį saugumą.

Pritariu rytų tokiai ambicingai partnerystei, kokia siūloma pranešime, dar labiau dėl to, kad ji nukreipta į veiksmingesnį bendradarbiavimą ir Gruzijos atstatymo rėmimą, taip pat siūloma ateityje nustatyti laisvos prekybos zoną ir panaikinti vizos reikalavimus Europos Sąjungai.

Tačiau manau, kad turime teikti didesnę reikšmę padėčiai Moldavijos Respublikoje, iš kurios gauname nerimą keliančius signalus dėl žodžio laisvės ir rinkimų, kurie turi vykti šį pavasarį, vientisumo.

**Călin Căţălin Chiriţă (PPE-DE).** – (RO) Europos kaimynystės ir partnerystės priemonė yra labai svarbi Europos kaimynystės politikos sėkmei, ypač Rytų partnerystei ir bendradarbiavimui Juodosios jūros regione.

Rytų partnerystės projektas gali būti sėkmingas tik tuomet, jei jis turės finansavimą, reikalingą, kad būtų pasiekti aiškūs tikslai. Tuo pat metu turime supaprastinti veiksmų ir susijusių finansų poveikio Rytų partnerystėje vertinimo mechanizmus, kad kai kurios vyriausybės neišeikvotų ir netinkamai nepanaudotų Europos pagalbos prieš politinę opoziciją.

Mūsų veiksmai visada turi būti gerai apgalvoti, kad piliečiai matytų konkrečią naudą. Manau, kad Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės siūlomas Europos finansavimas turi suteikti pirmenybę priemonėms, kurių tikslas – užsienio bendradarbiavimas srityje, į kurią nukreipta Europos partnerystė.

Užsienio bendradarbiavimas turi konkrečią misiją – įnešti lemiamą indėlį į regioninę plėtrą, sukurti pasitikėjimą tarp kaimyninių valstybių ir internetinę harmoniją, o žmonių ir prekybos srautų užsienio judėjimo palengvinimas gali turėti ypač naudingą multiplikatoriaus efektą.

**Alexandru Nazare (PPE-DE).** – (RO) Europos kaimynystės ir partnerystės priemonė – labai svarbi stabilumo, demokratijos ir gerovės užtikrinimui šioje teritorijoje. Be to, ši priemonė neatpažįstamai pakeičia sienos sąvoką, apribojimo ir išskyrimo zoną bendradarbiavimo ir politinių ryšių zona.

Neseniai įvykę įvykiai į rytus nuo ES, apie kuriuos Rūmuose anksčiau buvo kalbėta, būtent dujų krizė ir krizė Gruzijoje, dar kartą parodė, kad reikalinga strategija, galinti užtikrinti, kad Europos Sąjunga atliks aktyvų vaidmenį šioje geopolitinėje teritorijoje. Turime priimti nuoseklesnį požiūrį bendraudami su teritorija į rytus nuo mūsų sienų. Mums reikia aiškių tikslų, atitinkančių ES interesus ir konkrečius mūsų partnerių poreikius.

Visiškai pritariu tokioms iniciatyvoms kaip Juodosios jūros sinergija ir Rytų partnerystė, kurios sutvirtina bendradarbiavimą su šalimis toje teritorijoje, ypač Moldavijos Respublika ir Ukraina, taip pat Kaukazo ir Kaspijos regiono valstybėmis. Mums taip pat reikia aktyvesnio dalyvavimo Juodosios jūros regione, kad būtų sukurtas pagrindas santykių su Turkija ir Rusija sustiprinimui, kadangi ši teritorija yra Europos Sąjungos, Turkijos ir Rusijos kaimynystėje.

Partnerystė taip pat yra sveikintinas stimulus dalyvaujančioms šalims, kurios norės kreiptis dėl Europos Sąjungos valstybės narės statuso, pvz., Moldavijos Respublika. Ši partnerystė gerokai pakelia abiejų pusių įsipareigojimo lygį.

Be to, norėčiau pasakyti keletą žodžių ir apie EURONEST iniciatyvą, kuri yra tik vienas konkretaus sprendimo pagerinti Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės taikymą tokiose valstybėse kaip Armėnija, Azerbaidžanas, Gruzija, Moldavija, Ukraina ar Baltarusija, pavyzdys.

Šios politikos taikymo nepagerinsime nepakeldami finansinės pagalbos lygio. Be būtinybės didinti finansinį paketą, turime kreipti dėmesį ir į tai, kaip šios lėšos leidžiamos.

Manau, būtina garantuoti skaidrumą lėšų skirstymo finansinių mechanizmų atžvilgiu. Taip pat manau, kad ištekliai turi būti paskirstyti turint omenyje pilietinės visuomenės dalyvavimą bendruose projektuose šalyse partnerėse ir piliečių mobilumo rėmimą šiose šalyse, įskaitant vizos reikalavimų palengvinimą.

**Benita Ferrero-Waldner, Komisijos narė.** – Gerb. pirmininke, manau, ši diskusija apie EKPP iš tiesų jau užbėgo už akių kitam Komisijos pranešimui apie rytų partnerystę. Daug idėjų, kurias jūs iškėlėte, yra Rytų partnerystėje ir esu tikra, kad kai jį gausite, tikiuosi, būsite visai patenkinti.

Leiskite pasakyti tik kelis dalykus. Aš, žinoma, esu labai dėkinga už daugelį pasiūlymų. Šioje Rytų partnerystėje pagrindinė mintis yra ta, kad norime dirbti su mūsų Rytų partnerėmis – Ukraina, Moldavija, Baltarusija – jei būtina, dėl demokratijos ir žmogaus teisių, taip pat su trimis Kaukazo šalimis dėl prekybos, siekdami sudaryti gilesnius asociacijos susitarimus, antra, dėl energetikos ir, trečia, dėl didesnio mobilumo. Kalbant apie jūsų pasiūlymus dėl bevizio režimo – pradėsime nuo vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo, nors net ir tai nėra lengva, kadangi daug valstybių narių to vis dar labai nenori. Tuomet, žinoma, yra įvairių rūšių platformų, kurias jau minėjau, pvz., platforma pilietinei visuomenei, energetikos ir transporto platformos, arba iš tiesų, kur gali būti keičiamasi gerąją patirtimi.

Dėl finansavimo galiu tik pasakyti, kad deja, neturiu daugiau laisvų lėšų. Žinoma – kaip visuomet sakau, būdama kaimynystės politikos motina – labiau norėčiau turėti daugiau. Jūs esate labai svarbi biudžeto valdžia,

tai prašau suteikti mums šansą ateityje ir realiai mus dėl to paremti. Tai liečia tiek Viduržemio jūros sąjungą pietuose, tiek Rytų partnerystę ir EKPP rytuose.

Šiuo metu yra tokie finansavimo skaičiai: 3,6 EUR vienam gyventojui per metus rytuose ir 3,4 EUR gyventojui per metus pietuose. Taigi, kaip matote, beveik tas pats lygis. Tačiau tuo pat metu – negana, nes esama didžiulių poreikių ir problemų. Todėl taip pat sukūrėme vadinamojo KIF – Kaimynystės investicijų fondo, kuris gali būti naudojamas didesniems projektams – idėją.

Tai viskas, ką galiu pasakyti šiame etape, bet turbūt vėlesniame etape, kai pradėsime aptarinėti Rytų partnerystę, galėsime leisti į smulkmenas. Bet kokių atveju ačiū jums už šią diskusiją ir už jūsų pasiūlymus. Jie labai dera su ta kryptimi, kuria einame.

**Konrad Szymański, pranešėjas.** – (PL) Gerb. pirmininke, norėčiau pasakyti kelias pastabas dėl šios diskusijos. Tvarkos supaprastinimas, stebėseną, kaip įgyvendinama kaimynystės politika, ir Europos Parlamento priežiūros vaidmuo – tai klausimai, kuriuos bandomė spręsti nuo 2005 m., ir atrodo, ne kažin ką galime padaryti šiuo atžvilgiu. Tačiau šiandien tikrai svarbu pridėti politinio turinio mūsų kaimynystės politikai. Šis politinis turinys apima tokius klausimus kaip vizos, bendra rinka ir energetika. Jei nesusidorosime su šiais iššūkiais, galime prarasti galimybę sukurti savo kaimynystę mūsų pačių sąlygomis. Laikas mums nepalankus. Šalys, kurios šiandien yra mūsų kaimynystėje, gali prarasti savo stabilumą ir pereiti prie kitų regioninės tvarkos nustatymo principų. Nebūsime patenkinti tokio rezultatu, o istorija gali jau nesuteikti tokios galimybės. Tokie įvykiai taip pat turės įtakos mūsų saugumui, todėl turime galvoti apie šią problemą visiškai savanaudiškai, būtent – turime galvoti apie Europos Sąjungos interesus, kad mūsų kaimynystė būtų stabilumo ir gausos teritorija.

Kalbant apie biudžetą, labai gerai žinau, kad daug šių Rūmų skyrių kaimynystės politikos gerinimo atžvilgiu sutaria dėl reikalų, susijusių su konkrečių šios politikos sričių bei tam tikrų regionų finansavimo, bet turime nepamiršti, kad kaimynystės politika yra tik viena iš biudžeto dalių ir kad niekas nepasikeis kitos finansinės perspektyvos metu. Jei pajėgsime tinkamai finansuoti Viduržemio, Rytų ir Juodosios jūros kaimynystes, visi būsimie nugalėtojai. Negalime siekti sėkmės vienoje kaimynystės dalyje kitos dalies sąskaita todėl, kad ES biudžetas sudarytas taip, kad to būtų išvengta. Turime labiau susitelkti ties ES biudžeto pertvarkymu, kad visos dalys (Viduržemio, Rytų ir Juodosios jūros) turėtų naudos iš būsimos finansinės perspektyvos.

**Marcin Libicki (UEN).** – (PL) Gerb. pirmininke, apgailestauju, kad B. Ferrero-Waldner, deja, negirdėjo puikaus K. Szymański pranešimo santraukos, nes ji vis dar užsiėmusi kitais dalykais.

**Pirmininkas.** – Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj.

#### **Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)**

**Alin Lucian Antochi (PSE), raštu.** – (RO) Visiškai palaikau pranešimo nuostatas, nukreiptas į Europos Sąjungos politinio įsipareigojimo valstybėms, kurioms taikoma EKPP, lygio kėlimą bei asociacijos susitarimų, kurie pritaikyti kiekvienai šaliai, pasirašymo perspektyvą.

Tam, kad ši politika būtų veiksmingai įgyvendinta, suinteresuotos valstybės turi visiškai atsiduoti demokratinės visuomenės reformos procesui. Veiksmingas reformų įgyvendinimas, ypač tų, kurios susijusios su demokratijos, teisinės valstybės ir žodžio laisvės sritimis, išlieka rimta problema šioms valstybėms ir yra priklausoma tiek nuo jų valdžios institucijų politinės valios, tiek nuo pilietinės visuomenės ir jų piliečių įsipareigojimo laipsnio.

Svarbu, kad šių šalių gyventojai suprastų, jog Europos integracija siūlo ne tik galimybę legaliai kirsti sienas, bet ir realią galimybę išvesti šalį iš aklavietės. Europos projektai turi numatyti konkretesnes išlygas ir specialias lėšas gyventojų informavimui.

Supažindinę gyventojus su integracijos nauda ir įsipareigojimais, kuriuos jie prisiima, šaliai įstojus į ES, juos aktyviai įtrauksime į demokratizacijos procesą visuomenėje ir gerokai sumažinsime valdančiojo elito gebėjimą naudoti prievartos priemones prieš opozicines politines partijas ir pilietinę visuomenę.

**Adam Bielan (UEN), raštu.** – (PL) Gerb. pirmininke, iniciatyva, kurią dar pernai palaikė Lenkija ir Švedija, šiandien jau nebėra diskusijų klausimas. Glaudesnis bendradarbiavimas su mūsų kaimynėmis iš kitos rytinės sienos pusės yra ne tik naudingas abiem pusėms, bet ir esminis bei strateginis Europos saugumo prasme.

Politinė ir ekonominė padėtis anapus mūsų rytinės sienos daro tiesioginį poveikį padėčiai visoje ES, mūsų ekonominei pusiausvyrai ir saugumui. Pernai buvo patikrintas Rusijos patikimumas santykių su kaimynais atžvilgiu – Kremlius patikrinimo neišlaikė.

Štai kodėl Europos kaimynystės politikos vystymui reikalingas mūsų aktyvus dalyvavimas Pietų Kaukazo regiono padėtyje ir įvykiuose, susijusiuose su artimiausiomis kaimynėmis. Šis dalyvavimas – būtina mūsų bendradarbiavimo konkrečiose srityse sąlyga. Kalbu apie paramą pilietinei visuomenei ir demokratinėms bei institucinėms reformoms, taip pat garantuojant Europos energetinį saugumą. Parodykime, kad galime būti pagrindiniu žaidėju Rytuose ir neleisti Rusijai įgyvendinti savo neoimperialistinio žaidimo plano.

**Janusz Lewandowski (PPE-DE), raštu. – (PL)** Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės naudojimas tiek pietinės, tiek rytinės Europos kaimynystės politikos finansavimui neturi būti įgyvendinamas pakenkiant bet kuriam iš šių regionų. Kalbant apie šio finansavimo naudojimą, ypač svarbu užtikrinti kitų šaltinių skaidrumą, įskaitant privatų finansavimą.

Derybų dėl naujo ES ir Rusijos susitarimo metu turime susitelkti ties didesniu bendradarbiavimu iš Rusijos pusės, nustatant aiškius finansinio bendradarbiavimo prioritetus, kurie turi lemti geresnį planavimą ir daugiametį programavimą dėl pagalbos, garantuojant, kad bet kokia Rusijos valdžios institucijoms skirta finansinė pagalba prisidės prie demokratinio standartų Rusijoje stiprinimo ir užtikrinimo, kad bus daugiau bendrų projektų, skirtų finansavimui.

Taip pat norėčiau pabrėžti veiksmingų politinių sąlygų ir garantijų nustatymo būtinybę, siekiant užtikrinti, kad pagalbą Baltarusijai piliečiai nedelsiant tiesiogiai pajus ir kad šios pagalbos netinkamai nepanaudos valdžios institucijos, kad užpultų savo politinius oponentus. Europos Sąjunga turi veiksmingiau remti pilietinę visuomenę ir politines partijas, ginančias demokratiją.

Pastarieji geopolitiniai įvykiai Europos Sąjungos Rytų kaimynystėje pabrėžia, kaip svarbu toliau vystyti Europos kaimynystės politiką, veiksmingiau ją pritaikant partnerių reikmėms, kurios apima aktyvesnę ES dalyvavimą Juodosios jūros regione.

**Marianne Mikko (PSE), raštu. – (ET)** Kaip Europos Sąjungos Moldavijos delegacijos vadovė, savaime aišku, domiuosi EKPP Rytų dimensijos vystymusi.

Visiškai suprantu ir palaikau pietinių Europos Sąjungos valstybių narių interesus skatinti EKPP pietinės dimensijos vystymąsi. Tuo pat metu esu įsitikinusi, kad negalime nepaisyti mūsų kaimynių rytuose. Mūsų bendrų namų saugumo ir gerovės požiūriu mums vienodai svarbios tiek rytinės, tiek pietinės kaimynės.

Remiantis dabartine sistema, kuri galios iki 2010 m., EKPP lėšos padalijamos netolygiai – 70 proc. tenka pietinei dimensijai ir tik 30 proc. – rytinės dimensijos šalims. Naujos diskusijos dėl finansavimo prasidės šiemet. Nuoširdžiai tikiuosi, kad dabartinė sistema bus pataisyta šių diskusijų metu ir kad ateityje lėšos bus pagrįstai padalytos tolygiai.

Dėl pastarosios vasaros įvykių – turiu omenyje Rusijos ir Gruzijos konfliktą – mūsų rytinės kaimynės, mano nuomone, pagrįstai tikisi didesnės pagalbos iš ES dėl stabilumo gynimo. ES dalyvavimas neturi apsiriboti tik deklaratyvia politine parama, bet turi apimti ir labai realų bendradarbiavimą bei pagalbą įgyvendinant reformas.

Nepaprastai džiaugiuosi, kad Estija yra viena iš penkiolikos neseniai įkurto Kaimynystės investicijų fondo narių steigėjų. Dabartinio ekonomikos nuosmukio metu 1 mln. EUR asignavimas yra didelis ir konkretus veiksmas.

**Toomas Savi (ALDE), raštu. – Gerb. pirmininke, pritariu nuomonei, kad „Rytų partnerystė neturi kliudyti kaimyninių šalių norui tapti Europos Sąjungos narėmis“, kaip buvo pareikšta pranešime. Galimos būsimos narystės paskata – sudėtinė Rytų partnerystės dalis, kadangi ji sudaro sėkmingo sąlyginio požiūrio pagrindą.**

Nors pažanga užbaigto demokratinio perėjimo kryptimi skiriasi kiekvienoje šalyje, – Baltarusijoje būta tik nedidelių žingsnių į priekį, o Ukrainoje ir Gruzijoje buvo padaryta reikšmingų žingsnių, – Europos Sąjunga visada turi išsaugoti galimybę Rytų kaimynystės šalims prisijungti prie ES, kadangi pastangos sukurti veikiančią demokratiją, teisinę valstybę ir pagarbą žmogaus teisėms kartais gali nualinti iki atkritimo.

Pagrindinis Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės bei stojimo paskatos Armėnijos, Azerbaidžano, Gruzijos, Moldavijos, Ukrainos ir Baltarusijos atžvilgiu tikslas – užtikrinti nuolatinę pažangą link konsoliduotos demokratijos tose šalyse.

## 23. Veiksmų, nepatenkančių į oficialios vystymosi pagalbos sritį, finansavimas šalyse, kurioms taikomas Reglamentas (EB) Nr. 1905/2006 (diskusijos)

**Pirmininkas.** – Kitas klausimas – T. Bermano pranešimas (A6-0036/2009) Plėtros komiteto vardu dėl veiksmų, nepatenkančių į oficialios vystymosi pagalbos sritį, finansavimo šalyse, kurioms taikomas Reglamentas (EB) Nr. 1905/2006 2008/2117(INI)).

**Thijs Berman, pranešėjas.** – (NL) Man taip pat džiugu, kad N. Deva atsisėdo, kadangi dabar B. Ferrero-Waldner mane išgirs, o tai didelė paguoda.

Ši beprecedentė ekonomikos krizė, kuri labai jaučiasi, reiškia naują nelaimę besivystančioms šalims. Dėl šios krizės krinta žaliavų kainos, mažiau investuojama, mažiau prekybos kreditų ir mažiau pinigų imigrantai siunčia į namus. O visų turtingųjų šalių bendrasis vidaus produktas sparčiai mažėja, tai reiškia, kad biudžetas vystomajam bendradarbiavimui taip pat mažinamas, nes jis sudaro 0,7 proc. BVP, ar bent jis toks turėtų būti, ir net tuomet dauguma šalių nesugeba įvykdyti savo pažadų.

Tai diskusijos apie naująją politinę priemonę kontekstas. Jei Ispanijos studentai gauna stipendiją kelių mėnesių studijoms Lotynų Amerikoje, arba atvirkščiai, tuomet šie mainai yra naudingi, reikalingi ir pageidaujami, bet toks kaip šis projektas negali būti finansuojamas lėšomis, skirtomis kovai su skurdu. Nors ES finansavimui šioje srityje turi būti pritariama, tai ne kova su skurdu. Gniuždo tai, kad turime atšaukti tokius kaip šis projektus tik todėl, kad nėra teisinio pagrindo jų finansavimui.

Štai kodėl ieškojome paprastos priemonės, dėl kurios ES galėtų įgyvendinti politiką besivystančiose šalyse, kurios, kalbant iš esmės, nepatenka į kovos su skurdu kategoriją. Turi būti surastas finansinis šaltinis ir teisinis pagrindas, nepatenkantis į plėtros politiką. Todėl teisinis pagrindas negali būti įtvirtintas Nicos sutarties 179 straipsnyje, nes tai ir yra įstatyminis pagrindas plėtros politikai, kurio šiuo atveju turime išvengti.

Pačios ES interesai – Europos studentų studijų kelionės – negali būti finansuojamos pagal 179 straipsnį. Dar daugiau, ES, leisdamą plėtrai skirtas lėšas, turi tenkinti teisėtai nustatytus kriterijus vystomojo bendradarbiavimo atžvilgiu – ypač kovos su skurdu kriterijus.

Šiek tiek kūrybingumo ir rasite kitus šaltinius. Pramoninių šalių priemonės išplėtimas – galimybė, kurią iškėlė Užsienio reikalų komitetas ir kurį palaiko mano komitetas. 150, 151 ir 170 straipsnių derinys – švietimas, kultūra ir moksliniai tyrimai – taip pat gali būti galimybė. Šio jungtinio teisinio pagrindo pagalba Europos Parlamentas išlaikytų visą bendro sprendimo procedūrą šios priemonės atžvilgiu, ir iš plėtros politikos lėšų nebūtų paimti pinigai, apie 13 mln. EUR šiuo metu. Jie nebūtų paimti ir iš užsienio politikos lėšų.

Kaip pranešėjas – ir Vystymosi komitetas palaikys mane šiuo klausimu – negaliu sutikti su 179 straipsniu, kaip teisiniu pagrindu. Jei taip būtų, ši nauja priemonė taptų neveiksminga, nes jos tikrasis tikslas – užkirsti kelią tam, kad vystymosi fondai nebūtų naudojami kitais tikslais. Todėl neturi būti teisinio pagrindo šiai priemonei, dėl kurio tai taptų privaloma.

Dėl šios priežasties prašau Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) ir Europos demokratų frakcijos atšaukti savo pakeitimą ypatingos skubos tvarka. Jis prieštarauja mūsų bendram troškimui apsaugoti vystomojo bendradarbiavimo biudžetą net ekonomikos krizės laikotarpiu.

**Benita Ferrero-Waldner, Komisijos narė.** – Gerb. pirmininke, pirmiausia, norėčiau patvirtinti Komisijos vardu duotą pažadą atlikti finansinių priemonių 2009 m. laikotarpio vidurio persvarstymą. Tai atsiliepiamas į Parlamento prašymą galutinių derybų dėl priemonių metu.

Ši apžvalga bus komunikato forma, prireikus, jį lydės teisės aktų pasiūlymai. Šio komunikato priėmimas numatomas 2009 m. balandžio mėn. ir yra įtrauktas į Komisijos teisėkūros darbo programą.

Apžvalga yra apie priemonių įgyvendinimą. Ji turi būti atskirta nuo kito šiuo metu atliekamo laikotarpio vidurio persvarstymo, – taip pat numatyto reglamentuose, – kuris susijęs su programavimo dokumentais ir strateginiais dokumentais 2011–2013 m. Šis naujasis programavimas bus kruopštaus demokratijos įvertinimo ratas, kaip pirmoji programavimo užduotis, apimanti 2007–2010 m.

Abu uždaviniai yra skirtingi, bet jie papildo vienas kitą. Svarbu nustatyti klausimus, susijusius su priemonėmis prieš naująjį programavimo laikotarpį. Strategijos ir programavimo apžvalga vyks 2009 m., kad 2010 m. būtume pasirengę Parlamento atliekamam kruopščiam demokratijos įvertinimui.

Kalbant apie Vystomojo bendradarbiavimo priemonę (VBP), mūsų išankstiniai svarstymai patvirtina klausimą, kuris bus apžvalgos esmė: įstatymų spragos dėl su OPV nesusijusios veiklos šalims, kurioms taikoma VBP.

Kas yra ši su OPV nesusijusi veikla? Ji įvairaus pobūdžio, bet dabartiniai keturi paruošiamieji veiksmai, kuriuos inicijavo Parlamentas, puikiai paaiškina, apie ką kalbame: bendradarbiavimas su vidutiniškas pajamas gaunančiomis šalimis Azijoje ir Lotynų Amerikoje, kurioms netaikoma VBP, ir verslo bei mokslo mainai su Kinija ir Indija.

Kalbant apie šios rūšies veiklą, sutinkame su jumis dėl poreikio turėti teisės aktus, taikomus priemonėms, palaikančioms ES susirūpinimą VBP šalyse. Tai gali būti padaryta arba nauju teisiniu dokumentu, arba keičiant egzistuojantį Pramoninių šalių priemonės (ICI) reglamentą.

Kai parengėme naująsias išorinių santykių priemones 2006 m., sutarėme, kad jos turi apimti ir mūsų vidaus politikos išorinę dimensiją. Sutarėme, kad tai gali būti padaryta pagal teisinį išorinių veiksmų pagrindą. Tai buvo žymus supaprastinimas palyginti su ankstesne padėtis.

Komisijai bus sunku vadovautis šiuo požiūriu. Mes manome, kad teisinis pagrindas turi atspindėti priemonės tikslus ir turinį. Pripažįstame, kad yra problema dėl su OPV nesusijusios veiklos. Pagal savo pobūdį tokia veikla nelaikoma pagalba plėtrai. Todėl pasiūlymas, susijęs tik su tokia veikla, nepatenka į vystomąjį bendradarbiavimą – pagal 179 straipsnį, kaip minėjote.

Atsižvelgdami į tai, kad norime aprėpti žinomą su OPV susijusią veiklą, atrodo, kad Sutarties 181a straipsnis bus tinkamiausias teisinis pagrindas, kadangi jis apima ekonominį, finansinį ir techninį bendradarbiavimą. Tačiau prieš pateikdama bet kokią pasiūlymą, Komisija atidžiai apsvarstys klausimą, atsižvelgdama į Parlamento poziciją, kad galėtume užbaigti savo pasiūlymus prieš rinkimus, kaip žadėjome.

Galiausiai matau, kad pranešime raginama ieškoti daugiau išteklių. Mums teks tai išnagrinėti. Jūs žinote, kokia įtempta padėtis dėl finansinės programos 4 eilutės. Galima įrodinėti, kad kylančios šalys išgyvena pereinanąjį laikotarpį ir kad dabartinis pagalbos paketas turi lydėti tą perėjimą, tai yra, turi būti palaipsniui perėjimas nuo koncentracijos į plėtrą iki su OPV nesusijusios veiklos. Išnagrinėsime tai, kaip savo apžvalgos dalį.

Tai pradiniai Komisijos pasvarstymai dėl pranešimo, kurį šiandien aptariame. Laikome jį geru pagrindu mūsų bendram darbui ir nekantrauju išgirsti, ką pasakys nariai.

**Vicente Miguel Garcés Ramón**, *Biudžeto komiteto nuomonės referentas*. – (ES) Gerb. pirmininke, Biudžeto komitetas mano, kad labai svarbu, jog kiekviena biudžetinė priemonė būtų aiškiai atskirta. Todėl atrodo, kad realiausia galimybė būtų naujos priemonės veiksmų, išskyrus viešąją pagalbą vystymuisi, finansavimui šalyse, kurioms taikomas Reglamentas, sukūrimas.

Žiūrint iš biudžetinės pusės, finansavimo pasiūlymas iš Vystymosi komiteto neatrodo pakankamas, nes šių pinigų nėra, o šioms eilutėms nėra lėšų, paskirstytų daugiamėčiu pagrindu. Yra finansavimas 2009 m., bet ne ilgiau.

Bet kokių atveju, atsižvelgiant į tai, kad šios naujos bendradarbiavimo priemonės finansavimas turi būti suderintas su 2007–2013 m. finansine programa, verta pabrėžti finansinės programos laikotarpio vidurio persvarstymo svarbą. Tai leistų pritaikyti skirtingų eilučių viršutines ribas.

**Nirj Deva**, *PPE-DE frakcijos vardu*. – Gerb. pirmininke, nuoširdžiai džiaugiuosi Komisijos narės B. Ferrero-Waldner ką tik padarytu pareiškimu ir prašau savo politinės frakcijos atmesti savo pakeitimą, kad šis pranešimas būtų priimtas. Jei ne, atsidursiu gana sudėtingoje padėtyje, bet turėsiu palaikyti Socialistų pranešėją šiuo klausimu.

Turiu pasakyti, kad manau, jog plėtros priemonė skirta plėtros tikslams. Bet jei pažvelgtume į tai, ką suteikia plėtros priemonė, – ypač 179 straipsnis, – esant net ne visiems apribojimams, OPV priemonė leidžia remti muziejus, bibliotekas, menus, muziką mokyklose, sporto mokymo įstaigas ir varžybas – visa tai laikoma OPV. Bet, aišku, koncertinių turų ir sportininkų kelionių išlaidų finansavimas nelaikomas OPV. Kultūrinės programos besivystančiose šalyse, kurių pagrindinis tikslas – skatinti donoro kultūrinės vertybes, nelaikomas OPV. Į ją neįeina karinė pagalba, bet įeina taikos palaikymas. Ji apima daugybę įvairios veiklos – net civilinės policijos darbą, siekiant aprūpinti ir padidinti policininkų mokymo pajėgumus, kareivių demobilizaciją, rinkimų stebėjimą, minų ir fugarų pašalinimą – visa tai yra OPV.



Štai ir klausiamo savęs šiame Parlamente, kiek dar gaišime laiką kalbėdami šia tema, kai iš tikrųjų OPV priemonė taikoma pagrindinei darbo sričiai. Taigi, pritariu Komisijos narės B. Ferrero-Waldner pareiškimui, kad 181a straipsnis yra tam, kad būtų galima ieškoti lėšų, siekiant padaryti tai, ką kai kurie mano kolegos tikisi padaryti.

**Ana Maria Gomes, PSE frakcijos vardu.** – Gerb. pirmininke, labai svarbu užpildyti dabartinę teisės aktų spragą dėl su OPV nesusijusios veiklos šalyse, kurioms taikoma VBP. Šis pasiūlymas, kad priemonė gali užpildyti šią spragą, turi nedviprasmiškai išlaikyti VBP kaip priemonę OPV veiklai, ir jis turi numatyti aiškų atskyrimą tarp finansinių šaltinių, skirtų grynai OPV vystomajam bendradarbiavimui, ir tų, kurie skirti kitos su OPV nesusijusios veiklos vystomojo bendradarbiavimo su besivystančiomis šalimis rūšims. Šis atskyrimas pats savaime yra labai svarbus politinis pranešimas ir jis suteiks tinkamą regimumą ES vystomojo bendradarbiavimo politikai.

Naujoji ar persvarstyta priemonė taip pat turi būti pakankamai plati, kad apimtų daugybę veiksmų, kurie neatitinka EBPO ir PVK gairių, bet kurie yra labai svarbūs ES bendradarbiavimui su besivystančiomis šalimis, pvz., Akkas dujų telkinių plėtojimas Irake arba bendradarbiavimas aviacijos saugumo klausimu su Indija. Štai kodėl ne visai sutinku su siūlomu ribojančiu teisiniu pagrindu. Visiškai palaikau Komisijos narę B. Ferrero-Waldner, kuri mano, kad 181a straipsnis, galimas dalykas, tinkamesnis teisinis pagrindas, kuris numatytų mano pabrėžiamas šių rūšių problemas. Manęs neįtikino ir PPE-DE frakcijos pristatyto pakeitimo alternatyva, dėl kurios turime balsuoti rytoj.

Todėl tikiuosi, kad mūsų pranešėjui Thijsui Bermanui vadovaujant, galime rasti daugiau laiko nuodugnesnei diskusijai šiuo klausimu ir apsvarstyti geriausią teisinį pagrindą, būtent Komisijos narės B. Ferrero-Waldner pateiktą pasiūlymą.

**Toomas Savi, ALDE frakcijos vardu.** – Gerb. pirmininke, norėčiau padėkoti Thijsui Bermanui už jo pranešimą. Jis pabrėžia svarbų vystymosi pagalbos aspektą, kurį Komisija, mano nuomone, turi rimtai apsvarstyti. Tokia veikla, kaip kultūrinių, mokslinių ir ekonominių mainų programos, piliečių ryšiai su piliečiais ar politinis dialogas, deja, nepatenka į egzistuojančius Europos teisės aktus, ir tai tik keli pavyzdžiai.

Europos Sąjunga, įvairioms agentūros globojant, sudarė daugybę programų ir finansinių priemonių, kurių kiekviena apima tik tam tikrus ribotus problemų, su kuriomis šiuo metu susiduria besivystančios šalys, aspektus. Manau, kad be Vidurio Europos Sąjungos agentūros ir visapusiškos bei nuoseklios politikos, pastangos, kurias rodome, siekiant pagerinti padėtį besivystančiose šalyse, nėra pakankamos.

Visi sutinkame, kad Europos Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo politikos tikslas – pasiekti kiek įmanoma daugiau žmonių, kuriems reikalinga pagalba, tačiau pasirinkome gana nepatogų kelią į tą tikslą. Šiuo metu Europos Sąjunga yra tiek instituciškai susiskaidžiusi, tiek turinti teisinių trukdžių, kai kalbame apie vystymosi pagalbą. Šiame labai sveikintiname pranešime kalbama apie tokių trūkumų rezultatus.

Europos Sąjunga ir jos valstybės narės įnešė milžinišką indėlį į oficialią vystymosi pagalbą ir tai neturi būti nuvertinta, bet dar daug ką reikia padaryti, siekiant padidinti institucinių pagrindų sistemos veiksmingumą ir efektyvumą bei teisės aktų, apimančių vystymosi pagalbą, atitikimą.

**Michael Gahler (PPE-DE).** – (DE) Gerb. pirmininke, kalbant atvirai, nustebau, kad T. Bermano pranešimas jau buvo parengtas ir pasiūlymas buvo pristatomas prieš užbaigiant G. Mitchello pranešimą – faktinį pranešimą, turintį įvertinti su VBP įgytą patirtį.

Mano kolega narys yra teisingas savo pasiūlymo esme. Atsižvelgiant į VBP sumanymą, įstatymų spraga buvo neišvengiama. Palaikau išvadą, kad reikalinga kita priemonė, kad būtų užpildyta spraga dėl su OPV (Oficialia vystymosi pagalba) nesusijusios veiklos. Galiu įsivaizduoti abi alternatyvas, kurias jis siūlo savo pranešimo 3 skirsnyje.

Tačiau norėčiau paaiškinti, kad su OPV nesusiję veiksmai svarbūs ir šalies vystymuisi – ginčijamasi tik dėl teisinio pagrindo pasirinkimo. Mano nuomone, šiuo atžvilgiu pranešėjas ir jo komitetas stovi prieš visą likusį pasaulį. Vystymosi komitetas renkasi siaurą 179 straipsnio aiškinimą, todėl turi griebtis straipsnių, skirtų vidaus politikai, kaip teisinio pagrindo. Užsienio reikalų komitetas, Teisės reikalų komitetas, Parlamento teisės tarnyba, ETT, Taryba ir Komisija – visi skirtingai skaito 179 straipsnį.

Todėl mes, Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) ir Europos demokratų frakcija, šiandien priėmėme sprendimą neatmesti šio pasiūlymo rytoj, bet pateikti pakeitimą, norėdami pakeisti numatytą teisinį pagrindą, nepalaikysime ir atidėjimo, kadangi sutinkame, kad ginčijamasi tik dėl teisinio pagrindo šiame reikale. Todėl esu tikras, kad rytoj pasieksime aiškumą šiuo klausimu.

**Corina Crețu (PSE).** – (RO) Mūsų kolegos nario T. Bermano pranešimas pateikia aiškų sprendimą, kaip užpildyti spragą teisės aktų struktūroje dėl išorinių veiksmų, kurie nelaikomi nenumatytais atvejais ir kurie nepatenka į vystymosi veiksmų kategoriją, kaip apibrėžta Vystomojo bendradarbiavimo priemonėje, finansavimo.

Tokios rūšies veiksmų finansavimas yra svarbus iš politinės perspektyvos, kadangi jis gali užtikrinti nuolatinį Europos Sąjungos dalyvavimą šalyse ir regionuose, kurie jau perėjo pradinio vystymosi etapą. Tačiau nepaprastai svarbu, kad lėšos, naudojamos šių veiksmų finansavimui, neateitų iš šaltinių, skirtų plėtrai – jos turi ateiti iš skirtingų biudžeto eilučių.

Šiame pranešime reikalaujama teisės akto pasiūlymo tikslas – skatinti vystymąsi ir nevaržyti jo, sumažinant lėšas plėtros politikai kitų priemonių naudai. Štai kodėl labai svarbu, kad atsispindėtų takoskyra tarp veiksmų, numatytų Vystomojo bendradarbiavimo priemonėje, ir tų, kurie numatyti naujojoje teisės aktų nuostatoje, kai nustatomos lėšos, skirtos jų finansavimui.

**Mairead McGuinness (PPE-DE).** – Gerb. pirmininke, pirmiausia, norėčiau padėkoti pranešėjui už šį pranešimą. Pritariu jo pirmai pastabai apie ekonomikos krizę, jos ypatingą poveikį besivystančiam pasauliui ir, iš tiesų, tą faktą, kad nepasieksime mūsų 0,7 proc. tikslo pagalbos klausimu. Labai gaila, kadangi išsivysčiusiam pasauliui atsisaukus, besivystantis pasaulis tikrai patirs didžiausią smūgį.

Atvykau į šią diskusiją, nes norėjau išgirsti argumentus apie teisinius pagrindus. Man atrodo, kad baiminamasi, jog biudžetas bus per mažai paskirstytas. Vadinkime daiktus tikraisiais vardais. Leiskite pacituoti pagalbos agentūrą, kuri šiandien su manimi susisiekė: „Palaikydami Parlamento prašymą dėl finansavimo priemonės su OPV nesusijusiai veiklai besivystančiose šalyse, tvirtai tikime, kad tai turi būti nustatyta teisiniu pagrindu, tinkamu veiklai, kurios finansavimui jis skirtas. Naudoti 179 straipsnį kaip teisinį pagrindą veiklai, nesusijusiai su plėtra, aiškiai netinka, kadangi tai prieštarautų tiek EB sutarčiai, tiek Bendrijos teisynei. Jis taip pat sudaro galimybę, kad ateityje su OPV nesusijusi veikla galės būti finansuojama iš biudžeto eilučių, skirtų tikrai plėtros veiklai. Mes labai tikimės, kad pakeitimas bus atmestas.“

Taigi, kaip PPE-DE frakcijos narė, šį vakar esu čia, kad išklausyčiau abi šio ginčo puses, taip pat iškelčiau lobistinę nuomonę, kurią gaunu iš labai nuoširdžių žmonių vystymosi srityje, į kurių rūpesčius turiu atkreipti dėmesį.

Pakartojau nuomonę, kad jei būtume užtvindyti lėšomis, mūsų teisinis pagrindas galbūt nesudarytų mums tiek bėdos. Problema ta, kad nesame užtvindyti lėšomis. Esama susirūpinimo tarp tų, kurie dalyvauja plėtros darbotvarkėje, – pagrindinis rūpestis, – ir baimės, kad turimi pinigai bus paskirstyti per daugelį veiklos rūšių. Tačiau aš ir toliau esu tikra.

**Paul Rübigen (PPE-DE).** – (DE) Gerb. pirmininke, gerb. Komisijos nare B. Ferrero-Waldner, ponios ir ponai, noriu aptarti ne teisinį, o išlikimo pagrindą. Mažosios ir vidutinės įmonės atlieka labai ypatingą vaidmenį šiame reikale. Kreditingumas yra ypač svarbus finansų krizių metu, kad šios įmonės vis dar galėtų gauti mikrokreditą.

Noriu ypač pabrėžti, kad mikrokredito priemonė iš tikrųjų tvirtai įrodė savo vertę visame pasaulyje ir kad ypač pagal PPO derybų turą, kuris, tikimės, artėja prie baigiamųjų etapų, turime svarstyti, kaip atitinkamai palengvinti prekybą nukentėjusioms šeimoms šiuose regionuose.

Juk gerovė sukuriama ten, kur kažkas gaminama, kur žmonės gali patys išgyventi iš pajamų ir išmaitinti savo šeimas. Jei ir be to jie sugebės ką nors parduoti, gerovė garantuota. Būtent tai turėdamas galvoje, tikiuosi, kad plėtros politika pasuks reikiama kryptimi.

**Benita Ferrero-Waldner, Komisijos narė.** – Gerb. pirmininke, išgirdus visas skirtingas nuomones, pasidaro aišku, kad pagrindinis narių rūpestis – teisinio pagrindo pasirinkimas.

Savo įžangoje konstatavau kryptį, kuria siekia eiti Komisija, bet, aišku, būsiu labai laiminga imdamasi ir jūsų pasiūlymų.

Jūs žinote, kad norime geriausios pagalbos vystymuisi visoms šalims, ir tai – mūsų mąstymo esmė. Tad dirbkime kartu, kad surastume teisingą sprendimą.

**Thijs Berman, pranešėjas.** – Gerb. pirmininke, aš ne teisininkas ir neišmanau teisės, bet žinau, kad neturėtume išplėsti teisinių tekstų išaiškinimų. To baiminuosi, jei naudosisime 181a straipsnį, kadangi jame kalbama apie ekonominį ir techninį bendradarbiavimą, o mes kalbame apie studentus, kurie vyksta į užsienį mainų tarp

universitetų pagrindu. Tai šiek tiek pavojinga. Aš tam neprieštaraučiau, jei Komisija vertina tai, kaip išeitį su OPV nesusijusiai veiklai, kurią visi laikome reikalinga ir svarbia, ir aš su tuo sutiksiu. Turbūt esu susirūpinęs, nes esu žurnalistas. Man patinka tekstai ir rimtai priimu žodžius, o tai Europos esmė – jos humanizmas, rimtas tekstų priėmimas ir rimtas kalbos priėmimas. Turite būti labai atidūs vartodami žodžius, taigi, 181a straipsnis yra galimybė, bet nesu labai ja patenkintas.

Tačiau buvau laimingas dėl Mairead McGuinness padarytos pastabos, kad ją reikėjo įtikinti. Ji airė, ji turi savo įsitikinimus ir jos principai tvirti kaip ir mūsų visų. Jei neįmanoma rytoj pasiekti susitarimą dėl teisingo teisinio pagrindo, tuomet norėčiau, kad jis būtų grąžintas atgal mano komitetui ir neskubėdami nuspręstume dėl tinkamo teisinio pagrindo, nes visi žinome, kad su OPV nesusiję veiksmai yra reikalingi.

Dėkoju Komisijai už jos pastabą, kad su OPV nesusiję veiksmai laikui einant taps vis svarbesni besivystančiose šalyse, vidutiniškas pajamas gaunančiose šalyse ir pan. Visi sutinkame dėl jų reikalingumo ir dėl būtinybės surasti teisinį pagrindą. Kai kurie iš mūsų sutinka, kad 179 straipsnis nėra pagrindas, kurio ieškome.

Jei negalėsiu pasiekti susitarimo su PPE-DE frakcija prieš mūsų balsavimą rytoj vidurdienį, – bus gaila, – prašysiu, kad būtų persiūsta atgal mano komitetui. Aš pasirengęs tai padaryti ir aš tai padarysiu, kai rytoj bus balsuojama už pakeitimą. Man būtų labai gaila, jei tokia būtų PPE-DE frakcijos pozicija todėl, kad visi sutinkame dėl būtinybės išlaikyti pagalbą vystymuisi tokia lygyje, kokiame ji yra šiandien, ir mes visi žinome, kad ji mažėja su ekonomikos krize.

**Pirmininkas.** – Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj.

#### **Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)**

**Angelika Beer (Verts/ALE), raštu.** – (DE) Naujųjų užsienio politikos finansavimo priemonių apžvalga atskleidė bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis trūkumus, taigi siūlome pertvarkyti pramoninę priemonę.

Užsienio reikalų komitetas nemano, kad palanku nustatyti naująjį teisinį pagrindą priemonei dėl kelių bendradarbiavimo sričių. Be to, šiuo metu numatytos politikos sferos (kultūra, jaunimas, moksliniai tyrimai) yra pasiskolintos iš Europos vidaus politikos ir iki šiol nebuvo skirtos apibrėžti bendradarbiavimui su trečiosiomis šalimis. Tai vienas iš neaiškumų, kurie kelia nerimą Užsienio reikalų komitetui. Kas nutiks, jei, pvz., artimiausioje ateityje, bus norima bendradarbiauti su kitomis šalimis klimato politikos klausimais? Ar turime kiekvieną kartą instrumentui sukurti naują teisinį pagrindą? Ar darysime tai kiekvieną kartą, atsiradus pasikeitimui bendradarbiavimo srityje?

Užsienio politikos priemonių pertvarkymas – labai svarbus mums visiems, taigi turi būti aišku, kad nekovojame vienas su kitu.

Tai vienintelė priežastis, kodėl Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas, kartu su antruoju pranešėju iš Užsienio reikalų komiteto, pirmadienį atmetė pakeitimą.

Turinio prasme mes manome, kad mūsų pasiūlymas yra toliaregiškesnis ir kad jis sudaro galimybes nuosekliai užsienio politikai. Tačiau šis pranešimas – tai tik rekomendacija Komisijai. Pažiūrėsime, ką ji su juo padarys.

**Sirpa Pietikäinen (PPE-DE), raštu.** – (FI) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, Europos Sąjunga yra didžiausia pagalbos vystymuisi donorė pasaulyje, teikianti 60 proc. viso finansavimo. Pagrindinis Europos Sąjungos, kaip svarbiausios vystomojo bendradarbiavimo veikėjos, vaidmuo turi būti ir toliau ateityje stiprinamas.

Siekiant stabilizuoti besivystančių šalių ekonomiką ir atnešti joms taiką, labai svarbu, kad Europos Sąjunga laikytųsi savo tikslo iki 2015 m. padidinti savo vystymosi pagalbos dalį 0,7 proc. BVP. Tačiau vien šito neužteks.

Svarbu pasiekti bendrą nuoseklumą vystomajame bendradarbiavime tarp skirtingų institucijų. Reikia imtis finansinių investicijų ir projektų, skirtų infrastruktūrai kurti, ir dėl labiau tenkinančio žmogaus teisių supratimo laikymosi, kad jie paremtų vienas kitą. ES reikia sukurti reikiamas priemones nuoseklios plėtros politikos priemonėms įgyvendinti.

Tačiau dabartinis vystomojo bendradarbiavimo teisinis pagrindas turi trūkumų, kalbant apie teisės aktus, štai kodėl norėčiau padėkoti pranešėjui už tai, kad iškėlė svarbų klausimą. Projektai, skirti transporto, technologijų ir energetikos sektorių ir dialogo tarp mokslinės bendruomenės ir NVO gerinimui, yra labai svarbūs besivystančių šalių socialiniam gyvybingumui. Tačiau tokių projektų pagrindinis tikslas – ne skatinti

ekonominę vystymąsi ir gerovę besivystančiose šalyse, todėl jie neatitinka kriterijų oficialiai vystymosi pagalbai, kaip nustatė Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija. Ateityje oficiali pagalba vystymuisi turi skirti didžiausią dėmesį būtent skurdo panaikinimui ir žmonių gyvenimo sąlygų pagerinimui.

## 24. Bendrijos teisinis Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros (ERI) pagrindas (diskusijos)

**Pirmininkas.** – Kitas klausimas – Teresos Rieros Madurell pranešimas (A6-0007/2009) Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto vardu dėl pasiūlymo Tarybos reglamentui dėl Bendrijos teisinio Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros (ERI) pagrindo COM(2008)0467 – C6-0306/2008 – 2008/0148(CNS)).

**Teresa Riera Madurell, pranešėja.** – (ES) Gerb. pirmininke, Komisijos nary, pirmiausia norėčiau pabrėžti, kad ITRE komitete buvo prieita prie bendros nuomonės dėl pranešimo. Vienbalsiškumas buvo įmanomas šešėlinių pranešėjų dėka, kurie taip pat labai padėjo pasiekti naudingą pranešimą tokia svarbia tema kaip Europos mokslinių tyrimų infrastruktūra.

Turiu pasakyti, kad Parlamentas sutinka su Komisija, kad turėdami omenyje mokslinių tyrimų globalizaciją ir tokių naujų mokslo ir technologijų prasme galingų šalių, kaip Kinija ir Indija, iškilimą, turime skubiai pagreitinti ir šiuo tikslu skatinti naujos Europos mokslinių tyrimų erdvės kūrimą.

Labai svarbu, kad kiek galima greičiau užtikrintume, jog Europos Sąjunga būtų teritorija, kurioje galėtų laisvai judėti tyrėjai, technologijos ir žinios, kur būtų veiksmingas mokslinių tyrimų veiklos koordinavimas ir kur būtų geriausiai pasinaudojama išteklių. Tam, tarp kitų dalykų, būtina, kad turėtume dideles mokslinių tyrimų infrastruktūras Europos lygmeniu.

Šios infrastruktūros taip pat gali sudaryti puikią galimybę bendradarbiauti skirtingoms valstybėms narėms, sukuriant reikšmingą poveikį moksliniam jaunų žmonių švietimui ir stipriam ekonominiam poveikiui Europos pramonei. Todėl jos labai svarbios mokslo pažangai Europoje ir todėl turime palengvinti jų plėtrą. Taigi, Parlamentas pritaria Komisijos iniciatyvai siūlyti teisinę sistemą ir sąlygas jai.

Iš tikrųjų, nuo pradžios, Europos mokslinių tyrimų infrastruktūras laikėme vienu iš Europos mokslinių tyrimų erdvės ramsčių. Tačiau visada žinojome apie sunkumus, kuriuos reikia nugalėti, ne tik todėl, kad joms reikalingi dideli finansiniai ištekliai, – reikia nepamiršti, kad ESFRI veiksmų plane yra 44 projektai, kurie turi būti įgyvendinti per dešimt ateinančių metų, – bet ir dėl problemos techninio ir organizacinio sudėtingumo.

Šiuo klausimu norėčiau dar kartą pasakyti, kad tokioje iniciatyvoje Parlamentas turėjo suvaidinti daug ryžtingesnę vaidmenį. Tačiau šių priemonių skuba ir geresnio teisinio pagrindo nebuvimas dabartinėje Sutartyje pakankamai pagrindžia, kodėl buvo pasirinktas 171 straipsnis, o tai nesumažina to, jog tai dar viena priežastis paskelbti būtinybę kiek galima greičiau sudaryti naują Sutartį.

Trumpai pabrėšiu kelis pranešime išdėstytus dalykus. Pirma, jame išaiškinamas „Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros“ apibrėžimas, kad būtų išvengta painiavos tarp juridinio asmens ir faktinių mokslinių tyrimų infrastruktūros. Jame taip pat išaiškinami ir sukomplektuojami reikalavimai mokslinių tyrimų infrastruktūros daliai, kuri laikoma europietiška, pridėdamas tokius svarbius klausimus kaip poveikio vertinimas pasiūlymui Europos lygmeniu, pagrindžiantis savo finansinį pajėgumą ir užtikrinantis, kad yra gera priėjimo prie visos Europos mokslinės bendruomenės politika.

Mes taip pat siūlome išplėsti egzistuojančią infrastruktūrą ir suteikiame visapusišką palaikymą Komisijos pasiūlymui dėl atleidimo nuo PVM, kuris, mūsų nuomone, yra pagrindinis šios iniciatyvos elementas.

Todėl norime aiškiai pranešti Tarybai, kad ji kuo greičiau išspręstų savo problemas šiuo klausimu ir dar kartą pasakyti, kad jei norime remti mokslinius tyrimus Europoje, turime išlaisvinti juos nuo mokesčių. Mes tai jau ne kartą rekomendavome, siekdami paskatinti MVĮ dalyvauti MTTP uždaviniuose, kuriuos dabar turime remti dėl didelių mokslinių tyrimų infrastruktūrų kūrimo Europos lygmeniu nes, jos yra esminės mokslo pažangai.

Reziumuojant, dar kartą norėčiau padėkoti visiems šešėliniams pranešėjams, Komisijai už puikų indėlį, taip pat ITRE komiteto tarnyboms už pagalbą, kurią jos man suteikė rengiant šį pranešimą.

**Janez Potočnik, Komisijos narys.** – Gerb. pirmininke, pirmiausia, norėčiau išreikšti savo dėkingumą Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos (ITRE) komitetui ir ypač pranešėjai, Teresai Rierai Madurell, kad palaikė

mūsų pasiūlymą dėl Bendrijos teisinio pagrindo Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrai. Jūsų žodžiai skambėjo lyg muzika mano ausims!

Taip pat leiskite padėkoti ITRE šešėliniams pranešėjams už jų konstruktyvią paramą.

Kartu žengiamo svarbų žingsnį artyn prie teisinio pagrindo, kuris leis valstybėms narėms bendradarbiauti kuriant naujas dideles mokslinių tyrimų infrastruktūras, kurios tampa vis sudėtingesnės ir brangesnės ir kurias galima kurti tik jei kelios Europos šalys dirba kartu.

Jūs išsamiai aptarėte naująjį teisinį dokumentą ir priėmėte daug pakeitimų, kurie padės išaiškinti tekstą ir suteikti jam geresnę struktūrą, ypač dėl apibrėžimo, apimties ir padėties, ir pateikėte nuorodas į Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrų strategijos forumą (ESFRI).

Komisija dės visas įmanomas pastangas, kad paremtų šių pakeitimų įgyvendinimą, kurį vykdys Taryba.

Mums ypač džiugu matyti, kad sutariame dėl svarbiausio kaip tik šiuo metu Taryboje vykstančių diskusijų aspekto, kuris gali sukliudyti priėmimui – turiu omenyje tą PVM klausimą.

Kaip žinote, visos valstybės narės sutaria, kad būtina atleisti nuo mokesčių kelių šalių įkurtas mokslinių tyrimų infrastruktūras priimančioje šalyje.

Dažnai darbiniais tikslais tai vadinama atleidimo nuo mokesčių klausimu ir tai sukelia šiek tiek painiavos. Tikrovėje tai susiję tik su egzistuojančios PVM direktyvos įgyvendinimu, dėl kurios jau susitarta su Taryba, ir ji priimta. Tikrasis klausimas – ar Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrai reikia suteikti tarptautinių organizacijų statusą, kaip apibrėžta PVM direktyvoje, ir atleisti nuo PVM mokėjimo. Todėl nekalbame apie fiskalinį derinimą, o kalbame apie juridinių asmenų, susijusių su mokslinių tyrimų infrastruktūromis, įsteigimą.

Tiek Komisijos, tiek Tarybos teisės tarnybos aiškiai konstatavo, kad tai tinkama vieta. Taigi, tai visiškai politinis sprendimas dėl to, koku svarbiu valstybės narės laiko naujų pasaulinio lygio mokslinių tyrimų institucijų įsteigimą Europoje.

Jūsų tvirta parama šiuo klausimu gali būti labai reikšminga!

#### **PIRMININKAVO: Gérard ONESTA**

*Pirmininko pavaduotojas*

**Paul Rübig, PPE-DE frakcijos vardu.** – (DE) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, L. van Nistelrooij kartą pasakė, kad tai „penktosios laisvės“ įvedimas. Penktoji laisvė yra tyrėjų, kurie negali būti susaistyti regioniniu, nacionaliniu ar tarptautiniu lygmeniu, laisvė.

Mums tiesiog būtina sukurti grupavimą ir teisinį pagrindą, kad tyrėjai galėtų daryti darbą, kurio iš jų tikisi visuomenė. Čia kalbame ne tik apie mokslinius tyrimus, atliekamus universitetuose – akademinius mokslinius tyrimus – ar pramonėje, bet ir ypač apie mokslinius tyrimus, atliekamus mažosiose ir vidutinėse įmonėse. Pagaliau taip pat svarbu, kad šie tyrimai ir toliau būtų pristatomi ir prieinami.

Pernai šiuose Rūmuose pristatėme Energetikos klubą, – jame lankėsi pirmininko pavaduotojas G. Onesta, – kuriame mokslinė bendruomenė ir atsakingieji asmenys reiškė didelį susidomėjimą išradimais, galinčiais atnešti mums visiems labai daug naudos. Tokių mokslinių tyrimų priemonių sukūrimas – teisingas atsakymas, ypač dabartinės ekonominės ir energetinės krizės metu, kad būtų sudarytos sąlygos naujų produktų ir paslaugų, kurios gali būti parduodamos visame pasaulyje, kūrimui. Todėl Komisijos iniciatyva šiuo klausimu yra ypač sveikintina, kadangi tokių iniciatyvų organizavimas, aišku, stiprina tarptautines galimybes. Ypač tarptautinis bendradarbiavimas mums Europoje, kaip ir mūsų partneriams, darosi vis svarbesnis. Pagaliau mes Europoje padarėme save pasaulio dalimi, turinčia didžiausią pirkimo galią, ir 500 mln. mūsų piliečių turi teisę turėti kiek įmanoma greičiau ir veiksmingiau atliktų mokslinių tyrimų rezultatus. Ačiū.

**Adam Gierek, PSE frakcijos vardu.** – (PL) Gerb. pirmininke, Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros (ERI) tikslas – sukurti unikalius mokslinių tyrimų centrus, kuriems vadovautų žymiausi konkrečių sričių specialistai. Mano nuomone, juose turi būti daug brangios, modernios įrangos ir juose turi dirbti specialistų komanda. ERI bus naudojamas eksperimentiniams mus supančių reiškinių tyrimams, daugiausia naudojant induktyvinius metodus, kurių tikslas – surasti praktinius sprendimus. ERI taip pat turi rengti jaunos specialistus.

Manau, Europos strateginio mokslinių tyrimų infrastruktūros forumo paskirtis – ne nukopijuoti dabartinius kompetencijos centrus, o naudojant struktūrinius ir nacionalinius fondus sukurti skirtingus mokslinių tyrimų

vienetus, kurie papildys kompetencijos centrus ir sukurs specializuotų mokslinių tyrimų vienetų infrastruktūrą – vienodą tinklą, aprėpiantį visą ES. Jauniems, ambicingiems Europos tyrėjams neberekės keliauti per vandenyną, kad įgyvendintų savo idėjas. Taigi, manau, kad prielaidos veiksmingam ERI veikimui apima aukštą specializacijos ir mobilumo lygį mokslinių tyrimų aplinkos prasme. Moksliniai tyrimai taps veiksmingesni, jei bus įvesti laiko apribojimai ir jei jie bus pasklidę per kelias vietas, t. y. jei pagrindiniai mokslinių tyrimų uždaviniai bus vykdomi tuo pačiu metu įvairiuose tarptautiniuose specializuotuose ERI vienetuose, kurie, būdami ne ūkio subjektai, bus atleisti nuo mokesčių.

Dėkoju už jūsų dėmesį, sveikinu Teresą Rierą Madurell ir linkiu Komisijai greito šios koncepcijos įgyvendinimo dėl reglamento, kuriam nors jis ir įdomus, reikia tolesnio detalizavimo.

**Vladko Todorov Panayotov, ALDE frakcijos vardu.** – (BG) Norėčiau pasveikinti Teresą Rierą Madurell dėl šio pranešimo, kuris priartina mus prie sėkmingo Europos mokslinių tyrimų erdvės sukūrimo. Esu įsitikinęs, kad sukurdami mokslinių tyrimų partnerysčių tinklą tarp valstybių narių, galėsime pasiekti konkurencingą ir pelningą ekonomiką, paremtą žiniomis ir naujovėmis. Nebūtų įmanoma keistis žiniomis neturint atitinkamos infrastruktūros todėl, kad ji vaidina svarbų vaidmenį kuriant veiksmingą aplinką šiuolaikinių ir labai reikalingų mokslinių tyrimų vykdymui.

Šiuo metu visa veikla apribota bendradarbiavimu tarp atskirų mokslinių tyrimų institucijų. Mes taip pat neturime atitinkamų teisinių dokumentų, kurie sudarytų galimybes sukurti tinkamą partnerystę su įvairių valstybių dalyviais, kas iš esmės yra raktas į sėkmę šioje srityje. Tokių teisinių dokumentų stoka smarkiai užlaikė naujų valstybių narių mokslinių tyrimų integracijos procesus, o šios valstybės narės turi didžiulį mokslinių tyrimų potencialą, kuris turi būti įtrauktas į Europos Sąjungą.

Šis pranešimas – tai ne paprastas žingsnis link teisinio pamato, skirto įsteigti mokslinių tyrimų infrastruktūrą, sukūrimo. Jis bus esminis siekiant žinių judėjimo Europos Sąjungoje, didinant Europos mokslinių tyrimų centrų prestižą ir svorį pasauliniu lygmeniu ir didinant užimtumą, jis taip pat įneš indėlį į tinkamų sprendimų naujoms aplinkos problemoms paiešką. Dar kartą norėčiau pasveikinti pranešėją, Teresą Rierą Madurell.

**Nils Lundgren, IND/DEM frakcijos vardu.** – (SV) Ar mums reikia Europos ekonominio teisės subjekto mokslinių tyrimų sektoriuje, ar tai dar vienas ES nepalaujamų kovos su Europos pliuralizmu pavyzdys? Žinoma, tiesa ta, kad sėkmingoms institucinėms reformoms būtina institucinė konkurencija. Įsivaizduokite, jei tarptautinė teisinė mokslinių tyrimų bazė būtų sukurta prieš penkiasdešimt metų. Vystymasis šioje srityje būtų pasibaigęs. Keisti tarptautines sutartis sudėtinga ir tai vyksta per lėtai. Pažanga pasiekama tuomet, kai šalys gali lengvai pertvarkyti savo nacionalines institucijas. Tada sėkmingos reformos pasklinda į kitas šalis.

Komisijos pasiūlymas tikrai nėra suvaržymas. Jis siūlo alternatyvą egzistuojantiems nacionaliniams pasiūlymams ir tokiu lygmeniu simbolizuoja pažangą. Tačiau pasiūlymą visiškai žlugdo tas faktas, kad Komisija taip pat nori sureguliuoti šio juridinio subjekto mokesčius ES lygmeniu. Todėl šį pasiūlymą privalome atmesti.

**Erna Hennicot-Schoepges (PPE-DE).** – (FR) Gerb. Pirmininke, Komisijos nary, manau, tai labai reikšmingas žingsnis į priekį Europos mokslinių tyrimų politikoje. Tai šeštosios pagrindų programos vertinimo ataskaitos rezultatas, tai taip pat aplinkybė, kuri buvo išsaugota viso Septintosios pagrindų programos rengimo metu.

Jūs, gerb. Komisijos nary, pasakėte, kad kai kurioms valstybėms narėms neleidžiama prisijungti. Švelniai tariant, absurdiška teigti, kad tam reikalingas specialus leidimas iš Europos Sąjungos, tačiau bet koku atveju tai pažanga. Man labiau kelia nerimą jūsų pareiškimas, kad PVM bus taikomas minimaliu tarifu ir kad padėtis dėl tarptautinio statuso dar neviseškai aiški – bent taip aš supratau.

Dėl balsavimo SESAR bendros įmonės klausimu buvo pacituotas 171 straipsnis. Dėl šio projekto balsavome dukart, kadangi pradiniam variante dar nebuvo patvirtintas tarptautinis statusas, todėl buvo neįmanoma įsteigti bendrą įmonę. Kita bendra įmonė, Galileo, taip ir nebuvo įkurta.

Turiu tokius klausimus. Kokią finansavimo dalį skirs Bendrija? Ar finansavimas bus suteiktas tiems, kurie

dirbs kartu, kad būtų užkirstas kelias išteklių, skirtų mokslinių tyrimų infrastruktūroms ir jų skatinimui, švaistymui? Ar galiausiai bus įmanoma kreiptis į sanglaudos fondą dėl mokslinių tyrimų, kad būtų sujungta kompetencija ir sanglauda?

**Silvia-Adriana Țicău (PSE).** – (RO) 2009 metai – Europos kūrybiškumo ir naujovių metai.

Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros, veikiančios neekonominiu pagrindu, sukūrimas padės supaprastinti Bendrijos mokslinių tyrimų programas, taip pat paskleisti ir optimizuoti rezultatus mokslinių tyrimų, technologinio vystymosi ir demonstravimo veiklos srityje Bendrijos lygmeniu.

Džiaugiuosi dėl to, kad šios infrastruktūros gali gauti bendrą finansavimą per Sanglaudos politikos finansines priemones pagal Europos regioninės plėtros fondo, Socialinis fondo ir Sanglaudos fondo reglamentus.

Noriu pabrėžti, kad gyvybiškai svarbu, jog šios infrastruktūros sukurtų ryšį tarp mokslinių tyrimų institucijų ir struktūrų, universitetų, akademijų ir privataus sektoriaus, o pramonės sektoriai turėtų naudą iš mokslinių tyrimų rezultatų naudojimo.

Tačiau norėčiau paminėti, kad dabartinės krizės metu mums labiausiai reikia užtikrinti, kad bent 1 proc. valstybės narės BVP būtų skirtas moksliniams tyrimams.

**Dragoş Florin David (PPE-DE).** – (RO) Bendros Europos mokslinių tyrimų erdvės ir Bendrijos teisinio pagrindo, tinkamo Europos mokslinių tyrimų infrastruktūroms, sąvoka buvo pagrindinis principas siekiant Lisabonos strategijos tikslų, susijusių su ekonominiu augimu, darbo vietų kūrimu ir dinamiškos, žiniomis paremtos ekonomikos sukūrimu.

Mokslinių tyrimų infrastruktūros vaidina vis didesnį vaidmenį žinių ir technologijų pažangoje. Dėl jų gebėjimo mobilizuoti žmogiškuosius išteklius ir investicijas, pasiekama kritinė masė, tokiu būdu sėkmingai ir reikšmingai prisidedama prie Europos ekonominio vystymosi. Trokšdami, kad Europos Sąjunga būtų svarbiausia tarptautinė mokslinių tyrimų partnerė, mes siūlėme moksliniams tyrimams suteikti konkurencingą finansavimą, tinkamą infrastruktūrą ir intelektinės nuosavybės taisykles, taip pat veiksmingą mobilumą tyrėjams.

Šiandien šiuo pasiūlymu dėl reglamento Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros Bendrijos teisinės sistemos klausimu mes sutvirtiname penktosios laisvės – laisvo žinių judėjimo laisvės – kūrimą Europoje. Šis reglamentas bus Europos mokslinių tyrimų plėtros ramentis, kadangi Europos mokslinių tyrimų infrastruktūra garantuos mokslinę kompetenciją Bendrijos moksliniuose tyrimuose ir Bendrijos ekonomikos konkurencingumą, paremtą vidutinės trukmės ir ilgalaikėmis prognozėmis ir veiksminga parama Europos mokslinių tyrimų veiklai.

Dabartinės ekonomikos krizės metu greičiausias įmanomas šio reglamento įgyvendinimas, sujungtas su investicijų į mokslinius tyrimus ir taikomąją veiklą skatinimu, bendrų standartų žinių sektoriuje sukūrimu bei nacionalinių švietimo sistemų modernizavimu, suteiks realius sprendimus, nukreiptus į šios krizės įveikimą.

Manau, šį kartą turime skubiai sutelkti savo dėmesį į egzistuojančius skirtumus naujovių ir mokslinių tyrimų infrastruktūros plėtojimo srityje tarp išsivysčiusių valstybių narių ir tų, kurių ekonomika dar tik vystosi, kad nesukeltume didelės tyrėjų migracijos iš tų valstybių ekonomikų, kurios neseniai prisijungė prie valstybių narių, kurių ekonomika pirmąją pasaulinėje ekonomikoje. Vientisas šių infrastruktūrų ir mokslinių tyrimų galimybių pasiskirstymas Europos Sąjungoje atneštų naudos visai Europos Sąjungai ir padėtų kovoti su mokslininkų migravimu iš Rytų į Vakarus.

Baigdamas norėčiau pasveikinti pranešėją Teresą Riera Madurell ir jos kolegas iš Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto už jų indėlį rengiant šį pranešimą.

**Avril Doyle (PPE-DE).** – Gerb. pirmininke, ar galėtumėte padalyti penkias minutes dviem pareiškimams, kurie buvo padaryti? Norėčiau pasinaudoti dviem minutėmis, jei neprieštarautumėte?

**Pirmininkas.** – Statote mane į keblią padėti. Darbo tvarkos taisyklės nustato vieną minutę. Viena minutė.

**Avril Doyle (PPE-DE).** – Gerb. pirmininke, su didžiausia pagarba mes jau iššvaistėme dvi minutes apie tai kalbėdami. Yra penkios minutės iš procedūros „prašau žodžio“. Esu dalyvavusi kitose diskusijose, kur turbūt buvo vienas, du ar trys kalbėtojai, ir mes pasidalijome laiką. Noriu tik dviejų minučių – nežinau dėl kitų kolegų.

Ačiū, kad leidote papiktnaudžiauti jūsų kantrybe, gerb. pirmininke.

Visiškai palaikau teisinio statuso sukūrimą naujoms Europos mokslinių tyrimų infrastruktūroms dėl visos Europos mokslinių tyrimų projektų ir visos Europos finansavimo.

Turiu du trumpus pastebėjimus. Prieš save turiu – ir norėčiau pagirti Komisijos narį ir jo personalą – leidinį, pavadintą „Intensyvesnius mokslinius tyrimus atliekanti ir integruota Europos mokslinių tyrimų erdvė: mokslo, technologijų ir konkurencingumo pagrindinių duomenų ataskaita 2008/2009 m.“ Man atrodo, skaičiai yra gerokai pasenę, turint omenyje BVP nuosmukį visoje ES ir kitur. Ypač atkreipiu dėmesį į tą momentą, kad viešasis MTTP finansavimas gali būti priešciklinis, kaip atsitiko Japonijoje ir JAV atitinkamai praeito amžiaus devinto dešimtmečio pradžioje ir šio amžiaus pradžioje. Kai jų BVP nukrito, viešojo sektoriaus investicijos į MTTP išaugo.

Ar galėtumėte ekstrapoliuoti iš to, ką patiriame šiuo metu ES, su tuo, ką turime PP7 ir iš valstybių narių, turint omenyje ekonominio augimo nuosmukį visoje ES šiuo metu – mes ne vieni pasauliniu mastu – ar galėsime kompensuoti finansavimą MTTP su išaugusiu viešuoju sektoriumi?

Mano antrasis pastebėjimas susijęs su bauginančia perspektyva, kalbant apie ES dalį, kuri sumažėjo nerimą keliančių skaičiumi, pasaulio patentinių paraiškų visumoje. Galite pasakyti, kad tai galima paaiškinti aukštomis patentų išlaidomis Europoje. Europoje išlaidos ir atitinkamos išlaidos už patentines paraiškas yra daugiau kaip 20 proc. aukštesnės nei JAV, trylika kartų didesnės nei Japonijos patentų biure, o patentų apsaugos išlaikymo išlaidos 27 valstybėse narėse yra daugiau kaip šešiasdešimt kartų didesnės ES nei JAV – bauginančios išvados. Turbūt jūs galėtumėte pasakyti mums, gerb. Komisijos nary, kaip galėtume tai kuo greičiau išspręsti?

Norėčiau jus, gerb. Komisijos nary, dar kartą pasveikinti už puikų leidinį.

**Mieczysław Edmund Janowski (UEN).** – (PL) Gerb. pirmininke, norėčiau padėkoti pranešėjai už jos darbą. Pakalbėsiu apie A. Doyle padarytą pareiškimą. Tuo metu, kai išgyvename ekonomikos krizę, negalime sau leisti padaryti klaidą ir neatsižvelgti į mokslinius tyrimus ir taikomąją veiklą arba šiose srityse dirbančius žmones. Todėl pritariu priemonėms dėl teisinės sistemos sukūrimo Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrai.

Turime suprasti, kad ERI būtina turėti teisinius pagrindus, taip pat pakankamą finansavimą, bet šie pinigai negali ateiti iš atskirų regionų, ar net šalių, daromų įnašų. Šiuo atveju svarbus ir atitinkamų mokesčių klausimas. Taip pat manau, kad reikalingas geresnis bendradarbiavimas tarp mokslinių tyrimų centrų ir ekonomikos, įskaitant mažas ir vidutines įmones. Esu įsitikinęs, kad ERI taip pat prisidės, jei tai bus tinkamai susieta su pagrindų programomis, prie žmonių, ypač jaunų žmonių, kaip A. Gierek pasakė, dirbančių mokslinių tyrimų srityje, padėties gerinimo. Tai galbūt užkirs kelią ir protų nutekėjimui Europoje. Turime nepamiršti, kad Lisabonos strategijoje numatyta trijų procentų BVP dalis mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos išlaidoms. Šiandien Europos Sąjungoje – mano skaičiai yra 2007 m. – tas rodiklis yra 1,84 proc. todėl, tikiuosi, kad ERI pagerins padėtį.

**Janez Potočnik, Komisijos narys.** – Gerb. pirmininke, pirmiausia, norėčiau padėkoti jums už palaikymą. Manau, visi suprantame, kaip svarbu, kad kalbamės. Galbūt nepavyks laikytis klausimų sekos, bet pasistengsiu trumpai atsakyti į tai, ko klausėte.

Gerb. A. Doyle, kalbant apie viešąjį finansavimą, patirtis praeityje parodė, kad krizių metu privatus finansavimas dažniausiai krinta. Štai kodėl viešasis finansavimas turi nepadaryti baisios klaidos ir nesekti tuo pavyzdžiu, nes tai būtų kelias, kuris, pasibaigus krizei, nuvestų mus į visiškai netinkamą padėtį. Štai kodėl viešasis finansavimas turi veikti priešcikliškai ir štai kodėl net Europoje turime tokios rūšies pavyzdį. Suomija turėjo tokį atvejį praeito amžiaus devintojo dešimtmečio pradžioje. Manau, turime padaryti ką nors panašaus ir turime eiti šiuo keliu.

Dėl patentinių paraiškų išlaidų – tai labai įspūdinga. Manau, nėra paprasto atsakymo. „Geriau“ tikrai būtų atsakymas, kuris galėtų būti horizontalus nei bet kas, ką galėtume padaryti. Pernai stengėmės daryti viską, ką galėjome, siūlydami ištaisyti šią padėtį su patentais santykiuose tarp privačių ir valstybinių institucijų, bet, aišku, tai nėra išsamus atsakymas dėl problemos, su kuria susiduriame patentinių paraiškų srityje.

Dabar pereinu prie pasiūlymo apie klausimus dėl finansavimo iš Septintosios pagrindų programos. Iki šiol finansavome parengiamąjį išleistų projektų etapą. Neplanuojama, kad nuo pradžių finansuosime infrastruktūrą. Tai darys valstybės narės, taip pat valstybės narės nuspręs, pvz., kur tai bus išdėstyta. Tačiau kai visa tai baigsis, mes, be abejonės, kaip ir kiekvienai kitai infrastruktūrai finansuosime stipendijas.

Tai tikrai vienintelis kelias į priekį. Galiu jums priminti, kad kai aptarinėjome mokslinių tyrimų infrastruktūros biudžeto klausimą, būtent biudžetas, procentiniais punktais, buvo labiausiai sumažintas dėl Septintosios pagrindų programos. Tačiau aš gana optimistiškai nusiteikęs. Mes smarkiai pasistūmėję į priekį, ir aš manau, kad teisės aktai įneša gerus sprendimus.



Dėl PVM – norėčiau būti tikslus. Teisės aktuose nesiūlome atleisti nuo PVM. Mes manome, kad jei daugiau šalių prisijungia prie mūsų pastangų sukurti bendrą infrastruktūrą, sakykime, tarp Vokietijos ir Slovėnijos ar Jungtinės Karalystės, ar dar kur nors, tuomet, viską apsvačius, nė viena šalis nesutiks mokėti PVM toje šalyje. Taip yra ir šiandien – bet kaip tiksliai yra šiandien? Šiandien šalys individualiai derasi su priimančiąja šalimi dėl tokio pobūdžio lengvatos. Šiais teisės aktais bandome užtikrinti tarptautinės organizacijos statusą, kuris dėl šiandien egzistuojančių teisės aktų, reglamentuojančių PVM, garantuos atleidimą nuo PVM.

Tai iš esmės bet kokių atvejų būtų istorijos pabaiga, bet buvo paminėtas laikas. Čia laikas yra esminis klausimas, taigi, mes kalbame apie tai, ar galime pagreitinti ir supaprastinti tai, kaip kuriame mokslinių tyrimų infrastruktūrą kartu. Deja, dabartinė padėtis mokslinių tyrimų infrastruktūros srityje yra tokia sudėtinga, kad prarandame laiką ir, aišku, pinigus. Iš esmės, štai tokia istorija.

Buvau pamiršęs sanglaudą. Atsakymas – taip.

Reziumuojant, būtent tai ir turime pabrėžti. Mums reikalinga infrastruktūra. Mums jos reikia kuo greičiau. Tai žingsnis, turintis pagreitinti visą procesą. Dėkoju jums už tai, kad tai suprantate, ir dėkoju jums už paramą šiuo klausimu.

**Pirmininkas.** – Prieš suteikdamas žodį mūsų pranešėjai, norėčiau paaiškinti kai ką A. Doyle. Mes peržvelgėme formalumus.

Šiek tiek daugiau nei prieš metus, 2008 m. sausio 8 d., jūs gavote komunikatą iš generalinio sekretoriaus pavaduotojo dėl 2007 m. spalio 27 d. Pirmininkų sueigos sprendimo. 3 straipsnio B punkte labai aiškiai parašyta, kad maksimalus procedūros „prašau žodžio“ laikas – penkios minutės, ir jis apribojamas iki daugiausia vienos minutės vienam kalbėtojų.

Tokia taisyklė, bet mums buvo itin malonu jūsų klausytis to, ką turėjote pasakyti. Dabar pereiname prie mūsų pranešėjos Teresos Rieros-Madurell.

**Teresa Riera Madurell, pranešėja.** – (ES) Gerb. pirmininke, norėčiau padėkoti visiems dalyvavusiems šioje diskusijoje už jų išsakytas nuomones, taip pat norėčiau padėkoti Komisijos nariui už jo žodžius ir pasakyti, kad aš visiškai sutinku su jo labai aiškiu paaiškinimu dėl PVM klausimo. Reziumuojant, tiesiog norėčiau pasakyti, kad dauguma mūsų sutinka pagrindine mintimi. Mintis aiški – mokslinių tyrimų kompetencijai reikalinga aukštos kokybės mokslinių tyrimų infrastruktūra ir iš esmės dėl didelių statybos ir veiklos išlaidų, svarbu pasidalyti didele šios mokslinių tyrimų infrastruktūros dalimi. Kitaip tariant, yra daugiau nei pagrįsta galvoti apie Europos infrastruktūros, kuri gali pasitarnauti visai Europos mokslo bendruomenei, sukūrimą.

ESFRI sudarytas planas neabejotinai buvo žingsnis į priekį geresnio mokslinių tyrimų infrastruktūros planavimo link Europos lygmeniu. Dabar turime įgyvendinti planą. Viena iš pagrindinių problemų, aišku, yra finansavimas, kaip kai kurie mano kolegos pažymėjo, nes nepaisant to, kad išaugo finansavimas, skirtas Septintajai pagrindų programai, ir paramos galimybės infrastruktūroms sanglaudos politikos programose, kurias keli mano kolegos taip pat paminėjo, Europos Sąjungos biudžetas nepakankamas visos reikalingos infrastruktūros finansavimui. Todėl labai svarbu, kad kaip įmanoma daugiau mobilizuotume finansavimo šaltinius, tiek nacionalinius, tiek privačius, ypač iš pramonės, nors, kaip Komisijos narys teisingai pasakė, dabar nelabai geras laikas.

Kita problema, kuri ne mažiau svarbi, buvo teisinės struktūros stoka. Tai buvo Komisijos tikslas, kai ji iškėlė šį pasiūlymą – sukurti teisinę sistemą ir būtinas sąlygas Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros vystymui. Tai geras pasiūlymas, kurį, esame tikri, sustiprino Parlamentas, kaip Komisijos narys jau sakė.

Norėčiau paprašyti Tarybos dar kartą išklausyti mūsų išreikštą mintį.

**Paul Rübiger (PPE-DE).** – (DE) Gerb. pirmininke, norėčiau paprašyti, kad šildymas būtų įjungtas iki posėdžio pabaigos, nes Rūmuose per šalta.

**Pirmininkas.** – Atkreipiame dėmesį į šią pastabą. Turbūt mūsų vakarinės diskusijos turi būti guvesnės ir karštesnės, kad sušildytų atmosferą. Nors tai tiesa, kad Rūmai dideli.

Diskusija dėl šio esminio klausimo, kuris įneš didelį indėlį į Europos mokslinių tyrimų pažangą, baigta.

Balsavimas vyks 2009 m. vasario 19 d., ketvirtadienį.

**Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)**

**Constantin Dumitriu (PPE-DE), raštu.** – (RO) Tuo metu, kai ekonomika būna žemėjanti spiralė, valdžios institucijas ima pagunda sumažinti lėšas moksliniams tyrimams. Tačiau džiaugiuosi, kad aptarinėdami šį pranešimą dėl Tarybos reglamento pasiūlymo dėl Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros Bendrijos teisinio pagrindo, išsiunčiame svarbų signalą, kad moksliniai tyrimai išlieka prioritetinga veikla Europos Sąjungai.

Tvirtai tikiu, kad sukurdami šią institucinę struktūrą mokslinių tyrimų veiklai paremti, išvysime rezultatus, kurie parems Europos ekonomiką. To priežastis yra ta, kad moksliniai tyrimai nėra užgaida, tai būtinybė, garantuojanti Europos ekonomikos konkurencingumą pasauliniu lygmeniu.

Norėčiau pabrėžti vieną itin svarbią sritį, kurioje moksliniai tyrimai gali suvaidinti svarbų vaidmenį. Numatoma, kad per ateinančius 25 metus dėl urbanizacijos beveik 25 proc. žemės bus pašalinta iš žemės ūkio paskirties. Kad kompensuotume šį teritorijos sumažėjimą, mums reikalingas didesnis produktyvumas mažesnėse teritorijose, naudojant mažiau vandens ar pesticidų. Sprendimai gali atsirasti mokslinių tyrimų metu, ypač biotechnologinių, žinoma, nepamirštant maisto saugumo principo.

Tai dar viena priežastis remti platesnę mokslinių tyrimų veiklą ir užtikrinti bendrą Europos sistemą.

**Daniel Petru Funeriu (PPE-DE), raštu.** – (RO) Pritariu pranešimui dėl teisinės sistemos Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrai (ERI) sukūrimo, taip pat Komisijos pasiūlymui dėl reglamento šioje srityje.

ERI – tai atsakas į realų poreikį iš Europos tyrėjų pusės ir tai, be abejonės, padės padidinti Europos mokslo konkurencingumą.

Vienas iš svarbiųjų elementų šiame reglamente – tai galimybė Europos Sąjungai turėti savo dalį ERI tipo subjekte. Tai suteikia Bendrijai galimybę dalyvauti ir vadovauti Transeuropinei mokslinių tyrimų politikai.

Vadovaudamasis šiuo elementu, raginu Europos Komisiją nepamiršti trijų dalykų, kai ateis laikas teikti finansinę paramą ERI:

- 1) Bendrijos išimtinio dalyvavimo projektuose, turinčiuose ypač aukštą mokslinį potencialą.
- 2) ERI kūrimo regionų, kurie tradiciškai nukentėdavo nuo protų nutekėjimo, tiek Bendrijos viduje, tiek išorėje, skatinimo.
- 3) Privataus sektoriaus bendrovių priėjimo prie ERI palengvinimo.

Bendrijos politika šioje srityje turi sujungti mokslinę kompetenciją su tyrėjų ir veiksmingų infrastruktūrų atėjimo į tokias šalis kaip naujosios Europos Sąjungos narės, prisijungusios 2004 ir 2007 m., skatinimu.

**Nicolae Vlad Popa (PPE-DE), raštu.** – (RO) Teresos Rieros Madurell parengtas pranešimas yra itin svarbus, kadangi juo sukuriamas teisinis pagrindas, reikalingas mokslinių tyrimų infrastruktūroms plėtoti.

Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros garantuoja, kad moksliniai tyrimai pasieks aukštą lygį.

Be to, bus sukurtos naujos galimybės glaudesniai bendradarbiavimui tarp Europos tyrėjų komandų, prie kurių gali prisijungti daugybė studentų ir techninių darbuotojų, tokiu būdu padėdami privilioti jaunus žmones į aukštųjų technologijų mokslinius tyrimus.

Šis teisinis pagrindas turi užtikrinti ir geresnį bendradarbiavimą tarp pramonės ir akademinių mokslinių tyrimų, taip palengvindamas naujovių įgyvendinimą.

Palaikau pranešėjo pasiūlymą, kuriame prašoma Komisijos reguliariai pranešti Europos Parlamentui apie padėtį dėl Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrų vystymosi.

Dėl didelio masto mokslinių tyrimų infrastruktūrų išlaidų reikia, kad prisijungtų kelios šalys.

Siekiant palengvinti ir pagreitinoti šių infrastruktūrų vystymąsi, būtina sukurti bendrą teisinę sistemą.

## **25. Ypatingas dėmesys vaikų klausimui ES vykdant išorės veiksmus (trumpas pristatymas)**

**Pirmininkas.** – Kitas klausimas – G. Kinnock pranešimas (A6-0039/2009) Vystymosi komiteto vardu dėl Ypatingas dėmesys vaikų klausimui ES vykdant išorės veiksmus (trumpas pristatymas) (2008/2203(INI)).

**Glenys Kinnock**, *pranešėja*. – Gerb. pirmininke, pradžioje turiu pasakyti, kad labai pritariu Komisijos parengtam komunikatui. Manau, jis ir išsamus, ir ambicingas.

Savo pranešime, gerb. Komisijos nary, patariu, kurių praktinių veiksmų, investicijų ir procesų reikia, jei norime nustatyti tą ypatingą vietą vaikams išoriniuose veiksmuose. Komisijos ir Tarybos komunikatas ir išvados dėl išorinių veiksmų remsis išorės matmens ES strategija dėl vaiko teisių. Manau, tai pagrindinis darbas Europos Sąjungai.

Gerb. Komisijos nary, dabar labai laikiu, kada galėsiu pamatyti veiksmus, kuriais siekiama atitikti siekius, kuriuos matau. Turime pamatyti realius veiksmus, paremiančius retoriką. Tai reiškia, kad, žinoma, turi būti ištekliai, – su tuo, esu tikra, jūs sutiksite, – neturi būti Europos Sąjungos valstybių narių atsisitraukimo dėl išipareigojimų, kuriuos prisiėmė, finansuoti Tūkstantmečio vystymosi tikslus (TVT). Žinome, kad dauguma iš dviejų milijardų pasaulio vaikų kasdien grumiasi su skurdu ir pažeidžiamumu. Kaip žinome, 98 proc. vaikų, gyvenančių mūsų pasaulyje visiškame skurde, gyvena besivystančiose šalyse.

Dar daugiau, dabar aišku, kad finansų krizės poveikį smarkiai pajaus vaikai ir jauni žmonės, pvz., kai sumažinami biudžetai sveikatai ir švietimui. Štai kodėl manau, jog teisinga, kad prisiimame politinį išipareigojimą aukščiausiu lygiu vaikų vardu ir su vaikais. ES turi matyti savo partnerystėje su besivystančiomis šalimis galimybę daryti įtaką viešajai politikai, siekiant išgelbėti vaikų gyvenimus. Turi būti remiami prioritetiniai veiksmai vaikų atžvilgiu, kai Europos Komisija derasi dėl šalies strateginių dokumentų regioninių ir teminių strategijų, kai jos sudaromos ir vėliau, kai jos persvarstomos.

Kai kalbame apie biudžeto paramą, įskaitant TVT biudžeto sutartis, privalo ir turėtų būti įtraukti konkretūs tikslai ir rodikliai vaikų klausimais. Pritariu Komisijos ketinimui sudaryti partnerių nacionalinius veiksmų planus dėl vaikų. Mums reikia garantijų, kad net labiausiai nustumtiems į šalį vaikams – įskaitant vaikus su negalia ir našlaičius – būtų prieinamos nešališkos sveikatos, socialinio aprūpinimo ir teismų paslaugos.

Manau, Komisijos darbuotojai turi būti labiau ir geriau išmokyti – tiek Briuselyje, tiek delegacijose – ypač, to kaip jie susitvarko dalyvaujant vaikams. Turime matyti radikalią persvarstymą Europos Sąjungoje apie tai, kaip užtikriname, kad įsiklausome į vaikus, ir kviečiame vaikus dalyvauti, nes suprantame, jog būtent vaikai suteikia gyvybę vertybėms, kurias saugo tarptautinė teisė Konvencijos dėl vaiko teisių pagalba, dėl kurios buvo susitarta 1989 m. Sakau iš savo patirties, kad patys vaikai, jauni žmonės, daug supranta ir turi daug patirties, – į kurią turime atsižvelgti, – kaip susitvarkyti su skurdu ir aplinkos blogėjimu.

Pritariu faktui, kad Komisija patvirtina konsultacijų svarbą ES strategijos dėl vaiko teisių rengimo metu. Taip pat suprantu, kad tai buvo suplanuota pirmajai 2009 m. pusei. Gerb. Komisijos nary, ar Komisija galės pasitvirtinti, prasidėjus šiam procesui? Tikiuosi, nebus jokių sprendimų uždelsti viešąsias konsultacijas – įskaitant konsultacijas su vaikais – kol bus suformuota nauja Komisija ir Parlamentas.

Galiausiai pacituosiu Kofį Annaną: „Nėra šventesnio tikėjimo, nei tas, kurį pasaulis jaučia vaikams. Nėra svarbesnės pareigos kaip užtikrinti, kad jų teisės būtų gerbiamos, kad jų gerovė būtų apsaugota, kad jų gyvenime nebūtų baimės ir stygiaus ir kad jie užaugtų taikoje.“ Manau, visi mes sutiktume, kad tai geri tikslai.

**Janez Potočnik**, *Komisijos narys*. – Gerb. pirmininke, malonu šiandien čia būti, kalbėti apie vaikus bei apie pranešimą, kurį netrukus priimsite.

Leiskite man per kelias minutes papasakoti jums, kaip atsidūrėme ten, kur esame šiandien, kas bus ateityje, ir apie vaikų dalyvavimą, kuris greičiausiai yra mūsų didžiausias iššūkis kalbant apie vaikus.

Šiandien – tai svarbus žingsnis ilgame procese, prasidėjusiame prieš keletą metų Komisijoje. Pripažįstame, kad ES reikia strategijos vaikų atžvilgiu. Mums reikia strategijos dėl to, kaip mes, Europos Sąjunga, įgyvendinsime išipareigojimus. Mes ir likęs pasaulis pasirašėme JT Vaiko teisių konvenciją.

Pirmasis žingsnis buvo Komisijos komunikatas „ES strategijos dėl vaiko teisių link“ 2006 m. Po jo 2008 m. buvo komunikatų paketas dėl vaikų išoriniuose veiksmuose, kuris nubrėžė visapusišką požiūrį į vaikus, ES naudojant visas turimas priemones išorės bendradarbiavime.

Leiskite akimirkai nukrypti, kadangi esu tikras, jog kai kurie iš jūsų užduos klausimą – kaip dėl ES strategijos dėl vaiko teisių, apie kurią buvo paskelbta minėtame komunikate? Galiu patvirtinti, kad Komisija dirba prie tokios strategijos, kurią pristatys jau kita Komisija.

2008 m. gegužės mėn. pirmininkaujant Slovėnijai, Taryba priėmė išvadas dėl vaiko teisių skatinimo ir apsaugos Europos Sąjungos išorės veiksmuose – humanitarinių dimensijų vystymo.

Tada Vystymosi komitetas pradėjo rengti pranešimą. Dabar esame šio proceso pabaigoje ir rytoj jūs balsuosite dėl šio puikaus pranešimo.

Be to, ES politika dėl vaikų pagrįsta dviem ES gairėmis: Gairėmis dėl vaikų dalyvavimo ginkluotuose konfliktuose ir Gairėmis dėl vaiko teisių, abejos įgyvendinamos kelete pasirinktų prioritetinių ir bandomųjų šalių. Komisija pritaria pranešimui, kuris puikiai papildo mūsų komunikatą, Tarybos išvadoms ir gairėms. Mes tikrai juo pasinaudosime savo darbe vaikų tema.

Leiskite savo paskutinėse pastabose susitelkti ties tuo, kas, greičiausiai, yra mūsų didžiausias iššūkis šiandien – vaikų dalyvavimas. Kaip užtikrinsime, kad įtrauksime vaikus į sprendimus, kurie su jais susiję? Kaip užtikrinsime, kad vaikai galėtų pasiekti susijusią informaciją? Kaip užtikrinsime vienodą galimybę susisiekti su vaikais, kad jie galėtų išreikšti savo nuomonę? Turime pripažinti, kad tarp visko, dėl ko visi sutarėme Konvencijoje dėl vaiko teisių, tai gali būti didžiausias iššūkis.

Turime pripažinti, kad mes vis dar toli nuo reikšmingų pasiekimų vaikų dalyvavimo srityje. Komisijoje pradedame svarstyti, kaip sukurti ir įgyvendinti tinkamą vaikų dalyvavimą, kuris nebūtų tik simboliška priemonė. Tai turi būti svarbus, prasmingas ir kompetentingas vaikų dalyvavimas. Mes taip pat užtikrinome atitinkamą finansavimą vaikų dalyvavimui pagal teminę programą „Investavimas į žmones“.

Kodėl tai mums, suaugusiems, sudėtinga? Iš esmės todėl, kad kyla klausimų dėl to, kas mums svarbiausia – mūsų elgesio.

Ką Komisija darys savo išorės veiksmuose, siekdama skatinti šį dalyvavimą? Komisija parengs priemones mūsų delegacijoms konsultuotis su vaikais, bet šias priemones naudos ne tik mūsų delegacijos, bet ir šalys partnerės. Mes taip pat rengiame priemonių paketą kartu su UNICEF, kurios bus skirtos ne tik vaikų dalyvavimui, bet ir bendrai vaikų apsaugai, teisei reformai, vaikų finansavimui.

Be priemonių paketo, mes taip pat persvarstome ir stipriname savo bendradarbiavimą su UNICEF apskritai tam, kad galėtume padidinti mūsų paramą šalims partnerėms joms stengiantis užtikrinti, kad vaikai turėtų balsą šalies lygmeniu.

Mes taip pat glaudžiai bendradarbiaujame su įvairiomis NVO, kad sužinotume iš jų apie galimus formatus, dažnai dalyvaujant vaikams ir esant reikšmingam vaikų dalyvavimui. Būsiu atviras – tai neįvyks rytoj. Tai tik ilgo proceso pradžia.

Leiskite pateikti tik vieną pastebėjimą dėl pranešimo. Pranešime pabrėžiama, kaip Komisija turi atkreipti dėmesį į vaikų dalyvavimą, bet, kolegos, jūs taip pat turėsite tai daryti ir galiu jus patikinti, kad Komisija bus laiminga galėdama dirbti su jumis žengiant į priekį. Turime remtis kolektyvine šių dviejų institucijų jėga, kad pasiektume pažangą šiuo svarbiu klausimu.

Leiskite dar kartą išreikšti Komisijos dėkingumą dėl pranešimo ir pabrėžti, kad padarysime viską, ką galime, kad įvykdytume šias rekomendacijas. Tikimės tolesnės Parlamento paramos šioje srityje.

Atsakau į G. Kinnock klausimą – esu laimingas galėdamas patvirtinti, kad Komisijos pozicija nepasikeitė. Mintis naudoti 2009 m. konsultavimui gimė pačioje Komisijoje ir dirbame, kad sudėliotume sąlygas konsultavimosi su vaikais procesui, pasinaudosiančiam visomis egzistuojančiomis priemonėmis.

Taip pat norėčiau pabrėžti, kad Komisija nori užtikrinti konsultavimosi procesą, kuriame būtų visapusiškai gerbiamos vaiko teisės.

Galiausiai leiskite jums padėkoti, gerb. G. Kinnock, už labai vaisingą bendradarbiavimą vaikų ir su vaikais susijusiais klausimais, net tik kalbant apie šį pranešimą, bet ir už bendradarbiavimą metų metais. Žinau, kad kalbu per ilgai, bet niekada negali per ilgai kalbėti, kai tai susiję su vaikų teisėmis.

**Pirmininkas.** – Labai dėkojame, Komisijos nariui. Iš tikrųjų, jūsų kalba buvo labai įdomi ir kalbos tema taip pat labai svarbi.

Klausimas baigtas.

Balsavimas vyks 2009 m. vasario 19 d. ketvirtadienį.

**Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)**

**John Attard-Montalto (PSE), raštu.** – Liūdna, kai turime pripažinti, kad pasaulyje kasdien miršta daugiau nei 26 000 vaikų iki penkerių metų amžiaus, daugiausia dėl priežasčių, kurių galima išvengti.

Tragiška yra tai, kad atitinkamomis priemonėmis – medicininėmis ar finansinėmis – daug gyvybių galima išgelbėti, bet vis tiek padėtis sunki. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas pažeidžiamiausiems ir socialiai atskirtiems mergaitėms ir berniukams, įskaitant neįgalius, migrantų ir mažumų vaikus.

Šis pranešimas – pagrįstas. Nesutinku tik su aspektais, susijusiais su abortais.

Vystymosi komitetas priėmė šį savo iniciatyva pateiktą pranešimą (kurį parengė Glenys Kinnock (PSE, JK) dėl ypatingo dėmesio vaikų klausimui ES vykdant išorės veiksmus atsakydami į Komisijos komunikatą šia tema. Komitetas pritarė komunikatui ir keturiems pagrindiniams Komisijos veiksmų plano dėl vaikų teisių vykdant išorės veiksmus principams, kurie apima holistinį ir nuoseklų, vaikų teisėmis pagrįstą požiūrį.

Negaišdami laiko privalome:

- (a) pradėti kruopščiau vaikų teisių analizę;
- (b) kurti egzistuojančius jaunimo ir vaikų tinklus kaip tvarias platformas konsultavimuisi su vaikais;
- (c) užtikrinti, kad tarptautiniuose susitarimuose tarp ES ir trečiųjų šalių būtų teisiškai privaloma nuostata dėl vaikų teisių apsaugos.

**Daciana Octavia Sârbu (PSE), raštu.** – (RO) Mūsų pareiga – užtikrinti, kad būtume tie, kurie kuria geresnę ateitį ne tik europiečiams, bet ir besivystančioms šalims.

Būtent vaikai simbolizuoja ateitį, ir turime užtikrinti, kad jų teisės būtų vykdomos ir gerbiamos trečiosiose šalyse, gaunančiose finansavimą iš Europos.

Santykiuose su trečiosiomis šalimis Europos Sąjunga prioriteto tvarka privalo užtikrinti, kad būtų garantuojamos vaikų teisės į švietimą ir medicininę paslaugą.

Tiesa, kad išgyvename finansų krizės laikotarpį, bet negalime nekreipti dėmesio į tai, kad kažkur pasaulyje kas tris sekundes miršta vaikas, o kas minutę miršta gimdanti moteris.

Turint omenyje tai, kad vaikai sudaro pusę pasaulio gyventojų, vaikų teises turime laikyti prioritetu Europos Sąjungos plėtros politikoje.

Kiekviena valstybė narė pagal savo galimybes turi dalyvauti bendradarbiavimo su besivystančiomis šalimis politikoje. Iš tiesų, Europos Komisija turi daryti spaudimą besivystančioms šalims perkelti Jungtinių Tautų konvencijos dėl vaiko teisių nuostatas į nacionalinius teisės aktus.

**Anna Záborská (PPE-DE), raštu.** – (SK) Džiaugiuosi, kad galėjau parašyti savo nuomonę dėl šio pranešimo Moterų teisių komitete. Aš labai domėjausi vaikų teisių klausimu atsižvelgiant į užsienio santykius.

Mano nuomonė buvo vienbalsiai patvirtinta. Joje visų pirma teigiama, kad ES užsienio strategija, kalbant apie vaikų teises, turi būti pagrįsta Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje įtvirtintomis vertybėmis ir principais, ypač 3, 16, 18, 23, 25, 26 ir 29 straipsniais. Jie yra ypač svarbūs individų ir visuomenės gerovei. Mano nuomonėje pabrėžiama, kad visos priemonės vaikų teisių interesais turi teikti pirmenybę tėvams ir artimiausiems vaikų giminačiams.

Tai, kad Europos Parlamentas priėmė mano nuomonę, pabrėžia žmogaus teisės į gyvybę apsaugos nuo pat pradžių ir identiteto suteikimo kiekvienam vaikui svarbą. Man pavyko pristatyti teiginius, pasmerkiančius lyčių skirtumais pagrįstą eugeninę diskriminaciją, kuri vis labiau plinta kai kuriose šalyse. Nuomonėje prašoma Komisijos pabrėžti būtinybės registruoti kiekvieną gimusį vaiką svarbą visose trečiosiose šalyse, kaip Komisijos plėtros politikos dalį, ir padaryti savo pagalbos programas priklausomas nuo šio reikalavimo.

Palaikau bet kokią pastangą skatinti pagalbą vystymuisi. Tačiau primygtinai prašau, kad humanitarinės organizacijos ir tarptautinės institucijos, atsakingos už pagalbos paskirstymą, garantuotų, kad pagalbos ir finansavimo paskirstymas iš tikrųjų pasiektų vaikus, kuriems jis skirtas, ir nebūtų išeikvotas.

## **26. Direktyvos 2002/14/EB dėl bendros darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais sistemos sukūrimo taikymas Europos bendrijoje (trumpas pristatymas)**

**Pirmininkas.** – Kitas klausimas – trumpas Jean Louis Cottigny pranešimas (A6-0023/2009) Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto vardu Direktyvos 2002/14/EB dėl bendros darbuotojų informavimo ir

konsultavimosi su jais sistemos sukūrimo taikymas Europos bendrijoje (trumpas pristatymas) (2008/2246(INI)).

**Jean Louis Cottigny**, *pranešėjas*. – (FR) Gerb. pirmininke, gerb. Komisijos nary, ponios ir ponai, pirmiausia norėčiau padėkoti įvairiems šešėliniams pranešėjams už jų nešališką darbą mums bendradarbiaujant dėl šio teksto Užimtumo ir socialinių reikalų komitete.

Valstybės narės turi pagerinti direktyvos dėl darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais įgyvendinimą, ypač dabar, kai dėl finansų krizės ir jos padarinių įmonė restruktūrizuojasi, jungiasi ar persikelia į užsienį. Tai yra tai, ką Užimtumo komitetas norėjo pasakyti šiame iniciatyviniame pranešime.

Europos Sąjungoje yra 23 mln. įmonių su mažiau nei 250 darbuotojų. Jos sudaro 99 proc. visų įmonių ir jose dirba daugiau nei 100 mln. žmonių. Darbuotojų teisės į informaciją ir konsultavimąsi – tai pagrindinės socialinės rinkos ekonomikos sudedamosios dalys.

Direktyvos 2002/14/EB perkėlimas kai kuriose valstybėse narėse smarkiai vėluoja. Šiame savo iniciatyva pateiktame pranešime pabrėžiame, kad šios direktyvos poveikis yra akivaizdus šalyse, kur nėra bendros darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais sistemos.

Raginu pagerinti direktyvos perkėlimą valstybėse narėse. Prašome, kad Komisija kuo greičiau imtųsi priemonių, siekdamą užtikrinti tinkamą šios direktyvos perkėlimą į valstybes nares ir įvesti pažeidimų procedūras prieš tuos, kurie arba iš viso neperkėlė, arba perkėlė neteisingai.

Pranešime taip pat pabrėžiama, kad kai kurios valstybės narės į savo perkėlimo priemones neįtraukė kai kurių jaunų darbuotojų, ne visą darbo laiką dirbančių moterų ar darbuotojų, dirbančių neilgą laikotarpį pagal laikinas sutartis.

Prašome, kad valstybės narės tiksliai apibrėžtų terminą „informacija“, sudarydamos sąlygas darbuotojų atstovams išnagrinėti pateiktus duomenis ir neversti jų laukti informacinės tvarkos pabaigos, jei įmonių sprendimai turi tiesioginius padarinius darbuotojams. Prašome valstybių narių, kurios neturi veiksmingų, proporcingų ir sulaikančių sankcijų, jas įsivesti. Galiausiai geriau koordinuojant įvairias teises priemones, taip pat raginame Tarybą iširti, ko reikia šėių direktyvų ir reglamento dėl darbuotojų informavimo koordinavimui, kad būtų galima priimti pakeitimus ir atsikratyti dubliavimų ir prieštaravimų.

Kadangi šios rūšies pažanga darbuotojų teisių srityje yra daugiau nei naudinga, Sąjunga privalo garantuoti, kad valstybės narės perkeltų direktyvos įsipareigojimus teisingai ir visa apimtimi. Labai svarbu, kad visi Europos darbuotojai žinotų, jog Europa palaiko jų dalyvavimą įmonės gyvenime, jų, kaip darbuotojų, kasdieniame gyvenime ir ypač šiuo metu.

**Janez Potočnik**, *Komisijos narys*. – Gerb. pirmininke, atkreipiau deramą dėmesį į Jean Louis Cottigny pranešimą dėl svarbios direktyvos, Europos lygmeniu sutvirtinančios pagrindinę darbuotojų socialinę teisę. Darbuotojų informavimą ir konsultavimąsi su jais tiek nacionaliniu, tiek transnacionaliniu lygmeniu Komisija laiko labai svarbiu, ypač esant dabartinei sudėtingai finansų krizei.

Pasiūlėme direktyvos persvarstymą Europos darbo taryboms. Tai buvo sėkmingai atlikta. Toliau dirbame prie restruktūrizavimo numatymo ir socialiai atsakingo valdymo bei klausimais, kylančiais Europos lygmeniu iš transnacionalinių susitarimų derybų.

Kaip paaiškinta 2008 m. kovo 17 d. Komisijos komunikate, jos pagrindinis rūpestis dėl direktyvos 2002/14/EB įgyvendinimo yra tas, kad jis turi būti visapusiš ir veiksmingas, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir dviem pramonės pusėm, kurios, kaip žinote, turi suvaidinti itin svarbų vaidmenį. Reikia turėti omenyje, kad direktyva tik sukuria bendrą sistemą, kurią gali įgyvendinti ir išplėsti dvi pramonės pusės, ypač įmonių lygmeniu.

Komisija vykdo ir remia veiklą, nukreiptą į supažindinimą, gerosios patirties mainus ir visų dalyvaujančių šalių pajėgumų didinimą seminarais, mokymo kursais, studijomis ir finansine pagalba projektams, ypač pagal konkrečią biudžeto eilutę.

Komisija, kaip Sutarčių sergėtoja, taip pat prižiūri tinkamą direktyvos taikymą, pvz., jei skundus pateikia profesinių sąjungų organizacijos. Tačiau kol kas Komisija gavo labai mažai skundų dėl šios direktyvos įgyvendinimo.

**Pirmininkas**. – Klausimas baigtas.

Balsavimas vyks 2009 m. vasario 19 d., ketvirtadienį.

### **Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)**

**Silvia-Adriana Țicău (PSE), raštu.** – (RO) Direktyvos 2002/14/EB perkėlimas, sukuriant bendrą darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais sistemą Europos bendrijoje kai kuriose šalyse smarkiai vėluoja.

Manau, būtina padidinti demokratinį darbuotojų dalyvavimą priimant sprendimus, kurie turi įtakos įmonei, turint omenyje pasaulinį dabartinės finansų krizės pobūdį, kuri veikia valstybes nares be jokios atrankos jų ekonominiame tinkle ir kelia baimę dėl restruktūrizavimo, susijungimų ir persikėlimo.

Įmonių restruktūrizavimo atveju raginčiau padaryti Europos lėšas labiau prieinamas ir kad pagalba būtų teikiama, ne tik įmonėms, bet ir darbuotojams. Taip pat manau, kad tai turi tapti privaloma praktika tokioje padėtyje, kuomet restruktūrizuojama daugianacionalinė įmonė, kad derėtis ir konsultuotis būtų pakviesti ne tik atstovai iš tos valstybės narės, kurioje yra įmonės buveinė, bet ir profesinių sąjungų atstovai iš visų įmonės filialų.

Manau, svarbu reguliariai atnaujinti teisės aktus dėl darbuotojų teisių, kad būtume informuoti ir pasikonsultavę, ir įtraukti šį klausimą į Europos socialinio dialogo darbotvarkę tiek tarpprofesiniu, tiek pramoniniu lygmeniu.

## **27. Socialinė ekonomika (trumpas pristatymas)**

**Pirmininkas.** – Kitas klausimas – P. Toia pranešimas (A6-0015/2009) Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto vardu Socialinė ekonomika (trumpas pristatymas) (2008/2250(INI)).

**Patrizia Toia, pranešėja.** – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, džiaugiuosi ir didžiuojuosi, kad Europos Parlamentas žvelgia į socialinę rinkos ekonomiką ir rengia praktinius pasiūlymus, siekdamas suteikti realią paramą šiam sektoriui.

Mano pranešimas turi tris tikslus. Pirmasis – atkreipti dėmesį ir nušviesti sektorių, kuris turi didelį poveikį daugeliui sričių, įskaitant ekonomiką; 10 proc. Europos verslų priklauso šiam sektoriui, kaip ir 9–10 proc. darbo vietų. Tai sektorius, sudarytas iš skirtingų operatorių, – kooperatyvų, savidraudos draugijų, fondų, socialinių įmonių ir asociacijų, – kurie turi konkrečias bendras vertybes ir įneša reikšmingą indėlį į BVP. Todėl norime suteikti jam didesnę institucinę regimumą.

Antras tikslas – patvirtinti, kad tai ne ribinis sektorius ar išimtis; jis tvirtai įsitvirtinęs rinkos ekonomikoje, su savo taisyklėmis, kurias vidaus rinka turi pripažinti ir kurių turi laikytis. Jis simbolizuoja alternatyvų verslo vykdymo, gamybos, vartojimo ir darbo vietų suteikimo būdą, kas vis dėlto užtikrina teisę būti rinkos dalimi. Tai metodas, kuriam būdinga daug skirtingų bruožų, kurių negalima uždailinti, ir kuris susideda pirmiausia iš noro sujungti ir suderinti gamybą ir užimtumą su solidarumo, atsakomybės ir žmogaus orumo vertybėmis visose srityse, įskaitant darbo pasaulį.

Kaip kartą kažkas pasakė, – mano nuomone, visai teisingai, – šios įmonės veikia su kapitalu, bet ne dėl kapitalo. Tai koncepcijos, kurios sudaro dalį Europos Sąjungos ideologinio palikimo, – tereikia pagyvinti apie „Delors“, – kadangi dažnai pripažindavome socialinę ekonomiką Europos socialinio modelio pagrindu, bet mažai ką dėl to padarėme.

Dabar tobulas laikas vėl atskleisti šių verslų reikšmingumą, kadangi dabartinė gamybos krizė parodė, kad daug tradicinių ekonomikos veikėjų yra labai trapūs, labai silpni ir kartais labai neskrupulingi. Socialinės ekonomikos pasaulis priešingai – yra labiau lokaliai įsišaknijęs, arčiau realios ekonomikos ir žmonių, todėl, kaip išaiškėjo, apsaugotas nuo spekuliacijos. Tai taip pat sektorius, turintis daugybę veikėjų, kurie smarkiai kelia gerovę ir sudaro pripažintą socialinio naudingumo centrą. Manau, jis gali padėti išsaugoti mūsų socialines sistemas sunkiu metu.

Trečias tikslas – nuspręsti, ką galime praktiškai padaryti, kad paremtume šį sektorių. Labai trumpai apibūdinsiu vieną ar du pasiūlymus. Pirmiausia, mums reikia aiškaus apibrėžimo, kad tiksliai suprastume šių labai skirtingų subjektų profilius ir apibrėžimus. Taip pat labai svarbu užfiksuoti šio sektoriaus indėlį nacionalinėje statistikoje įvairiose šalyse. Jis nepriklauso nei kapitalistinei ekonomikai, nei visuomeninei ekonomikai, todėl reikalingas jo apibrėžimas. Komisija jau eina ta linkme, yra vadovas, bet jį reikia pritaikyti. Manau, akademinis, mokslinių tyrimų ir universitetų pasaulis taip pat gali padėti šiuo klausimu.

Galiausiai raginame teisės aktų iniciatyvas. Nemažai padaryta, pvz., priimti kooperatyvo įstatai ir fondo statusas, ir matau, kad Komisija atnaujiną konsultacijas. Taigi, turime suprasti, kas naudinga ir ar verta tai

tęsti, einant šiuo keliu. Nenorime įklampinti sektoriaus, kuris mėgsta idėjas, motyvaciją ir laisvę dirbant kanceliarinį darbą, tačiau jam reikia, ar ateityje reikės, Bendrijos įstatymų – būtų išmintinga juos sukurti.

Vienas galutinis prašymas – įtraukti šį sektorių į socialinį dialogą. Kur ir koku lygmeniu turi vykti konsultavimasis ir dialogas su Europos Komisija? Ir galiausiai kokią tiesioginę paramą turi suteikti Europos programos – ar turime turėti *ad hoc* programas socialinei ekonomikai, ar turime sukurti erdvę šiems operatoriams egzistuojančiose programose? Tai turi įvertinti Komisija.

Prieš baigdama, norėčiau padėkoti nacionalinėms asociacijoms ir Europos tinklams, kurie suteikė man didelę paramą šiame darbe, gerai dirbančiai Parlamento socialinės ekonomikos intergrupei, taip pat G. Verheugenui ir V. Špidlai, su kuriais atvirai ir išsamiai pasikeitėme nuomonėmis.

Perduodame šį pranešimą, prie kurio labai prisidėjo socialiniai veikėjai ir asociacijos, Komisijai su viltimi, kad nepaisant to, jog liko nedaug laiko iki kadencijos pabaigos, ji ras laiko, gerb. Komisijos nary, – jūs čia šiandien atstovaujate visai Komisijai, – sujungti kai kurias iniciatyvas ir parodyti aiškų signalą, kad kitam Parlamentui ir kitai Komisijai nereikėtų vėl pradėti nuo pradžios, kad turėtų tvirtą pagrindą.

**Janez Potočnik, Komisijos narys.** – Gerb. pirmininke, Komisija pritaria Parlamento iniciatyvai suformuluoti savo iniciatyvinę nuomonę dėl socialinės ekonomikos. Ypač esant dabartinei finansų ir ekonomikos krizei, šį svarbų sektorių reikia toliau skatinti.

Socialinės ekonomikos įmonės unikalios vykdo verslą, nes jos suderina ekonomikos rodiklius tarpusavyje tarp narių, o dažnai ir socialinių ir visuomeninių tikslų siekimą, kaip verslo tikslą. Taigi, jos geroje pozicijoje, kad įneštų indėlį į Bendrijos politiką ir tikslus, ypač užimtumo, socialinės sanglaudos, regioninės ir kaimo plėtros, aplinkos apsaugos, vartotojų apsaugos ir socialinio saugumo srityse. Socialinės ekonomikos įmonės – neatsiejama Komisijos įmonių politikos dalis. Kadangi jų dauguma yra labai mažos, mažos arba vidutinės, jos jau turi naudos iš Smulkiojo verslo akto ir visų veiksmų, nukreiptų į mažas įmones.

Socialinės ekonomikos atžvilgiu mūsų tikslas – sukurti teisinę ir administracinę aplinką Europos ir kiekvienos valstybės narės lygmeniu, kurioje bet kokios formos ir dydžio socialinės ekonomikos įmonės gali klestėti ir priimti globalizacijos ir ekonomikos nuosmukio primetus iššūkius. Konkrečiau kalbant, Komisijos politikos tikslas – garantuoti, kad socialinės ekonomikos įmonės gali augti ir klestėti kartu su kitomis bendrovės formomis. Šiuo tikslu Komisija skiria ypatingą dėmesį, siekdama užtikrinti, kad visos kitos Bendrijos politikos kryptys tokiose srityse kaip konkurencija, buhalterija, įmonių teisė, viešieji pirkimai, sveikata, socialiniai reikalai, žemės ūkis, žuvininkystė, bankininkystė, draudimas, viešosios ir privačios partnerystės ir regioninė plėtra, tikrai atsižvelgtų į šios rūšies įmonės konkrečius poreikius, konkrečius tikslus, pastangas ir darbo stilių.

Reziumuojant, šiuo metu Komisijos tarnybos dirba prie dokumento, kuris kritiškai įvertins pažangą, padarytą nuo 2004 m. kooperatyvų skatinimo srityje. Jis taip pat įvertins kitų socialinės ekonomikos įmonių padėtį ir pasiūlys naujus veiksmus, jei bus būtina.

**Pirmininkas.** – Klausimas baigtas.

Balsavimas vyks 2009 m. vasario 19 d., ketvirtadienį.

### **Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)**

**Iles Braghetto (PPE-DE), raštu.** – (IT) Ne pelno veikla ir ne pelno siekiančios organizacijos nuolat auga Europoje.

Šiuo ekonomikos ir finansų krizės metu, kuri smarkiai atsiliepia socialiniu lygmeniu, socialine nauda pagrįstos ekonomikos stiprinimas yra strateginis pasirinkimas, leidžiantis mums sumažinti krizės poveikį ir vykdyti Lisabonos strategijos plėtrą, įgyvendinant vieną iš jos pagrindinių tikslų, būtent, socialinės atsakomybės skatinimą.

Antra, socialinė ekonomika gali inicijuoti veiksmą vietos lygmeniu, tapdama patikima partnere vietos valdžiai, kuri turi suplanuoti priemones pažeidžiamųjų rėmimui visuomenėje.

Todėl turime pritarti Parlamento žingsniui, siekiančiam teisės aktuose ir statistikoje pripažinti tas organizacijas, kurios veikia ir yra giliai išsiskynusios Europos struktūroje dėl savo sugebėjimo pasiekti socialinius tikslus.

Tai masių vizija, simbolizuojanti fundamentalų indėlį į Europos socialinį modelį.



**Gabriela Crețu (PSE), raštu.** – (RO) Socialinė ekonomika gali vaidinti svarbų vaidmenį Europos ekonomikoje, sukurdamą naują ekonomikos rūšį, pagrįstą demokratinėmis vertybėmis, ekonomiką, kuri į pirmą vietą iškelia žmones ir remia tvarų vystymąsi.

Tačiau socialinė ekonomika susiduria su didžiule kliūtimi – institucinio regimumo stoka dėl to fakto, kad ji nepripažinta kaip ekonomikos sektorius, kuris skiriasi nuo pagrindinių dviejų – viešojo ir privataus.

Raginame Komisiją ir valstybes nares kurti teisinį pagrindą, kuris pripažins socialinę ekonomiką trečiu sektoriumi ir pritaikys taisykles, kurios aiškiai nustatys, kurie subjektai gali veikti šiame sektoriuje taip, kad jokia kita organizacijos rūšis negalėtų pasipelninti iš finansavimo ar viešosios politikos, skirtos socialinės ekonomikos įmonių skatinimui.

Taip pat raginame Komisiją ir valstybes nares pasiūlyti finansinę paramą, mokymus ir konsultacijas bei supaprastinti socialinio sektoriaus įmonių steigimo tvarką.

Tokiu būdu, socialinė ekonomika atliks savo veiksmingą vaidmenį bendrame Europos ekonomikos fone, ne tik padėdama kovoti su skurdu, bet ir palengvindama prieigą prie išteklių, teisių ir paslaugų, kurių reikia piliečiams, kad galėtų dalyvauti visuomenėje.

**Gábor Harangozó (PSE), raštu.** – Pirmiausia, norėčiau pasveikinti mūsų pranešėją, Patrizia Toia, už jos šiandien pristatyto pranešimo kokybę. Iš esmės, svarbu įnešti šiek tiek aiškumo, apibrėžiant socialinės ekonomikos koncepciją ir užtikrinant jos teisinį statusą įvairios nacionalinės patirties pagalba. Iš tiesų, socialinei ekonomikai reikia regimumo – geresnio ES duomenų žinojimo pagalba – kad būtų geriau pasiekti solidarumo, užimtumo, verslumo, augumo, konkurencingos socialinės sanglaudos ir socialinio dialogo Sąjungoje tikslai. Socialinė ekonomika vis labiau tampa svarbia veikėja vietos ir regioniniu lygmeniu ir dabar, labiau nei bet kada – dėl rimto finansų krizės poveikio – turi suvaidinti svarbų vaidmenį Europos socialiniame ir ekonominiame vystymesi. Sąjungai reikia sutelkti savo pastangas į socialinės ir ekonominės dinamikos rėmimą, kad būtų įveiktas paprastas viešojo ir privataus sektoriaus atskyrimas, jei tikrai norime rasti naujus ir novatoriškus sprendimus aprūpinti mūsų piliečius nuolatinėmis darbo vietomis ir geresne gyvenimo aplinka su kokybiškais visuotinės svarbos paslaugomis integruotoje visuomenėje.

**Magda Kósáné Kovács (PSE), raštu.** – (HU) Keletą mėnesių stengiamės mobilizuoti visas ES institucijas ir išteklius, kad sumažintume augančios krizės padarinius. Šviesos spindulėlis šioje tamsoje – Patrizia Toia pranešimas plenarinės sesijos darbotvarkėje, kadangi iniciatyvos, nukreiptos į solidarumą bei socialinę ir regioninę sanglaudą, yra ypač svarbios šiomis dienomis. Tai socialinės ekonomikos dėmesio centras, kadangi ji – organizacinių formų susikaupimas, kurių tikslas yra solidarumas ir bendras finansinis interesas, o ne pelnas. Tokių institucijų negali pakeisti jokia į rinką orientuota organizacija. Jos suteikia galimybę sumažinti ekonominio susisluoksniavimo poveikį marginalizuotiems visuomenės nariams, suteikia garbingą darbą ir įvairiomis savo formomis, pradedant savisamda, baigiant socialiniais kooperatyvais, turi galimybę vėl pritaikyti savo darbo vaisius bendruomenės labui.

Mes daug kalbame ir rašome apie socialinę ekonomiką, bet be Europos statistinės bazės ji nebus matoma mūsų kasdieniame gyvenime. Jei ši koncepcija nebus žinoma visuomenei, jos solidarumas negalės pagelbėti. Kita vertus, dalyvaujančios organizacijos yra per mažos, kad taptų žinomos makroekonominio lygmeniu.

Patrizia Toia pranešimas gali padėti pašalinti įtarimą, kurį jaučia teisės aktų leidėjai ir suinteresuotosios rinkos šalys, kad socialinės ekonomikos generuojami pinigai ir produktai – tai organizacijos, siekiančios apeiti konkurencijos taisykles.

Čia ir dabar pranešimas gali suteikti progą socialinei ekonomikai veiksmingai suvaldyti krizę ir santykinai mažomis pastangomis užkirsti kelią darbo vietų praradimui ir apsaugoti nuo lėšų pragyvenimui netekimo.

**Silvia-Adriana Țicău (PSE), raštu.** – (RO) Socialinė ekonomika užtikrina darbo vietų stabilumą, kadangi jai netaikoma delokalizacija. Manau, Europos Sąjunga ir valstybės narės turi skatinti ir remti socialinės ekonomikos įgyvendinimo formas, pvz., kooperatyvus, savidraudos draugijas, asociacijas ir fondus, jų teisėkūroje ir politikoje.

Svarbu sugalvoti daugybę priemonių, skirtų mikrokreditų ir pritaikyto ES finansavimo plėtojimui, kadangi socialinės ekonomikos vertybės atitinka Europos socialinės integracijos tikslus ir įneša indėlį į darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros sukūrimą, taip į lyčių lygybės ir gyvenimo kokybės gerinimą vyresnio amžiaus žmonėms ar neįgaliesiems. Manau, turi būti sustiprintas moterų vaidmuo socialinėje ekonomikoje, atsižvelgiant į jų dalyvavimą asociacijose ir savanoriškose organizacijose.

Raginu Komisiją integruoti socialinę ekonomiką į kitas politikos kryptis ir strategijas dėl socialinės ir ekonominės plėtros, ypač atsižvelgiant į Smulkiojo verslo aktą, kadangi socialinės ekonomikos struktūros pirmiausia nukreiptos į mažas ir vidutines įmones bei visuotinės svarbos paslaugas. Šios pastangos taip pat gali būti paremtos sukuriant statistinį socialinės ekonomikos įmonių registrą kiekvienoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ir įvedant duomenis į EUROSTAT Europos statistinę sistemą.

## 28. Psichikos sveikata (trumpas pristatymas)

**Pirmininkas.** – Kita tema – E. Tzampazi pranešimas (A6-0034/2009) Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto vardu Psichikos sveikata (Trumpas pristatymas) (2008/2209(INI)).

**Evangelia Tzampazi, pranešėja.** – (EL) Gerb. pirmininke, gerb. Komisijos nary, ponios ir ponai, dabar kaip niekada didėja supratimas, kad nėra sveikatos be psichikos sveikatos. Suvokiame, kad humanitariniu ir finansiniu požiūriu psichikos sveikatos problemos dažnai turi įtakos tiek asmeniniam, šeiminiam, profesiniam ir socialiniam asmenų ir jų šeimų gyvenimui, tiek visai visuomenei.

Skaiciai kalba patys už save: vienas iš keturių žmonių patiria kokios nors formos psichikos sutrikimą. Depresija – vienas dažniausių sutrikimų ir iki 2020 m. taps dažniausia liga besivystančiame pasaulyje. Kasmet Europos Sąjungoje nusižudo apie 59 000 žmonių, iš kurių 90 proc. sergo psichikos sutrikimais. Pažeidžiamos ir marginalizuotos grupės, pvz., neįgalūs žmonės, labiau linkę į psichikos sveikatos problemas.

Be to, senėjančioje Europoje labiau nei bet kada plinta neurodegeneraciniai sutrikimai. Todėl visi sutinkame, kad būtina turėti suderintą požiūrį į psichikos sveikatos keliamas problemas ir kad tai liečia mus visus. Visi turime išpareigojimą ginti psichikos sveikatą, o psichinių ligonių ir jų šeimų teisių apsauga – ideologinė ir politinė pozicija, kuria valstybė suteikia socialinę paramą ir apsaugą tiems, kuriems jos reikia. Pirmas žingsnis buvo Komisijos Žalioji knyga; kitas žingsnis buvo Europos konferencija „Kartu dėl psichikos sveikatos ir geros savijautos“, kurioje buvo sukurtas Europos paktas dėl psichikos sveikatos ir geros savijautos.

Šito laikantis, Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugumo komitetas vieningai patvirtino pranešimą dėl psichikos sveikatos, kuriame pateikiamos rekomendacijos skatinti gyventojų psichikos sveikatą ir gerą savijautą, kovoti su diskriminacijos ir socialinės atskirties stigma, stiprinti prevencinius veiksmus ir pagalbą sau bei teikti paramą ir tinkamą gydymą žmonėms su psichikos sveikatos problemomis ir jų šeimoms bei globėjams.

Šiame pranešime pabrėžiame būtinybę teikti aukštos kokybės, prieinamas ir universalias psichikos sveikatos paslaugas bei naujausius teisės aktus. Raginame ypač pabrėžti asmenų, užimančių pagrindines pozicijas, apmokymą. Raginame sukurti priėjimą prie atitinkamo išsilavinimo, apmokymo ir darbo bei kurti palankią aplinką, kurioje pažeidžiamoms grupėms skiriamas ypatingas dėmesys. Raginame, kad būtų skiriamas dėmesys psichikos ligų prevencijai per socialinę intervenciją. Raginame valstybes nares suteikti galias organizacijoms, atstovaujančioms žmones su psichikos sveikatos problemomis. Siūlome priimti platformą, siekiant prižiūrėti Pakto įgyvendinimą. Raginame Komisiją pateikti teminių konferencijų išvadas. Pabrėžiame būtinybę sukurti atitinkamus rodiklius, turint tikslą pagerinti poreikių vertinimą nacionaliniu ir Europos lygmeniu.

Tuo pat metu formuluojame pasiūlymus pagal penkias prioritетines Pakto sritis. Pagal šią sistemą pabrėžiame, kad, siekiant užkirsti kelią depresijai ir savižudybėms, turime įgyvendinti įvairių sektorių programas ir sukurti tinklus, sveiką atmosferą mokyklose, pagerinti darbo sąlygas, imtis priemonių, kad būtų pagerinta gyvenimo kokybė ir galiausiai kalbant apie kovą su stigma ir socialine atskirtimi, pabrėžiame, kad reikalingos visuomenės informavimo ir sąmoningumo ugdymo kampanijos. Už tai norėčiau padėkoti nariams, kurie prisidėjo savo pasiūlymais, ir tikiuosi, kad būsimе išgirsti, kad psichikos sveikata yra vertinga socialinė prekė ir kad mums visiems reikia dirbti, kad ją skatintume.

**Janez Potočnik, Komisijos narys.** – Gerb. pirmininke, sveikinu Europos Parlamentą ir jo pranešėją, E. Tzampazi, dėl savo iniciatyva pateikto pranešimo psichikos sveikatos klausimu. Pranešimas visiškai teisingai pabrėžia, kokią didelę įtaką psichikos sveikata daro bendrai gerai savijautai, švietimui, mokymuisi ir socialinei sanglaudai Europos Sąjungoje.

Tas faktas, kad Parlamentas priima šį pranešimą tik praėjus dviem metams po rezoliucijos, atsakančios į Komisijos žaliąją knygą dėl psichikos sveikatos, rodo, kad skubiai reikia daugiau veiksmų šioje srityje.

Mano nuomone, yra pagrindas optimizmui. Visuose sektoriuose yra daugiau supratimo apie psichikos sveikatos ir geros savijautos svarbą, palyginti, kaip buvo prieš keletą metų. Tai liudijo didelis Komisijos aukšto

lygio konferencijos „Kartu dėl psichikos sveikatos ir geros savijautos“ ir Europos pakto dėl psichikos sveikatos ir geros savijautos palaikymas, kuriuos abu minėjo pranešėja.

Daugiau teigiamų pokyčių – tai faktas, kad daug valstybių narių persvarstė savo psichikos sveikatos strategijas arba nustatė veiksmų planus, pvz., Suomijoje ir Vengrijoje. Į mokyklų programas įtrauktas socioekonominis mokymas. Jungtinėje Karalystėje daugelyje mokyklų yra mokymo dalykas – gyvenimo klausimai.

Darbdaviai vis labiau suvokia ryšį tarp gerovės ir produktyvumo. ĮSA Europa net sukūrė geros savijautos priemonių rinkinį darbe. Tačiau kalbėkime aiškiai. Nėra jokios priežasties nusiraminti – dar daug ką reikia nuveikti. Dėl dabartinės finansų ir ekonomikos krizės gali atsirasti nauji pavojai psichikos sveikatai. Valstybės nares gali imti pagunda sumažinti biudžetus psichikos sveikatai arba sumažinti savo pastangas dėl modernių psichikos sveikatos sistemų su bendruomene pagrįstomis paslaugomis vietoj pasenusių prieglaudų kūrimo.

Ekonomikos nuosmukis blogina jaunų žmonių, ypač mokyklą paliekančių, ateities perspektyvas. Darbo vietos nesaugumas ir su juo susiję problemos dėl pajamų stabilumo ir kylančio bedarbystės lygio sukuria naujas dideles grėsmes psichikos sveikatai.

Per dvejus ateinančius metus Komisija suorganizuos daug teminių konferencijų dėl penkių psichikos sveikatos pakto prioritetų, tai bus bendri renginiai su Tarybai pirmininkaujančiąja valstybe ir valstybėmis narėmis. Pirmą tarptautinę konferenciją dėl stigos ir psichiatrinės pagalbos organizuos pirmininkaujančioji Čekija šių metų gegužės 29 d. Pirmą teminę konferenciją dėl jaunimo psichikos sveikatos ir švietimo vyks Stokholme rugsėjo 29–30 d., bendradarbiaujant su pirmininkaujančiąja Švedija. Antra teminė konferencija dėl depresijos ir savižudybių prevencijos bus organizuojama su Vengrija gruodžio mėn. Pirmajame 2010 m. semestre pirmininkaujančioji Ispanija surengs teminę konferenciją dėl vyresnių žmonių psichikos sveikatos. Be to, mes bendraujame su valstybėmis narėmis dėl kitų dviejų konferencijų psichikos sveikatos darbo vietos aplinkoje ir kovos su stigma ir socialine atskirtimi klausimais.

Parlamento pranešime pateikiami konkretūs pasiūlymai, sudarantys vertingą indėlį į būsimas diskusijas šiose konferencijose. Pranešime ne tik pabrėžiama psichikos sveikatos svarba Europos Sąjungoje, bet ir parodoma, kad yra daug galimybių veikti psichikos sveikatos sferoje Europos Sąjungos lygmeniu.

Vienas iš šio pranešimo pasiūlymų – sukurti struktūrą, siekiant prižiūrėti Europos pakto dėl psichikos sveikatos ir geros savijautos įgyvendinimą. Sutinku, kad bus sukurta reikšminga pridėtinė vertė periodiškai persvarstant pažangą pakto tikslų prasme.

Mes rimtai apsvarstysime, kaip geriausiai galime praktiškai įgyvendinti tokią idėją. Dar kartą norėčiau padėkoti Parlamentui ir jo pranešėjai už šį labai palaikantį pranešimą ir jo labai svarbias rekomendacijas.

**Pirmininkas.** – Klausimas baigtas.

Balsavimas vyks 2009 m. vasario 19 d., ketvirtadienį.

### ***Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)***

**Louis Grech (PSE), raštu.** – Psichikos sveikata – svarbus veiksnys žmonių gyvenime ir atsiranda vis daugiau jos įtakos mūsų socialinėms, ekonominėms ir teisinėms sistemoms įrodymų. Palaikau šį pranešimą, kadangi jis ikūnija visapusišką požiūrį į problemas, su kuriomis susiduriame psichikos sveikatos sektoriuje, pvz., kova su stigma, diskriminacija ir socialiniu atskirtumu, taip pat pripažįsta prevencinių programų, visuomenės paramos ir tinkamo žmonių gydymo poreikį.

Kaip santykinai naujas mokslas, psichikos sveikata nėra plačiai pripažinta, kaip prioritetas, bet nauji technologiniai pasiekimai leido mums labiau ištyrinėti žmogaus smegenis ir parodė kelią į naują, keičiantį gyvenimą gydymą žmonėms. Manau, turime stipriai remti tolesnius mokslinius tyrimus šioje srityje, skirdami ypatingą dėmesį augančiam pagyvenusių gyventojų, kurie tikisi sveiko, oraus ir aktyvaus senėjimo, skaičiui Europoje.

Mums reikia prieinamų struktūrų psichikos sveikatos priežiūrai ir gydymui, bet taip pat labai svarbu turėti palankią aplinką, pvz., darbo rinkos integracijos programas. Psichikos sveikata taip pat yra labai reikšminga darbo vietos aplinkoje, kur ji gali labai kliudyti darbui, taigi turime skatinti gerą patirtį tarp darbdavių, kuri mažintų nereikalingą įtampą ir saugotų savo darbuotojų psichinę gerovę.

**Eija-Riitta Korhola (PPE-DE), raštu.** – (FI) Norėčiau padėkoti E. Tzampazi už pranešimą dėl psichikos sveikatos, už kurį aš balsavau.

Bent kartą gyvenime vienas iš keturių žmonių susiduria su psichikos sveikatos problemomis. Apskaičiuota, kad 2020 m. depresija bus tapusi dažniausia liga besivystančiame pasaulyje ir antra pagrindine nedarbingumo priežastimi. Tokie išorės veiksniai kaip dabartinės finansų krizės pasekmės pavers žmones pažeidžiamais šių problemų. Psichinės ligos reiškia ne tik išlaidas, kurios apsunkina sveikatos priežiūros sektorių ir visą socialinę ir ekonominę sistemą; ji taip pat mažina kenčiančių žmonių ir jų šeimų gyvenimo kokybę.

Nors buvo dramatiškų šuolių į priekį, kalbant apie priežiūros ir bendro požiūrio standartus, žmonės, kenčiantys nuo psichikos sveikatos problemų, ir jų šeimos vis dažniau nustumiamos į šalį. Skirtumai tarp standartų, taikomų prevencijai ir aukščiausio lygio priežiūros garantijoms, yra per dideli, tiek tarp ES šalių, tiek regioniniu atžvilgiu – šalių viduje.

Džiaugiuosi, kad A. Tzampazi pranešime buvo ypatingai paminėtas jaunų žmonių psichikos sveikatos klausimas – pranešime, kuriame teigiama, kad turi būti programos tarp sektorių šiam klausimui spręsti. Tačiau turime nepamiršti, kad svarbiausias prevencinis psichikos sveikatos darbas yra visada pedagogų ir institucijų už šeimos ir namų ribų atsakomybė. Tai reiškia sveiko gyvenimo stiliaus skatinimą ir įsiklausymą į vaikus ir jaunus žmones bei dėmesio jiems skyrimą.

A. Tzampazi pranešime raginamą aukštą universaliųjų psichikos sveikatos paslaugų kokybę, galimybę lengvai jomis pasinaudoti ir veiksmingumą, kaip ir didesnę investavimą į aukščiausios kokybės mokslinius tyrimus, laikau ypač svarbiais. Turi būti didesnis finansavimas ypač medicinos moksliniams tyrimams, nukreiptiems į sąsajas tarp prevencijos ir fizinių sveikatos problemų.

**Siiri Oviir (ALDE), raštu.** – (ET) Psichikos sveikatos sutrikimai yra nacionalinės sveikatos problemos daugelyje šalių, kadangi jos daro reikšmingą poveikį su tuo susijusiems žmonėms, jų šeimoms ir visuomenei apskritai. Psichikos sveikatos sutrikimai taip pat dažnai lemia nedarbingumą ir tokiu būdu sukuria didelę ekonominę naštą visuomenei.

Pagal 1993 m. Pasaulio banko vystymosi pranešimą, keturios iš dešimties dažniausių nedarbingumo priežasčių buvo psichikos sveikata ir (arba) neurologiniai sutrikimai. 1993 m. depresija buvo ketvirtoje vietoje tarp ligų, sukeliančių nedarbingumą. Jei dabartinės tendencijos tęsis, iki 2020 m. depresija gali tapti antra svarbiausia priežastimi tarp visų gyventojų ir net svarbiausia nedarbingumo priežastis moterims.

Nepaisant psichikos sveikatos sutrikimų priežasčių masto ir rimtumo, pasaulyje ir Europoje šiandien vis dar yra šalių, kur šiai problemai skiriama nepakankamai dėmesio. Tokią padėtį dažnai lemia paplitęs iš dalies neigiamas visuomenės ir politikų požiūris visuomenėje ir psichikos ligonių stigmatizacija. Tai, savo ruožtu, lemia nepakankamą dėmesį, skiriamą psichikos sveikatai, ribotą paslaugų prieinamumą, alternatyvių gydymo metodų stygių ir nepakankamą informaciją apie gydymo galimybes.

Nepaisant to fakto, kad psichikos sveikatos problemų sprendimas patenka į valstybių narių kompetencijos sferą, svarbu, kad būtų toliau didinama ES valstybėms narėms teikiamos finansinės pagalbos ir žiniomis pagrįstos pagalbos apimtis, siekiant padėti joms vystyti ir gerinti būtinas sveikatos, socialines, priežiūros ir švietimo paslaugas bei prevencines priemones.

Manau, kad asmenų psichikos sveikata ir gera savijauta turi būti aukšto prioriteto tikslas Europos Sąjungos valstybėse narėse, nes asmenų psichikos sveikata turi tiesioginį poveikį valstybių narių ekonomikos produktyvumui ir užimtumui.

**Zdzisław Zbigniew Podkański (UEN), raštu.** – (PL) Kaip žinome, psichikos sveikata – fundamentali vertybė kiekvienam žmogui ir mes, Europos tautų atstovai, turime nepamiršti šio fakto. Manau, kad gerai, jog šiandien pažvelgta į šį klausimą Europos Parlamento forume. Psichinės ligos, savižudybių ir depresijos antplūdis tapo grėsme šiuolaikinei visuomenei. Šios problemos ne tik paveikia žmones, kurie gyvena nuolatiniame įtampoje, bet ir vaikus, jaunus žmones ir pagyvenusius žmones. Manau, turime imtis toliaregiškų priemonių, kad nugalėtume šias civilizacijos ligas. Dar ir todėl palaikau mokslinius tyrimus ir galimybę pasinaudoti mokslinių tyrimų rezultatais ir pasiekti specialistus.

Išreišdamas savo padėką už pranešimą dėl psichikos sveikatos, sykiu norėčiau išreikšti savo susirūpinimą dėl to, ar įmanoma kartu su pagalbos pagyvenusiems žmonėms teikimu ir veiksmais kovai su stigmatizacija ir socialine sanglauda, įtraukti projektus, skirtus žmonėms, kurie yra socialiai atstumti. Tokie žmonės labai dažnai demonstruoja antipatiją kitų atžvilgiu, jaučiasi atstumti ir jaučia visuomenės pasmerkimo baime. Mano nuomone, pirma problema, prie kurios turime susitelkti – išplėsta mokymo programa, kad visi, kuriems reikia, žinotų, kur kreiptis, kokią pagalbą gali gauti ir, svarbiausia, kad įmanoma sugrįžti į normalų gyvenimą.

**Daciana Octavia Sârbu (PSE), raštu.** – (RO) Psichikos sveikata ir gera savijauta yra svarbi problema šiame amžiuje, kuriame gyvename. Pasaulio sveikatos organizacijos paskaičiavimais, psichiniai sutrikimai sudarys 15 proc. visų ligų 2020 m.

Man ypač kelia rūpestį paauglių ir vaikų ateitis, štai kodėl pasiūliau veiksmus, skirtus informuoti piliečius apie vaikų, kurių tėvai emigravo, psichikos sveikatos būklės pablogėjimą, taip pat programų, kurių tikslas padėti šiems jauniems žmonėms atremti psichologines problemas, susijusias su jų tėvų nebuvimu, mokyklose įvedimą.

Aš primygtinai to reikalavau šiuo klausimu dėl didelio skaičiaus vaikų, kuriuos apleido tėvai, išvykdami į užsienį – tai vis dažniau pasitaikanti padėtis Vidurio ir Rytų Europoje. Turėdama omenyje paramą šiems jauniems žmonėms, pasiūliau veiksmus, skirtus skatinti konsultacinių funkcijų sukūrimą kiekvienoje vidurinėje mokykloje ir siūlyti alternatyvas, kurios yra konfidencialios ir kurios neužtrauks šiems vaikams gėdos, siekiant patenkinti jų socialinius ir emocinius poreikius.

Turint omenyje, kad psichikos sveikata lemia Europos Sąjungos piliečių gyvenimo kokybę, į šį klausimą reikia žiūrėti taip pat rimtai, kaip į fizinės sveikatos klausimus. Iš tiesų, šiuo klausimu reikalingas Europos veiksmų planas, siekiant reaguoti į problemas, kurias sukelia psichiniai sutrikimai.

**Richard Seebler (PPE-DE), raštu.** – (DE) Kai kalbame apie sveikatą, paprastai turime omenyje fizinę savijautą. Tačiau psichikos ligos gali būti tokia pat kliūtis ligoniams kasdieniame gyvenime, ir jos turi didelį neigiamą socialinį poveikį. Todėl Parlamento iniciatyva pagerinti informavimą dėl psichikos sveikatos yra labai teigiamas žingsnis. Turi būti daugiau viešų diskusijų apie požiūrius į psichikos sutrikimus, be to, plačiau visuomenei turi būti prieinami psichinių ligų prevencijos metodai.

Šiuo atžvilgiu ypatingas dėmesys turi būti skiriamas darbo vietos aplinkai. Kadangi dirbantys žmonės praleidžia labai daug laiko savo darbo vietose ir patiria įtampą dėl darbo, būtina skatinti psichikos sveikatą būtent šioje aplinkoje. Tik motyvuoti, subalansuoti darbuotojai gali įvykdyti jiems keliamus reikalavimus.

Todėl turi būti daugiau informacijos tarp įmonių ir viešųjų įstaigų. Apskritai, pripažindamas psichikos sutrikimus, Parlamentas parodo šiuolaikinį sveikatos supratimą ir siūlo daugeliui ligonių ilgalaikę pozityvią perspektyvą.

## **29. Nacionalinių efektyvaus energijos vartojimo veiksmų planų apžvalga. Pirmasis įvertinimas (trumpas pristatymas)**

**Pirmininkas.** – Jūs pažymėjote, kad šiek tiek sumažinome apšvietimą Rūmuose. Spėju, kad tai energijos taupymo sumetimais.

Tai derantis pastebėjimas, kadangi kitas klausimas –A. Gyürk pranešimas (A6-0030/2009) Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto vardu Nacionalinių efektyvaus energijos vartojimo veiksmų planų apžvalga. Pirmasis įvertinimas (trumpas pristatymas) (2008/2214(INI)).

**András Gyürk, pranešėjas.** – (HU) Ačiū už suteiktą žodį, gerb. pirmininke, Komisijos nary, dujų krizė sausio mėn. aiškiai turėjo vieną teigiamą pasekmę. Ji išjudino dialogą dėl energetikos politikos kiekvienoje valstybėje narėje.

Ir čia, Europos Parlamente, buvo daug diskutuojama apie įvairius alternatyvius transportavimo kelius, sandėliavimo pajėgumų plėtimą, taip pat būsimą branduolinės energijos vaidmenį. Tačiau skyrėme pernelyg menką dėmesį energijos vartojimo efektyvumui. Ypač džiaugiuosi, kad pranešimas apie Nacionalinius efektyvaus energijos vartojimo veiksmų planus suteikė galimybę aptarti šią temą per paskutines kelias savaites.

Energijos vartojimo efektyvumo svarba glūdi jos gebėjime pasiekti juntamus rezultatus greičiau nei kitomis priemonėmis. Kaip Energetikos Komisijos narys Andris Piebalgs neseniai pabrėžė, ES priemonės dėl išjungimo būsenos prietaisų galėtų sumažinti laukimo nuostolius Vengrijos metinio energijos suvartojimo ekvivalentu.

Dar kartą pabrėžiame, kad efektyvus energijos vartojimas gali išspręsti visas problemas, susijusias su energetikos politika. Pirmiausia, jis gali sumažinti Europos energetinę priklausomybę nuo trečiųjų šalių. Be to, efektyvus energijos vartojimas taip pat gali turėti naudingą įtaką Europos pramonės konkurencingumui ir gali sumažinti našlą mūsų aplinkai. Taip pat turime nepamiršti, kad gerėjantis energijos vartojimo efektyvumas gali taip pat sumažinti našlą pažeidžiausiems vartotojams.

Žinoma, tarp valstybių narių yra daug skirtumų, kalbant apie aplinkybes ir potencialą bei teisės aktų iniciatyvas. Todėl sutinkame su 2006 m. ES direktyva, kuria nustatomos priemonės valstybėms narėms, siekiant Nacionaliniuose veiksmų planuose apibendrinti savo planuotas priemones energijos vartojimo efektyvumui gerinti.

Šiame pranešime bandėme padaryti bendras išvadas dėl minėtų Veiksmų planų. Tuo pat metu mūsų tikslas buvo apibrėžti reikalingus žingsnius ES teisėkūroje. Norėčiau atkreipti dėmesį į keletą esminių šio pranešimo momentų.

Pirmiausia, pranešime Komisija raginama imtis stipresnių veiksmų prieš Nacionalinių efektyvaus energijos vartojimo veiksmų planų rengimo vėlavimą. Škart reikia kruopščiai ištirti, ar planus lydi praktiniai valstybių narių žingsniai. Didelis kelių Nacionalinių veiksmų planų trūkumas yra tas, kad jie nutolę nuo jų vyriausybės politikos.

Antra, reikia didinti energijos vartojimo efektyvumui skirtus išteklių tiek nacionaliniu, tiek Bendrijos lygmeniu. Dėl finansų krizės yra labai mažai Europos piliečių, kurie gali sau leisti investuoti į savo energijos vartojimo efektyvumą. Todėl sykiu turi būti išplėsti egzistuojantys energijos vartojimo efektyvumo iniciatyvos projektai. Tai veda mus prie kito septynių metų Bendrijos biudžeto, kuriame energijos vartojimo efektyvumas turi būti toliau pabrėžiamas, ir mokesčių lengvatos gali prisidėti prie tikro pagerinimo.

Trečia, Europos Sąjungoje vis dar reikia teisės aktų dėl energijos vartojimo efektyvumo. Manau, Europos Komisijos rekomendacijos nustatė teisingą kryptį šioje srityje. Pvz., griežtesni teisės aktai dėl pastatų energijos vartojimo efektyvumo gali leisti nemažai sutaupyti.

Ketvirta, nacionalinės vyriausybės turi imtis pirmaujančio vaidmens kuriant energijos vartojimo efektyvumo sprendimus. Šios pastangos turi atsispindėti plačiose švietimo kampanijose. Vartotojai imsis investuoti į savo energijos vartojimo efektyvumą, jei bus išsamiai informuoti apie jo naudą jiems.

Galiausiai norėčiau pasidalyti dar vienu pamąstymu. Mano įsitikinimu, energijos vartojimo efektyvumo negalime laikyti antraeile priežastimi net recesijos laikotarpiu. Dar daugiau, energijos vartojimo efektyvumo programos gali sukurti šimtus tūkstančių darbo vietų Europoje. Masinių atleidimų metais šis momentas yra labai reikšmingas.

**Janez Potočnik**, Komisijos narys. – Gerb. pirmininke, džiaugiuosi galėdamas kalbėti Europos Parlamento sesijos dalyje, apimančioje, inter alia, Komisijos atliekamo Nacionalinių efektyvaus energijos vartojimo veiksmų planų (NEEVVP) vertinimo klausimą, kuris buvo pristatytas Antrajame strateginė energetikos apžvalgos pakete 2008 m. lapkričio mėn. ir ankstesniame Komisijos 2008 m. sausio mėn. komunikate.

Smulkesnė techninė Komisijos atlikto NEEVVP vertinimo sintezė bus pateikta Komisijos NEEVVP dokumente šį pavasarį.

Todėl norėčiau pasinaudoti šia proga ir padėkoti pranešėjui A. Gyürk už jo darbą, taip pat Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitetui (ITRE) už jo vertingas diskusijas ir pastebėjimus.

Per pastaruosius kelis metus Komisija labai aiškiai konstatavo, kad energijos vartojimo efektyvumas yra pirmas Europos Sąjungos energetikos politikos prioritetas ir labai svarbus kertinis akmuo vykdant 2020 m. tikslus iki 2020 m., o Nacionaliniai efektyvaus energijos vartojimo veiksmų planai vaidina pagrindinį vaidmenį šiuo atžvilgiu. Kaip žinote, Galutinio energijos vartojimo efektyvumo ir energetikos paslaugų direktyva nustato pareigą valstybėms narėms juos pateikti ir pademonstruoti, kaip jie praktiškai ketina pasiekti savo nacionalinius tikslus dėl efektyvaus energijos vartojimo.

Pirminis pateikimo terminas valstybėms narėms buvo 2007 m. birželio 30 d., bet, kaip žinote, daug valstybių narių, deja, vėlavo. Paskutiniai NEEVVP pasiekė Komisiją 2008 m. birželio mėn.

Šiame etape Komisija užbaigė visus įvertinimus ir išsiuntė valstybėms narėms dokumentus su tų įvertinimų rezultatais. Dėl to įvyko nemažai dvišalių susitikimų ir nemažai valstybių narių pareiškė, kad jos pačios norėtų patobulinti savo NEEVVP per ateinančius kelis mėnesius. Kaip pažymėjo ITRE komiteto nariai, pirmieji Nacionaliniai efektyvaus energijos vartojimo veiksmų planai pasirodė esą tikrai naudingi. Iš tikrųjų, daug valstybių narių pirmą kartą parengė išsamius veiksmų planus dėl energijos taupymo. Daugelis jų patvirtino, kad naudingus planus padėjo parengti pagalba iš kitų sektorių.

Pagal Energetikos paslaugų direktyvą, NEEVVP vaidmuo – ribotas. Tačiau Komisija savo 2008 m. lapkričio mėn. komunikate ir kituose neseniai padarytuose pareiškimuose visuomet ragino valstybes nares plėsti jų vaidmenį.

Komisija parengs naują Europos Sąjungos Energijos taupymo veiksmų planą, kuris sustiprins ir labiau susitelks prie Europos Sąjungos veiksmų, padedančių ES valstybėms narėms ir ES įmonėms bei ES piliečiams rentabiliai taupyti energiją.

Savo pranešime raginate Komisiją pasiūlyti privalomą energijos taupymo tikslą. Kaip žinote, dabartinis tikslas iki 2020 m. Europos Sąjungoje sumažinti energijos vartojimą 20 proc. šiandien yra neprivalomas. Tačiau Komisija mano, kad su klimato ir energetikos paketu bei pasiūlymais Antrojoje strateginėje energetikos apžvalgoje galime pasiekti 20 proc.

A. Gyūrko pranešime teisingai nurodyta, kad turi būti padidinta finansinė parama. Finansinius klausimus, susijusius su energijos taupymu, Komisija patvirtino 2008 m. lapkričio 26 d. Europos ekonomikos atkūrimo plane ir kitose suderintose pastangose, kurių tikslas – sukurti darbo vietas, kurios dažnai yra mažose ir vidutinėse bendrovėse, kadangi investicijos į energijos efektyvumą, ypač pastatuose, labiausiai susiję su smulkiaisiais renovacijos projektais.

Baigdamas norėčiau priminti, kad šios Komisijos kadencijos metu ES vadovai įsipareigojo skatinti efektyvų energijos vartojimą. Investicijų į energijos vartojimo efektyvumą ir susijusias naujas technologijas skatinimas siūlo esminį indėlį į tvarų vystymąsi bei tiekimo saugumą. Energijos vartojimo efektyvumas turi platesnį poveikį, toli už energetikos politikos ribų. Jis turi teigiamą poveikį Europos Sąjungos ekonomikai apskritai: padidėjęs efektyvumas padeda sukurti naujas darbo vietas, skatina ekonomikos augimą ir didiną konkurencingumą. Kaip teisingai pastebėjote, būtent tai ir turime daryti šiuo sudėtingu ir kupinu iššūkių periodu.

**Pirmininkas.** – Klausimas baigtas.

Balsavimas vyks 2009 m. vasario 19 d., ketvirtadienį.

#### ***Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)***

**Šarūnas Birutis (ALDE), raštu.** – (LT) Akivaizdu, kad krinta naftos kainos, bet pasibaigus dabartinei ekonomikos krizei kainos vėl pakils. Todėl leiskite jums priminti, kad svarbu įvairinti ES energijos šaltinius ir tiekimo maršrutus labiau turint tikslą sumažinti neigiamą poveikį, kuris gali atsirasti dėl naftos krizės ateityje.

ES valstybių narių, ypač ES „energetikos salų“, priklausomybė nuo energijos tiekimo importo ir egzistuojančių infrastruktūrų skiriasi. Ar galime kalbėti apie vienintelę energijos rinką, kai, pvz., Baltijos valstybės, įskaitant Lietuvą, yra energetikos salos? Europos nesugebėjimas kalbėti su pagrindiniais energijos tiekėjais vienu balsu taip pat yra opi problema. Popieriuje kuriame ambicingą Europos energetikos politiką, bet praktiškai toliau dominuoja dvišalė energetikos politika. Kolegos nariai, energetikos sektoriaus politizavimas neprisideda prie stabilumo. Galėtume ir turėtume bandyti pakeisti padėtį diversifikacijos ir solidarumo pagalba. Turime užbaigti sukurti trūkstamas energetikos jungtis ir sukurti ES koordinavimo mechanizmą, kurio tikslas – reaguoti į panašias krizes. Labai svarbu, kad valstybės narės, kurios yra labiausiai priklausomos nuo energijos tiekimo, turėtų pakankamus šių atsargų rezervus. Turime žvelgti ne tik į trumpalaikes priemones energijos tiekimo saugumui – turime svarstyti ir ilgalaikę perspektyvą. Europa, savo ruožtu, turi įvairinti energijos šaltinius ir gerinti tiekimo saugumą.

**Cristian Silviu Buşoi (ALDE), raštu.** – (RO) Energijos efektyvumas dabar yra dar svarbesnis, kai susiduriame su realiais iššūkiais, susijusiais su energijos atsargų tiekimu į ES, ir kai mums reikia labiau stengtis sumažinti anglies dioksido išmetimą. Palaikau požiūrį į energijos vartojimo efektyvumo problemą, kuri suderinta su kitomis ES politikos sritimis, ypač paketui kovai su klimato kaita ir būtinybe įvairinti energijos šaltinius.

Tvirtai tikiu, kad turi būti remiamas mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos sektorius, kadangi jis gali įnešti reikšmingą indėlį į energijos vartojimo efektyvumo didinimą. Komisija ir valstybių narių vyriausybės turi teikti stipresnę paramą projektams, skirtiems energijos vartojimo efektyvumui didinti, kai kalbame apie investicijas, siekiant paversti viešąjį transportą kiek įmanoma labiau taupančiu energiją, izoliuojant pastatus ir pan. Manau, vyriausybių ištekliai turi būti labiau nukreipti šia kryptimi, nei į energijos kainos subsidijavimą, kaip šie projektai siūlo, kartu į paramą pažeidžiamiems vartotojams, kurie susiduria su kylančiomis energijos kainomis.

Todėl raginu valstybes nares pasiūlyti veiksmingus ir realistiškus veiksmų planus, suteikti piliečiams kiek įmanoma daugiau informacijos apie energijos vartojimo efektyvumą ir bendradarbiauti gerosios patirties mainais. Taip pat raginu Komisiją remti nacionalines valdžios institucijas, ypač techninės pagalbos forma.

**Daniel Petru Funeriu (PPE-DE), raštu.** – (RO) Energijos vartojimo efektyvumas pastatuose yra ypatingas rūpestis, aktualus šalims, kurios paveldėjo daugybę pastatų, pastatytų pagal prastos kokybės komunistinės eros standartus.

Norėčiau pasinaudodamas šia proga paprašyti Komisijos sukurti finansines priemones ir efektyvią tvarką šildymo sistemų renovacijai šiuose pastatuose, laikantis tikslo 20 proc. padidinti energijos efektyvumą Europos Sąjungoje iki 2020 m.

**Iosif Matula (PPE-DE), raštu.** – (RO) Energijos vartojimo efektyvumas – vienas svarbiausių Europos Sąjungos tikslų, kurių pasiekimas pažymės svarbų žingsnį tvaraus vystymosi įgyvendinimo link. Dėl šios priežasties, be valstybių narių pastangų aktyviai dalyvauti skatinimo politikoje, kurios tikslas paversti energijos vartojimą efektyvesniu, turi būti ir koordinavimas Bendrijos lygmeniu norint pasiekti daug geresnius rezultatus.

Vienas būdas energijos vartojimo efektyvumui pasiekti – aprūpinti pastatus šilumine izoliacija. Remiantis tyrimu, įmanoma Bendrijos lygmeniu sumažinti energijos nuostolius maždaug 27 proc., o tai netiesiogiai reiškia išlaidų, kurias piliečiai privalo apmokėti, sumažėjimą.

Viena problema, su kuria susiduria vietos bendruomenės, siūlančios vykdyti projektą, susijusį su gyvenamųjų šildymo sistemų renovaciją, yra sudėtinga tvarka, kuria jos turi vadovautis. Dėl to priemonės, kurių bus imtasi ateityje, turi atsižvelgti į šios tvarkos supaprastinimą. Šio didesnio energijos vartojimo efektyvumo tikslo pastatų izoliavimo pagalba turi būti siekiama ir nuskriaustųjų socialinių grupių atžvilgiu, tokiu būdu įtvirtinant solidarumo principą Europoje.

**Anni Podimata (PSE), raštu.** – (EL) Pirmojo nacionalinių veiksmų planų vertinimo patirtis praktiškai rodo, kad sąlygos ES dar nesubrendo iki tokio lygio, kuomet gali būti remiamos efektyvaus energijos vartojimo priemonės. Viena svarbi pirmųjų nacionalinių efektyvaus energijos vartojimo veiksmų planų silpnybė, neskaitant didžiulio vėlavimo kai kurioms valstybėms narėms juos pateikiant, įskaitant Graikiją, yra tas faktas, kad ambicingų planų nelydi aiškiai apibrėžti praktiniai pasiūlymai, turintys pridėtinę vertę, nepaisant to fakto, kad pagal neseniai Europos Komisijos išplatintus duomenis, jei būtų pasiektas tikslas sutaupyti 20 proc. energijos, ES sunaudotų apytiksliai 400 mln. t. naftos ekvivalento mažiau pirminės energijos, o CO<sub>2</sub> emisija sumažėtų 860 Mt.

Todėl nevisiškai suprastas potencialo, kurį suteikia energijos vartojimo efektyvumas, mastas, ypač ekonomikos recesijos, tokios kokią dabar patiriame, laikotarpiu. Taigi, ES turi nedelsti ir toliau įtraukti efektyvų energijos vartojimą į visus savo sektorius su aiškiais pasiūlymais ir rėmimo priemonėmis, ir didinti Bendrijos pagalbą šia kryptimi. Energijos vartojimo efektyvumas – pagrindinis dalykas po klimato kaitos paketo priėmimo ir jis gali garantuoti energijos saugumą, išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažėjimą ir atsigavusią Europos ekonomiką.

### **30. Bendrosios žuvininkystės politikos taikomieji moksliniai tyrimai (trumpas pristatymas)**

**Pirmininkas.** – Kitas klausimas – R. M. Ramos pranešimas (A6-0016/2009) Žuvininkystės komiteto vardu Bendrosios žuvininkystės politikos taikomieji moksliniai tyrimai (trumpas pristatymas), 2008/2222(INI)).

**Rosa Miguélez Ramos, pranešėja.** – (ES) Gerb. pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, teisingo ekosistemų išsaugojimo suderinimas su tausiu jūrų išteklių naudojimu, žmogaus veiklos poveikio aplinkai prevencija ir kontrolė, žinių ir technologijų vystymosi gerinimas ir naujovės – tai užduotys, kurių negalime spręsti, jei neturime Europos mokslinės bendruomenės paramos.

Žuvininkystės moksliniai tyrimai taip pat labai svarbūs rengiant rekomendacijas ir teikiant mokslinius patarimus įstatymų leidėjams. Didesnės investicijos į mokslinius tyrimus ir taikomąją veiklą bei patikimų duomenų rinkimą ir apdorojimą sąlygos patikimą ir tvarią Bendrąją žuvininkystės politiką.

Tačiau nors frazė, kuria išgirdau iš mokslininko lūpų („*Problema sudaro ne pinigai, o žmogiškieji ištekliai*“) nupiešia gerą padėties vaizdą, aš nebūsiu tas, kuris sakys, kad moksliniai tyrimai žuvininkystės srityje turi daugybę finansinių išteklių Vietoj to pasakysiu, kad turime dvejopą problemą.

Pirma, gerb. Komisijos nary, Septintojoje pagrindų programoje nustatytos sumos jūrų moksliniams tyrimams, kurie turėjo būti prieštaringu klausimu, atrodo nepakankamos integruotam požiūriui, kuris dabar pageidaujamas šiam klausimui.



Be to, gerb. Komisijos nary, mokslininkai – ir užtikrinu jus, kad kalbėjau su daugeliu iš jų, norėdama parengti šį pranešimą, tiek prieš procesą, tiek ir po jo – turi problemų pateikdami projektus Septintajai pagrindų programai. Viena vertus, šios problemos iš dalies gali būti aiškinamos skirtingu dėmesiu, kurio reikia žemės ūkiui, kuris iš esmės savo pobūdžiu yra pramoninis, kita vertus, žuvininkystės ir jūrų mokslo moksliniais tyrimais, kurie yra daugiadiscipliniai savo pobūdžiu ir labiau ilgalaikiai.

Iki Septintosios pagrindų programos abi šios sritys buvo finansuojamos iš tų pačių lėšų ir atsiskaitinėjo Žuvininkystės generaliniam direktoratui, kuris įgalino jas papildyti viena kitą. Šiuo metu atsakingas Generalinis direktoratas dėl to mokslinei bendruomenei tampa sudėtingiau perduoti sektoriaus rūpesčius ir poreikius tiems, kurie rengia gaires dėl kvietimų teikti paraiškas.

Be to, mokslinėje bendruomenėje vyrauja suvokimas, kad Generalinis direktoratas pasirinko prioritetą suteikti fundamentinius tyrimus nepalikdamas vietos moksliniams tyrimams, nukreiptiems į viešąją politiką. Pateiksiu jums pavyzdį: moksliniu požiūriu praturtinti Bendrijos jūrinę strategiją ar ištirti santykį tarp žuvininkystės ir klimato kaitos.

Apibendrinant, siekiant Europos Sąjungos jūrų politikos tikslo – produktyvios žvejybos švarioje jūrų aplinkoje – reikia, kad mokslininkai, dirbantys šioje srityje, turėtų galimybę naudotis horizontaliais finansavimo mechanizmais Septintojoje pagrindų programoje.

Baigdama norėčiau paminėti antrą problemą – nerimą keliantis jaunų mokslininkų trūkumas žuvininkystės mokslinių tyrimų srityje – tai profesinių kursų, kurie nėra labai patrauklūs, palyginti su kitais fundamentaliais mokslais, rezultatas.

Labai svarbu, kad rengtume įdomius ir teikiančius pasitenkinimą universitetų kursus, siūlančius geras profesines galimybes. Taip pat panašu, kad mums reikia standartizuoti skirtingus mokslinių tyrimų modelius, taikomus įvairiose valstybėse narėse, siekiant turėti galimybę geriau palyginti rezultatus ir palengvinti duomenų suvedimą bei padidinti bendradarbiavimą tarp nacionalinių mokslinių tyrimų institucijų. Žinoma, taip pat manau, kad, kaip Bendrosios žuvininkystės politikos dalis, labai svarbus geresnis žvejų patirties ir kompetencijos įtraukimas į mokslinių nuomonių rengimo procesą, kuriuo turi būti pagrįsti politiniai sprendimai.

**Janez Potočnik**, *Komisijos narys*. – Gerb. pirmininke, džiaugiuosi galėdamas kalbėti apie savo atsakomybės sritį. Komisija pritaria Parlamento pranešimui dėl taikomųjų mokslinių tyrimų, susijusių su bendrosios žuvininkystės politika, ir norėtų padėkoti pranešėjai, Rosa Miguélez Ramos, ir Žuvininkystės komitetui už jų puikų darbą.

Pranešimas pasirodė tinkamu metu, rengiant bendrą raginimą dėl jūrų ir jūrų mokslinių tyrimų. Jis taip pat sutampa su darbo programa 2010 m. dėl PP7 ir Žaliosios knygos atsiradimo dėl Bendrosios žuvininkystės politikos reformos, kurioje yra skyrius apie mokslinius tyrimus. Komisija sutinka su pagrindiniais pranešimo elementais.

Džiaugiamės dėl išreikšto palaikymo Europos strategijai dėl jūrų ir jūrų mokslinių tyrimų, kur prioritetai suteikti didėjančių pajėgumų kūrimui, naujai infrastruktūrai, integracijos plėtojimui visose pripažintose jūrų ir jūrų mokslinių tyrimų srityse, sinergijos tarp valstybių narių, Komisijos ir naujų mokslinių tyrimų valdymo skatinimui.

Komisija patvirtina, kaip svarbu užtikrinti, kad žuvininkystei ir akvakultūrai PP7 būtų skirtas pakankamas biudžetas, kartu išlaikant tinkamą pusiausvyrą su kitais mokslinių tyrimų sektoriais, ypač žemės ūkio, miškininkystės ir biotechnologijų: 2 tema – ŽPBE ir 6 tema – aplinka. Metinis PP7 biudžetas palaipsniui augs per pastaruosius trejus programos metus, ir tiek žuvininkystės, tiek akvakultūros sektoriai tikrai turės naudos iš šio augimo.

Komisija toliau stengsis paremti mokslinius tyrimus kartu su pranešimu, suteikdama daugiau matomumo žuvininkystės ir akvakultūros moksliniams tyrimams PP7, užtikrinant tinkamą pusiausvyrą tarp mokslinių tyrimų rėmimo politikos ir daugiau fundamentalių mokslinių tyrimų, stiprindama socialinį mokslų darbo programose, skatindama rezultatų sklaidą ir daugiau koordinavimo tarp nacionalinių mokslinių programų.

Galiausiai Komisija palengvins žuvininkystės ir akvakultūros mokslinių tyrimų integraciją į platesnį savo strateginių mokslinių tyrimų darbotvarkės kontekstą, Europos mokslinių tyrimų erdvę ir naująją Europos Sąjungos strategiją dėl jūrų ir jūrų mokslinių tyrimų.

Turint omenyje mano ką tik apibūdintas iniciatyvas, jaučiu, kad dabar yra tvirtas pagrindas ant kurio galėtume pagerinti savo žuvininkystės ir žemės ūkio sektorius naujoviškų mokslinių tyrimų pagal pagrindų programą pagalba. Jie, savo ruožtu, taip pat turės naudos iš pagerinto bendradarbiavimo ir nacionalinių mokslinių tyrimų koordinavimo skirtingų Europos mokslinių tyrimų erdvės iniciatyvų pagalba ir bendrosios žuvininkystės politikos kryptimi.

Jei galėčiau pridėti sakinį nuo savęs, galėčiau garantuoti jums, kad tai nėra sudėtingiau, nei buvo anksčiau, tik dėl to, kad tie patys žmonės prie to dirba ir tikrai puikiai bendradarbiaujame su mano kolega J. Borgu. Manau, taip turi būti atliekami moksliniai tyrimai ateityje. Mes bendradarbiaujame tarp sektorių ir tai tikrai atneša geresnių rezultatų, kuriuos vargu ar pasiektume, jei tai būtų daroma atskirai kiekviename sektoriuje. Nuoširdžiai jums dėkoju už didelį darbą, kurį atlikote.

**Pirmininkas.** – Klausimas baigtas.

Balsavimas vyks 2009 m. vasario 19 d., ketvirtadienį.

### **31. Kito posėdžio darbotvarkė (žr. protokolą)**

### **32. Posėdžio pabaiga**

*(Posėdis baigtas 11.30 val.)*